

Raadsvoorstel

Opsteller

Tselekis, Erin

Vergadering van

25 januari 2022

Kenmerk

Z/21/023392 / D/22/049446

Portefeuillehouder

Tymon de Weger

Portefeuille

Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting, inclusief implementatie Omgevingswet

Onderwerp

Omgevingsvisie Woerden

Samenvatting

Wij stellen de raad voor om de Omgevingsvisie Woerden vast te stellen. De Omgevingsvisie is een globaal beleidsplan met de strategische hoofdkeuzes voor ontwikkeling van de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. Al eerder is eenieder in de gelegenheid geweest om zienswijzen in te dienen op de ontwerp-Omgevingsvisie. Wij vragen de raad in te stemmen met de Nota van beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie Woerden en de Staat van wijzigingen vast te stellen.

Gevraagd besluit

1. In te stemmen met de Nota van beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie Woerden (2022, 49560);
  2. De Staat van wijzigingen (2022, 49560) vast te stellen;
  3. De Omgevingsvisie Woerden (2022, 49484) vast te stellen.
-

Inleiding

De Omgevingswet (hierna: de Wet), die naar verwachting op 1 juli 2022 in werking zal treden, stelt het hebben van een Omgevingsvisie verplicht. In verband daarmee is een concept-Omgevingsvisie opgesteld en ter inzage gelegd, zodat een ieder zienswijzen kenbaar kon maken. Deze zienswijzen zijn vastgelegd en beantwoord in een Nota van zienswijzen. Deze nota en de daarbij behorende staat van wijzigingen leggen wij tezamen met de Omgevingsvisie Oudewater thans ter vaststelling aan uw raad voor. De aanleiding om een Omgevingsvisie te maken is tweeledig. Enerzijds bereiden we ons hiermee voor op de aangekondigde Omgevingswet. Anderzijds zorgen we voor een actualisatie van de structuurvisie uit 2009.

Wat is een Omgevingsvisie?

De wet stelt het hebben van een integrale, lange termijn visie op de ruimtelijke ontwikkeling, een Omgevingsvisie, verplicht. Weliswaar geldt deze verplichting om over een Omgevingsvisie te beschikken pas vanaf 2024. Maar onze huidige structuurvisie uit 2009 is ook toe aan vernieuwing. Door een Omgevingsvisie te ontwikkelen, bereiden we onze organisatie en bestuur voor op de Omgevingswet. Met een actuele Omgevingsvisie hebben we namelijk een transparant en strategisch kader ter beschikking voor het afwegen van nieuwe initiatieven die afwijken van het huidige beleid en regels. Ook geeft de Omgevingsvisie een kader voor het actualiseren van het toekomstige Omgevingsplan, welke met de ingang van de wet nog rechtstreeks gebaseerd is op de bestaande bestemmingsplannen en verordeningen. Tevens hebben we als organisatie ervaring opgedaan met het integraal voorbereiden van strategisch, ruimtelijke beleidsontwikkeling. Deze ervaring kunnen we goed gebruiken bij de integrale, sectoraal beleid-overstijgende, manier van werken die de Omgevingswet verlangt, zowel qua beleidsontwikkeling als qua uitvoering van ons beleid.

De Omgevingsvisie is een globaal beleidsplan met de strategische hoofdkeuzes voor ontwikkeling van de fysieke

leefomgeving voor de lange termijn. De Omgevingsvisie heeft een perspectief tot 2040 waarbinnen concrete beleidsopgaven voor wonen, werken, recreatie, mobiliteit, schone energie, landschap en natuur- en milieu in samenhang zijn gebracht qua doelen en qua ruimtelijke situering. Daarbij vormen maatschappelijke doelen op het gebied van gezondheid, welzijn, vitaliteit en economische ontwikkeling een rode draad tussen alle opgaven. In de Omgevingsvisie worden ook nieuwe opgaven en transities op het gebied van mobiliteit, landbouw, bodem en klimaat, waar het gemeentelijk beleid slechts ten dele op van invloed is, geagendeerd voor nadere uitwerking in samenspraak met belanghebbenden en andere overheden.

Procesverloop

De ontwerp-Omgevingsvisie kwam via een aantal stappen tot stand:

1. Omgevingsagenda (Raad, oktober, 2019)
2. Het Waardenkader en participatie (Raad, juni 2020)
3. Participatietraject opgaven (College, mei-juli 2021)
4. Ontwerp-Omgevingsvisie (College, 26 oktober 2021)
5. Procedure van zienswijzen (Raad, november-december 2021)
6. Omgevingsvisie (Raad, 24 februari 2022)

Nadat de raad de thema's en opgaven die worden opgenomen in de omgevingsvisie heeft vastgesteld in de Omgevingsagenda, is het college gestart met de voorbereiding van de Omgevingsvisie. Deze voorbereiding bestond uit het bepalen van de waarden en uitgangspunten voor de Omgevingsvisie, een analyse van de opgaven en het vertalen van de opgaven naar oplossingsrichtingen en gebieden. Op basis hiervan is een participatietraject uitgevoerd, om inwoners, ondernemers en belangenorganisaties te informeren en te consulteren over de opgaven en keuzes. Ook de raad is hierbij betrokken via een aantal themabijeenkomsten. Vervolgens is op basis van alle verzamelde informatie, strategie en uitgangspunten deze ontwerp-Omgevingsvisie opgesteld. Het ontwerp wordt na vaststelling zes weken ter inzage gelegd, conform de Algemene Wet Bestuursrecht afdeling 3.4. Van verschillende belanghebbenden hebben wij zienswijzen ontvangen. Deze zijn vastgelegd en beantwoord in de nota van zienswijzen. Daarnaast zijn alle wijzigingen op het ontwerp vastgelegd in de Staat van wijzigingen. Ter besluitvorming ligt nu aan u voor, de Omgevingsvisie en de Nota van beantwoording (inclusief de staat van wijzigingen).

Participatieproces

Gedurende de ontwikkeling van de Omgevingsvisie zijn er twee participatieprocessen uitgevoerd.

1. Participatieproces waardenkader

De doelstellingen voor het participatietraject voor het Waardenkader waren:

- Toetsen en aanvullen van de waarden in het Waardenkader.
- Onderzoeken welke waarden de samenleving in Woerden belangrijk vindt in haar leefomgeving.
- Inwoners, ondernemers en belangenvertegenwoordigers actief betrekken bij de ontwikkeling van de Omgevingsvisie.

Aan de participanten is gevraagd wat zij van de waarden in het Waardenkader vinden:

- Hoe worden de genoemde waarden geïnterpreteerd?
- Worden de waarden door hen herkend in de leefomgeving van Woerden?
- Welke waarden missen zij mogelijk nog in het Waardenkader?

Het participatietraject voor het Waardenkader bestond uit vier onderdelen:

1. Online enquête;
2. Straatgesprekken aan de hand van een spelvorm (gewichten verdelen over de verschillende waarden);
3. Publiek debat;
4. Enquête voor uitgenodigde ondernemers en belangengroepen voor een discussiebijeenkomst. (De oorspronkelijk geplande bijeenkomst kon door Covid-19 niet fysiek doorgaan).

Deze mix van participatievormen had tot doel om een toegankelijk aanbod te creëren en een zo breed mogelijk publiek aan te spreken om mee te doen. De werkwijze was erop gericht om de participanten te laten meedenken over de voorgestelde waarden en hen ook te laten doorleven wat zij belangrijk vinden in de leefomgeving. In dit doorleven kwamen ook ruimtelijke dilemma's en het zorgvuldig maken van belangenafwegingen naar voren.

Uitkomsten

De uitkomst van het participatieproces kan worden samengevat op de volgende wijze:

- De respons is hoog te noemen: meer dan 500 deelnemers hebben meegedaan.
- De participanten herkenden grotendeels de voorgestelde waarden in het Waardenkader
- Er zijn diverse aanscherpingen toegevoegd in iedere waarde, zodat de uitleg ervan beter aansluit bij de manier waarop deelnemers de waarden interpreteerden, cq waardeerden.

- Met name de onderwerpen veiligheid en sociale cohesie werden gemist in de verschillende waarden in het Waardenkader. Ook is er meer nadruk gevraagd op inclusie en op toekomstbestendigheid.

Bijgevoegd is het participatieverslag van dit traject, waarin meer context wordt gegeven bij de activiteiten, de resultaten en de duiding daarvan.

2. Participatieproces opgaven

Inwoners, ondernemers en belangenbehartigers is gevraagd naar hun behoeftes en ideeën voor de ruimtelijke ontwikkelingen in Woerden. Deze uitvraag is gedaan per thema, maar ook voor gebieden zoals Harmelerwaard, woningbouw in de kleine kernen en het buitengebied. De participatieproces heeft de volgende doelstelling: Input ophalen over thema's waarop in de ontwerp-Omgevingsvisie nog specifieke keuzes gemaakt kunnen worden. Met behulp van deze input kan de ontwerp-Omgevingsvisie worden samengesteld.

Het participatieproces had de volgende doelstelling: Input ophalen over thema's waarop in de ontwerp-Omgevingsvisie nog specifieke keuzes gemaakt kunnen worden. Met behulp van deze input kan de ontwerp-Omgevingsvisie worden samengesteld.

Covid-19

Alle inwoners en ondernemers zijn in de gelegenheid geweest om input te geven. We hebben hiervoor een mix van verschillende vormen gebruikt en ook verschillende doelgroepen benadert. In verband met de coronamaatregelen zijn alle vormen digitaal georganiseerd. Voor de enquête is er de mogelijkheid geweest om telefonisch contact op te nemen om de enquête door te spreken. Hier is geen gebruik van gemaakt.

Procesbeschrijving

Het participatieproces bestaat uit 3 stappen:

1. Begrijpen: informeren en verkennen van de opgaven en oplossingsrichtingen in de Contour Omgevingsvisie;
2. Creëren: verdiepen van inzichten op specifieke thema's en gebieden;
3. Concluderen: totaalbeeld presenteren en reacties ophalen.

De eerste stap was gericht op het toelichten van de voorgenomen ontwikkelingen en op het peilen van de reacties hierop. Ook werden er behoeftes op het gebied van wonen, mobiliteit, recreëren en ontmoeting opgehaald. Specifiek werd er ook gekeken naar het gebied tussen Harmelen en Utrecht. Ook hiervoor werden eerste ideeën opgehaald. In de tweede stap verdiepten we ons nader in deze thema's en haalden hier ideeën over op. Ook werd deelnemers gevraagd naar hun ideeën voor de ruimtelijke ontwikkelingen in de kernrandzones en voor het gebied tussen Harmelen en Utrecht. Hiervoor gebruikte we ook inspiratie en voorbeelden uit andere gemeenten. En in de laatste stap hebben we een integrale terugblik gepresenteerd op alles wat is opgehaald. Hiermee hebben we de uitkomsten nog een keer kunnen bestendigen.

Voor de participatie hebben we de gemeente opgedeeld in drie clusters:

- Woerden: de kern Woerden en de kernrandzone daaromheen. In dit cluster is ook gesproken over een mogelijke oostelijke randweg.
- Harmelen: de Kern Harmelen en de kernrandzone daaromheen. In dit cluster is ook gesproken over het gebied tussen Utrecht en Harmelen.
- Zegveld, Kamerik, Kanis en het buitengebied: de kleine kernen en hun kernrandzones en het buitengebied daaromheen. In dit cluster is ook gesproken over ontwikkelingen in het buitengebied.

Uitkomsten

De uitkomsten van de participatie kunnen als volgt worden samengevat:

- Op de enquête was er een respons van ongeveer 375 deelnemers. Op de bijeenkomsten zijn in totaal ongeveer 160 mensen aanwezig geweest.
- Op alle onderwerpen was de betrokkenheid hoog. Het onderwerp wonen is veruit het meest uitgebreid besproken tijdens de bijeenkomsten.

Bijgevoegd is het participatieverslag van dit traject, waarin meer context wordt gegeven bij de activiteiten, de resultaten en de duiding daarvan.

Wat willen we bereiken

Met de vaststelling van de Omgevingsvisie heeft de gemeente Woerden een actuele, integrale, lange termijn visie met strategische hoofdkeuzes voor de ruimtelijke ontwikkelingen op het hele grondgebied van de gemeente Woerden. Hiermee is de gemeente Woerden goed voorbereid op de komst van de Omgevingswet. Meer nog, de Omgevingsvisie biedt de gemeente Woerden een kader voor de ontwikkeling van toekomstbeleid en voor de opstelling van het Omgevingsplan na inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Wat gaan we daarvoor doen

Na vaststelling van de Omgevingsvisie heeft de gemeente Woerden een kader bij toekomstige ontwikkelingen. De onderdelen hiervan zullen worden uitgewerkt in gebiedsprogramma's en projecten. Deze programma's en plannen worden separaat opgesteld.

Argumenten

1.1 De nota van beantwoording is een reactie op de ingediende zienswijzen

In totaal 39 inwoners en/of belanghebbenden hebben een zienswijze ingediend op de Omgevingsvisie. Zij hebben dit met zorg en betrokkenheid gedaan. De meest voorkomende onderwerpen in de zienswijzen zijn:

- Woningbouwaantallen en woningbouwlocaties;
- Bedrijventerreinen en bedrijfslocaties;
- Recreatiemogelijkheden en uitbreiding fiets- en wandelpaden;
- Infrastructuur en verkeersmaatregelen;
- Landschap, natuur en biodiversiteit;
- De energietransitie en specifiek de plaatsing van zonnepanelen en windmolens;
- Ontwikkelingen rondom klimaatadaptatie;
- Gezondheid;
- Ontwikkeling van het agrarisch gebied en de landbouwtransitie.

In de nota van beantwoording staan alle zienswijze samengevat en zijn deze allemaal voorzien van een reactie. Hiermee doet de gemeente recht aan de inbreng van de belanghebbenden en is een helder en rechtmatig proces doorlopen.

2.1 De Staat van wijzigingen (onderdeel nota van beantwoording) geeft een overzicht van alle wijzigingen

De zienswijzen hebben geleid tot zinvolle aanvullingen of verduidelijkingen, die zo veel mogelijk zijn verwerkt in de Omgevingsvisie. Alle wijzigingen zijn opgenomen in de Staat van wijzigingen (onderdeel van de Nota van beantwoording). De zienswijzen hebben niet geleid tot grote aanpassingen in de Omgevingsvisie, de inhoudelijke, grote lijnen blijven ongewijzigd.

3.1 Voorbereiding komst Omgevingswet

Met de komst van de nieuwe Omgevingswet is het hebben van een Omgevingsvisie verplicht. De ontwerp-omgevingsvisie geeft voor alle ruimtelijke relevante maatschappelijke thema's en opgaven een ruimtelijk ontwikkelperspectief voor de langere termijn. Daarmee voldoet de ontwerp-omgevingsvisie aan de vereisten van de Omgevingswet en kan conform het overgangsrecht een Omgevingsvisie worden na de inwerkingtreding van de wet. Tevens geeft de Omgevingsvisie houvast bij het opstellen van het nieuwe omgevingsplan, welk na de inwerkingtreding van de wet wordt opgesteld en aanvankelijk zal bestaan uit de de vigerende regels en beleid die nu zijn vastgelegd in bestemmingsplannen en verordeningen.

3.2 Actualisatie huidige structuurvisie (2009)

De Omgevingsvisie brengt verschillende maatschappelijke thema's samen tot een actueel en samenhangend ruimtelijk perspectief. Daarmee biedt de visie al vóór de inwerkingtreding van de wet een strategisch ruimtelijk kader voor de gemeente Woerden voor het uitvoeren van ruimtelijk beleid, plannen en projecten op het gebied van wonen, werken, mobiliteit, landschap en energie. Daarmee kan het worden gehanteerd als vervanging van de huidige structuurvisie.

3.3 De Omgevingsvisie is ondersteunt de inbreng van Woerdens belangen in de regio

Veel thema's worden tevens in regionale samenhang uitgewerkt in het regionaal economisch perspectief (U16) of binnen andere regionale samenwerkingen zoals met Alphen en Gouda. Het gaat bijvoorbeeld om mobiliteit, energie, landschap en landbouwtransitie. De omgevingsvisie is een middel om het perspectief van Woerden te borgen en te agenderen in de regio en op deze manier regionaal samenhangende oplossingen, regionale samenwerking, en financiële middelen. Ook biedt de omgevingsvisie de mogelijkheid om voor thema's of gebieden het Omgevingsprogramma's op te nemen. In zo'n programma kan een opgave nog nader worden uitgewerkt, in samenwerking met regionale partijen en /of lokale betrokken en gebruikers.

3.4 De voorliggende Omgevingsvisie is getoetst door de samenleving in een participatietraject en tijdens de zienswijze procedure

In het voorjaar van 2021 heeft het college een participatietraject georganiseerd. Hiervoor zijn alle stakeholders en inwoners van de gemeente Woerden uitgenodigd. In verschillende sessies zijn de verschillende belangen opgehaald en zijn voorliggende opgaven met elkaar bediscussieerd. Mede op basis daarvan heet het college de ontwerp-Omgevingsvisie vastgesteld. Deze is nogmaals getoetst door de samenleving door middel van de zienswijze procedure.

Naar aanleiding daarvan zijn nog enkele wijzigingen in de Omgevingsvisie opgenomen. Deze staan opgesomd in de Staat van wijzigingen. Deze wijzigingen betreffen vooral zinvolle aanvullingen of verduidelijkingen, maar de grote lijnen uit de Omgevingsvisie zijn ongewijzigd gebleven. We zien dat de zienswijzen vaak concrete punten aandragen en dat de beantwoording daarvan vraagt om meer invulling op detail. Deze Omgevingsvisie is echter nog op hoofdlijnen. Invulling van veel vraagstukken, zoals Harmelerwaard, woningbouwlocaties in de kernen, locaties voor bedrijventerreinen na 2030 en de oostelijke randweg, volgt in volgende bestuursperiodes. Daarin zijn ook weer participatie- en inspraakmomenten waarop de reacties van belanghebbenden meer invulling kan krijgen.

3.5 De voorliggende Omgevingsvisie is gebaseerd op bestaand beleid

Het college heeft er voor gekozen om een Omgevingsvisie op te stellen die voor een groot deel gebaseerd is op bestaand beleid. Een van de doelen van de Omgevingsvisie is om dit beleid op een integrale manier samen te brengen in een visie. Daarmee zijn veel uitgangspunten uit deze visie al eerder door uw raad vastgesteld.

De uitgangspunten uit de volgende, maar niet uitputtend, beleidskaders zijn in de Omgevingsvisie overgenomen:

- Woonvisie (2019);
- Schuifruimte voor nieuwe bedrijfslocaties (2021);
- Verkeersvisie (2019);
- Afwegingskader Grootchalige Duurzame Energie (2021-2022);
- Actieplan klimaatbestendig 2050 2.0;
- Stedenbouwkundige visie voor het Stationsgebied;
- Structuurvisie Nieuw Middelland;
- De bestemmingsplannen Sneller-poort en Winkelcentrum Snel en Polanen;
- Omgevingsagenda Lopikerwaard (2020).

Daarnaast zijn ook zijn ook andere recente besluiten als basis in de Omgevingsvisie meegenomen zoals (maar niet uitputtend):

- Het onderzoeksbudget dat ter beschikking is gesteld voor de oostelijke randweg;
- Het verkennend gebiedsproces Veenweide in beweging;
- De pilot Vitale binnenstad;
- De pilot bouwen op slappe bodem in het Veenweidegebied: Veenetië;
- Woningbouwplannen zoals Weidz.

3.6 De Omgevingsvisie biedt een overzicht van de onderwerpen die in de Omgevingsvisie geagendeerd worden voor toekomstige uitwerking

In de Omgevingsvisie worden een aantal onderwerpen geagendeerd. Deze onderwerpen worden genoemd en er wordt richting aan gegeven, maar ze zijn nog niet uitgewerkt in concreet beleid. Het college kiest er bewust voor om nu een visie vast te stellen die richting geeft, maar niet omstreden is, in die zin dat deze voortbouwt op bestaand beleid en een aantal onderwerpen agendeert. Hierdoor ontstaat er ruimte om deze onderwerpen in de nieuwe bestuursperiode vorm te geven. Voor deze onderwerpen komen dan ook nog participatietrajecten en besluitvormingsprocessen. Sommige onderwerpen zullen snel uitgewerkt moeten worden, waarbij andere onderwerpen om een traject vragen dat langer zal duren of dat pas over een aantal jaar gaat spelen.

De volgende onderwerpen worden in de Omgevingsvisie geagendeerd:

- Zoekgebieden voor woningbouw aan de randen van de bestaande kernen in Harmelen, Zegveld en Kamerik;
- Zoekgebieden voor werklocaties na 2030;
- De herontwikkeling van de Harmelerwaard;
- De doorontwikkeling van de energietransitie;
- De ontwikkeling van kernrandzones;
- De ontwikkeling van groenblauwe assen in het stedelijk gebied;
- De ontwikkeling van een regionale groene scheg in het stedelijk uitloopgebied tussen Woerden, Harmelen, en Utrecht;
- Opgaven in de landbouwtransitie en rondom bodemdaling;
- Mogelijkheid tot uitwerken van gebiedsprogramma's voor de aangeduide gebieden (Het venster, De achtertuin van Harmelen, De groene brug, het Goud van Woerden en de Poort van Woerden).

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

3.1 Besluitvorming van de Omgevingsvisie is wenselijk voor de invoering van de Omgevingswet

Afgaand op de berichtgeving van het Rijk treed de Omgevingswet in werking op 1 juli 2022. Na deze inwerkingtreding zullen we het nieuwe Omgevingsplan gaan opstellen, maar blijven we ook vergunningsaanvragen en initiatieaanvragen behandelen. Mede omdat de Structuurvisie verouderd is, biedt deze Omgevingsvisie heldere kaders, die houvast geven in deze processen. Het is daarom wenselijk om de Omgevingsvisie voor de invoering van de Omgevingswet vast te

stellen.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

De kosten van de ontwikkeling van de Omgevingsvisie zijn gedekt uit Programma 6 Ruimtelijke ordening en wonen van de begroting, de middelen voor de Omgevingswet. Uitvoering van de Omgevingsvisie is vervat in programma's, processen en projecten die elk hun eigen financiële onderbouwing zullen hebben.

Communicatie

De Omgevingsvisie zal na vaststelling gepubliceerd worden op www.ruimtelijkeplannen.nl. Daarmee is het voor iedereen digitaal raadpleegbaar en zal de Omgevingsvisie bij de overgang naar het DSO automatisch daarin worden opgenomen. De bekendmaking vindt ook, via www.officielebekendmakingen.nl, plaats in het Gemeenteblad. Daarnaast zal de Omgevingsvisie worden gepubliceerd op onze website en zal er een persbericht over uitgaan.

Vervolgproces

Na vaststelling van de Omgevingsvisie heeft de gemeente Woerden een kader bij toekomstige ontwikkelingen. De onderdelen hiervan zullen worden uitgewerkt in gebiedsprogramma's en projecten. Deze programma's en plannen worden separaat opgesteld.

Bevoegdheid raad

De aangekondigde invoering van de Omgevingswet, per 1 juli 2022, is aanleiding om een gemeentelijke Omgevingsvisie te ontwikkelen. Op basis van het overgangsrecht wordt de door de Raad vastgestelde Omgevingsvisie een Omgevingsvisie conform de Omgevingswet. Elke gemeente is onder de Omgevingswet verplicht om uiterlijk 2024 een Omgevingsvisie vast te stellen.

Bijlagen

1. Raadsbesluit Omgevingsvisie Woerden (49844)
  2. Nota van beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie, inclusief de Staat van wijzigingen (49560)
  3. Omgevingsvisie Woerden (49484)
  4. Bijlage 1 Participatieverslag Waardenkader (49485)
  5. Bijlage 2 Participatieverslag Opgaven (49487)
-

RAADSBESLUIT

D/22/049844

Z/21/023392

Onderwerp: Omgevingsvisie Woerden

De raad van de gemeente Woerden;

gelezen het voorstel d.d. 25 januari 2022 van:
- burgemeester en wethouders

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet;

b e s l u i t:

1. In te stemmen met de Nota van beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie Woerden (2022, 49560);
2. De Staat van wijzigingen (2022, 49560) vast te stellen;
3. De Omgevingsvisie Woerden (2022, 49484) vast te stellen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Woerden in zijn
openbare vergadering, gehouden op

De griffier,

De voorzitter,

drs. M.J.W. Tobeas

V.J.H. Molkenboer

Nota van beantwoording zienswijzen
Omgevingsvisie Woerden
24 februari 2022

Nota van beantwoording zienswijzen

Op 26 oktober 2021 heeft het college van burgemeester en wethouders van Woerden ingestemd met de ontwerp-Omgevingsvisie Woerden. De ontwerp-Omgevingsvisie is vervolgens gepubliceerd op 5 november 2021 en heeft ter inzage gelegen van 5 november 2021 tot en met 16 december 2021. Een ieder heeft de gelegenheid gehad om een zienswijze in te dienen.

A. Ingekomen zienswijzen

Gedurende deze termijn zijn 39 zienswijzen ontvangen. De zienswijzen zijn tijdig ingediend en derhalve ontvankelijk. Voor 1 zienswijze is, na aanvraag, uitstel verleend. Deze zienswijze is binnen de nieuwe afgesproken termijn ingediend en zijn derhalve ontvankelijk.

Nr.	Naam	d.d.	Ingekomen	Brief nr.
1.	Inwoner gemeente Woerden	09-11-2021	09-11-2021	41884
2.	Inwoner gemeente Woerden	10-11-2021	10-11-2021	41890
3.	Inwoner gemeente Woerden	15-11-2021	15-11-2021	41892
4.	Synchroon, Trebbe, AM, Jansen Bouwontwikkeling	12-11-2021	18-11-2021	42258
5.	GoGoMo	29-11-2021	29-11-2021	43598
6.	Maatschap Haanwijk	01-12-2021	02-12-2021	44110
7.	Stichting Laat Woerden Niet Zakken	06-12-2021	06-12-2021	44638
8.	Inwoner Zegveld	08-12-2021	08-12-2021	44859
9.	Dorpsplatform Harmelen	07-12-2021	08-12-2021	44902
10.	Vereniging de Rietveldse Kade	09-12-2021	09-12-2021	45481
11.	Inwoner Zegveld	10-12-2021	10-12-2021	45483
12.	Inwoner Zegveld	11-12-2021	11-12-2021	45485
13.	Inwoner Woerden	13-12-2021	13-12-2021	45486
14.	Collectief Rijn, Vecht en Venen	14-12-2021	14-12-2021	45487
15.	Ondernemend Woerden	14-12-2021	14-12-2021	45488
16.	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	14-12-2021	14-12-2021	46241
17.	Klankbörgroep Stationsgebied Zuidzijde (ondersteund door 220 mensen via petitie)	15-12-2021	15-12-2021	45829
18.	Provincie Utrecht	13-12-2021	14-12-2021	45828
19.	Dorpsplatform Zegveld	15-12-2021	15-12-2021	45834
20.	Inwoner Woerden	15-12-2021	15-12-2021	45835
21.	De Groene Buffer	16-12-2021	16-12-2021	45844
22.	Stichting Landgoed Bredius	14-12-2021	15-12-2021	45849
23.	Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed	16-12-2021	16-12-2021	45853
24.	Vereniging Harmelerwaard 3.0	16-12-2021	16-12-2021	45857
25.	Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	14-12-2021	16-12-2021	45860
26.	Gemeente Utrecht	21-12-2021	21-12-2021	46655
27.	LTO Noord	16-12-2021	16-12-2021	45897
28.	Aannemersbedrijf van Ooijen	15-12-2021	16-12-2021	45908
29.	Inwoner Woerden	16-12-2021	16-12-2021	45944

30.	HSV de Rijnstreek & GHV Groene Hart	16-12-2021	16-12-2021	46033
31.	Inwoner Kamerik	16-12-2021	16-12-2021	46035
32.	Actiegroep Hart voor Natuur Woerden	16-12-2021	16-12-2021	46036
33.	Stichting Hugo Kotestein Werkgroep Woerden	16-12-2021	16-12-2021	46037
34.	Inwoner Woerden	16-12-2021	16-12-2021	46043
35.	Inwoner gemeente Woerden	16-12-2021	16-12-2021	46045
36.	Inwoner Woerden	16-12-2021	16-12-2021	46048
37.	Inwoner Zegveld	08-12-2021	16-12-2021	46556
38.	Werkgroep behoud Polder Lagebroek	10-12-2021	14-12-2021	45544
39.	SNEL Shared Logistics	15-12-2021	16-12-2021	46097

B. Beantwoording zienswijzen

Iedere zienswijze wordt in deze reactienota samengevat en van een gemeentelijk standpunt voorzien. Daarbij geven wij aan of het punt wel of geen aanleiding geeft om de Omgevingsvisie aan te passen. De zienswijze wordt in zijn totaliteit beoordeeld. Naast de aanpassingen die benoemd zijn in deze nota, zijn er ook enkele ambtelijke aanpassingen op de Omgevingsvisie gedaan.

1. Inwoner gemeente Woerden

1.1 Verkeer Harmelerwaard

Wat gaan jullie qua voorzorgsmaatregelen treffen voor het zware verkeer op de Harmelerwaard voor nu en in de toekomst als jullie gaan bouwen in het kassengebied.

Reactie

Vooralsnog zijn er geen plannen om te bouwen in het kassengebied. Momenteel wordt een verkenningsstudie naar een toekomstperspectief voor de Harmelerwaard uitgevoerd. Deze verkenningsstudie moet zicht geven op ontwikkelmogelijkheden voor de Harmelerwaard. Uiteraard wordt hierbij aandacht gegeven aan onderwerpen als bereikbaarheid en mobiliteit.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

1.2 Verkeersoverlast

We hebben al zo vaak een melding gemaakt bij de gemeente zonder resultaat!!! Er wordt te hard gereden en zetten jullie in op gedrag van een bestuurder terwijl jullie van de handhaving zijn en inrichting van een veilige weg!?

Reactie

Handhaving van snelheid en gedrag van rijdend verkeer is een politietaak. De gemeente gaat over de inrichting van de weg. De Harmelerwaard wordt onderdeel van de snelfietsroute tussen Woerden en Utrecht en wordt daarmee in het kader van dit project als fietsstraat ingericht, vergelijkbaar met de Zandweg in de gemeente Utrecht.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

1.3 Brug Harmelerwaard

De brug die er zou komen en toch niet komt? De fietsroute die er zou komen?

Reactie

De komst van de brug is afhankelijk van de plannen voor de Harmelerwaard. Eind 2023 is de doorfietsroute van Woerden naar Utrecht gereed.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

1.4 Bomenkap

Jullie halen bomen weg voor wat?? Nog meer ruimte het zware verkeer te laten uitwijken. De natuurlijke hindernis voor te snel rijden. Want een boom geeft niet mee. En dan zeggen na een melding de aannemer (die werk aanneemt) onderzoekt de mogelijkheden voor beplanting. Duurt wel heel lang dergelijk onderzoek.

Reactie

We halen bomen pas weg als ze een gevaar vormen op omvallen of in de weg staan voor noodzakelijke ontwikkelingen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

2. Inwoner gemeente Woerden

2.1 Bedrijfsuitbreiding westrand Woerden

In de Omgevingsvisie is dus geen plaats voor bedrijfsuitbreiding aan de westrand van Woerden. Daarom is het niet verstandig als politieke partijen nu al in gesprek gaan met Snel en Van Ooijen, of zelfs al een voorschot willen nemen op de plannen zoals Inwonersbelangen. Daarmee wordt de lopende inspraakprocedure over de Omgevingsvisie doorkruist. Laat de gemeente eerst de Omgevingsvisie vaststellen en het beleid voor de komende tientallen jaren uitstippelen! Pas daarna kunnen de plannen van Snel en Van Ooijen aan dit beleid worden getoetst en in hun samenhang worden beoordeeld.

Reactie

De Omgevingsvisie heeft tot doel om ruimtelijk beleid en ontwikkeling in samenhang met elkaar te brengen en geeft het doel aan waar de gemeente naar streeft. Tegelijkertijd gaan nieuwe ontwikkelingen, overleg en ideevorming hierover met gebiedspartijen, inwoners en politiek en dit stopt niet tijdens het opstellen van de Omgevingsvisie. We zien de visie dan ook als beleidskader waarin we de meest recente inzichten en visie vastleggen als uitgangspunt voor de ruimtelijke ontwikkeling en de uitwerking. Nieuwe inzichten zullen zich ook aandienen na de vaststelling van de visie en daar zullen we dan ook over in overleg treden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

3. Inwoner gemeente Woerden

3.1 Wegenstructuur

Ik heb slechts een opmerking en die betreft de mobiliteit en meer in het bijzonder de wegenstructuur zoals gepresenteerd in het plaatje op blz. 78. Ik wil u sterk in overweging geven de Rembrandlaan en in haar verlengde de Zandwijkensingel te betrekken bij de aan- en afvoer van auto's met het centrum. Normaliter is de Zandwijkensingel éénrichtingsverkeer, maar de afgelopen jaren tijdens werkzaamheden elders in Woerden steeds – en met succes- langdurig geopend voor tweerichtingsverkeer. Het positieve effect was dat de smalle en beklinkerde Leidsestraatweg automatisch werd ontlast. De Leidsestraatweg wordt intensief door fietsers gebruikt in twee richtingen. Het drukke autoverkeer dat de Leidsestraatweg aantrekt als gevolg van afsluiting van de geasfalteerde Zandwijkensingel leidt regelmatig tot gevaarlijke situaties. Volgens mij is dit eenvoudig te voorkomen.

Reactie

Het openstellen van de Zandwijkstraat voor gemotoriseerd verkeer in twee richtingen staat haaks op de wens om doorgaand autoverkeer door het centrum te weren. Door het openstellen van de Zandwijkstraat in twee richtingen ontstaat er een aantrekkelijke route van noordwest Woerden richting de A12 of Kamerik en Harmelen (via het centrum), wat niet wenselijk is. Bovendien staat in de Verkeersvisie van Woerden dat de fiets bij verplaatsingen binnen Woerden en tussen de kernen en Woerden de prioriteit krijgt boven de auto. Het behouden van het éénrichtingsverkeer op de Zandwijkstraat past in deze visie. De hoofdroute voor gemotoriseerd verkeer van noordwest Woerden naar het centrum loopt via de Chrysantstraat en is ook als zodanig aangegeven met bebording.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

4. Synchron, Trebbe, AM, Jansen Bouwontwikkeling

4.1 Ontwikkellocatie woningbouw

Om deze redenen dienen wij bij deze een zienswijze in op de vastgestelde ontwerp-Omgevingsvisie waarbij wij pleiten voor het opnemen van de locatie Bijleveld-Oost als toekomstige ontwikkellocatie voor landschap, recreatie en woningbouw. De huidige afweging waarbij de locatie in een voetnoot wordt uitgesloten achten wij onvoldoende voor een zorgvuldige afweging.

Reactie

De locatie Bijleveld-Oost is niet opgenomen in de Omgevingsvisie, omdat deze locatie niet voldoende aangesloten is op de kern van Harmelen en zo ook niet kan bijdragen aan de sociale samenhang en het draagvlak voor voorzieningen. Dit is ook de lijn vanuit de Provincie. Uitbreidingslocaties staan ten dienste van de woningbouw behoefte in Harmelen en niet in Utrecht of de regio.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

5. GoGoMo

5.1 Ontbrekende thema's

Wij adviseren u om het college te verzoeken ontbrekende thema's alsnog op te laten opnemen in de Omgevingsvisie Woerden inclusief diagram met de samenhang tussen de thema's.

Reactie

Wij hebben als uitgangspunt de Omgevingsagenda (gemeenteraad, 2019) gehanteerd voor het opstellen van de visie. Hierin zijn de diverse thema's opgenomen die leidend zijn in de visie. De thema's op de Omgevingsagenda en in de Omgevingsvisie zijn de gemeentelijk ruimtelijke relevante thema's. Het gaat om alle thema's die invloed hebben op de ruimte (bijvoorbeeld wonen, werken en mobiliteit), dan wel thema's die worden beïnvloed door ruimtelijke keuzes (bijvoorbeeld gezondheid en veiligheid).

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

5.2 Afval en luchtvervuiling

Reductie van afval en (lucht)vervuiling zou een van de prioriteiten in de Omgevingsvisie moeten zijn gezien de invloed hiervan op een gezonde leefomgeving. Het is van groot belang om hier expliciet aandacht aan te besteden.

Reactie

Het klopt dat over deze onderwerpen niet expliciet genoemd worden in de Omgevingsvisie. Deze onderwerpen passen binnen het ontwikkelen van de circulaire economie. Voornamelijk is dit niet als thema opgenomen in de visie. De Omgevingsvisie is een dynamische visie en wellicht dat dit onderwerp in een volgende versie een duidelijkere plek krijgt in de Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

5.3 Gezondheidszorg

Een gezonde leefomgeving en alle thema's die hieraan bijdragen of afbreuk doen hebben uiteindelijk invloed op lagere of hogere kosten voor gezondheidszorg en ondersteuning vanuit het sociaal domein. De invloed van het beoogde en gevoerde gezondheidsbeleid zou ook in euro's zichtbaar moeten worden (naast ecologisch, emotioneel en sociaal). Investerings in een gezonde leefomgeving resulteren zo op langere termijn expliciet in lagere kosten.

Reactie

In de Omgevingsvisie hebben we ruimtelijke keuzes en de invloed hiervan op een gezonde leefomgeving benoemd en gezondheid vormt naast duurzaamheid en veiligheid een van de uitgangspunten voor de uitwerking van ruimtelijke keuzes.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

5.4 Kwaliteit openbaar bestuur

Succesvolle invoering van de Omgevingswet vereist een integrale vorm van besturen. De Omgevingsvisie is hiervoor een van de instrumenten. De voorliggende ontwerp-visie van Woerden suggereert dat er op dit punt nog winst te behalen is. Het helpt hierbij om de kwaliteit van openbaar bestuur expliciet te maken. Welke kwaliteit streven we na? Wat zijn de criteria? Hoe is bijvoorbeeld geborgd dat (ongewenste) beïnvloeding, lobby, vermenging van onder- en bovenwereld en (schijn) van belangenversterving wordt voorkomen?

Reactie

De kwaliteit van het openbaar bestuur valt buiten de scope van de Omgevingsvisie. De kwaliteit van de totstandkoming van de visie borgen wij door middel van de gebruikelijke verhouding en samenspel tussen ambtelijke organisatie, college en debat in de raad. Daarnaast hebben we twee participatierondes georganiseerd voor de totstandkoming van het ontwerp en is de ontwerp-Omgevingsvisie voorgelegd voor zienswijzen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

5.5 Opleidingen

De kwaliteit van opleidingen is op de langere termijn van grote invloed om de omgeving. In welke mate wordt in de opleidingen aandacht besteed aan de thema's uit de Omgevingsvisie? Bijvoorbeeld te bespreken als onderwerp binnen burgerschap. Jong geleerd is oud gedaan.

Reactie

De kwaliteit en inhoudelijk curriculum van opleidingen valt buiten de scope van de Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

5.6 Politieke keuzes

De kwaliteit van onze leefomgeving, de verbeteringen of verslechtingen, zijn allemaal het resultaat van politieke keuzes. Hoe is er voor gezorgd dat de politieke keuzes van maximale

kwaliteit zijn en minimale ongewenste en onvoorziene bijeffecten hebben? Dit kan per thema in de Omgevingsvisie verschillen maar moet expliciet gemaakt worden.

Reactie

De kwaliteit van de totstandkoming van de visie borgen wij door middel van de gebruikelijke verhouding en samenspel tussen ambtelijke organisatie, college en debat in de raad. Daarnaast hebben we twee participatierondes georganiseerd voor de totstandkoming van het ontwerp en is de ontwerp-Omgevingsvisie voorgelegd voor zienswijzen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

5.7 Vluchtelingen

Op dit moment staat de roep om ruimte beschikbaar te stellen aan vluchtelingen weer volop in de schijnwerpers. Welke vorm van vluchtelingenopvang past in Woerden? Wat hebben we geleerd van de spanningen in 2015? Hoe zorgen we dat opvang in harmonie met de leefomgeving wordt gerealiseerd en ongewenste concentratie van vluchtelingen en gerelateerde problemen wordt voorkomen? Dit vraagt om expliciet vluchtelingenbeleid in de Omgevingsvisie.

Reactie

wij hebben als uitgangspunt de Omgevingsagenda (gemeenteraad, 2019) gehanteerd voor het opstellen van de visie. Hierin zijn de diverse thema's opgenomen die leidend zijn in de visie. De thema's op de Omgevingsagenda en in de Omgevingsvisie zijn de gemeentelijk ruimtelijke relevante thema's. Het gaat om alle thema's die invloed hebben op de ruimte (bijvoorbeeld wonen, werken en mobiliteit), dan wel thema's die worden beïnvloed door ruimtelijke keuzes (bijvoorbeeld gezondheid en veiligheid). Vluchtelingenbeleid an sich valt buiten de ruimtelijke scope van de Omgevingsvisie. De effecten ervan komen wel tot uitdrukking in bijvoorbeeld het thema wonen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

5.8 Sociale cohesie

Volgens het SCP in haar rapport 'Betrekkelijke betrokkenheid' (2008) heeft sociale cohesie verschillende dimensies:

“- Samenlevingsniveau: de samenhang in een maatschappij, of `kleefkracht`. Met onderzoek naar sociale ongelijkheid en identiteit is de vraag hoe samenlevingen bij elkaar blijven een van de kernvragen in de sociologie;
- Interactie tussen groepen: de sociale relaties tussen groepen/categorieën mensen in een gemeenschap;
- Persoonsniveau: de mate waarin mensen in hun gedrag en beleving uitdrukking geven aan hun betrokkenheid bij maatschappelijke verbanden in hun persoonlijk leven, als lid van de democratische gemeenschap en als burger in de samenleving; de mate waarin burgers in de maatschappij verbondenheid ervaren en zich medeverantwoordelijk voelen voor het algemeen welzijn.”

Als we kijken naar de toenemende spanningen in onze samenleving en hoe zich dit in de leefomgeving manifesteert mag sociale cohesie als strategisch thema in de Omgevingsvisie van Woerden niet ontbreken.

Reactie

Er is in de Omgevingsvisie gekozen om inclusie integraal onderdeel uit te laten maken van de verschillende thema's en niet te behandelen als apart thema. Doordat het inclusiebeleid een vanzelfsprekend onderdeel is van de verschillende opgaven heeft het de meeste kans van slagen. Met name in de uitwerking op lager schaal niveau (Omgevingsplan, Gebiedsprogramma, beleid en

projecten) kan er richting gegeven worden aan de specifieke en relevante aspecten van inclusie voor het gebied, de opgave of het beleid.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

5.9 Olie- en gaswinning

Tegen de achtergrond van expliciete inzet van het college om olie- en gaswinning te voorkomen, iets dat wij toejuichen, is het van belang om het terugdringen van methaanuitstoot als broeikasgas ook expliciet te maken in de Omgevingsvisie. Hoewel de put Papekop niet op Woerdens grondgebied ligt, heeft bijvoorbeeld (potentiële en zelfs waarschijnlijke) methaanlekage een negatief effect op de doelstelling om klimaatverandering tegen te gaan. Dit argument kan verder worden benut in het voorkomen van winning. Kort gezegd: aardgas = methaan = bijdrage klimaatverandering.

Reactie

De winningslocatie van het veld Papekop ligt niet binnen de gemeente Woerden en valt zodoende ook niet binnen de klimaatopgave van gemeente Woerden. De gemeente ziet daarom geen meerwaarde in het opnemen van een losse doelstelling voor het tegengaan van methaanuitstoot door olie- en gaswinning.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

6. Maatschap Haanwijk

6.1 Woningbouw Harmelen

Wij vragen u duidelijke keuzes te maken en te kiezen voor woningbouw in de polder Haanwijk, waar het grondeigendom, medewerking van de provincie, een gezonde businesscase verzekerd zijn en op korte termijn een substantieel aantal woningen aan de woningvoorraad van Harmelen kunnen worden toegevoegd. Een expliciete keuze in de Omgevingsvisie zal de ontwikkeling van deze woningen alleen maar kunnen versnellen. Uiteraard komen wij graag met u in gesprek over woningbouwontwikkeling in de polder Haanwijk

Reactie

Woningbouw in de polder Haanwijk is een van de mogelijke locaties rond Harmelen. De gemeente wil in dit stadium echter nog geen definitieve keuze vastleggen in de Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

7. Stichting Laat Woerden Niet Zakken

7.1 Tekstsuggestie

Het woord 'willen' kan beter worden verwijderd (komt 33 keer voor). Willen creëert een situatie van willen terwijl in de Omgevingsvisie juist gekozen wordt voor hetgeen nu geformuleerd is als willen.

Reactie

Dit is een kwestie van stijl in de formulering. We nemen kennis van uw suggestie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

7.2 Tekstsuggestie

Voor olie- en gaswinning betekent dit dat we geen ruimte bieden (pag. 96). Deze formulering toont meer kracht en vastberadenheid.

Reactie

De gekozen formulering "dat we geen ruimte willen bieden om binnen het grondgebied van de gemeente nieuwe fossiele brandstofvoorraden te ontwikkelen" doet recht aan de bestuurlijke verhoudingen waarbij het Rijk bevoegd gezag is voor mijnbouwactiviteiten. De gemeente heeft daarom in overleg met in gespecialiseerde juristen voor deze formulering gekozen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

7.3 Tekstsuggestie

Gebruik van het woord 'nieuwe' (pag. 97) is overbodig en ongewenst. Dit kan worden geassocieerd met de opsporingsvergunning Utrecht terwijl het reeds bekende veld Papekop ook niet ontwikkeld mag worden. Daarom het woord 'nieuwe' schrappen.

Reactie

De gemeente begrijpt de stelling van indiener en schrapt het woord 'nieuwe' op pagina 97.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 97 wordt twee keer het woord nieuwe geschrapt.

7.4 Tekstsuggestie

De gemeente gaat onderzoeken welke mogelijkheden de Omgevingswet biedt (pag 101). Dit kan beter worden gewijzigd in 'benut alle mogelijkheden in de Omgevingswet om winning te voorkomen'.

Reactie

Welke mogelijkheden de Omgevingswet biedt om olie- en gaswinning tegen te gaan vergt nader onderzoek. De formulering in de Omgevingsvisie vormt hiervan een juiste weergave. De voorgestelde formulering is naar mening van de gemeente te activistisch van toon.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

8. Inwoner Zegveld

8.1 Wandelpaden Rietveld

Hierbij wil ik een bezwaar maken tegen het ontwerp van Omgevingsvisie van Woerden en omgeving.

Het gaat over het plan (afbeelding pagina 91) om een wandel/fietspad te maken dat leidt over de Rietveldse kade naar de hoek Molenweg/Hazekade te Zegveld met een aftakking richting Rietveld. Op deze hoek aan de [REDACTED] te Zegveld staat de boerderij van [REDACTED] waar ik de boeren werkzaamheden op mij neem, middels een samenwerking. Het beoogde pad loopt door onze weilanden en over het boerenerf. Hier een recreatie pad maken is onmogelijk; de dieren (koeien, pinken, schapen ed) lopen hier veel en er wordt met allerlei landbouwvoertuigen gereden. Ook loopt het beoogde pad door een hoogwaardig weidevogelgebied heen waar in het broedseizoen geen verstoringen door recreanten mag plaatsvinden.

Reactie

De getekende fiets- en wandelverbindingen zijn indicatief. De wens is om o.a. de polder Rietveld voor wandelen en fiets te ontsluiten, uiteraard in overleg en instemming met de grondeigenaren- en gebruikers. De wens om het landelijk gebied rondom Woerden toegankelijker te maken voor wandelaars en fietsers is uit het participatietraject voor deze Omgevingsvisie naar voren gekomen. De wens tot wandel- en fietsverbindingen zal betrokken worden in het gebiedsproces voor de polders Zegveld-Rietveld. Zoals ook bij andere wandelpaden over boerenland in de gemeente

Woerden, zal de regelgeving met betrekking tot het broedseizoen in acht genomen en zal een eventuele wandelroute dan tijdelijk worden afgesloten.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9. Dorpsplatform Harmelen

9.1 Ontwikkeling groen en recreatie bij woningbouw

Toch constateren wij dat de verdere verstedelijkingsplannen in de visie groot zijn. Woerden zou zich ook (en beter) kunnen onderscheiden door maximaal in te zetten op groen en recreatie ontwikkeling. Dus niet een bovenmatige ontwikkeling van woningen t.b.v. de regio maar een grotere bijdrage in de recreatieve mogelijkheden t.b.v. de regio.

Reactie

We bouwen woningen voor onze eigen behoefte met een kleine plus voor de regionale behoefte. Voor het grootste deel van de woningen die tot 2040 gebouwd gaan worden, zijn er locaties binnen de rode contour beschikbaar. Alleen om aan de woningbehoefte in de kernen Harmelen, Kamerik en Zegveld te kunnen voldoen, zijn locaties buiten de rode contour nodig. De gemeente vindt belangrijk om groene recreatiemogelijkheden mee te laten groeien met mogelijke woningbouwlocaties buiten de rode contour, we onderschrijven hiermee de uitgangspunten uit het provinciebrede traject "Groen groeit mee".

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.2 Oostelijke randweg

B&W geeft hier aan dat het de wens heeft een oostelijke randweg aan te leggen die moet aansluiten op de Johan Enschedeweg. Wij willen benadrukken dat reeds bij de start van zo'n studie inwoners en andere belanghebbenden betrokken worden en dat hun inbreng en suggesties nadrukkelijk gewogen en geëvalueerd worden.

Reactie

We werken conform ons participatiebeleid waarin staat dat participatie altijd onderdeel is van een traject als het onderwerp sterk leeft of als de impact groot is. Dat geldt dus ook voor een oostelijke randweg. Onder participatie verstaan wij het actief, vroegtijdig betrekken van belanghebbenden. Zodat zij de ruimte hebben om mee te praten met de initiatienemer of de gemeente.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.3 Gebied Achtertuin van Harmelen

De inwoners van Harmelen zullen blij zijn met uw voornemen het landschap tussen Woerden en Harmelen te ontwikkelen tot een duurzaam groengebied, dat Harmelen en Woerden ruimtelijk van elkaar gescheiden houdt en recreatief met elkaar verbindt. Wij zien echter graag dat dit streven wordt uitgebreid naar het gebied tussen Woerden en de Veldhuizerweg. Tevens zouden wij graag in uw plannen zien toegevoegd (analoog aan uw tekst t.a.v. de polder Cromwijck) dat dit gebied een parkachtige invulling zal krijgen met het toevoegen van wandel- en fietspaden. Het zou B & W sieren wanneer ze reeds in deze visie aan zouden geven er naar te streven om in dit gebied zoveel mogelijk bomen te willen planten. Dit ter bevordering van: het terugdringen van geluidshinder en fijnstof de CO2 reductie en water opvang de recreatieve benutbaarheid het offrenen van additionele recreatie mogelijkheden aan het Utrechts verstedelijkt gebied.

Reactie

Bedankt voor uw reactie, we nemen uw punten graag mee voor de uitwerking van het gebiedsprogramma Achtertuin van Harmelen, waar dit gebied onderdeel vanuit maakt.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Kaart op pagina 48 wordt aangepast, zodat beter duidelijk is dat betreffende gebied ook bij de Achtertuin van Harmelen hoort.

9.4 Oostelijke randweg

De aanleg van een oostelijke rondweg past natuurlijk niet in dit streven. Dat aspect zal in de studie over zo'n rondweg nadrukkelijk geadresseerd moeten worden.

Reactie

Zowel de positieve als negatieve aspecten van de aanleg van de randweg zullen zorgvuldig worden ongezocht en meegewogen worden in de besluitvorming. De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.5 Woningbouw Harmelen

Tevens past de ontwikkeling van woningbouw in Haanwijk niet in dit voornemen (waarover later meer).

Reactie

Wij nemen kennis van uw standpunt. Deze locatie is opgenomen als te onderzoeken locatie voor mogelijk toekomstige woningbouw. Er volgt nog participatie met de inwoners om te bepalen welke locatie(s) geschikt zijn voor toekomstige woningbouw.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.6 Woningbouw Harmelen

Ten eerste willen wij hier opmerken dat u de Harmelense bevolking nog steeds niet overtuigd hebt dat de aannames die hebben geleid tot het gedefinieerde aantal benodigde woningen juist zijn. De door u genoemde aantallen worden in Harmelen daarom niet gedragen.

Reactie

Wij hebben de afgelopen jaren verschillende gesprekken met u gehad over de berekening van de woningbehoefte zoals opgenomen in de Woonvisie en in de Omgevingsvisie. We hebben elkaar niet kunnen overtuigen in deze gesprekken en we nemen er kennis van dat u bij uw standpunt blijft.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.7 Woningbouw Harmelen

Ten tweede willen wij opmerken dat u een extra bouwopgave op u neemt t.b.v. de regio. Dat is een keuze over verdeling van schaarste. Landschap en recreatieve mogelijkheden zijn ook een schaars goed. Woerden heeft veel grondgebied en mogelijkheden om het landschap te versterken. U zou ook dát kunnen aanbieden aan de regio partners i.p.v. woningen.

Reactie

Voor de kern Harmelen is ervoor gekozen om de benodigde plancapaciteit te verhogen met 150 woningen om de achterstanden in te lopen omdat er lange tijd niet gebouwd is in Harmelen. Het verhogen van de benodigde plancapaciteit met 150 woningen betekent dat er over een periode van 10 jaar gemiddeld 15 woningen per jaar extra gebouwd worden. Dit is ingegeven door de lokale behoefte en niet door de regionale behoefte. De gemeente vindt belangrijk om groene recreatiemogelijkheden mee te laten groeien met mogelijke woningbouwlocaties buiten de rode contour, we onderschrijven hiermee de uitgangspunten uit het provinciebrede traject "Groen groeit mee".

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.8 Woningbouw Harmelen

Op uw overzichtskaart wijst u voor Harmelen 4 onderzoekslocaties aan. Aan de ene kant vinden wij het bemoedigend dat de gemeente nu verder wil kijken dan alleen Haanwijk, maar tegelijkertijd zijn wij verbolgen over het feit dat Haanwijk steeds terugkeert in de mogelijke plannen. De inwoners van Harmelen hebben zich reeds meer dan 20 jaar verzet tegen woningbouw op die plek. Omdat de ambtelijke organisatie dit niet wil opgeven, is er op het rode contouren overzicht een stippellijn gezet. Het is nu echt tijd dat B&W EN de gemeentelijke en provinciale ambtelijke organisatie accepteert en adopteert dat Haanwijk geen mogelijke bouwlocatie is. Tevens zijn wij van mening dat een eventuele bebouwing van Haanwijk strijdig is met uw visie en intenties voor “de Groenebrug”.

Reactie

Wij nemen kennis van uw standpunt. Deze locatie is opgenomen als te onderzoeken locatie voor mogelijk toekomstige woningbouw. Er volgt nog participatie met de inwoners om te bepalen welke locatie(s) geschikt zijn voor toekomstige woningbouw. In de Omgevingsvisie is voor de visie op de Groene Brug de ontwikkeling van een woningbouwlocatie opgenomen. Wij zien dan ook geen strijdigheid.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.9 Woningbouw Harmelen

Het benoemen van Harmelen zuid langs de A12 als onderzoekslocatie wijzen wij ook sterk af. Dit zou strijdig zijn met uw plannen voor “de Groene brug”. Dit gebied zou ontwikkeld moeten worden als parkachtig landschap met veel bomen.

Reactie

Deze locatie is opgenomen als te onderzoeken locatie voor mogelijk toekomstige woningbouw. Er volgt nog participatie met de inwoners om te bepalen welke locatie(s) geschikt zijn voor toekomstige woningbouw. In de Omgevingsvisie is voor de visie op de Groene Brug de ontwikkeling van een woningbouwlocatie opgenomen. Het gebied bij de A12 valt ook onder de Groene Brug. Wij zien dan ook geen strijdigheid.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.10 Woningbouw Harmelen

Op dezelfde overzichtskaart wordt een mogelijke locatie voor een station aangegeven. Wij begrijpen niet, dat dan de directe omgeving van zo'n station niet als onderzoekslocatie voor woningbouw wordt aangemerkt. Niet alleen kan woningbouw rondom een station aantrekkelijk zijn, ook wordt in dit gebied het minste schade aan natuur veroorzaakt, daar zichtlijnen en het open landschappelijk karakter al verstoord zijn door de spoorlijn.

Reactie

De zoeklocatie woningbouw dat aan de noordkant van Harmelen is ingetekend geldt voor het gebied ten noorden van Harmelen, ook voor het gebied dat aansluit bij een mogelijk toekomstig station.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

De kaart op pagina 57 wordt aangepast, zodat de onderzoekslocatie meer ten noorden, nabij een eventueel toekomstig station, gepositioneerd is.

9.11 Ontwikkeling Harmelerwaard

Tenslotte wordt in dit overzicht ook het kassengebied van de Harmelerwaard aangemerkt als onderzoekslocatie. Wij zijn van mening dat de plannen voor dit gebied eerst en vooralsnog alleen met de inwoners van Harmelen ontwikkeld zouden moeten worden. Op dit moment hebben wij vooral de indruk dat de inwoners van Woerden, het bestuur van de stad Utrecht en het provincie bestuur gaan bepalen wat er met dit gebied gaat gebeuren. Dat moet ons inziens echt anders.

Reactie

Het feit dat het kassengebied in de Harmelerwaard is aangemerkt als onderzoekslocatie toont aan dat er nog onderzoek nodig is om te bepalen hoe we met dit gebied willen omgaan. Een dergelijk onderzoek kan enkel op een goede manier worden uitgevoerd indien belanghebbenden, waaronder de inwoners van Harmelen, de mogelijkheid krijgen om zich uit te spreken over het gebied. Momenteel wordt een verkenningstudie uitgevoerd, die zicht moet geven op het toekomstperspectief voor de Harmelerwaard. Via een participatietraject zullen belanghebbenden bij deze verkenningstudie worden betrokken.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.12 Snelfietspad

Wij roepen graag in uw herinnering dat reeds 4 á 5 jaar op de dorpsagenda van Harmelen staat, dat wij graag zien dat de Harmelerwaard en de Haanwijk alleen doorgaande routes worden voor langzaam verkeer en dat doorgaand snelverkeer daar geweerd moet worden. De aanleg van het snelfietspad is een unieke kans dat te realiseren en zou congruent zijn met uw streven voor Woerden. Toch staat dat niet in uw plannen. Wij roepen u op dit alsnog toe te voegen.

Reactie

De snelfietsroute tussen Woerden en Utrecht, door Harmelen, is wel onderdeel van de Omgevingsvisie en staat op de kaart op pagina 78&79 en wordt verder genoemd op pagina 80.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.13 Rondweg Harmelen

Er zijn veel mensen in Harmelen die van mening zijn dat een aansluiting op de rondweg bij de Reijerscopse overgang tot aanzienlijk minder auto verkeer zal leiden binnen het dorp. Concreet is de verwachting dat daarbij de verkeersdruk op de Dorpsstraat, de Acacialaan en Haanwijk aanzienlijk verminderd wordt en daarmee past in uw eigen ambitie. Wij verzoeken derhalve in uw Omgevingsvisie op te nemen, dat ook hier een studie naar gestart wordt.

Reactie

Dit is een interessante suggestie. Op het moment dat er gekozen wordt voor woningbouwlocaties ten zuiden van Harmelen, kan dit ook onderzocht worden, ook in overleg met de provincie Utrecht.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.14 Oostelijke randweg

Eerder hebben wij al een opmerking geplaatst over uw voornemen een studie te starten naar de oostelijke randweg. In de overzichtskaart staat tevens een aftakking geprojecteerd waarover verder geen uitleg wordt gegeven. Zo'n weg is o.i. een onnodige verdere aantasting van natuur.

Reactie

Deze aantakking is nodig om de wegen in Woerden (oost) te ontlasten en knelpunten te voorkomen. Voordat kan worden besloten of de weg er komt wordt eerst een Milieu Effect Rapportage opgesteld.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.15 Vaarwegen

In de uitwerking van deze plannen ontbreekt ons inziens de benoeming van het knelpunt in het vaar gebied van Woerden naar Utrecht, via Harmelen. Het is op dit moment erg onaantrekkelijk voor sloepen om dit traject te volgen. Bruggen in Harmelen worden slechts 3 a 4 x per dag bediend en dienen ruim van te voren te worden aangemeld. Wij denken dat aanpassingen (op afstand bedienen, zelfbediening) dit traject aanzienlijk aantrekkelijker kan maken. Teven zou dat aansluiten bij plannen van Utrecht, die de Leidserijn vanaf het centrum van Utrecht richting Harmelen weer bevaarbaar wil gaan maken.

Reactie

Deze visie gaat om de ruimtelijke aspecten. Op afstand bedienen van bruggen en zelfbediening van bruggen is geen onderwerp voor deze Omgevingsvisie. Bij vervanging van gemeentelijke bruggen op dit vaartraject kan de bevaarbaarheid worden meegewogen in de afwegingscriteria. Op dit moment heeft de verbetering van de doorvaarbaarheid geen prioriteit.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.16 Opwek duurzame energie

Onder dit punt willen wij vooral ons ongenoegen uiten over uw plannen t.a.v. windmolens in Rijnenburg en de wijze waarop dit van idee tot raadsvoorstel is gebracht. Bij een groot deel van de bevolking van Harmelen heerst het gevoel, dat de mening van de bevolking van de stad Woerden de mening van de bevolking van Harmelen overruled heeft. Dat is niet hoe democratie bedoeld is (Lees ook het boek van Herman Tjeenk Willink). Wij denken nog steeds dat windmolens in Rijnenburg een slecht idee is en zou moeten worden afgevoerd van uw plannen.

Reactie

De gemeente heeft in 2020 en 2021 een uitgebreid participatieproces georganiseerd om te komen tot prioritering. In dit proces hebben alle inwoners van de gemeente Woerden hun mening kunnen geven. Inwoners hebben in dit proces o.a. aangegeven veel waarde te hechten aan het Groene Hart, windturbines liever te zien nabij infrastructuur dan in het open noordelijke deel van gemeente Woerden en de gemeente gevraagd om rekening te houden met plannen bij buurgemeenten. Na een zorgvuldige weging van de inbreng uit het participatieproces, de inbreng van technische experts heeft het college een advies aan de raad gegeven. De raad heeft op basis van het advies van het college en de inbreng van inwoners en belanghebbenden besloten dat voor windenergie een nadere vergelijking gemaakt dient te worden tussen de potentiële zoekgebieden polder Reijerscop en A12-west Barwoutswaarder. Het is aan de raad om op basis van deze gebiedsvergelijking een keuze te maken tussen beide potentiële zoekgebieden. De gebiedsvergelijking is nog niet afgerond, de gemeente ziet daarom geen reden om polder Reijerscop af te voeren als potentieel zoekgebied.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

9.17 Participatie

Wij zijn van mening - zoals ook reeds beschreven in onze brief van 1 juni jl. over dit onderwerp - dat de gemeente stappen moet zetten om te zorgen dat bestuur, ambtenaren en consultants meer wezenlijk inhoud geven aan het participatie proces. Dat de inbreng van individuen en partijen serieus gewogen en geëvalueerd worden. Dat de positieve en negatieve kanten en de kosten/baten om een win/win situatie te creëren worden gemaakt en geopenbaard. Dat de inbreng van de inwoners niet als "bijlage 7" aan de raad worden aangeboden, maar een prominente plek in de raaddiscussie krijgt. Verder zou de gemeente zich moeten inspannen om een breder publiek bij de

verschillende onderwerpen te betrekken. Dit alles met het doel meer begrip voor de besluiten en meer draagvlak voor de uitvoering te creëren.

Reactie

Het spijt ons om te horen dat u van mening bent dat er niet wezenlijk inhoud is gegeven aan de participatie. We hebben de participatieprocessen die zijn doorlopen voor de Omgevingsvisie zorgvuldig vormgegeven en uitgevoerd, waarbij er voor iedereen ruimte was om in gesprek te gaan met elkaar, met de ambtelijke organisatie en met de wethouder. De raad heeft aangegeven veel belang te hechten aan de uitkomsten van participatie bij haar afweging voor het vaststellen van de Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

10. Vereniging de Rietveldse Kade

10.1 Wandelpaden Rietveld

Als bestuur van de Rietveldse kade hebben wij de Omgevingsvisie gelezen. En hebben geconstateerd dat er een wandel en fiets verbinding ingetekend staat door de Rietveldse Kade (pagina 91). Deze Kade is in eigendom van aanliggende agrariërs. Die ook het beheer en onderhoud hiervan uitvoeren. Met Agrarisch Natuur-, Landschap- en Waterbeheer Collectief Rijn Vecht en Venen hebben de aanliggende agrariërs een beheer contract. Voor het onderhouden, denk hierbij aan snoeiwerkzaamheden, van de Kade. Het is tevens als burger niet toegestaan om deze Kade te betreden. Wij als bestuur van de Rietveldse Kade zijn van mening dat een wandel- en of fietspad niet past bij het doel van onze vereniging.

Reactie

De getekende fiets- en wandelverbindingen zijn indicatief. De wens is om o.a. de polder Rietveld voor wandelen en fiets te ontsluiten, uiteraard in overleg en instemming met de grondeigenaren- en gebruikers. De wens om het landelijk gebied rondom Woerden toegankelijker te maken voor wandelaars en fietsers is uit het participatietraject voor deze Omgevingsvisie naar voren gekomen. De wens tot wandel- en fietsverbindingen zal betrokken worden in het gebiedsproces voor de polders Zegveld-Rietveld. Zoals ook bij andere wandelpaden over boerenland in de gemeente Woerden, wordt de regelgeving met betrekking tot het broedseizoen in acht genomen en zal een eventuele wandelroute dan tijdelijk worden afgesloten.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

11. Inwoner Zegveld

11.1 Recreatie

Blz. 17: Het landschap is ook het decor, enz. Duidelijk is dat de beoogde voorziene recreatie bestaat uit fietsen, wandelen en varen. Dat wil zeggen: geen motorisch verkeer! Dit verkeer dient dus te worden geweerd waar dit leidt tot overlast voor de recreatie en stikstofemissie. Hiertoe dienen parkeerplaatsen te worden voorzien/aangelegd op strategische plaatsen, omdat nu heel veel van "de recreatie" wordt bezocht/aangereden door motorrijtuigen. Zonder adequate en gelijktijdige beperking van het motorisch verkeer aldaar, schiet de ontwikkeling van recreatie zijn doel voorbij. U zult bekend zijn met het feit dat op de smalle dijk- en polderwegen vel, heel veel "recreatief" wordt getoerd met auto's en motoren die het "echte" recreatieve en het hier gewenste recreatieve "verkeer", het fietsen en wandelen zeer onveilig maken. Kortom gemotoriseerd verkeer dient

ontmoedigd te worden deze wegen en plaatsen te bezoeken, wil van natuurbeleving in de gewenste vorm en stikstofemissie in de natuurgebieden sprake zijn.

Reactie

De gemeente stimuleert in haar recreatiebeleid nadrukkelijk niet-gemotoriseerd recreatief verkeer zoals wandelen en fietsen. De gemeente stimuleert nadrukkelijk geen gemotoriseerde recreatie, wat niet wegneemt dat openbare wegen ook door auto's en motoren gebruikt kunnen worden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

11.2 Recreatie buitengebied

Blz. 26: "Verbrede landbouw met kleinschalige recreatieve functies." Wordt hier bedoeld alleen terugdringen zwaar verkeer? "Kleinschalig". Wat betekent dat? De aard, intentie en omvang van deze uitdrukking dient adequaat en duidelijk te worden geformuleerd. Nu is dit begrip een lege huls! Overigens meldt deze visie dit soort recreatieve functies alleen bij "landbouw", terecht overigens. Dat houdt dan tevens in dat nieuwe vestiging zonder die (landbouw) functie van nieuwe en zuiver recreatieve hoofdfuncties niet mogelijk is.

Reactie

In afstemming met overige functies worden (kleinschalige) functies bij ondernemers toegestaan, mits dit niet leidt tot conflicten met de omgeving. Onder kleinschalig wordt verstaan bijv.

Rustpunten, Rondleiding op agrarisch bedrijf, B&B etc.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

De woorden 'verbrede landbouw' worden vervangen door 'ondernemers'.

11.3 Recreatie

Visie op hoofdlijnen, blz. 36: Blz. 50/51: Aandacht voor fietsverbindingen. Breedte en kwaliteit van fietsverbindingen van belang, zie ook blz. 89. Binnen het traject landbouwtransitie, zal stikstofemissie als gevolg van verkeer binnen en langs de natuurgebieden nadrukkelijk beperkt moeten worden. Heirdoor zullen de nu al te drukke toeristische routes beperkt moeten worden voor gebruik door alle vormen van motorisch verkeer. Ondanks de recente goede bedoelingen, is d ewerking/het effect van het zomerverbod voor motoren -in elk geval op de Meije- slechts beperkt (negeren van het verbod is vaste praktijk). Adequate beperking van motorisch verkeer levert op al soortgelijke wegen direct meer veiligheid en recreatieve capaciteit op voor niet gemotoriseerde recreanten, waardoor de behoefte aan nieuwe wandel-/fietspaden voor een groot deel gemakkelijk in te vullen. Derhalve: parkeren op buiten het gebied gelegen grote parkeerterreinen en verder te voet (al dan niet met faciliteiten) of op de fiets.

Reactie

De gemeente stimuleert in haar recreatiebeleid nadrukkelijk niet-gemotoriseerd recreatief verkeer zoals wandelen en fietsen. De gemeente stimuleert nadrukkelijk geen gemotoriseerde recreatie, wat niet wegneemt dat openbare wegen ook door auto's en motoren gebruikt kunnen worden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

11.4 Terugdringen stikstofemissie

Blz. 51: Het goud van Woerden. Terugdringen van stikstofemissie bij de Meije graslanden en Natura 2000 gebied dient veel hoger op de prioriteitenladder te staan, met o.a. de genoemde en nadere adequate maatregelen!

Reactie

Het terugdringen van stikstofemissie wordt landelijk en op provinciaal niveau aangepakt en de invloed van de gemeente is hierin zeer beperkt. De gemeente blijft met de provincies in gesprek over onze ambities en de opgaven die horen bij de gebiedsgerichte aanpak van de stikstofproblematiek.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

11.5 Kernrandzones

Er zal dan ook nu al rekening moeten worden gehouden met deze landbouwtransitie, teneinde te voorkomen dat, onnodige en onwenselijke nieuwe locaties voor woningbouw voortijdig gaan worden bepaald. Immers met de omvangrijke huidige bebouwing op dergelijke landbouwbedrijven zal iets moeten gebeuren als het bedrijf ophoudt te bestaan. Met de nodige prudentie zal dan kunnen worden bekeken of het omzetten daarvan in meerdere woningen een oplossing biedt. In afwachting van die ontwikkeling dienen geen stappen te worden gezet tot de bouw van woningen in/langs de kernrandzone over te gaan. Immers dat leidt tot ongewenste verdichting van het landschap terwijl we juist de natuur en het natuurlandschap willen verankeren voor de beleving daarvan, en die voor de volgende generaties willen bewaren.

Reactie

Het begrip kernrandzone is niet bedoeld als landschapsbouw. De kernrandzone is beperkt tot een kleine zone rond de kern en heeft als doel de stad- of dorpsrand te verfraaien, recreatief programma toe te voegen (zoals bijvoorbeeld Avontuur Natuur bij Harmelen) of een maatschappelijke functie als sport. Binnen de kernrandzones is er in de Omgevingsvisie ruimte voor enkele zorgvuldig ingepaste woningen op vrije kavels. In de komende jaren worden de kernrandzones nader uitgewerkt.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 42 en pagina 60 worden de hierboven genoemde aanscherping wat betreft de kernrandzones en beperkte mogelijkheden voor woningbouw toegevoegd.

12. Inwoner Zegveld

12.1 Reclamebelasting

In uw Omgevingsvisie heb ik geen beleidsvoornemen gevonden op reclamebelasting, ter bescherming van de openbare ruimte. Reclame belasting act ik een effectief middel om de openbare ruimte te beschermen tegen overdadige reclame-uitingen, overal, en in de gehele gemeente Woerden. Dat wil zeggen: in de stad, op bedrijfsterreinen in woonwijken en ook in de buitengebieden.

Reactie

We hechten groot belang aan de ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte. Daarvoor zetten we diverse instrumenten in, zoals het heffen van precario voor objecten in de openbare ruimte. We maken gebruik van de APV.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

13. Inwoner Woerden

13.1 Ontwikkelingen stationsgebied

Bij de visie op hoofdlijnen staat de groen-blauwe verbinding breed over het stationsgebied ingetekend waarmee daar de huidige bebouwingsvlakken ten noorden van spoorlijn geconserveerd lijken te worden. Dit geeft de indruk dat het oude plan van een groot Stationsplein bij de Spoorlaan nog steeds actueel is. In de tekst stelt u dan wel dat u wilt bouwen in hoge dichtheid om geen polders op te offeren, maar wordt met dit bouwen dan niet het woongenot van de bestaande woningen opgeofferd?

Reactie

De blauwgroene verbinding verloopt via het stationsgebied onder het spoor door. Daar zal de verbinding ingevuld worden zoals in de stedenbouwkundige visie voor het stationsgebied is vastgesteld. In de nadere uitwerking daarvan houden we de schaal en maat van Woerden aan. De ontwikkeling van het Stationsgebied heeft effect op de omgeving waarbij het woongenot voor de bestaande en toekomstige bewoners en gebruikers van het gebied op elkaar afgestemd moet worden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

13.2 Woningbouw Woerden en Harmelen

Tevens stelt u dat u wilt verdichten rond een OV-knooppunt. Maar nieuwe OV-knooppunten zijn dan ook een oplossing, het voorgestelde treinstation bij Harmelen past hier mooi in. Als deze dicht bij het kassengebied kan komen wordt dat een win-win situatie, met daar woningbouw op grond die weinig funderingsproblematiek zal geven.

Reactie

Als Woerden stimuleren wij het gebruik van Openbaar Vervoer. In Harmelen zien wij daarbij ook een kans voor een combinatie met woningbouw. Deze locatie is opgenomen als te onderzoeken locatie voor mogelijk toekomstige woningbouw. Er volgt nog participatie met de inwoners om te bepalen welke locatie(s) geschikt zijn voor toekomstige woningbouw. De waarde van een station is voor heel Harmelen van belang.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

De kaart op pagina 57 wordt aangepast, zodat de onderzoekslocatie meer ten noorden, nabij een eventueel toekomstig station, gepositioneerd is.

13.3 Woningbouw

In uw klimaatveranderingsbeschrijvingen wordt een zeespiegelrijzing niet genoemd, en ook niet dat de Deltacommissaris van mening is dat er in de laaggelegen Randstad niet zo veel bijgebouwd moet worden. "Door bevolkingsgroei en een snel stijgende zeespiegel zullen nieuwe woningen vooral op hogere zandgronden in Oost-Nederland gebouwd worden. Dat stellen wetenschappers van de Wageningen University & Research. „We moeten woningen op veilige plaatsen bouwen.” Rijkswaterstaat heeft de waterkeringen ontworpen voor een storm eens in de 10.000 jaar, maar melden ook: "Dat kan dus theoretisch over een maand zo zijn. Dat kan je nu nog niet voorspellen" Woerden ligt dan wel relatief gunstig op de oeverwal, maar bij een overstroming wordt de infrastructuur ernstig aangetast. Hoe dichter bebouwd het is, hoeveel meer mensen dan

geëvacueerd moeten worden en hulp nodig hebben. Woerden kan dus beter alleen voor de eigen woningbehoefte bouwen.

Reactie

De gemeente Woerden is op de hoogte van de zeespiegelrijzing en van de normen waaraan waterkeringen moeten voldoen. De norm is zo dat er een zeer kleine kans is op overstroming. Daarom acht Woerden het verantwoord om woningen te bouwen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

14. Collectief Rijn, Vecht en Venen

14.1 Opwek duurzame energie

Onze weidevogelgebieden zitten de laatste jaren in de lift, dat wil zeggen we halen hier goede resultaten. Hoewel weidevogelkerngebieden zijn uitgesloten als zoekgebied voor zonne-energie en windmolens, zouden wij ervoor willen pleiten het open landschap daarom heen ook te vrijwaren van windmolens en zonne-velden. Weidevogels hebben een vrij blikveld nodig en zoeken dus het open landschap op. De meeste weidevogels zullen zich dan ook minstens honderden meters van een zonnenveld of windmolen vandaan vestigen. Wij willen u in overweging geven om geen zonnenvelden of grote windmolens toe te staan op percelen waar wij een contract met weidevogelbeheer hebben afgesloten (dus ook buiten de kerngebieden), omdat die percelen van belang zijn voor de ontwikkeling van de weidevogelpopulatie in de weidevogelkerngebieden. Percelen met weidevogelbeheer zijn niet zomaar in aanmerking gekomen voor beheer. Er worden zorgvuldig mozaïeken gemaakt met verschillende typen beheer, zodat er een variatie ontstaat die voorziet in de behoefte aan broeden, foerageren of schuilen.

Reactie

Het klopt dat windturbines en zonnenvelden mogelijk effecten hebben op (weide)vogels. Dit is opgenomen in het Afwegingskader grootschalige duurzame energie. Bij de keuze voor de zoekgebieden voor grootschalige energie is nadrukkelijk rekening gehouden met beschermde weidevogelgebieden.

Het is aan initiatiefnemers om te zorgen dat het uiteindelijke initiatief voldoet aan de wettelijke normen omtrent soorten- en gebiedsbescherming middels een stadium een ecologisch onderzoek. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om in de, op een later moment door de raad vast te stellen, voorwaarden van de maatschappelijke tender een afweging op te nemen met betrekking tot (nabijheid van) percelen met weidevogelbeheer.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

14.2 Kaartmateriaal

Bijlage 2, Kaartmateriaal pag. 120 en 121. Bij de kaarten ontbreekt een goede legenda, waardoor het volstrekt onduidelijk is wat de ideeën zijn in de verschillende stukken open landschap en wat de nummers betekenen. Op kaart pag. 121 is C. Open landschap lichtgroen gekleurd wat zou betekenen 'uitgesloten als zoekgebied', maar dezelfde kleur komt voor in de legenda als zoekgebieden die meer onderzoek vergen.

Reactie

In de linker kolom van de legenda staat opgenomen of het gaat over grootschalige windenergie of grootschalige zonne-energie. Op de kaart op pagina 121 staat dat voor gebied C nog meer onderzoek nodig is naar de opwek van zonne-energie, en op de kaart op pagina 123 staat dat gebied C is

uitgesloten voor de opwek van grootschalige windenergie. De kaart op pagina 120 geeft een verzameling van alle gebieden, die in de latere kaarten worden uitgesplitst.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

14.3 Wandelpaden Rietveld

De vraag is of er boerenlandpaden/klompenpaden per se langs of door weidevogelkerngebieden moeten lopen? Wij zien bijvoorbeeld een geschetste fiets- en wandelverbinding door polder Rietveld lopen (pag. 91). Dat loopt langs of door een weidevogelreservaat (Natuurmonumenten), langs de Groene Contour (Utrechts Landschap) en door boerenland wat weidevogelkerngebied is. Het zou wenselijk zijn om dat beter op elkaar af te stemmen. Wellicht zijn er mogelijkheden daarbuiten.

Reactie

De getekende fiets- en wandelverbindingen zijn indicatief. De wens is om o.a. de polder Rietveld voor wandelen en fiets te ontsluiten, uiteraard in overleg en instemming met de grondeigenaren- en gebruikers. De wens om het landelijk gebied rondom Woerden toegankelijker te maken voor wandelaars en fietsers is uit het participatietraject voor deze Omgevingsvisie naar voren gekomen. De wens tot wandel- en fietsverbindingen zal betrokken worden in het gebiedsproces voor de polders Zegveld-Rietveld. Zoals ook bij andere wandelpaden over boerenland in de gemeente Woerden, wordt de regelgeving met betrekking tot het broedseizoen in acht genomen en zal een eventuele wandelroute dan tijdelijk worden afgesloten.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

14.4 Wandelpaden Rietveld

Genoemde wandelverbinding loopt ook over de Rietveldse Kade. Deze prachtige kade is particulier eigendom van de aanliggende boeren. Zij beheren de kade met elkaar en de onderhouds- en beheerscontracten lopen via ons collectief. Dit lint is zeer waardevol voor diverse vogels, kleine zoogdieren, reptielen, amfibieën en insecten. Deze kade is niet toegankelijk voor burgers. Vanwege de natuurkwaliteit (en de ligging langs het weidevogelkerngebied) moet de kade wat ons betreft beschermd blijven.

Reactie

De getekende fiets- en wandelverbindingen zijn indicatief. De wens is om o.a. de polder Rietveld voor wandelen en fiets te ontsluiten, uiteraard in overleg en instemming met de grondeigenaren- en gebruikers. De wens om het landelijk gebied rondom Woerden toegankelijker te maken voor wandelaars en fietsers is uit het participatietraject voor deze Omgevingsvisie naar voren gekomen. De wens tot wandel- en fietsverbindingen zal betrokken worden in het gebiedsproces voor de polders Zegveld-Rietveld. Zoals ook bij andere wandelpaden over boerenland in de gemeente Woerden, wordt de regelgeving met betrekking tot het broedseizoen in acht genomen en zal een eventuele wandelroute dan tijdelijk worden afgesloten.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

14.5 Recreatie

Wij adviseren om bij agrariërs die buiten de weidevogelkerngebieden na te gaan of zij mee zouden willen werken aan een Klompenpad of boerenlandpad door hun land. Eventueel kan ons collectief een rol in vervullen door deze animo te peilen.

Reactie

Dank voor uw aanbod. Hier maken wij graag gebruik van. De wens tot wandel- en fietsverbindingen zal betrokken worden in het gebiedsproces voor de polders Zegveld-Rietveld.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

15. Ondernemend Woerden

15.1 Ontwikkeling infrastructuur

Wij vragen u de ontwikkelingen in de infrastructuur in tijdsplanning meer te laten aansluiten bij de ontwikkeling/uitbreiding van woningen, woonwijken en (nieuwe) bedrijfsterreinen.

Reactie

De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. Uw voorstel is in lijn met het beleid van de gemeente. In samenwerking met de regio is en wordt berekend wat de verschillende (woningbouw)opgaven voor impact hebben op ons wegennet. De infrastructurele maatregelen worden opgenomen in ons meerjarenverkeersmaatregelen plan en sluiten aan bij de ontwikkeling van woonwijken en andere ontwikkellocaties.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

15.2 Energiestransitie

Om de gestelde doelen omtrent energietransitie te behalen zijn de komende jaren grote ondergrondse aanpassingen nodig voor een vernieuwd netwerk voor gas, elektra en glasvezel. Naast de energietransitie is een groot deel van het genoemde netwerk sowieso aan vervanging toe. Deze aanpassingen hebben een grote impact op het wegennet en de doorstroming van het verkeer in Woerden. In de ontwerp Omgevingsvisie voor Woerden missen wij de planvorming om deze transitie gestructureerd te laten verlopen.

Reactie

De aanpassingen en de vervanging van het bestaande gas- en elektriciteitsnetwerk in gemeente Woerden zijn de verantwoordelijkheid van netbeheerder Stedin. Stedin maakt hiertoe jaarlijks een meerjareninvesteringsplan, waarop zienswijzen mogelijk zijn. De gemeente verwijst indiener naar dit investeringsplan voor de gestructureerde aanpak van de benodigde netaanpassingen. De gemeente Woerden heeft op verschillende niveaus overleg met netbeheerder Stedin om te zorgen dat de ontwikkeling van het gas- en elektriciteitsnetwerk afgestemd zijn op de ontwikkelingen binnen gemeente Woerden. Onder andere via het reguliere kabel- en leidingen overleg, waarbij gemeente Woerden de aanleg en vervanging van riool, kabels en leidingen afstemt met o.a. Stedin.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

15.3 Woningbouw Harmelen, Kamerik en Zegveld

Wij vragen uw aandacht voor de planning van woningbouw in de kernen Harmelen, Kamerik en Zegveld. De ambitie zoals beschreven in uw visie is te weinig om aan de vraag hier te kunnen voldoen. Woningbouw in deze kernen is van groot belang voor de leefbaarheid.

Reactie

Voor de woningbehoefte en benodigde plancapaciteit zijn opgenomen in de Woonvisie Woerden Woont 2019-2024 en zijn gebaseerd op de Primos-prognose. Deze prognose wordt onder andere door het ministerie van BZK, de provincies en gemeenten in Nederland gebruikt om inzicht te krijgen in de verwachte groei van de bevolking en huishoudens in de desbetreffende gemeente tot 2040. Wij verwachten hiermee voldoende aan de woningbehoefte te kunnen voldoen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

15.4 Woningbouw Kamerik

Wij vragen ons ook af waarom er voor de woningbouw in Kamerik gekeken wordt naar Kamerik-Zuid. Dit terwijl Kamerik NO3 al verder gevorderd is. Kamerik Zuid is minder goed toegankelijk én ligt naast een bedrijventerrein. Bij Kamerik NO3 liggen meer en makkelijkere uitbreidingsmogelijkheden, binnen dezelfde lijn als de huidige bouw. Ook wordt in de Omgevingsvisie de optie gegeven tot het verplaatsen van sportvelden tot buiten de rode contouren. Dit zal waarschijnlijk net zo problematisch zijn als wonen, maar dan met extra lastige problemen voor de 3 sportverenigingen.

Reactie

Deze locatie is opgenomen als te onderzoeken locatie voor mogelijk toekomstige woningbouw. Er volgt nog participatie met de inwoners om te bepalen welke locatie(s) geschikt zijn voor toekomstige woningbouw.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

15.5 Woningbouw Zegveld

Tijdens de participatieronde is uitgebreid gesproken over het te lage ambitieniveau voor woningbouw in Zegveld. In uw document zien wij aantallen genoemd voor Zegveld, ons is niet duidelijk waar deze op gebaseerd zijn. Wij ontvangen graag uw onderbouwing voor deze cijfers. Op de kaart rondom Zegveld staan vraagtekens die op zoekgebieden duiden. Wij missen daar aangemerkte gebieden in het zuidoostelijke kwadrant.

Reactie

Deze aantallen zijn opgenomen in de Woonvisie Woerden Woont 2019-2024 en zijn gebaseerd op de Primos-prognose. Deze prognose wordt onder andere door het ministerie van BZK, de provincies en gemeenten in Nederland gebruikt om inzicht te krijgen in de verwachte groei van de bevolking en huishoudens in de desbetreffende gemeente tot 2040. Er is in zuidoost al reeds een woningbouwlocatie gerealiseerd (Weidz).

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

15.6 Woningbouw

Tenslotte zien wij graag een voorkeursbeleid opgenomen voor kopen en huren van woningen in de gemeente Woerden voor werknemers van Woerdense bedrijven.

Reactie

Lokaal toewijzen kan alleen op beperkte schaal voor nieuwbouw sociale huurwoningen en middel dure huurwoningen. Dit wordt benut. Het met voorrang toewijzen van nieuwbouw koopwoningen aan inwoners of werknemers van Woerdense bedrijven is niet mogelijk. Het is voor een gemeente niet toegestaan om voorrangregels af te spreken voor koopwoningen, ook niet via privaatrechtelijke afspraken die de uitgangspunten van de Huisvestingswet doorkruisen. Dit uitgangspunt is vrije vestiging: mensen hebben het grondrecht op vrije vestiging.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

15.7 Bedrijventerreinen

Op pagina 72 van het ontwerp document staat vermeld dat de 13HA die er netto door het aanwijzen van de schuifruimtelocaties, De Putkop en de Burgemeester van Zwietenweg en de ontwikkeling van de Voortuin, aan onze gemeente toegevoegd wordt volstaat voor de behoefte tot 2030. Dit is niet juist. Het bedrijfsleven is al 10 jaar bezig met de lobby voor extra bedrijfsruimte in de gemeente Woerden, de invulling van deze 9HA betreft invulling van een ruimtevraag van minimaal 10 jaar geleden. Deze behoefte is ook vastgesteld op basis van een oud onderzoek waarbij de transitie van Nieuw Middelland in het geheel niet is meegenomen.

Reactie

De onderzoeken zijn actueel en gedaan in het kader van schuifruimte. Deze onderbouwen de concrete behoefte aan 13 hectare netto bedrijventerrein tot 2030. Het betreft de rapporten van Buck Consultants International (2018) en Bureau Stedelijke planning (2020). En een inventarisatie van de Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (OMU). De transitie van Nieuw Middelland naar mogelijke woningbouw staat hier min of meer los van. Hier is immers sprake van langdurige leegstand van kantoren. En de kans dat de ruimte benut gaat worden voor bedrijfsruimte is niet groot. Er is voor gekozen dat hier woningen kunnen komen. De bestemming is veranderd in een gemengd stedelijk woongebied. Waarbij ook passende werkfuncties kunnen blijven of zich nieuw vestigen in dit gebied. Vooralsnog is en blijft sprake van een logistiek cluster op Middelland. Tenzij het bedrijf zelf of de grond/pandeigenaar besluit te vertrekken en/of tot transformatie wenst over te gaan. Als de transformatie opgave veranderd, dan is er de mogelijkheid - naast de gemeentelijk-bestuurlijk te maken keuzes over eventuele compensatie e.d.– dit ook in de jaarlijkse update van het regionaal programma Wonen en Werken op te nemen en de gevolgen ervan te bespreken.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

15.8 Bedrijventerreinen

Ook geeft het document aan dat u verwacht pas na 2030 20HA nieuwe uitbreidingslocaties nodig te hebben. Hiervoor staat een onderzoek in 2022 in de planning. Uiteraard werken wij graag mee aan uw onderzoek maar vinden de ambitie om te zoeken naar mogelijkheden voor de periode 2030 – 2040 veel te laat. De huidige transformatie van Middelland Noord en de genoemde plannen voor het verplaatsen van kleinschalige clusters van bedrijven en solitaire bedrijven naar bedrijventerreinen resulteren in een grote ruimtevraag op korte termijn.

Reactie

Fijn te horen dat er medewerking is voor het onderzoek voor de periode 2030-2040. Voor de korte en middellange termijn blijven we graag in gesprek om versnelling en maatwerk mogelijk te maken.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

15.9 Bedrijventerreinen

Bij de plannen voor meer bedrijfsruimte zien wij ook graag de ambitie opgenomen voor uitbreiding in de kernen, in Kamerik en Zegveld zijn de huidige terreinen overvol en vertrekken bedrijven nu al uit de gemeente.

Reactie

De schuifruimte - 9 hectare nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein - is bedoeld voor geheel de gemeente Woerden. Dus ook voor de ondernemers uit de kernen Kamerik en Zegveld. Op de kaart op pagina 70/71 zijn, door middel van een vraagteken, een aantal zoeklocaties voor additioneel bedrijventerrein aangegeven. Zo ook ten zuidwesten van Kamerik, ter uitbreiding van het terrein Nijverheidsweg. Bij het bedrijventerrein Nijverheidsbuurt Zegveld is ook een zoeklocatie voor een kleinschalig bedrijfsverzamelgebouw binnen het bestaande bedrijventerrein. Dit staat niet op de kaart aangegeven, omdat dit geen uitbreiding van het huidige aantal hectare betreft. Dit jaar is het onderzoek naar benodigde uitbreiding van bedrijventerreinen gereed. Op basis van deze uitkomsten gaan wij de komende jaren, in samenwerking met het lokale bedrijfsleven, op zoek naar nieuwe uitbreidingslocaties in de gemeente Woerden voor na 2030.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 73 wordt een verwijzing opgenomen naar twee potentiële uitbreidingslocaties voor bedrijventerrein, zoals op de kaart van pagina 70/71 vermeld.

15.10 Harmelerwaard

Voor Harmelen zien wij graag dat er ook gekeken wordt naar de mogelijkheid voor bedrijventerrein in het vrijkomende kassengebied.

Reactie

Momenteel wordt een verkenningsstudie naar een toekomstperspectief voor de Harmelerwaard uitgevoerd. Deze verkenningsstudie kijkt in de breedte naar mogelijke functies en ruimtelijke programma's voor het gebied, waaronder de mogelijkheid voor bedrijventerrein in het gebied.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

16. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

16.1 Wateropvang

Onder het kopje klimaatadaptatie (blz. 26) wordt onder andere gesproken over het toevoegen van wateropvang voor wateroverlast. Het is goed om te benoemen dat de gemeente en het waterschap hierin gezamenlijk optrekken en ook kijken naar extra berging in het boezemsysteem.

Reactie

Het tegengaan van wateroverlast is inderdaad belangrijk voor Woerden en de gemeente en het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden kunnen hierin als 1 overheid optreden. Uw suggestie wordt meegenomen.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

In de Omgevingsvisie wordt opgenomen dat gemeente en waterschap samen werken aan het voorkomen van wateroverlast door te kijken naar extra waterberging in het boezemsysteem.

16.2 Waterveiligheid

Onder het kopje klimaatadaptatie (blz. 26) ontbreekt de waterveiligheid, dit is, zeker in het veenweidegebied, een onderdeel wat niet mag ontbreken. Het gaat hierbij voornamelijk over de gevaren vanuit het regionale watersysteem. In ruimtelijke ordening kunnen daar maatregelen voor genomen worden om gebouwen en kwetsbare objecten voldoende hoog aan te leggen.

Reactie

De waterveiligheid is in eerste instantie een regionale taak die wordt opgepakt door provincie en waterschap. De gemeente Woerden is hierin volgend. Het klopt dat de hoogte van gebouwen ten opzicht van waterveiligheid er niet expliciet is opgenomen in de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie is een dynamisch document en wellicht dat dit onderwerp in een volgende versie explicieter benoemd wordt.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

16.3 Samenwerking

Wij ondersteunen volledig het principe om ruimtelijke ontwikkelingen te enten op de bestaande bodem- en waterstructuur (blz. 32). Dit is onze expertise en als wij hierin kunnen adviseren doen we dit graag.

Reactie

Wij stellen de samenwerking tussen gemeente en waterschap op prijs en waarderen uw aanbod.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

16.4 Samenwerking

Bij de te ontwikkelen gebieden (hoofdstuk 6) wordt gesproken over onderzoek, ontwerp en participatie met belanghebbenden en regionale afstemming, wij participeren graag in alle bovengenoemde aspecten van het ontwikkelingsproces. Dit sluit aan bij de opmerking nr.3.

Reactie

Wij stellen de samenwerking tussen gemeente en waterschap op prijs en waarderen uw aanbod.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

16.5 Samenwerking

Wij willen onze waardering uitspreken voor het drijvend tenzij bouwen zoals genoemd op blz. 60. Als waterschap staan we achter dit standpunt en denken dat dit belangrijk is om in bodemdaling-gevoelige gebieden toe te passen.

Reactie

Dank voor uw reactie. U bent betrokken bij onze ruimtelijke ontwikkelingen en we treden in overleg voor de mogelijkheden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

16.6 Samenwerking

Het waterschap werkt aan een veenweidestrategie, het is goed om de op blz. 97 genoemde agrarische transitie en onze veenweidestrategie op elkaar af te stemmen en hierin samen op te trekken.

Reactie

Er lopen diverse regionale en provinciale processen als het gaat over de toekomst van het veenweidegebied. Samen optrekken en afstemmen in deze processen zien we als uitgangspunt binnen deze opgaven.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17. Klankbordgroep Stationsgebied Zuidzijde

17.1 Woningbouw Woerden en infrastructuur

Kunt u nader aangeven hoe een zorgvuldige afweging is gemaakt waarbij alle suggesties uit de participatie zijn meegenomen of onderbouwd worden afgewezenen waaruit blijkt dat het voor iedereen in de gemeente Woerden goed blijft? De Klankbordgroep heeft bijvoorbeeld gevraagd waarom er geen discussie is gevoerd tijdens de participatie over de locaties voor de woningbouw in Woerden-stad net als bij de andere kernen. En hoe is de keuze tot stand gekomen om in deze dichtheden te bouwen? Verder is er aandacht gevraagd voor de verkeerstructuur die nodig is bij deze dichtheden. Er werd bevestigd dat dit nog niet goed was uitgewerkt. Maar geen van de punten zien wij terug komen in de Omgevingsvisie of het participatieverslag.

Reactie

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie zijn alle gemaakte opmerkingen in het participatieverslag gecategoriseerd, nagelopen en afgewogen in het licht van het algemeen belang, de bestuurlijk politieke koers en de technische mogelijkheden. De reden is dat voor Woerden voldoende binnenstedelijke locaties beschikbaar zijn (Snellerpoort, Middelland en Stationsgebied) en aantasting van het buitengebied niet nodig is. De benodigde nieuwe infrastructuur en ontsluiting voor de

nieuwe woningen wordt ook aangeduid als opgave in de Omgevingsvisie. Hierbij wordt aangesloten op de Verkeersvisie (2020) en wordt er waar nodig ook nog nader onderzoek uitgevoerd (Bijvoorbeeld voor de aanleg van de Oostelijke randweg). De keuze voor woningbouw in het Stationsgebied komt voort uit de wens om niet te bouwen in het buitengebied, maar om eerst te gaan verdichten rondom OV-knooppunten. Dit is vastgelegd in de Stedenbouwkundige visie Stationsgebied (2021).

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.2 Infrastructuur Poort van Woerden

Blz. 109 "De Poort van Woerden wordt nader uitgewerkt in de projecten Stationsgebied, Snellerpoort en Nieuw-Middelland. Dit gebied kent een samenhang met het gebied de Groene Brug .... Opgaven en oplossingsrichtingen op het gebied van verkeer (openbaar vervoer, auto, fiets, voetgangers), wonen, bereikbaarheid (ook van de binnenstad) worden in onderlinge samenhang nader uitgewerkt." Kunt u aangeven waar de uitwerking van de onderlinge samenhang in de opgaven en oplossingsrichtingen op het gebied van verkeer is geborgd? Tot nu toe worden losse raadsbesluiten voorgelegd waaruit de onderlinge relaties niet naar voren komen en er is geen totaal plan voor de auto-ontsluitingenfietsstructuur gepresenteerd.

Reactie

Er heeft aan de hand van het Woerdense verkeersmodel een globaal onderzoek plaatsgevonden naar het toekomstig wegennet. Dit onderzoek is tijdens een themasessie op 29 april 2021 de gemeenteraad gepresenteerd, zie <https://gemeenteraad.woerden.nl/Vergaderingen/Thema-avond/2021/29-april/20:00> en <https://hoofdwegenstructuurwoerden.ireport.royalhaskoningdhv.com/>. Daardoor hebben we een op grote lijnen zicht op de gevolgen van de diverse ontwikkelingen in Woerden. Hieruit komt de noodzaak van de randweg ten oosten en zuiden van Woerden voort. Bij de uitwerking een project krijgen we echter een concreet inzicht in de gevolgen en de te nemen maatregelen om te zorgen dat Woerden veilig, leefbaar en bereikbaar blijft.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.3 Infrastructuur Poort van Woerden

Graag zien wij middels verkeersonderzoeken een nadere onderbouwing van het huidige beeld van de verkeersbewegingen en het beeld na realisatie van de woningbouwplannen en de oplossingen voor knelpunten die zullen ontstaan.

Reactie

De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. Een eerste onderzoek is te vinden op onze website, onder Verkeersvisie 2030. Specifiek het onderzoek naar het toekomstig wegennet onder fase 2 waarin de huidige en toekomstige knelpunten in kaart zijn gebracht. In dit onderzoek zijn echter nog niet alle (woningbouw)ontwikkelingen meegenomen en zijn diverse losse maatregelen ook nog niet gezamenlijk doorgerekend. Hiervoor dient nog nader onderzoek te worden verricht. Dit valt echter buiten de scope van de Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.4 Fiets- en wandelinfrastructuur

Waarom is er geen plan kaart met uitbreiding fiets- en wandelroutesopgenomen in de Omgevingsvisie?

Reactie

De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. We hebben de belangrijkste projecten wel op kaart gezet (doorfietsroute), maar andere maatregelen en routes zijn dusdanig van concrete aard dat ze buiten de scope van de Omgevingsvisie thuishoren. Dit geldt overigens ook voor autoverkeer. Als uitwerking van de Strategienota Verkeersvisie 2030 volgt in 2022 een kaart met het huidige en toekomstig (gewenste) fietsnetwerk in de gemeente Woerden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.5 Fietsinfrastructuur

Kan in de Omgevingsvisie worden aangegeven hoe de veilige en fijnmazige fietsstructuur gaat worden gerealiseerd?

Reactie

De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. De maatregelen en middelen die hier worden genoemd zijn dusdanig van concrete aard dat ze buiten de scope van de Omgevingsvisie thuishoren. De uitwerking van de door u aangegeven punten volgt op de Strategienota Verkeersvisie 2030 en de concrete projecten en maatregelen in het meerjaren verkeersmaatregelenplan.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.6 Fiets- en wandelinfrastructuur

Wat zijn de concrete maatregelen die worden voorgesteld voor het fiets- en wandelverkeer in relatie tot de enorme toename van het aantal fietsers en voetgangers? En hoe sluiten deze maatregelen aan op de planning van de woningbouw?

Reactie

De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. De maatregelen en middelen die hier worden genoemd zijn dusdanig van concrete aard dat ze buiten de scope van de Omgevingsvisie thuishoren. De nieuwe wijken krijgen hun eigen fietsinfrastructuur en auto-ontsluiting die gelijktijdig oploopt met de bouw van woningen. Bovendien bekijken we hoe het netwerk fijnmaziger kan worden en waar verbindingen ontbreken, bijvoorbeeld als gevolg van nieuwe ontwikkelingen. Er wordt daarbij in het bijzonder gekeken naar de routes naar het station en het centrum en de fietsroutes tussen de kernen en Woerden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.7 Knelpunten fiets- en wandelinfrastructuur

De Klankbordgroep verzoekt u een kaart toe te voegen met de huidige knelpunten voor de fiets- en wandelroutes, de nieuwe knelpunten die ontstaan door de toevoeging van de woningbouw locaties en de oplossingen voor die knelpunten.

Reactie

De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. De door u voorgestelde kaart is dusdanig van concrete aard dat ze buiten de scope van de Omgevingsvisie thuishoren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.8 Verkeersonderzoek

De Klankbordgroep verzoekt u op basis van verkeersonderzoeken te onderbouwen wat de knelpunten voor de auto zijn in de huidige situatie, welke knelpunten ontstaan door de nieuwbouwlocaties en welke oplossingen voor deze knelpunten mogelijk zijn.

Reactie

De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. Een eerste onderzoek is te vinden op onze website, onder Verkeersvisie 2030. Specifiek het onderzoek naar het toekomstig wegennet onder fase 2 waarin de huidige en toekomstige knelpunten in kaart zijn gebracht. In dit onderzoek zijn echter nog niet alle (woningbouw)ontwikkelingen meegenomen en zijn diverse losse maatregelen ook nog niet gezamenlijk doorgerekend. Hiervoor dient nog nader onderzoek te worden verricht. Dit valt echter buiten de scope van de Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.9 Relatie woningbouw en infrastructuur

Daarbij moet een relatie worden gelegd tussen de toename van de woningbouw en de toename van het auto- en fietsverkeer.

Reactie

zie 17.8 en 17.3

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.10 Fietsoversteek rotonden Middelland

Kaart Mobiliteit blz. 79: Er ontbreekt een aandachtspunt op deze kaart voor de fietsoversteek bij de rotonde middelland (zie rode ster op onderstaande afbeelding). Zou u de fietsoversteek bij de rotonde middelland mee kunnen meenemen als additioneel aandachtspunt?

Reactie

De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. We hebben de belangrijkste projecten wel op kaart gezet (doorfietsroute), maar andere maatregelen en routes zijn dusdanig van concrete aard dat ze buiten de scope van de Omgevingsvisie thuishoren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.11 P&R terrein

Waarom vervalt het P&R-terrein bij de Houttuinlaan als belangrijke functie om mensen vanuit de omgeving ook gebruik te laten maken van de trein?

Reactie

De P&R-functie aan de zuidzijde van het station komt niet te vervallen, maar wordt onderdeel van de ontwikkeling van bouwveld G zoals in de stedenbouwkundige visie voor het stationsgebied is beschreven.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.12 P&R terrein

Hoe wordt ingezet op P&R terreinen om de overstap van auto naar trein te blijven faciliteren?

Reactie

zie antwoord op zienswijze 17.11

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.13 Bereikbaarheid station per fiets

Hoe wordt de bereikbaarheid per fiets van het station behouden in de bouwfase en in de eindfase als er in hoge dichtheid gebouwd gaat worden rondom het station?

Reactie

De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. De bereikbaarheid per fiets van het station is een belangrijk punt. De manier waarop de bereikbaarheid tijdens de bouwactiviteiten wordt gewaarborgd is echter geen vraagstuk voor de Omgevingsvisie maar zal nader uitgewerkt worden bij de concrete bouwplannen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.14 Bereikbaarheid station per fiets

Wat is de oplossing voor de fietsers op korte termijn rondom het station gezien de bouwwerkzaamheden in Middelland die al zijn gestart of in Snellerpoort op korte termijn zullen starten?

Reactie

De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. De maatregelen en middelen die hier worden genoemd zijn dusdanig van concrete aard dat ze buiten de scope van de Omgevingsvisie thuishoren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.15 Ontsluiting stationsgebied

De huidige busbaan aan de zuidzijde van het station wordt ook intensief gebruikt als calamiteitenroute met name door de politie maar ook ambulances. De route voor de bus en de route voor calamiteiten komen niet terug in de visie voor het stationsgebied. De klankbordgroep heeft aangeraden om deze ontsluiting langs het spoor te laten lopen in de veiligheidszone en geluidszone van het spoor. Deze ontsluiting kan ook worden gebruikt als ontsluiting voor het station en de woningen waardoor de routes voor de fietsers veiliger worden omdat de bus-en autoroutes minder hoeven te worden gekruist. In onze ogen ontstaat dan een win-win situatie. Graag een serieus onderzoek naar deze optie.

Reactie

De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. De maatregelen en middelen die hier worden genoemd zijn dusdanig van concrete aard dat ze buiten de scope van de Omgevingsvisie thuishoren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.16 Parkeerdruk stationsgebied

Hoe wordt een waterbedeffect voorkomen waarbij de parkeerdruk van de autoluwe binnenstad zich naar de omliggende buurten zoals het stationsgebied verplaatst?

Reactie

Op 2 manieren. In bestaande wijken kunnen bewoners, mits er voldoende draagvlak is, zelf vragen en meedenken naar mogelijke oplossingen. Bij nieuwbouwwijken (rondom het station) kan al van te voren over regulering worden nagedacht. De meest voor de hand liggende oplossingen zullen zijn het beter benutten van de bestaande capaciteit, het beïnvloeden van autogebruik en - bezit en om ook daar gereguleerd parkeren in te voeren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.17 Parkeerbeleid

Blz. 81: Het parkeerbeleid is hiervoor belangrijk: hiermee streven we een autoluwe binnenstad na, breiden we de gebieden met parkeerregulering uit en hanteren we lagere parkeernormen bij nieuwe ontwikkelingen, mits voldaan wordt aan vooraf gestelde voorwaarden. Wat zijn de vooraf gesteld voorwaarden voor lagere parkeernormen bij nieuwe ontwikkelingen en wat zijn de oplossingen voor het parkeren van bestaande bewoners en gebruikers van de gebieden?

Reactie

De voorwaarden zijn met name het voldoen aan de fietsparkeernormen, de nabijheid van openbaar vervoer, parkeerregulering in de omgeving en de beschikbaarheid en kwaliteit van deelmobiliteit.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.18 Parkeernormen

Hoe gaan deze normen worden bijgesteld, indien blijkt dat in de praktijk toekomstige bewoners van de nieuwe ontwikkelingen meer auto's hebben?

Reactie

Deze worden achteraf niet bijgesteld.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.19 Recreatieve ruimtes en speelvoorzieningen

Blz. 21. "Ondanks deze groene kwaliteiten van de stad constateren we dat vooral bij de nieuwe inbreidingslocaties er een kwantitatief tekort aan groene recreatieve ruimte en speelvoorzieningen kan ontstaan." Hoe gaat het kwantitatieve tekort aan groene recreatieve ruimte en speelvoorzieningen worden opgelost bij huidige en toekomstige inbreidingslocaties?

Reactie

In het groenblauw omgevingsplan streven we naar 75 m² openbaar groen en beleefbaar water per woning. De afweging voor nieuwe inbreidingslocaties ligt binnen de projecten. Bij eventuele tekorten in deze bestaande gebieden bekijken we in samenspraak met de inwoners van deze wijken of er op creatieve wijze invulling gegeven kan worden aan deze behoeften. Daarbij rekening houdend met bestaande budgetten en ruimtelijke mogelijkheden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.20 Onderhoud recreatieve ruimtes en speelvoorzieningen

Blz. 88. De focus voor ontwikkeling ligt op de groen-blauwe as tussen Brediuspark en Landgoed Linschoten. Deze as zorgt voor een directe groene en aantrekkelijke verbinding vanaf het station naar het buitengebied ten noorden en ten zuiden van Woerden, waarmee Woerden haar functie van poort naar het Groene Hart versterkt. Blz. 93 In de nieuwe hoog stedelijke wonen-werklocaties Stationsgebied en Nieuw-Middelland is een aantrekkelijke, groene openbare ruimte een essentieel aspect voor de kwaliteit van de leefomgeving. Ruimte om te spelen, bewegen en te ontmoeten en te ontspannen is onlosmakelijk verbonden met de leefbaarheid van hoog stedelijke gebieden. Een aanvullende mix aan werk-, meeting- en leisure functies ondersteunt deze buiten zijn-beleving verder. Het onderscheidt deze hoog stedelijke gebieden bovendien van andere woonwijken. Huidige groene recreatieve ruimte rondom Oude Minkema en andere groenstroken op de Minkemalaan worden nauwelijks onderhouden. Hoe gaat de gemeente de additionele groene recreatieve ruimten en speelvoorzieningen in het Stationsgebied onderhouden?

Reactie

De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. Het groenbeheer en door u genoemde maatregelen zijn dusdanig van concrete aard dat ze buiten de scope van de Omgevingsvisie thuishoren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.21 Speelvoorzieningen

Bij de Visie Stationsgebied lijken er wel genoeg recreatieve routes te worden gemaakt maar wordt er ook rekening gehouden met speelvoorzieningen voor jonge en oudere kinderen?

Reactie

Deze zienswijze heeft betrekking op de reeds vastgestelde stedenbouwkundige visie Stationsgebied. De stedenbouwkundige visie Stationsgebied is een visie op hoofdlijnen, nadere invulling hiervan zal nog plaatsvinden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.22 Infrastructuur

Blz. 89: Voor recreatief varen in brede zin, van sloepen tot kanoën en van suppen tot pleziervaart, is het belangrijk dat de huidige doorvaarthoogte minimaal wordt behouden en waar mogelijk wordt verbeterd. Behoud van het vaar netwerk is wenselijk bij de Poort van Woerden, waar de Linschoten wordt ontsloten. Hoe staat dit in verhouding met de voorgestelde brug over de wetering nabij de bestaande fietstunnel in de Visie Stationsgebied? Hier staat een vlakke brug getekend.

Reactie

Belangrijk is inderdaad om de doorvaarthoogte minimaal instant te houden, zodat de huidige pleziervaartverbinding voor sloepen tussen de Singel en De Lange Linschoten in stand blijft.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.23 Recreatie

Graag dit aanpassen in de Visie Stationsgebied want een brug met de juiste doorvaarthoogte past niet in de bestaande situatie.

Reactie

Deze zienswijze heeft betrekking op de reeds vastgestelde stedenbouwkundige visie Stationsgebied.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.24 Kaartmateriaal

De legenda bij de kaart met cultuurhistorische waarde is lastig leesbaar. Voor zover zichtbaar wordt in de kaart de wetering en een groot deel van de bebouwing van de Linschoterweg en de Van der Valk Boumanlaan aangeduid als waardevol. Kunt u de kaart met cultuurhistorische waarde duidelijker maken?

Reactie

De kaart en de legenda zullen in een hogere resolutie worden weergegeven.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Er wordt een nieuwe versie van de cultuurhistorische waardenkaart en de bijbehorende legenda in hogere resolutie toegevoegd aan de Omgevingsvisie.

17.25 Stedenbouwkundige visie Stationsgebied

Opvallend is dat in de plankaart van de Visie Stationsgebied de bestaande bebouwing heel lichtgrijs staat ingetekend. De nieuwe bouwblokken zijn in de zogenaamde Woerdense maat. De vraag is of deze bouwblokken wel aansluiten bij de historische bebouwing van de Linschoterweg en de Vander Valk Boumanlaan. Dit is ieder geval niet inzichtelijk gemaakt in de tekening. Kunt u aan de hand van een plankaart met bouwhoogte van bestaande bebouwing en nieuwe bebouwing inzichtelijk maken hoe de nieuwe bouwblokken ingepast zullen worden in samenhang met de waardevolle historische bebouwing op de Linschoterweg en Van der Valk Boumanlaan?

Reactie

Deze zienswijze heeft betrekking op de reeds vastgestelde stedenbouwkundige visie Stationsgebied. De bedoelde kaart is niet opgenomen in de Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.26 Woningbouw

De tabel op blz. 59 klopt niet. De plancapaciteit tekort/overschot 2030 tot 2040 is niet nul maar 1930negatief. Dit omdat in de periode 2020-2030 een overschot aan bouwplannen is van 1930positief. Uit de tabel blijkt dat in de periode 2020-2030 een behoefte eis van 2500 woningen in Woerden-stad. Uit de tabel blijkt dat alle 4430 woningen gepland staan in de periode 2020-2030 zodat er in die periode een overschot ontstaat van 1930 woningen. Het is dus niet nodig om in de periode 2020-2030 zoveel woningen te bouwen. Daarnaast is de benodigde auto ontsluiting zeker niet voor 2030 gereed. De klankbordgroep verzoekt u om in de periode 2020-2030 geen overcapaciteit aan woningen te realiseren maar deze door te schuiven naar de periode 2030-2040. Graag een lager bouwtempo aanhouden en eerst een goede fietsstructuur en auto ontsluiting ontwikkelen.

Reactie

De tabel klopt wel. De achtergrond van deze cijfers staat in de Woonvisie-Woerden Woont 2019-2024. De tabel in de Omgevingsvisie is de herijkte tabel uit de Woonvisie. Het volgende is opgenomen in de woningbouwplanning voor de stad Woerden: Voor de periode 2020 t/m 2030 250 woningen per jaar = 2550 woningen van 2020 t/m 2030. Voor de periode 2030 t/m 2040 staan 193 woningen per jaar gepland = 1930 woningen. Er wordt gebouwd naar de woningbehoefte. De totale plancapaciteit voor de kern Woerden is 4430-2500 woningen (2020-2030) = 1930 woningen is de woningbehoefte tot 2040 in Woerden-stad. Er is geen sprake van de realisatie 'een overcapaciteit aan woningen'. De ontwikkeling van de infrastructuur wordt afgestemd op de ontwikkeling van de woningen op die manier ontstaat er een evenwichtige ontwikkeling van het plangebied. Overigens is de aanleg van de infrastructuur een voorwaarde om te mogen bouwen op grond van het bestemmingsplan.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.27 Woningbouw Poort van Woerden

Vervolgens staat er dat De Poort van Woerden ruimte biedt aan circa 4700 woningen. Dat zijn dus circa 300 woningen meer dan de benodigde capaciteit van 4430 woningen. De Klankbordgroep verzoekt u niet meer woningen te bouwen dan de benodigde plancapaciteit.

Reactie

De beoogde 4700 woningen in de Poort van Woerden zullen niet allemaal tot 2040 gerealiseerd worden. Wij verwachten dat dit doorloopt tot 2050, met name in Nieuw-Middelland. Daarnaast is het gebruikelijk bij de woningbouwplanning om een overcapaciteit aan woningbouwplannen aan te houden, omdat de ervaring leert dat er plannen uitgesteld worden of niet doorgaan.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.28 Infrastructuur en woningbouw

De Klankbordgroep verzoekt u de planning van de woningbouw aan te passen op die van de benodigde auto ontsluiting en fietsstructuur.

Reactie

In de plannen voor de diverse deelgebieden wordt aandacht geschonken aan de diverse vormen van mobiliteit. Dit geldt bijvoorbeeld voor de structuurvisie Middelland-Noord (2019) en de

stedenbouwkundige visie Stationsgebied (2021). Tussen die plannen vindt ook afstemming plaats. Bij de uitwerking van de woningbouw- en vastgoedontwikkelingen worden gelijktijdig de plannen voor het openbaar gebied uitgewerkt. Daarbij worden ook de diverse maatregelen voor voetgangers, fietsers, openbaar vervoer en automobilititeit in beeld gebracht.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

17.29 Kostenverhaal

De Klankbordgroep verzoekt u een paragraaf over het kostenverhaal toe te voegen aan de Omgevingsvisie.

Reactie

Beleid voor kostenverhaal wordt separaat ontwikkeld en indien nodig op een later moment geïncorporeerd in de Omgevingsvisie en/of het Omgevingsplan.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18. Provincie Utrecht

18.1 Woningbouwlocaties

Het provinciaal uitgangspunt is dat primair gebouwd wordt rondom OV-knooppunten en binnenstedelijk. Ik wil u dan ook complimenteren voor de grote aantallen binnenstedelijk te realiseren woningen in de stad Woerden, waarmee u aansluit bij ons uitgangspunt. Ten behoeve van de vitaliteit van kernen wordt daarnaast enige ruimte geboden, die afgewogen wordt in het Programma Wonen en werken. De geschetste aantallen voor de kleine kernen lijken fors te zijn. In het kader van de regionale programmering wonen en werken gaan we graag met u in gesprek over deze plannen, ook in relatie tot het regionaal perspectief, om te voldoen aan de lokale woningbouwambitie.

Reactie

Bedankt voor uw zienswijze. Wij gaan graag het gesprek met u aan in het kader van de regionale programmering.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.2 Samenwerking

Ten aanzien van de woningbouwopgave in het deelgebied 'Poort van Woerden' merk ik op dat deze opgave meerdere provinciale aspecten en belangen raakt, zoals mobiliteit, gezonde leefomgeving en binnenstedelijke ontwikkeling. Hoewel de provincie op onderdelen al samenwerkt aan deze opgaven, verken ik graag met u of en hoe een bredere (en mogelijk intensievere) samenwerking mogelijk is.

Reactie

Graag gaan wij in op uw aanbod om een bredere/intensievere samenwerking te verkennen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.3 Woningbouwlocaties buitengebied

Op pagina 60 beschrijft u de gemeentelijke randvoorwaarden voor woningbouw in het buitengebied. Ik nodig u uit om aan te vullen dat woningbouwlocaties afgewogen moeten worden in het kader van een regionale programmering 'wonen en werken' of anderszins moeten voldoen aan de mogelijkheden die het provinciaal ruimtelijk beleid biedt

Reactie

Akkoord, wij zullen de Omgevingsvisie aanvullen onder het kopje 'Woningbouw in het buitengebied'. Deze tekst zal in lijn zijn met de door u voorgestelde tekst.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 60 wordt de Omgevingsvisie aangevuld met de volgende tekst: Woningbouwlocaties moeten afgewogen worden in het kader van de regionale programmering 'wonen en werken' of zullen anderszins moeten voldoen aan de mogelijkheden die het provinciaal ruimtelijk beleid biedt.

18.4 Recreatie en woningbouw

Tevens mis ik hierbij in uw visie een standpunt ten aanzien van 'groen-groeit-mee', vereist bij uitbreidingsplannen voor woningbouw. Het is gewenst om in deze visie op te nemen hoe u denkt te voorzien in voldoende (recreatief) groen. Ik adviseer u om uw tekst hierop aan te vullen.

Reactie

De term "groen-groeit mee" wordt niet als zodanig opgenomen in deze Omgevingsvisie. Echter bij de uitwerking van Poort van Woerden (p.24), De Groene Brug (p.47) en Achtertuin van Harmelen (p.49) wordt invulling gegeven aan groenontwikkeling passend bij de verstedelijking en passend bij het landelijk en stedelijk gebied van Woerden. Dit is ook conform de opgave zoals deze zijn gedefinieerd voor Woerden in U10 verband.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.5 Kernrandzones

Eveneens op pagina 60 beschrijft u uw visie ten aanzien van kernrandzone. U duidt hier kernrandzones als zijnde een 'stepping stone' naar het Groene Hart. Deze term lijkt met zich mee te brengen dat ontwikkelingen in de kernrandzone op zichzelf staan en niet grenzend hoeven te zijn aan het bestaand stedelijk gebied. Het provinciaal beleid gaat ervan uit dat ontwikkelingen in de kernrandzone, gebaseerd op een visie, grenzen aan het bestaand stedelijk gebied.

Reactie

Het is de bedoeling dat de kernrandzone aangrenzend is aan het bestaand stedelijk gebied. In de tekst voegen wij dit toe ter verduidelijking.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina's 42 en 60 wordt benadrukt dat kernrandzones aangrenzend aan de kern liggen.

18.6 Bedrijventerreinen

In onze Omgevingsvisie zijn wij terughoudend met het plannen van nieuwe bedrijventerreinen. Met u zijn, in het onlangs vastgestelde Provinciaal Programma Wonen en werken 2021, afspraken gemaakt over het toevoegen van ca. 9 ha uitleg bedrijventerrein. Daarmee ligt een extra uitbreiding voorlopig niet voor de hand. Wel blijf ik graag met u, in het kader van de regionale programmering wonen en werken in gesprek over uw behoefte tot het toevoegen van (regionale) bedrijventerreinen.

Reactie

Wij blijven ook graag het gesprek aan gaan inzake de regionale programmering wonen en werken. Onderwerp van gesprek zal ook zijn het bieden van oplossingen voor de urgente vraagstukken voor de korte en middellange termijn.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.7 Samenwerking

Ten aanzien van herstructurering en intensivering geeft u aan dat dit geen gemakkelijke opgave is en dat u samen met de provincie wilt onderzoeken wat er op dit gebied mogelijk is. Graag verken ik met u vanuit het programma Wonen en Werken hoe, door middel van de inzet van de OMU, we hierop samen kunnen werken.

Reactie

Die verkenning gaan we graag samen met u en de OMU aan.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.8 Oostelijke randweg

De ambitie om te komen tot een oostelijke randweg om Woerden lijkt wat op gespannen voet te staan met uw kerndoelstelling. Hoewel u aangeeft dat een onderzoek naar het tracé nog uitgevoerd moet worden, geef ik u vanuit provinciale optiek op voorhand wat punten van aandacht mee. De beoogde oostelijke randweg is gesitueerd in een zeer open deel van het Groene Hart, dat ook nog een corridor vormt tussen Harmelen en Woerden voor het noordelijk en zuidelijk gelegen landelijk gebied. Dit gebied is al doorkruist door een spoorlijn, wat brengt dat een oostelijke randweg kan resulteren in een zeer gefragmenteerd landschap, wat de beleving ervan niet ten goede komt. Ook het duurzaam te ontwikkelen groengebied, genoemd op pagina 47, lijkt nadelige gevolgen van deze rondweg te kunnen ondervinden. Uit de visie, die overigens helder uiteenzet wat de waardevolle landschappelijke gebieden in Woerden zijn, blijkt verder niet hoe de wegenstructuur wordt afgestemd op de aanwezige (landschappelijke) kwaliteiten. Op de visiekaart van mobiliteit (pagina 79) is niet inzichtelijk waar het zwaartepunt ligt en waar dus de meeste effecten op het landschap zijn te verwachten. Ik adviseer u de visie hierop aan te vullen.

Reactie

Het tracé moet inderdaad nog onderzocht worden en de impact op landschappelijke kwaliteit en natuur wordt daarin meegenomen. In de visie staat dat een barrièrewerking van de oostelijke randweg moet worden voorkomen. Er staat niet op welke manier dit gedaan wordt, dat moet nog onderzocht worden. Het is uiteraard belangrijk om hierin de verschillende aspecten, zoals cultuurhistorie, recreatie, biodiversiteit en toegankelijkheid van de routes voor langzaam verkeer mee te nemen in het onderzoek naar de oostelijke randweg. Wel geven onderzoeken weer dat de druk op de huidige wegen aan de oostzijde van Woerden te groot wordt met de woningbouwontwikkelingen die er aankomen. Een gezond stedelijk leven is een belangrijk streven van de gemeente en regio.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.9 Oostelijke randweg

Bij het uit te voeren tracéonderzoek voor de oostelijke randweg denkt de provincie Utrecht graag met u mee en kan u, vanuit Mobiliteit, ondersteuning bieden in het inzichtelijk maken van kaders en kansen.

Reactie

Dank u, hier maken we ook graag gebruik van.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.10 Infrastructuur en woningbouw

Zoals reeds onder 'wonen' is benoemd, raken uw plannen voor de Poort van Woerden meerder provinciale belangen. Uw ambitie voor de realisatie van 4.700-6.600 woningen sluit, zoals genoemd, aan het provinciaal uitgangspunt om zoveel mogelijk te bouwen bij OV-knooppunten en

binnenstedelijk. Dit vraagt dan ook om een duidelijke visie op het terugdringen van het autogebruik en stimuleren van openbaar vervoer, fietsen en wandelen. In uw visie lees ik wel uw ambities ten aanzien van fietsen en wandelen, maar lijkt uw visie ten aanzien van openbaar vervoer wat gematigd. U zet in op een autoluwe binnenstad en heeft daarom behoefte aan een oostelijke rondweg. Juist het verminderen van het autoverkeer zou gekoppeld moeten worden aan uw woningbouwambitie, die anders negatieve effecten kan hebben op het wegennet. De provincie denkt vanuit Mobiliteit graag met u mee bij eventuele mobiliteitsissues, maar ook bij het stimuleren van openbaar vervoer.

Reactie

Dank u, hier maken we ook graag gebruik van.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.11 Landbouwtransitie

Voor landbouw benoemt u de belangrijke knel- en aandachtspunten en transitieonderwerpen. Dit thema zou echter sterker aan bod kunnen komen door in de visie nadrukkelijker te benoemen welke toekomst u ziet voor de landbouw in het bodemdalingsgevoelige gebied en welke specifieke landbouwontwikkelingen u voor ogen staan. Als oplossing wordt vaak ingezet op nieuwe verdienmodellen zoals bijvoorbeeld energie of verbrede landbouw. Ik ben benieuwd of u dit ziet als gewenst ontwikkeling, evenals de vraag of u toekomst ziet voor verbrede landbouw.

Reactie

De transitie van de landbouw is een opgave die de gemeentelijke grenzen overstijgt. Niet voor niets in het Groene Hart tot NOVI-gebied aangewezen. Woerden participeert wel in deze regionale aanpak. Bovendien is de landbouwtransitie een opgave die zich afspeelt op private grond door zelfstandige agrarische ondernemers met financiële middelen die door hogere overheden worden ingezet. Uiteraard neemt de gemeente Woerden wil actief deel aan de discussie over de gewenste ontwikkelrichting waarbij duurzaamheid (kringlooplandbouw), economische vitaliteit van de agrarische sector, landschappelijke en recreatieve kwaliteit, biodiversiteit en keren van bodemdaling/CO2-emissie en stikstofuitstoot centraal staat.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.12 Vrijkomende agrarische bebouwing

Bij het onderdeel landbouw mis ik een visie ten aanzien van vrijkomende agrarische bebouwing. Met het oog op de verwachte toename van het aantal stoppende agrariërs, maar ook vanwege de bodemdalingsproblematiek (zie ook onder 'klimaatadaptatie, energie en bodemdaling') is het belangrijk om hierop een visie te ontwikkelen. Vanuit het programma Landbouw denken wij hierover graag met u mee.

Reactie

Voor vrijkomende agrarische bebouwing is de visie dat waardevolle bebouwing behouden blijft en gebruikt kan worden voor bewoning en recreatievoorzieningen terwijl voor storende / niet waardevolle bebouwing als stallen en loodsen en sanering wordt voorzien met eventuele compensatie door nieuwbouw (ruimte-voor-ruimte). Met als voorwaarde dat het agrarisch gebruik er niet door wordt gehinderd, de landschappelijke kwaliteit wordt vergroot en de verkeersbelasting van de linten niet onacceptabel wordt vergoot.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.13 Harmelerwaard

Samenwerking in de zoektocht naar een toekomst voor het glastuinbouwgebied Harmelerwaard vindt al plaats, graag continueer ik deze samenwerking.

Reactie

Net zoals u continueren wij de huidige samenwerking graag.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.14 Duurzame energieopwek

Ten aanzien van windenergie werken we graag toe naar afspraken over het te doorlopen proces en de rolverdeling daarbinnen om tot planuitwerking en ruimtelijke besluitvorming te komen

Reactie

De gemeente gaat graag in op het aanbod om te komen tot afspraken over het te doorlopen proces en de rolverdeling daarbinnen om voor windenergie tot planuitwerking en ruimtelijke besluitvorming te komen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.15 Warmtevisie

Ook denken we graag met u mee over de mogelijkheden voor de inclusieve aanpak voor warmtetransitie, dit in relatie tot uw warmtevisie. Ondersteuning hiertoe is, ook bij de verdere uitwerking van uw overige ambities hieromtrent, mogelijk vanuit het Programma energietransitie

Reactie

We zijn blij met uw positieve houding over de opgaves rondom de inclusieve energietransitie. Graag blijven wij u met u werken aan deze opgave.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.16 Energiebesparing

In uw visie lijkt het thema energiebesparing overigens te ontbreken, deze is onlosmakelijk verbonden aan deze grote opgave. Ik adviseer u om uw visie hierop aan te vullen.

Reactie

Energie besparen en isoleren is de kern van de Warmtevisie Woerden die op 23 december is vastgesteld door de gemeenteraad. In de Omgevingsvisie wordt verwezen naar de Warmtevisie. Omdat de ruimtelijke implicaties hiervan beperkt zijn wordt dit thema in de Omgevingsvisie niet expliciet benoemd.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.17 Bodemdaling

In uw visie schetst u de bodemdalingsproblematiek en de gevolgen daarvan voor met name de agrarische sector. U schetst daarbij het perspectief dat op de langere termijn (tot 2050) een ander land(bouw)gebruik in sommige gebieden noodzakelijk is, en u daarom nu al de mogelijkheden en kansen wilt onderzoeken zodat agrariërs succesvol kunnen omschakelen naar een ander land(bouw)gebruik. Graag continueren we onze samenwerking en trekken we hierin vanuit het Uitvoeringsprogramma Bodemdaling en de Samenwerkingsagenda Landbouw verder met u op.

Reactie

We zijn blij met uw positieve houding over de opgaves rondom het veenweidegebied. Graag blijven wij u betrekken bij deze processen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

18.18 Samenwerking

Over nieuwe concrete gebieds- en uitvoeringsgerichte initiatieven, zoals benoemd op pagina 44 en 106, gaan we dan ook graag vroegtijdig met u in gesprek om te verkennen hoe we daarin als één overheid kunnen acteren. Wij hebben de wens deze manier van samenwerken structureel vorm te geven aan de hand van een samenwerkingsinstrument, de Omgevingsagenda Gemeenten. Wij komen graag met u in gesprek om hier samen invulling aan te geven.

Reactie

Wij gaan graag met de provincie Utrecht in gesprek over de invulling van de Omgevingsagenda gemeenten.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19. Dorpsplatform Zegveld

19.1 Woningbouw Zegveld

Jarenlang is er nauwelijks gebouwd in Zegveld. Om het aantal inwoners op peil te houden zijn er per jaar gemiddeld 10 nieuwe woningen nodig (volgens het stabilisatiemodel). Maar om de leefbaarheid van de kern Zegveld te behouden is het ook nodig dat het inwonertal licht groeit. Tot 2030 vraagt dit om de bouw van gemiddeld 15 nieuwe woningen per jaar. Op pagina 63-65 van de Omgevingsvisie wordt de woningbouw tot 2040 beschreven. Hier staat dat de woningbouw in Zegveld is gericht op de eigen kern en kleinschalig is. Als Dorpsplatform Zegveld zijn wij het hiermee eens, zo kunnen we het landelijk karakter van ons dorp behouden. Op pagina 64 is te lezen dat er nog locaties gevonden moeten worden voor ca. 115 woningen. In de verdere toelichting staat dat de eigen groei wordt opgevangen, maar er staat ook dat gestreefd wordt naar het in stand houden van het huidige voorzieningenniveau. Om dat laatste te bereiken, dient het aantal nieuwe woningen - zoals hierboven reeds gezegd - gemiddeld 15 per jaar te worden. Tot 2040 moeten er dan $115 + 18(\text{jaren}) \times 5 = \text{ca. } 205$ woningen gerealiseerd worden.

Reactie

De achtergrond van deze cijfers staat in de Woonvisie-Woerden Woont 2019-2024. De tabel in de Omgevingsvisie is de herijkte tabel uit de Woonvisie. Deze cijfers zijn een inschatting op basis van de Strategische woningbouwplanning in 2020. Wij blijven de markt volgen en op basis daarvan wordt de Strategische woningbouwplanning elk jaar herijkt.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.2 Woningbouw Zegveld

Belangrijk is dat in Zegveld gebouwd wordt in de categorie waar het meeste behoefte aan is. Dit zijn betaalbare woningen voor starters, jonge gezinnen en senioren. Bij het ontwikkelen van een bouwlocatie met meerdere type woningen, vraagt dit om de juiste mix. Verder blijkt dat er in Zegveld vooral een grote vraag is naar koopwoningen - met name bij jongeren - en slechts een geringe vraag is naar huurwoningen. Zegveld is vooral een 'koopdorp'.

Reactie

Uw zienswijze sluit aan op hetgeen dat over de kern Zegveld is opgenomen in de Woonvisie Woerden Woont 2019-2024: gedifferentieerd bouwen, grotere behoefte aan koopwoningen, dan aan huurwoningen. De vraag zit vooral in bouwen voor de doorstroming, waardoor er betaalbare woningen vrijkomen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.3 Woningbouw Zegveld

Voor bovengenoemd aantal woningen moeten locaties gevonden worden. Op de locaties Zuidzijde-West en Weidz-2 (kaaspakhuis) kan een bouwvolume komen. Over andere locaties komen er gesprekken tijdens een Participatietraject. In de online-bijeenkomsten zijn al enige opties genoemd, deze kunnen nader onderzocht worden.

Reactie

Bouwen buiten de kernen vraagt om passende randvoorwaarden waarbinnen nieuwbouw mogelijk is. Hierbij zijn algemene uitgangspunten van toepassing die op alle locaties van toepassing zijn en specifieke uitgangspunten, die per locatie nader bepaald worden. In het algemeen geldt dat het landschap door het project aan kwaliteit wint. Dus geen bebouwing ten koste van het landschap, maar juist meer landschapskwaliteit genereren, bijvoorbeeld door de vervanging van storende bebouwing, het voortborduren op het verkavelingspatroon en door het maken van aansprekende randen, overgangen, recreatieve ontsluiting, natuurkwaliteiten etc. Deze nieuwe, landschappelijke kwaliteit vormt de basis.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.4 Vrijkomende agrarische bebouwing

In de ontwerp-Omgevingsvisie wordt niet de mogelijkheid genoemd om bestaande boerderijen om te vormen tot meerdere woningen. Binnen de oppervlakte van de bestaande bebouwing en op het erf kunnen woningen worden gerealiseerd. Hiermee kan ook het woningtekort in het dorp verminderd worden. Wel is het nodig vooraf duidelijke kaders te stellen waarbij het aantal te realiseren woningen zal afhangen van de grootte en ligging van de kavel en de klasse zal afhangen van de vraag in het dorp. Ook moet de nieuwbouw op de voormalige boerenerven passen in het landschap. Graag deze nieuwe bouwlocaties vermelden in de ontwerp-Omgevingsvisie.

Reactie

Locaties worden niet al vooraf in de Omgevingsvisie vastgelegd maar zullen nader worden bepaald afhankelijk van beschikbare locaties en in overleg met bewoners. Voor de ontwikkeling in het buitengebied geldt dat er nog nader onderzoek, ontwerp participatie met belanghebbenden en regionale afstemming nodig is voor de concretisering en onderbouwing van deze opgaven op zichzelf en de vertaling naar keuzes en gebiedsontwikkelingen in onderlinge samenhang.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.5 Kernrandzones

Als er een echte uitbreiding van het dorp noodzakelijk is moet dat ook kunnen. Echter de tekst op pagina 92 onderaan luidt: "Kernrandzones helpen ook in het vormen van een buffer voor uitdijende verstedelijking". Maar kernrandzones mogen er - met name in dorpen - niet toe leiden dat een noodzakelijke uitbreiding van een woonwijk hiermee geblokkeerd wordt. Vooral nu er aanvullende plancapaciteit voor nieuwbouwlocaties nodig is in Zegveld, zie pagina 58 en 59.

Reactie

Kernrandzones en woningbouwlocaties zijn inderdaad twee concurrerende ruimtevragen. In het vervoltraject wordt een zorgvuldige afweging gemaakt ten behoeve van de uitleglocaties in relatie tot de kernrandzones.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.6 Bedrijventerrein Zegveld

Op pagina 72 staat "Bedrijventerrein Nijverheidsbuurt in Zegveld is gerevitaliseerd en we blijven in gesprek met betrokken ondernemers en partijen voor verdere verbeteringen". Het voorgaande klopt niet. De Nijverheidsbuurt is in 2019 opgeknapt. Het achterstallig onderhoud en de verzakking van weg en parkeerterrein is toen aangepakt. Van revitaliseren of herstructureren is geen sprake.

Reactie

Onder revitaliseren wordt ook verstaan het plegen van achterstallig onderhoud. Hier is sprake van in de Nijverheidsbuurt, Zegveld. Dit is inderdaad nog geen herstructurering. Verder is het mogelijk om ook de privé terreinen hierin mee te nemen, dit is in 2019 niet gelukt. We zijn in het kader van het Herstructureringsprogramma bedrijventerreinen 2030 en de schuifruimte voor geheel Woerden, dus ook voor Zegveld, blijvend in gesprek met de ondernemers en de (groot) grondeigenaren. Dit om het bedrijventerrein Nijverheidsbuurt te optimaliseren. Daarnaast wordt ook gesproken over de mogelijkheden van schuifruimte (nieuwe bedrijfslocaties die verplaatsing mogelijk maakt van bestaande bedrijvigheid) voor de herstructurering. Inzet van de gemeente blijft om kleinschalige ruimte voor (startende) ondernemers mogelijk te maken in Zegveld. Hier zijn we over in gesprek.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.7 Bedrijventerrein Zegveld

In de tekst op pagina 72 staat ook dat een gemeente breed herstructureringsprogramma is opgesteld. Wat houdt dit in voor Zegveld? Hierover staat niets in de ontwerp-Omgevingsvisie. Het is bij de gemeente al jaren bekend dat er in Zegveld vraag is naar kleine bedrijfsunits, voor startende ondernemers (150-300 m²), dus van het type 'werkplaats/opslag'.

Reactie

Het gemeente-brede Herstructureringsprogramma bedrijventerreinen 2030 houdt voor Zegveld in dat er een opgave is om bedrijventerrein Nijverheidsbuurt op te knappen, te revitaliseren ofwel te herstructureren. Hiermee zijn we aan de slag, ook de komende jaren. En is tevens de inzet van de gemeente om kleinschalige ruimte voor (startende) ondernemers mogelijk te maken.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.8 Bedrijventerrein Zegveld

Het Dorpsplatform vindt dat in de Omgevingsvisie een keuze gemaakt moet worden. Of er moet ruimte gecreëerd worden op het bestaande bedrijventerrein aan de Nijverheidsbuurt door herstructurering, of er moet een 'potentiële uitbreidingslocatie' ingetekend worden voor (alleen) kleine bedrijven tussen de Nijverheidsbuurt en het Bedrijfsverzamelgebouw op Hoofdweg 177. Nieuwe bedrijven met veel verkeersbewegingen moeten van dit nieuwe terrein geweerd worden, dit ter voorkoming van verkeersonveiligheid en grote schade aan de wegen.

Reactie

We zijn momenteel met de ondernemers in gesprek over de mogelijkheden voor ruimte voor kleine units en startende ondernemers. Graag blijven we ook met het Dorpsplatform daarover in gesprek.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.9 Voorzieningen Zegveld

De bestaande voorzieningen in het dorp Zegveld - winkels, sportaccommodaties, Milandhof, school/kinderopvang, zorg- en welzijnsinstellingen, brandweer, tandarts, fysiotherapie en dokterspraktijk - moeten behouden worden. In de nieuwe Omgevingsvisie zou geanticipeerd moeten worden op nu al bekende of verwachte ontwikkelingen m.b.t. vorengenoemde voorzieningen in de

komende twee/drie decennia. Als verplaatsing van bestaande voorzieningen in de nabije toekomst gewenst is, welke locaties komen dan in beeld. Dan kan daarmee rekening worden gehouden bij het bestemmen van locaties.

Reactie

Deze Omgevingsvisie gaat over de ruimtelijk neerslag van deze voorzieningen. Deze Omgevingsvisie doet geen uitspraken over het instant houden van deze bestaande voorzieningen. Wel streven we naar de instandhouding van het huidige voorzieningenniveau.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.10 Sportaccommodaties Zegveld

De bestaande sportaccommodaties (binnen/buiten) moeten behouden blijven.

Reactie

Deze Omgevingsvisie doet geen uitspraken over het instant houden van deze bestaande voorzieningen, waaronder sportaccommodaties. De gemeente streeft naar het behoud van het bestaande voorzieningenniveau.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.11 Recreatie

Wandelloorvoorzieningen zouden uitgebreid moeten worden, vooral in de omgeving van de woonwijken.

Reactie

In deze Omgevingsvisie is aandacht besteed aan deze behoefte.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.12 Speelvoorziening

Elk woongebied hoort een speelvoorziening te hebben. Deze moet afgestemd zijn op de doelgroep in de omliggende straten.

Reactie

Speelvoorzieningen is geen onderwerp dat in de Omgevingsvisie aan bod komt. In de nota Spelen, Sporten en Bewegen in Woerden van 2015 zijn de belangrijkste kaders voor ons beleid neergelegd. In het Uitvoeringsplan Spelen 2017-2029 dat hierop volgde zijn de inhoudelijke kaders neergelegd. We maken in ons beleid onderscheid tussen blokplekken voor 0 tot 6 jarigen, buurtplekken voor 0 tot 12 en 6-18 jarigen en wijkplekken, zodat voor alle doelgroepen een passend aanbod is.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.13 Verkeersdruk Zegveld

De verkeersdruk in het dorp Zegveld op de doorgaande route Hoofdweg-Milandweg is groot. De verkeersveiligheid moet veel meer aandacht krijgen dan het nu heeft, met name in de delen waar er sprake is van dichte bebouwing met veel uitritten. Geluidsbelasting en luchtkwaliteit zijn onderwerpen in de nieuwe Omgevingswet. Wat dit betekent voor de drukke route door Zegveld lezen we niet in de ontwerp-Omgevingsvisie.

Reactie

De visie geeft aan welke onderwerpen we belangrijk vinden voor Woerden en geeft een richting. In de visie zijn geen concrete plannen opgenomen. Daarom is er in deze visie ook geen specifieke uitspraak voor de route door Zegveld opgenomen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.14 Bebouwde kom grens

Verder pleit het Dorsplatform voor oprekking van de bebouwde kom, zowel op de Hoofdweg in oostelijke richting als op de Milandweg in noordelijke richting. Tevens moet de inrichting van de bebouwde kom aandacht krijgen. Passerend verkeer moet de bebouwde kom ervaren als verblijfsgebied wat kan leiden tot snelheid minderen.

Reactie

Het oprekken van de bebouwde komgrens leidt mogelijk tot schijnveiligheid. De bebouwde komgrens dient op een logische en geloofwaardige locatie gesitueerd te zijn. Dit is op de plek waar de bebouwing dichter wordt en de weggebruiker het idee heeft dat daadwerkelijk de bebouwde kom wordt binnengereden. Op het moment dat het landschap nog te open en weids is (en de weg niet is ingericht naar 50 km/u of 30 km/u), leidt dat niet tot een snelheidsverlaging. Wel dient de bebouwde komgrens duidelijk ingericht te worden. Dit is echter te gedetailleerd voor de Omgevingsvisie, maar volgt als uitwerking van de Strategienota Verkeersvisie 2030.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.15 Openbaar vervoer

Het aanbod aan openbaar vervoer zal de komende jaren niet groter worden. Dus is het belangrijk dat Zegveld er qua voorzieningen niet op achteruit gaat, dan kan men voor dagelijkse boodschappen in de eigen kern terecht.

Reactie

Het gemeentelijk beleid is erop gericht de voorzieningen in de kernen, aldus in Zegveld, op pijl te houden. Zeker voor de dagelijkse boodschappen dient men in de eigen kern terecht te kunnen. Dit is opgenomen in de - op 23 december 2021 door de gemeenteraad vastgestelde – Actualisatie Detailhandelsstructuurvisie. De visie wordt genoemd in de Omgevingsvisie. En krijgt een gebiedsgerichte uitwerking in het Omgevingsplan. Voor wat betreft het openbaar vervoer streven wij ernaar dat de bereikbaarheid van Zegveld niet slechter wordt.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.16 Gebiedsprocessen

Op pagina 93 wordt over het omschakelingsproces van de landbouwsector gezegd dat verschillende partijen en overheden hierbij betrokken zijn. Verder staat er dat de interregionale samenwerking hierop leidend is voor de gemeente Woerden. Wellicht kan dit samenwerkingsproces in de nieuwe Omgevingsvisie nader aangeduid worden als "Gebiedsgerichte Aanpak Nieuwkoop"(GGA), met vermelding van de leidende partijen: de provincies Zuid-Holland en Utrecht. Graag er ook bij vermelden dat de gemeente Woerden hier niet op vooruit loopt, maar dat de uitkomst van dit GGA-proces de input zal zijn voor de actualisatie van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

Reactie

Er lopen diverse regionale, provinciale en gebiedsprocessen, GGA is een van de vele processen en aanpakken. Deze processen zullen in latere versies van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan mee genomen worden. Woerden is voorstander van integrale gebiedsprocessen waar in de toekomst van het landelijk gebied centraal staan.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.17 Waterparels

De kaart op pag. 86-87 geeft voor het gebied tussen Hazekade en Middenweg een gearceerd vlak. In de legenda bij de kaart staat: 'Waterparels'. Een omschrijving hiervan in de Visie ontbreekt. Wat betekent deze aanduiding 'Waterparels'? Zijn er nadere eisen of voorwaarden verbonden aan deze aanduiding? Graag vernemen wij dit spoedig. Zodra eventuele voorwaarden behorend bij het begrip 'Waterparels' bekend zijn, willen wij ons het recht voorbehouden om ook na deze zienswijzentermijn een zienswijze over 'Waterparels' in te dienen.

Reactie

Het begrip waterparels is geïntroduceerd door de provincie Utrecht in haar Provinciale Waterplan. Het zijn gebieden met een hoge potentie op het gebied van waternatuur en waterkwaliteit. Woerden is hierin volgend.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.18 Natuurontwikkeling

Functiewijziging naar natuur is veel te voorbarig. De bestemming van de weilanden in Zegveld moet agrarisch blijven. Een van de opgaven is extensivering van bedrijven. Dat wil zeggen bedrijven werken met meer grond en dezelfde hoeveelheid vee om biodiversiteit en een hoger waterpeil mogelijk te maken. Vrijkomende grond is hard nodig voor extensieve landbouw ten behoeve van een nieuw verdienmodel voor de veehouderijen. Daarmee kunnen boerenbedrijven blijven in het gebied. De boeren zorgen immers voor het behoud van het hoog gewaardeerde landschap, zoals ook te zien is op de Cultuurhistorische Waardenkaart op pagina 126. Er kan dus beslist geen bestemmingswijziging naar natuur plaats vinden.

Reactie

De gemeente is op gebied van natuur en natuurontwikkeling volgend op het provinciaal beleid. Belangrijk voor de gemeente is een goede afweging van de diverse belangen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

19.19 Bodemdaling

Bovendien kan deze gedetailleerde invulling van bodemdalingsmaatregelen met zelfs een voorbarige genoemde functiewijziging, niet opgenomen worden in de Omgevingsvisie. Zoals hierboven genoemd en zoals op pagina 93 al is beschreven: de gemeente is volgend op de ontwikkelingen van de interregionale samenwerking, genaamd de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA). De definitieve conclusies en maatregelen uit het GGA kunnen daarna pas opgenomen worden in de Omgevingsvisie.

Reactie

In de Omgevingsvisie geven we aan dat we de urgentie rond bodemdaling en landbouwtransitie erkennen en dat we voor concrete maatregelen primair aansluiten bij de samenwerkingsverbanden en initiatieven van andere partijen zoals rijk en provincie. Dit omdat we geen eigen zelfstandig beleid voeren voor deze thema's.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

20. Inwoner Woerden

20.1 Woningbouw en infrastructuur

Derhalve verzoek ik u de Omgevingsvisie op dit aspect te heroverwegen en te komen met een duidelijk en doeltreffend visie én verkeersplan voor alle verkeersstromen (vrachtverkeer, openbaar vervoer, personenauto's, fietsers en voetgangers) voor het gehele gebied ten zuiden van

het spoor, inclusief het Stationsgebied. Pas na realisatie van dit plan is het mogelijk om circa 4700 woningen onder de noemer van 'De Poort van Woerden' te bouwen én dus niet andersom (eerst bouwen en dan pas zien hoe de nog verder toegenomen problemen op te lossen). (Verbetering van) de leefbaarheid voor alle inwoners van de gemeente moet het streven zijn van de Omgevingsvisie, in plaats van het hoe dan ook bijbouwen van woningen.

Reactie

Dank voor uw suggestie. De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. De maatregelen en middelen die hier worden genoemd zijn dusdanig van concrete aard dat ze buiten de scope van de Omgevingsvisie thuishoren. De gemeente heeft op basis van het onderzoek naar het toekomstig wegennet een globaal beeld van de effecten en te verwachten knelpunten ontwikkeld. Nader onderzoek hiernaar is inderdaad van belang.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21. De Groene Buffer

21.1 Gebiedsontwikkeling buitengebied

Nu is te lezen in deze Omgevingsvisie dat er op een enkele keer na, nergens een visie wordt verwoord hoe wij natuurlijk waarden kunnen versterken en de biodiversiteit kunnen herstellen en vergroten. Wij houden ons Hart vast of er ten aanzien van de natuur en biodiversiteit op een 'evenwichtige manier' (citaat Inleiding) zal worden afgewogen. Immers tegelijkertijd wordt gesproken over 'kernrandzondes' in het resterende groen, waarin gebouwd zal 'moeten (?)' kunnen worden met daarnaast ook nieuwe wegen

Reactie

Voor de ontwikkeling in het buitengebied geldt dat er nog nader onderzoek, ontwerp, participatie met belanghebbenden en regionale afstemming nodig is voor de concretisering en onderbouwing van deze opgaven op zichzelf en de vertaling naar keuzes en gebiedsontwikkelingen in onderlinge samenhang.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.2 Natuur en biodiversiteit

De relatie met de 'onderste laag' wordt benoemd maar niet de sturende rol, die deze zou moeten krijgen in plaats van nieuwe infrastructuur voorop. Het kan dan niet anders zijn, dat de ons nu resterende natuur en biodiversiteit zo verder verarmt en verdwijnt.

Reactie

De mogelijkheden en beperkingen die de bodem en het watersysteem bieden worden steeds meer herkend en erkend en krijgen een belangrijke rol bij de uitwerking van plannen. Veenweide in beweging waar Woerden in participeert is hiervan een voorbeeld

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.3 Gebiedsontwikkeling

In het eerste deel van de Omgevingsvisie wordt aangegeven, wat Woerden is en wat haar (nu nog) zo aantrekkelijk maakt. Uiteraard vraagt ruimtelijke ordening om samenwerking op meerdere Overheidsniveaus en met verschillende instanties. Maar wat wil Woerden zelf wel en juist niet?

Reactie

Voor de ontwikkeling in het buitengebied geldt dat er nog nader onderzoek, ontwerp, participatie met belanghebbenden en regionale afstemming nodig is voor de concretisering en onderbouwing

van deze opgaven op zichzelf en de vertaling naar keuzes en gebied gebiedsontwikkelingen in onderlinge samenhang.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.4 Landschapsontwikkeling

Wanneer invulling wordt gegeven aan wat de gemeente wil realiseren, dreigt het echt goed mis te gaan. DGB heeft al herhaaldelijk aangegeven, dat Woerden zich tot nu toe in haar daden niet gedraagt als de Hoofdstad van Het Groene Hart; terwijl zij dat wel is. Het zou eerst en vooral om het behoud en de versterking van landschap(stypen) en hun natuur(lijke waarden) moeten gaan.

Reactie

In het algemeen geldt dat het landschap door het project aan kwaliteit wint. Dus geen bebouwing ten koste van het landschap, maar juist meer landschapskwaliteit genereren, bijvoorbeeld door de vervanging van storende bebouwing, het voortborduren op het verkavelingspatroon en door het maken van aansprekende randen, overgangen, recreatieve ontsluiting, natuurkwaliteiten etc. Deze nieuwe, landschappelijke kwaliteit vormt de basis.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.5 Opgaven

Opgaven als het aantal woningen, de energietransitie, nieuwe bedrijventerreinen (onder het mom van schuifruimte) worden geponeerd alsof het een 'tsunami' is, die over Woerden heen komt. Terwijl het uiteraard gewoon eigenstandige keuzes zijn.

Reactie

De opgaven waarover wordt gesproken in de zienswijzen zijn het gevolg van landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen op het gebied van onder andere beleid, demografie, economische ontwikkeling en klimaat. De gemeente Woerden wil haar verantwoordelijkheid nemen in deze ontwikkelingen door hierop haar eigen beleid te formuleren in de Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.6 Groei inwonersaantal

Als gezegd is er zo goed als geen onderbouwing van de keuzes; keuzes die verpakt zijn in de vorm van opgaven. De keuzes laten zich vooral kennen door een groei naar 60.000 inwoners van het huidige aantal (1-1-2021) van 52.694 inwoners. Waarom moet dat?

Reactie

De opgaven in de visie zijn gevolg van landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen op het gebied van onder andere beleid, demografie, economische ontwikkeling en klimaat. De gemeente Woerden wil haar verantwoordelijkheid nemen in deze ontwikkelingen door hierop haar eigen samenhangend beleid te formuleren in de Omgevingsvisie. Wij herkennen ons niet in het beeld dat de keuzes in de visie vooral zijn ingegeven door een groei naar 60.000 inwoners.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.7 Woningbouw en voorzieningen

Wij vonden wel het geknutselde argument, dat groei van het aantal inwoners - op een niveau ruim boven het landelijke niveau - nodig is om de voorzieningen in Woerden op peil te houden. Dit argument zou betekenen dat bij de huidige bevolkingsstand het huidige voorzieningenniveau al 'gevaar' loopt. Het lijkt een gezocht en niet onderbouwd argument, temeer omdat de digitalisering van aankopen een 'niet' te keren grotere rol speelt. Wel zou onze inziens kunnen dreigen een

scheefgroei door vergrijzing. Te weinig jongeren kunnen in Woerden een (betaalbare) woning vinden. Juist daarover hebben wij niet kunnen vinden in de ontwerp-Omgevingsvisie.

Reactie

Er is een relatie tussen het voorzieningenniveau en het aantal inwoners per wijk of dorp. Digitalisering vormt een bedreiging voor het winkelbestand. En ook vergrijzing heeft daar invloed op. In de Omgevingsvisie staan de aantallen te bouwen woningen tot 2040. Voor wie er gebouwd wordt is opgenomen in de Woonvisie en niet in de Omgevingsvisie. Hierbij worden jongeren zeker genoemd.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.8 Woningbouw

Wij zien juist dat Stad Woerden overduidelijk een regionale functie voor haar direct omliggende gemeentes en dorpen heeft. Die gemeentes en dorpen zijn niet instaat om alle daar nog aanwezige voorzieningen vast te houden; daar zijn deze gemeentes en dorpen (uiteindelijk) te klein voor. Dit betekent dat de regionale functie van Woerden zal toenemen en aldus zal het voorzieningenniveau van Woerden blijvend gesteund worden.

Reactie

Voor al onze kernen is het voldoen aan de toekomstige woningbouwbehoefte mede van belang voor het in stand houden van de voorzieningen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.9 Woningbouw

Overigens is die eigen behoefte er zeer zeker, maar wordt deze stelselmatig te hoog ingeschat. DGB heeft dat gebaseerd op historische CBS-cijfers meerdere keren aangetoond; er is geen argument voor een trendbreuk van die cijfers. De verantwoordelijke wethouder heeft ons (ook) op dit cruciale punt nog nooit een inhoudelijke reactie gegeven, maar doet dit af met de mededeling: 'we verschillen van mening'.

Reactie

Wij hebben de afgelopen jaren verschillende gesprekken met u gevoerd over de berekening van de woningbehoefte zoals opgenomen in de Woonvisie en in de Omgevingsvisie. We hebben uw berekeningen en onze berekeningen hierbij naast elkaar gelegd en uitgebreid doorgesproken. Ook hebben wij navraag gedaan bij het bureau dat de Primos-prognose berekent. In de reactienota op de Woonvisie Woerden Woont hebben we een uitgebreide reactie gegeven op uw berekeningen en onze berekeningen. We hebben elkaar keer op keer niet kunnen overtuigen. We nemen er kennis van dat u bij uw standpunt blijft.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.10 Participatieproces

De beschikbaar gekomen stukken geven in de bijlage aandacht aan hoe de inspraak, de participatie is verlopen. Een aantal van ruim vijfhonderd respondenten in een online enquête lijkt veel maar vertegenwoordigt in feite minder dan 1% van de lokale bevolking! Wij constateren dat er veel aandacht is voor de procedurele kant van het participatieproces. Er was, is eigenlijk geen ruimte voor inbreng (geweest) anders dan de al gemaakte keuzes.

Reactie

Iedere belanghebbende bij de Omgevingsvisie van Woerden en alle inwoners van de gemeente is in de gelegenheid gesteld om deel te nemen aan een of meerdere onderdelen van de participatie. De deelnemers hebben hun inbreng naar voren gebracht en op basis van alle zijn de keuzes in het ontwerp pas tot stand gekomen. Wij herkennen dan ook niet de uitspraak dat er geen ruimte was voor inbreng en dat keuzes al vooraf gemaakt waren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.11 Woningbouw Harmelen

DGB pleit al jarenlang voor woningbouw binnen de kern van Harmelen. Harmelen is gezegend met een groot aantal beschikbare bouwlocaties binnen de Rode Contour. Deze locaties zijn samen ruim genoeg om in de eigen behoefte aan nieuwe woningen te voorzien.

Reactie

Er zijn enkele locaties binnen de kern opgenomen waar woningbouw kan komen. Meerdere projecten zitten ook al in het planproces. Echter is dit aantal onvoldoende om aan de behoefte op de langere termijn te kunnen voldoen. Vanaf 2028 zijn er nieuwe locaties nodig om aan de vraag naar woningen te voldoen. Deze zullen naar verwachting niet binnen de kern, maar aan de rand van het dorp moeten worden gevonden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.12 Woningbouw Harmelen

Buitenhof ligt stil omdat daar prioriteit wordt gegeven aan uitbreiding van het bedrijventerrein Putkop; terwijl - zoals het nu gepresenteerd wordt door de Vereniging Harmelerwaard 3.0 - er bedrijventerrein beschikbaar komt in de Harmelerwaard. Om onbegrijpelijke redenen rapporteert de gemeente niet over de locatie Gaza; die locatie is, komt ook beschikbaar.

Reactie

De planontwikkeling van locatie Buitenhof zal verder worden opgepakt. De locatie Gaza is momenteel nog in gebruik en zal dat ook blijven. Van een concrete planontwikkeling op deze locatie is nog geen sprake.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.13 Woningbouw Harmelen

Onbegrijpelijk en ook op gespannen voet staande met andere uitspraken in de Omgevingsvisie waar het gaat om de ecologische verbindingen ('de groene scheg') met landgoed Haarzuilens en het Vijverbos enerzijds en landgoed Bredius anderzijds, zijn de opmerkingen over een spoorstation in Harmelen. Op alle plaatsen in dit traject zou dit spoorstation ernstig afbreuk doen aan de natuurlijke waarden en het open weideland. Waar kiest men nu voor?

Reactie

Als Woerden stimuleren wij het gebruik van Openbaar Vervoer. In Harmelen zien wij daarbij ook een kans voor een combinatie met woningbouw. Deze locatie is opgenomen als te onderzoeken locatie voor mogelijk toekomstige woningbouw. Er volgt nog participatie met de inwoners om te bepalen welke locatie(s) geschikt zijn voor toekomstige woningbouw. De waarde van een station is voor heel Harmelen van belang.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.14 Oostelijke en westelijke randweg

Wederom geheel nieuwe infrastructuur voor de auto; de Omgevingsvisie plant zowel een oostelijke als een westelijke randweg. Is de noodzaak hiervoor onderbouwd? Of past deze alleen bij de regionale groei die de Omgevingsvisie voorstaat?

Reactie

De oostelijke en westelijke randweg hebben als hoofddoel om het doorgaande autogebruik dat nu dwars door Woerden heen gaat (Utrechtsestraatweg, Steinhagenseweg, Boerendijk, Hollandsebaan, Polanertunnel) uit woonwijken te halen. Hiermee kan je bijvoorbeeld de Polanertunnel afsluiten voor autoverkeer - waarmee je het fietsgebruik weer stimuleert - en de leefbaarheid en veiligheid in de wijken flink vergroot. De groei van met name het aantal woningen binnen Woerden accentueert wel de noodzaak van deze wegen. We hebben laten onderzoeken wat het effect is van de woningbouw op het bestaande wegennet; de hoofdwegen lopen vast als we niets doen. We doen wat we moeten om Woerden leefbaar, veilig en bereikbaar te houden

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.15 Woningbouwlocatie Harmelen

Woningen bouwen in het groen buiten de Rode Contour (dat woord is opvallend gemeden in de Omgevingsvisie). Vooral rond Harmelen wordt op meerdere locaties buiten de Rode Contour woningbouw gedacht. Soms ook volstrekt onhaalbaar (Harmelen-Zuid): langs de A12, naast de te onderzoeken locatie voor wind- en zonenergie waarbij de geluidsoverlast en de luchtvervuiling van de A12 en flankerende randweg buiten beschouwing worden gelaten? Hoe kan woningbouw in de Harmelerwaard (kassengebied) worden gedacht en voor wie, waar daar geen voorzieningenniveau ontwikkeld kan worden (voor jongeren en ouderen)? Het lijkt opperen van een aantal weinig doordachte mogelijkheden in de politieke verwachting dat er wel eentje zal overblijven. Woningen bouwen binnen de Rode Contour past echter bij voorrang wel en de beschikbare locaties in Harmelen zijn ruim voldoende voor de eigen behoefte en al decennia op een uitzondering na, niet ingevuld.

Reactie

De locaties genoemd in de Omgevingsvisie komen voort uit het participatietraject. Er is nog geen haalbaarheidsstudie verricht vanuit de gemeente. Of de locatie langs de A12 of bij de Harmelerwaard haalbaar is moet nog blijken. Binnen de rode contour is niet voldoende ruimte beschikbaar voor woningbehoefte, zonder daarvoor het dorpse karakter en het groen op te offeren. Voor wat betreft de woningen bouwen binnen de rode contour hebben wij de afgelopen jaren verschillende gesprekken met u gevoerd. We hebben elkaar keer op keer niet kunnen overtuigen. We nemen er kennis van dat u bij uw standpunt blijft.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.16 Bedrijventerreinen

Uitbreiding van bedrijventerreinen; traditionele niet groene activiteiten passen uiteindelijk niet in Woerden. Meer echt 'groene bedrijven' passen wel.

Reactie

Woerden kiest voor behoud van lokale bedrijven en werkgelegenheid. Woerden zet daarbij volop in - conform het provinciale beleid- voor zorgvuldig ruimtegebruik. Herstructurering en schuifruimte staan hierbij centraal.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.17 Energietransitie

Energietransitie in de vorm van zonneweides en windmolenparken; de opoffering is groter dan wat het oplevert. Past niet. Zonnepanelen op daken van woningen en op bedrijven passen wel, evenals landschappelijk verantwoord ingebouwd lang infrastructuur. Nederland kan de doelstelling 2030 behalen met zonnepanelen alleen. Ook past het Nederland - een Europees gezien zeer grote energiegebruiker - om in te zetten op energie besparen.

Reactie

Het gebruik van elektriciteit over dag en door het jaar heen, en de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk maken dat Nederland haar doelstelling voor 2030 niet kan behalen met enkel zonne-energie. Het Planbureau van de Leefomgeving (PBL) adviseert in de 'monitor concept-RESsen' voor de stabiliteit van het netwerk een verhouding tussen de productie van windenergie en zonne-energie van 4:1. Inzet op enkel zonne-energie vergt een veel grotere netwerkcapaciteit (factor 2,5) en landschappelijke inpassing van seizoensopslag van energie. Op basis van het participatieproces voor het Afwegingskader grootschalige duurzame energie en op basis van de technische input is daarom gekozen voor een energiemix van windturbines en zonne-energie. Wanneer er alleen wordt gekozen voor zon op daken kan het energienetwerk het niet aan en worden de gestelde doelen in het klimaatakkoord niet gehaald. Zon op dak heeft wel prioriteit in het afwegingskader. Het college wil daar op inzetten en werkt hierbij samen met provincie, gebiedscommissie West-Utrecht en Stedin. Ook energiebesparing maakt onderdeel uit van de aanpak, dit is uitgewerkt in de warmtevisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.18 Woningbouw

Woerden kan morgen al beginnen met de versterking van de natuurlijke waarden! Met andere woorden: nergens in de nota is hierover een concreet voornemen te lezen. Als Woerden dan het 'scharnierpunt' is tussen de verstedelijkte gebied in de regio Utrecht en het landschappelijke gebied in het Groene Hart, laat Woerden dan deze scharnierfunctie versterken: tot hier en niet verder, om daarmee de identiteit van Woerden te behouden.

Reactie

Bij de keuze van locaties voor woningbouw wordt nadrukkelijk ruimtegebruik in het buitengebied zoveel mogelijk vermeden door een focus op binnenstedelijk bouwen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.19 Uitwerking

Opvallend is de herhaaldelijke mededeling, dat 'Voor al deze ontwikkelingen geldt dat er nog nader onderzoek, ontwerp, participatie met belanghebbenden en regionale afstemming nodig is voor de concretisering en onderbouwing van deze opgaven op zichzelf en de vertaling van keuzes en gebied gebiedsontwikkelingen in onderlinge samenhang'. Zo lang de onderbouwing van de keuzes - voorop de groei naar 60.000 inwoners - er niet is, zou de Raad deze Omgevingsvisie niet (ongewijzigd) moeten vaststellen. Immers wanneer ze dat wel doet, zet zij de 'deur open' naar tal van ontwikkelingen, die onzes inziens niet passen bij Woerden: geheel nieuwe autowegen, woningen in de polders, windmolens in de polders enz.

Reactie

De Omgevingsvisie geeft het globale kader aan qua ontwikkeling van infrastructuur, woongebieden, schone energieopwekking, enzovoort. Dit op basis van demografische, maatschappelijke, economische en ecologische ontwikkelingen, waar de gemeente op in wil spelen ten behoeve van een vitaal Woerden in de toekomst. Voor de concrete realisatie is het echter wenselijk om concrete

keuzes nader af te wegen en te onderzoeken, samen met de betrokkenen in het desbetreffende gebied.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

21.20 Participatieproces

De grote aandacht voor het uitgevoerde participatieproces - procedureel en eigenlijk niet gericht op het ophalen van ideeën, die afwijken van wat de beleidsmakers al aan keuzes gemaakt hebben - roept het beeld op, dat er steun (?) is bij de bevolking voor de gemaakte keuzes. Dat is allerminst zeker!

Reactie

Iedere belanghebbende bij de Omgevingsvisie van Woerden en alle inwoners van de gemeente is in de gelegenheid gesteld om deel te nemen aan een of meerdere onderdelen van de participatie. De deelnemers hebben hun inbreng naar voren gebracht en op basis van alle zijn de keuzes in het ontwerp pas tot stand gekomen. Wij herkennen dan ook niet de uitspraak dat er geen ruimte was voor inbreng en dat keuzes al vooraf gemaakt waren. De raad neemt de inbreng mee bij de afweging en vaststelling van de definitieve Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

22. Stichting Landgoed Bredius

22.1 Ecologie

Wij willen u vragen om de biodiversiteit, zowel binnen als buiten de gebouwde kernen, beter in kaart te brengen en beleid te maken om deze te versterken. Het Ecologisch actieplan (2019) bevat goede voornemens maar geen monitoring van de biodiversiteit. Ook zijn er weinig middelen voor de uitvoering beschikbaar. Bijvoorbeeld door het aanleggen van ecologische verbindingen en onderzoek naar verbetering van de waterkwaliteit. We vragen u om meer middelen beschikbaar te stellen, onder meer voor onderzoek naar het verbeteren van de biodiversiteit en het aanstellen van een stadsecoloog.

Reactie

Het klopt dat de Omgevingsvisie abstracter is dan het Ecologisch Actieplan. In de volgende bestuursperiode zal duidelijk worden welke middelen (mensen en geld) de gemeenteraad beschikbaar wil stellen. De Omgevingsvisie is een dynamische visie. Wellicht kan het onderwerp ecologie in een volgende versie een duidelijkere plek krijgen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

22.2 Groenblauw Omgevingsplan

In de Omgevingsvisie stelt u voor de hoofdgroenstructuur te versterken met focus op de groene as Bredius-Linschoten (pag. 46). Tussen Harmelen en Woerden wordt voorgesteld de groen/recreatieve structuur te versterken door bosaanplant (pag. 47 en 91). Ook is het uw visie om bij nieuwbouw de woonomgeving te vergroenen (pag. 66). Wij ondersteunen deze onderdelen van de Omgevingsvisie van harte, maar vragen ons af op welke wijze u hieraan inhoud denkt te geven. Ze staan nu immers niet vermeld onder de beoogde programma's en processen. Wij willen pleiten voor een actualisatie van de Groenblauwe Omgevingsvisie (2014) en het instellen van een groenfonds waaruit ook infrastructurele aanpassingen en grondaankopen gefinancierd kunnen worden.

Reactie

Het Groenblauw Omgevingsplan 2014-2023 zal in de komende raadsperiode worden herzien. Omdat deze Omgevingsvisie een dynamisch document is, zal deze te zijner tijd hiermee worden geactualiseerd. Uw ideeën zullen worden betrokken bij deze actualisatie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

22.3 Buffers voor Bredius

Deze gelijknamige notitie hebben we in juni opgesteld en aangeboden om de ecologische randzone rond het landgoed Bredius te versterken. Dit zien we in de Omgevingsvisie echter nog niet terug. Is onze visie op Buffers voor Bredius wellicht te gedetailleerd voor deze Omgevingsvisie? In dat geval kunt u wellicht aangeven in welk gebiedsprogramma of proces dit alsnog kan worden opgepakt?

Reactie

Het klopt dat deze maatregelen te concreet zijn voor het instrument Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie geeft het globale kader aan qua ontwikkeling van onder andere infrastructuur, woongebieden, schone energieopwek, landschap, enzovoort. Voor de concrete maatregelen is het echter wenselijk om concrete keuzes nader af te wegen en te onderzoeken, samen met de betrokkenen in het desbetreffende gebied. Niet iedere maatregel of project wordt via een gebiedsprogramma nader uitgewerkt en dat geldt ook voor het Brediuspark. Projecten en uitvoering worden echter ook in overleg met betrokkenen vormgegeven en uitgevoerd.

22.4 Recreatie

In de Omgevingsvisie (pag. 90-91) wordt landgoed Bredius aangemerkt als een 'recreatieve plek'. Kunt u aangeven welke betekenis deze aanduiding heeft? Is het uw streven om de recreatieve functie van het landgoed te vergroten? Bredius heeft uiteraard een recreatieve functie maar daarnaast ook functie gericht op behoud van natuur- en cultuurhistorie. Wij maken ons zorgen over het effect van een toenemende recreatie op de natuur. Graag willen wij met u verkennen hoe de recreatie beter gespreid kan worden over alle recreatiegebieden in Woerden en welke zonering er binnen Bredius zelf mogelijk is.

Reactie

Landgoed Bredius is een belangrijk groen en recreatief gebied voor onze inwoners. Belangrijk is om een goed evenwicht te vinden en behouden tussen bescherming van natuurwaarden, cultuurhistorische waarden en de recreatieve functie van het gebied. We onderschrijven dat een goede spreiding van groene recreatiemogelijkheden in de gemeente van belang is. Daarbij hoort ook een goede zonering van de meer intensief en meer extensief recreatief gebruik van Landgoed Bredius.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

22.5 Vervolgproces

Tot slot horen wij graag welke stappen de gemeente kan zetten om in de komende jaren de unieke plek van het landgoed Bredius in de veranderende Woerdense samenleving te versterken en te borgen.

Reactie

De concrete stappen vallen buiten de scope van de Omgevingsvisie en deze vraag kunnen we in deze nota derhalve niet beantwoorden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

23. Commissie Ruimtelijke kwaliteit en erfgoed

23.1 Gebruik Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie geeft een omvattend beeld van de kwaliteiten van Woerden. Het biedt daarmee de mogelijkheid om verschillende ontwikkelingen in het juiste perspectief te plaatsen. Wij gaan er daarbij vanuit dat de voorgestelde richting in deze Omgevingsvisie ook op het schaalniveau van de individuele projecten wordt omarmd. De commissie adviseert dan ook deze Omgevingsvisie actief te raadplegen bij nieuwe ontwikkelingen en in te zetten ter ondersteuning van de ambities bij deze projecten. Ook bij het herzien van de welstandsnota en het omzetten in een nota omgevingskwaliteit is deze Omgevingsvisie van grote waarde.

Reactie

Ter kennisgeving aangenomen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

23.2 Klimaatdoelen

Verspreid over het document worden uitspraken gedaan die een uitspraak doen over de klimaatdoelen van de gemeente Woerden:

- Woerden halveert de uitstoot van CO₂ in 2030 en is klimaatneutraal in 2050.
- Bodemdaling zodanig beperken dat deze in 2030 gehalveerd is.
- Woerden is in 2050 energie- en klimaatneutraal
- 2050: Geen uitstoot CO₂ uit veenweidegebied

De commissie vraagt zich af of dit louter ambities zijn, of dat dit ook in beleid is vastgelegd en wat de verbinding tussen deze doelen is.

Reactie

Het klimaat verandert ondanks de mondiale inspanningen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. In Woerden houden we rekening met klimaatverandering en we beperken de uitstoot van CO₂. Dat heeft een grote impact op onze omgeving. Waar mogelijk combineren we zaken, zoals wateropvang in combinatie met zonnepanelen. Sinds 2020 is het een wettelijke taak van gemeenten om klimaat adaptief te handelen. Hoe Woerden dat doet is vastgelegd in beleid: het beleidsplan Klimaatbestendig 2050 2.0 (is vastgesteld in 2020). Hierin is o.a. een restzettingseis vastgesteld. De doelen voor duurzame energie zijn vastgelegd in het Afwegingkader grootschalige duurzame energie en voor de warmtetransitie in de warmtevisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

23.3 Cultuurhistorie

Wij zijn verheugd dat cultuurhistorie en erfgoed worden benoemd de Omgevingsvisie. Punt van aandacht hierbij is hoeveel gewicht de gemeente daaraan hecht en hoe ze dat wil borgen. In een visie op hoofdlijnen zou de commissie graag wat meer concrete handvatten zien, hoe een en ander met betrekking tot met name landschap en erfgoed handen en voeten kan krijgen.

Positie van de dorpen

Bij de 'waarden van Woerden' wordt onder het kopje 'cultuurhistorie' uitsluitend de stad en de cope verkavelingen genoemd. Echter, ook in de omliggende dorpen en het buitengebied bevindt zich veel cultuurhistorisch waardevol erfgoed. Wij verzoek te verduidelijken of met 'Woerden' alleen de stad wordt bedoeld of de hele gemeente.

Tekstvoorstellen/ suggesties van de commissie

Aan de paragraaf IDENTITEIT van hoofdstuk 4 onder “Waarden en uitgangspunten” na de tweede zin toevoegen: “Door de strategische ligging van Woerden op de stroomrug van de Oude Rijn was Woerden al in de Romeinse tijd zowel een grens- als een woonplaats. Dat maakt Woerden tot een historisch zeer oude stad, die door de eeuwen heen steeds haar belangrijke militaire functie heeft behouden. Dat erfgoed is in de binnenstad nog steeds zichtbaar en beleefbaar, en daarmee bepalend voor de identiteit van de stad.”

In de zin daarna na “cultuurhistorische kwaliteiten” invoegen : “en het erfgoed”.

Aan de paragraaf een zin toevoegen: “Waar heden en verleden elkaar kunnen versterken kunnen historische panden en plekken onderdeel worden van een nieuwe ontwikkeling of herbestemming.”

In hoofdstuk 5 ‘ de Visie op Hoofdlijnen’ de laatste zin op pag 37 aanpassen: “De (cultuur-)historische, culturele, sociale, natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten en het erfgoed zijn gewaarborgd bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.”

Reactie

Als we in algemene zin spreken over Woerden, dan wordt de hele gemeente Woerden bedoeld.

In het Waardenkader geven we enkele voorbeelden ter illustratie van de cultuurhistorische waarden. Het doel van het waardenkader is om bij iedere ontwikkeling en keuze de waarde cultuurhistorie tot uitdrukking te laten komen in de afweging en in de concrete plannen die er worden ontwikkeld op basis van de visie.

Als we spreken van cultuurhistorische waarden in algemene zin, dan behoort daar ook het erfgoed toe. Omdat cultuurhistorie behoort tot de waarden van Woerden zal dit bij concrete plannen altijd een onderdeel zijn van de belangenafweging, waarbij het behoud -én integratie van de culturele en historische waarden belangrijk zijn voor het behoud van de identiteit van Woerden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

23.4 Kernrandzones

Op een aantal plekken in de Omgevingsvisie wordt Woerden gekarakteriseerd als hoofdstad van het Groene Hart. Daarbij wordt ook de noodzaak van een groene, aantrekkelijke stads- of dorpsrand genoemd.

Momenteel wordt echter het gebied tussen Woerden en Utrecht (Veldhuizen) al visueel versmald door de geluidswal bij Veldhuizen langs de A12. Er zijn daarnaast in deze Omgevingsvisie meerdere mogelijkheden in beeld gebracht, die Woerden juist aan Harmelen doen vastgroeien, zoals de Oostelijke randweg in het gebied 'Groene Brug', de kernrandzone Harmelen-Zuid bestemd voor woningbouw en de uitschuiflocatie bedrijventerreinen (Potterskade en Groenendaal). Voor de laatste twee geldt dat wij verwachten dat hierbij ook een geluidwal verwacht mag worden. De commissie acht deze ontwikkelingen in tegenspraak met de bovenstaande ambitie. Dit vraagt om een zorgvuldiger afweging en afstemming.

Reactie

De locatie ten zuiden van Harmelen is nog niet vanuit de gemeente op haalbaarheid getoetst. Het maken van aantrekkelijke dorpsranden, het open houden van het gebied tussen de kernen en het doorzicht op het landschap worden in de haalbaarheid meegewogen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

23.5 Fiets- en wandelinfrastructuur

Op de kaart op pagina 90/91 wordt aangegeven dat het wandelen en fietsen op de Polanerbaan/Korenmolenlaan wordt verbeterd. Als men daadwerkelijk de groene noord-zuid-as wil realiseren, lijkt het interessanter als er (plaatselijk) een wandelpad langs de Jaap Bijzerwetering wordt aangelegd.

Reactie

Het is inderdaad de bedoeling om langs de Jaap Bijzerwetering een wandelpad aan te leggen. Dit is ook zo opgenomen in de structuurvisie Middelland-Noord uit 2019. Daarin is beschreven dat er op de dijk langs wetering een recreatief voetpad komt. In de huidige situatie is deze wandelroute ook al aanwezig, maar deze route zal verbeterd worden. Dit zal uitgevoerd worden in combinatie met bouwontwikkelingen in dit deel van Nieuw-Middelland.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

24. Vereniging Harmelerwaard 3.0

24.1 Harmelerwaard

Samenvattend vragen we u de opgave van de Harmelerwaard – conform toezegging in de raadsinformatiebrief van april 2021 – een eigen verkenningsstudie te geven en hier vervolgens een eigen gebiedsprogramma voor vast te stellen in 2022. Dit in afwijking van (of in aanvulling op) de beschrijvingen op pagina's 49, 63, 107 en 108 van de Ontwerp Omgevingsvisie.

Reactie

Momenteel wordt een verkenningsstudie naar een toekomstperspectief voor de Harmelerwaard uitgevoerd. De uitkomsten van deze verkenningsstudie zullen wij vertalen in een gebiedsprogramma. Hoe breed of specifiek dat gebiedsprogramma wordt, zal nader worden uitgewerkt. Het is echter wel duidelijk dat een ontwikkeling in de Harmelerwaard nooit volledig op zichzelf staat, maar samenhangt met de (directe) omgeving van het gebied.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

25. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

25.1 Tekstsuggestie

In de uitwerking van het thema Wonen in hoofdstuk 7 (2e alinea pag.58) wordt het ontwikkelen van een veilige, gezonde leefomgeving beschouwd als het voldoen aan landelijke en gemeentelijke doelen voor schone lucht, bodem en geluidbelasting. Hier wil ik graag ook aandacht vragen voor het creëren van een veilige fysieke leefomgeving waarbij rekening is gehouden met de omgevingsveiligheid. In bijlage 1 van de Omgevingsvisie staan de maatregelen/ambities opgenomen op welke wijze invulling gegeven kan worden aan de veilige leefomgeving. Ik adviseer u om de desbetreffende alinea uit hoofdstuk 7aan te vullen voor wat betreft het aspect omgevingsveiligheid. Om het belang van de maatregelen uit bijlage 1 te onderstrepen adviseer ik u het kader uit bijlage 1 integraal in de hoofdtekst op te nemen, dan wel een duidelijke verwijzing in het thema Wonen naar deze bijlage 1 op te nemen.

Reactie

In de uitwerking van het thema wonen op pagina 58 wordt veiligheid diverse malen genoemd. We nemen de suggestie om een verwijzing naar bijlage 1 op te nemen over.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 58 in de Omgevingsvisie wordt verwezen naar bijlage 1.

25.2 Samenwerking

In de Omgevingsvisie wordt een grote rol gegeven aan de omgevingsprogramma's/ gebiedsprogramma's om uitvoering te geven aan de gestelde doelen. Om in een vroeg stadium te verkennen of de VRU een rol kan spelen in een omgevingsprogramma/gebiedsprogramma willen wij graag meegenomen worden in de toekomstige startnotities voor de omgevingsprogramma's. Verder is een goede samenwerking binnen de omgevingstafel gewenst om al in een vroeg stadium bij initiatiefnemers van ontwikkelingen in beeld te worden gebracht voor adviezen m.b.t. bijvoorbeeld omgevings-en brandveiligheid.

Reactie

De Omgevingsvisie geeft het globale kader aan qua ontwikkeling van onder andere infrastructuur, woongebieden, schone energieopwek, enzovoort. Voor de concrete realisatie is het echter wenselijk om concrete keuzes nader af te wegen en te onderzoeken, samen met de betrokkenen in het desbetreffende gebied. In de visie zijn geen concrete plannen opgenomen, maar gebiedsprogramma's als instrument om plannen concreet uit te werken, in samenspraak met betrokken partijen en belang hebben en. Wij zijn blij met uw wens om betrokken te worden bij de uitwerking en op het moment dat dit zal worden opgepakt kunnen we de samenwerking in ieder gebiedsprogramma nader vormgeven.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

25.3 Functiemenging wonen en werken

Maatregelen die betrekking hebben op de bron van het risico zijn de krachtigste manier om de veiligheid te verbeteren en hebben daarom de voorkeur. Bij de intentie van de gemeente om bestaande bedrijventerreinen intensiever, met een hogere personendichtheid en meer als gemengd stedelijk gebied, te gebruiken is daar een kans. Door het minimaliseren van de veiligheidsrisico's van nieuwe bedrijven en het vergroten van de veiligheid van bestaande bedrijven kan dat intensievere gebruik op een veilige wijze plaatsvinden. Wordt hier onvoldoende aandacht aan gegeven, dan is de kans op een vergroting van het veiligheidsrisico reëel.

Reactie

Het is inderdaad van belang dat functiemenging alleen mogelijk is als de bedrijvigheid ter plekke dat toelaat- menging met risicovolle bedrijven is niet wenselijk. In de visie zal een opmerking hierover worden opgenomen.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 61 wordt de tekst van de Omgevingsvisie hierop aangevuld.

25.4 Energietransitie

Dit geldt ook voor de onderdelen van de energietransitie (hoofdstuk 7, Klimaatadaptatie, energie en bodemdaling).Voorafgaand aan de locatie keuze ten behoeve van grootschalige energieopwekking (zoneweides en/of windturbines)wil de VRU graag betrokken blijven om de risico's op calamiteiten te beperken, en bij het voordoen van een incident zo goed mogelijk hierop voorbereid te zijn. Maar ook wil de VRU graag meedenken met de toepassing van nieuwe of nog weinig gangbare oplossingen, zoals geothermie, waterstof, hernieuwbare warmte bronnen en energie-opslagsystemen.

Reactie

Gemeente Woerden heeft de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) betrokken bij de totstandkoming van het Afwegingskader grootschalige duurzame energie en het bepalen van de zoekgebieden voor

wind- en/of zonne-energie. De gemeente heeft daarbij ook de suggesties die de VRU heeft gedaan overgenomen. Vroegtijdige betrokkenheid van de VRU bij locatiekeuze voor grootschalige energieopwekking is daarmee geborgd. Voor (momenteel nog) minder gangbare oplossingen maakt de gemeente graag gebruik van het aanbod van de VRU om vroegtijdig mee te willen denken. Dit nemen we op in de Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 99 in de Omgevingsvisie wordt opgenomen dat de VRU vroegtijdig wordt betrokken bij nieuwe ontwikkelingen in de energietransitie.

25.5 Veiligheid

Wanneer er mogelijkheden zijn om woongebieden en andere kwetsbare objecten verder van een risicobron af te bouwen, krijgt dit de voorkeur. Zo wordt het risico op slachtoffers verkleind wanneer er een ongeval met gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Door de afstand tot risicovolle objecten als overweging bij de komende opgave voor de woningbouwlocaties als bijvoorbeeld de poort van Woerden op te nemen, zal dit bijdragen tot een veiligere fysieke leefomgeving. Overigens geldt het hetzelfde principe ook voor activiteiten van tijdelijke duur, zoals festivals en andere evenementen waarbij veel personen aanwezig zijn.

Reactie

Het past bij een gezonde en veilige leefomgeving dat waar mogelijk rekening wordt gehouden met risicovolle activiteiten en de nabijheid van kwetsbare objecten en woongebieden. Zie daarom ook de aanpassing bij zienswijze nr 107 om een verwijzing naar bijlage 1 op te nemen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

25.6 Woningbouw en veiligheid

In de Omgevingsvisie is aandacht voor de bouwopgave voor jongeren en ouderen, waarbij thema's als vergrijzing, duurzaamheid en omgevingskwaliteit worden aangehaald. Bij diezelfde bouwopgave is het van belang dat er aandacht is voor (brand)veilig wonen, (zelf)redzaamheid en voldoende (snelle) vluchtmogelijkheden in het huis, als ook vanuit het huis naar een veilige locatie.

Reactie

Dank voor uw opmerkingen. Wij volgen het bouwbesluit met betrekking tot de brandveiligheid en zullen onderzoeken of een verdere aanscherping of acties naast het bouwbesluit nodig zijn. Wij laten ons hierin graag adviseren door de VRU. Daarnaast wordt zoals gebruikelijk de VRU voor advies betrokken bij elke woningbouwontwikkeling. Het is allereerst een taak van de wetgever om de juiste zaken op te nemen in het bouwbesluit.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

25.7 Veiligheid

In de visie wordt aangegeven dat ouderen vaker geen passende woning kunnen vinden, ook is de tendens zichtbaar dat ouderen langer zelfstandig blijven wonen. De Veiligheidsregio Utrecht ziet daar als risico's bij dat dit negatieve invloed heeft op de zelfredzaamheid ende eigenveiligheid. Daarom ziet de VRU graag dat bij de woningbouw voor ouderen er speciale aandacht komt voor de (brandveiligheid)risico's.

Reactie

Zie beantwoording zienswijze 25.6.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

25.8 Bereikbaarheid hulpdiensten

Bereikbaarheid voor hulpdiensten en aanwezigheid van bluswater is een gemeentelijke eindverantwoordelijkheid. (Her)ontwikkeling van gebieden biedt kansen om bluswatervoorzieningen te realiseren c.q. te optimaliseren. In de visie, onder het thema Mobiliteit wordt duidelijk dat er alternatieven worden gezocht om het autoverkeer te verminderen om de leefbaarheid te vergroten. De VRU wil hierbij opmerken dat aanpassingen aan de infrastructuur kansen, maar ook een bedreiging kan vormen voor de responstijden van de hulpverleningsdiensten. De VRU denkt graag mee in oplossingen bij de verwezenlijking van deze doelstelling. Bij toekomstige initiatieven sluit de VRU graag zo vroeg mogelijk in het ontwerpproces aan, om zo de bereikbaarheid en stedenbouwkundige indeling vanuit het oogpunt fysieke veiligheid te waarborgen.

Reactie

Het belang van responstijden wordt ook onderschreven door de gemeente en we zijn dan ook blij met het aanbod van VRU. Ook in de Strategienota Verkeersvisie 2030 staat dat hulpdiensten te allen tijde hun opkomsttijden moeten halen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

25.9 Risicocommunicatie

De insteek van deze kernwaarde betreft risicocommunicatie. Gezamenlijk, als VRU en gemeente hierin optrekken, verdient aandacht. Het in de voorfase vertellen aan welke risico's mensen worden blootgesteld en het bieden van een handelingsperspectief mocht er een rampscenario zich voordoen, bevordert de zelfredzaamheid van personen. De Veiligheidsregio Utrecht adviseert om in de Omgevingsvisie een de nadere uitwerking in de gebiedsprogramma's hier aandacht aan te besteden.

Reactie

De gemeente onderschrijft het belang van risicocommunicatie. We zullen samen met de VRU blijven optrekken om inwoners zo goed mogelijk te informeren over risico's in de woonomgeving.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

25.10 Samenwerking

Zoals eerder benoemd in dit advies brengen wij graag onze kennis en expertise in bij de verschillende vervolgetrajecten rondom de totstandkoming van planfiguren van de Omgevingswet. Ook voor advisering bij energietransitie, verduurzaming, klimaat adaptatie en de verdere uitrol bij het proces Omgevingstafel c.q. Omgevingsvergunning wil de VRU een partner zijn.

Reactie

In het vooroverleg/omgevingstafel over nieuwe initiatieven, waarbij onderwerpen aan de orde zijn zoals bijvoorbeeld omgevings-en brandveiligheid wordt de VRU betrokken.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

26. Gemeente Utrecht

26.1 Recreatie

Voor landbouw, recreatie, natuur (vernieuwend evenwicht tussen stad en landschap) hebben wij vooral gekeken naar de overgangsgebieden van Woerden naar Utrecht. Wij zien meer kansen voor optimalisatie van (bereikbaarheid van) recreatiegebieden tussen Woerden en Utrecht, zoals richting kasteel De Haar.

Reactie

De gemeente ziet ook dat het gebied Woerden - Harmelen - Utrecht meer kansen biedt voor optimalisatie van de bereikbaarheid. Graag vernemen wij uw ideeën.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

26.2 Infrastructuur

U beschrijft in uw visie de Mobiliteit (bereikbaarheid en leefbaarheid). U geeft aan dat de verbreding van de A12 niet de oplossing is voor de groei van mobiliteit. Toch lijkt aan de oostzijde toevoeging van infra (auto) zichtbaar waardoor extra autoverkeer richting Utrecht parallel met de A12 wordt gecreëerd. Is dat juist? Vanuit Utrecht is dit niet wenselijk. Hierover zouden we dan in regionaal verband graag verder praten.

Reactie

In de huidige situatie hebben we veel (doorgaand) autoverkeer in het oostelijk deel van de stad. Bovendien wordt de druk op de wegen in Woerden groter op het moment dat er extra woningen gebouwd worden. De aanleg van een oostelijke randweg heeft als hoofddoel het verbeteren van de leefbaarheid in de stad door het verminderen van het aantal auto's dat nu door en langs woonwijken rijdt. Uw zorgen over aantrekkend autoverkeer zijn echter niet aan dovemans oren gericht en zullen worden meegenomen in een verkennende studie naar deze weg. Een goede afstemming met de regio is daarbij uiteraard van belang. Het realiseren van auto-infra aan de oostzijde van Woerden moet niet leiden tot een alternatief voor de A12.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

26.3 Samenwerking IRP

Ook Werken (voldoende, vitaal en op de juiste plek) maakt onderdeel uit van uw visie. Dit is nog niet overall concreet, met name ten aanzien van de regionale werklocatie die we vanuit het IRP in Woerden als kansrijk beoordelen zou concreter kunnen.

Reactie

In onze Omgevingsvisie geven wij aan, dat wij in 2022 in samenwerking met de U10-regio en het bedrijfsleven willen onderzoeken welke rol deze regionale bedrijventerreinen precies kunnen spelen, welke locaties daardoor de meest geschikte zijn en welk draagvlak daarvoor in de samenleving aanwezig is. Hiermee sluiten wij aan op onze inbreng in het IRP.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

26.4 Compensatie werklocaties

Daarnaast is het goed dat er aandacht is voor transformatie van bestaande werklocaties naar wonen en voor vervangende locaties. Het zou natuurlijk mooi zijn als dat concreter ingevuld kan worden: waar worden die gecompenseerd?

Reactie

Tot 2030 zijn de nieuwe bedrijfslocaties vastgelegd in Schuifruimte. Voor nieuwe locaties vanaf 2030 (tot 2040) volgt nader onderzoek. Dit jaar is het onderzoek naar benodigde uitbreiding van bedrijventerreinen gereed. Op basis van deze uitkomsten gaan wij de komende jaren, in samenwerking met het lokale bedrijfsleven, op zoek naar nieuwe uitbreidingslocaties in de gemeente Woerden voor na 2030. De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

26.5 Nieuwe bedrijvigheid

In de visie wordt ook aandacht besteed aan het intensiveren van de bestaande werklocaties. Wel lijkt een bewuste keuze dat de gemeente zich niet richt op het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid, maar op het faciliteren en stimuleren van reeds gevestigde lokale bedrijven. Tegelijkertijd wil Woerden wel dat het aanbod aan lokale werkgelegenheid meegroeit met de groei van de lokale beroepsbevolking. Voor ons is nog niet duidelijk of dat mogelijk is zonder nieuwe bedrijvigheid aan te trekken.

Reactie

We richten ons als gemeente niet actief op het aantrekken van nieuwe bedrijven, gezien de schaarste van de grond. Uiteraard zijn nieuwe bedrijven welkom en wensen we ook ruimte te faciliteren voor nieuwe bedrijven die passen bij de groei van het aantal inwoners en onze werkgelegenheid.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

26.6 Woningbouw

Het thema Wonen (toekomstbestendig, inclusief en gezond) bevat een tabel plancapaciteit (beschikbaar, benodigd en tekort 2020 -2040). U geeft aan dat tot 2040 in de stad Woerden binnenstedelijk voldoende bouwlocaties beschikbaar zijn om nieuwe woningen te realiseren en de vraag naar woningen op te vangen. Na 2028 is er voor de kernen Harmelen, Kamerik en Zegveld aanvullende plancapaciteit nodig en moet er worden gekeken naar aanvullende bouwmogelijkheden. Wij kunnen deze lijn volgen, maar zien geen over-dimensionering om planuitval op te vangen. We vragen daarom aandacht voor de afspraak die we als regio met BZK hebben gemaakt om naar de 130% plancapaciteit te werken.

Reactie

We volgen de regionale afspraak om met 30% planuitstel te werken. Dit is reeds verwerkt in de cijfers die zijn opgenomen in de Omgevingsvisie en is daarnaast opgenomen in een Addendum op de Woonvisie. De regionale woningbehoefte is hierin bijgesteld van 100.000 naar 125.000 woningen tot 2040. Deze cijfers zijn door vertaald naar de Gemeente Woerden. Dit zullen we verduidelijken in de Omgevingsvisie. De 6600 woningen zijn inclusief de regionaal afgesproken 30% planuitstel.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 58 in de Omgevingsvisie wordt bovenstaande verduidelijking opgenomen.

26.7 Harmelerwaard

Eén van de kaarten geeft aan dat er buiten de bebouwingsgrenzen van Harmelen gekeken wordt naar mogelijke woningbouwlocaties. Wij verwachten hierbij een sterke toename van het autogebruik vanwege beperkte aansluiting op openbaar vervoer. Daarnaast zien wij dat één van de mogelijke woningbouwlocaties is ingetekend bij het kassengebied Harmelerwaard. Dit suggereert een transformatie naar enkel wonen terwijl de verkenning nog moet worden uitgevoerd.

Reactie

Momenteel wordt een verkenningsstudie naar een toekomstperspectief voor de Harmelerwaard uitgevoerd. Deze verkenningsstudie kijkt in de breedte naar mogelijke functies en ruimtelijke programma's voor het gebied. Woningbouw is één van de te onderzoeken mogelijkheden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

26.8 Woningbouw Harmelen

Ook zien we een mogelijke woningbouwlocatie in het natuurgebied in het noorden van Harmelen ingetekend.

Reactie

Deze locatie is opgenomen als te onderzoeken locatie voor mogelijk toekomstige woningbouw. Er volgt nog participatie met de inwoners om te bepalen welke locatie(s) geschikt zijn voor toekomstige woningbouw.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

De kaart op pagina 57 wordt aangepast, zodat de onderzoekslocatie meer ten noorden, nabij een eventueel toekomstig station, gepositioneerd is, en niet in het groen.

26.9 Harmelerwaard

Eerder hebben wij afspraken gemaakt over de ontsluiting van de Harmelerwaard (een meer rechtstreekse route naar A12 voor groot vrachtverkeer van/ naar kassen). De beoogde ontsluitingsbrug is uitgewerkt in een ontwerp en opgenomen in uw bestemmingsplan. Nu zie zien we dat deze brug staat aangegeven als “onderzoek nieuwe brug”. Dit kunnen wij niet plaatsen in het kader van het (langdurige) traject dat heeft plaatsgevonden. Ook gezien de vele klachten over verkeersveiligheid van de huidige ontsluiting door Vleuterweide is het voor ons niet wenselijk dat deze brug opnieuw wordt onderzocht. Graag zouden wij hierover in gesprek gaan.

Reactie

Het is niet onze intentie om nieuwe onderzoeken te starten naar de beoogde ontsluitingsbrug over de Leidsche Rijn. Wel hebben wij aandacht voor de rol van deze ontsluitingsbrug in relatie tot de ontwikkelingen in de Harmelerwaard. Hoe verhoudt de ontwikkeling van de Harmelerwaard zich tot de aanleg van deze brug? Wij hebben hier eerder op bestuurlijk en ambtelijk niveau met u over gesproken. Ook in de toekomst blijven wij hierover graag met u in gesprek.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

26.10 Energietransitie

Klimaatadaptatie, energie en bodemdaling (duurzaam en veilig) komen in de visie als thema aan bod en worden meegewogen in de visie. Ook in ruimtelijke zin is aansluiting op naastgelegen ontwikkelingen belangrijk. Dat zien we bijvoorbeeld terug in het doorzetten van het energielandschap bij Reijerscop. We blijven graag in overleg over aangrenzende zoekgebieden wind en zon (onder andere in het kader van de RES). Dit doen wij in goede samenwerking en onderlinge afstemming.

Reactie

Gemeente Woerden vindt aansluiting bij ruimtelijke ontwikkelingen in en met buurgemeenten van belang. De gemeente blijft dan ook graag in gesprek met de buurgemeenten, waaronder gemeente Utrecht, over ruimtelijke ontwikkelingen over de gemeentegrens heen. Het landschap eindigt tenslotte niet aan de gemeentegrens.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27. LTO Noord

27.1 Visie op landbouw

Graag willen wij de gemeente ten eerste laten weten dat de door ons aangeleverde landbouwvisie nauwelijks is meegenomen bij de realisering van de ontwerp-Omgevingsvisie. Dat vinden wij teleurstellend. Met name omdat blijkt dat veel van wat in de ontwerp-Omgevingsvisie staat

beschreven direct of indirect de agrarische sector raakt. Op deze wijze wordt er geen draagvlak gecreëerd onder agrarische ondernemers.

Reactie

In deze Omgevingsvisie hebben wij ervoor gekozen om het landelijk gebied als een gebied aan te geven dat nader onderzocht moet worden. Er lopen immers diverse regionale en provinciale processen waarin de vraag centraal staat wat de toekomst van het veenweidegebied zou kunnen zijn. De Omgevingsvisie is een flexibel document, de uitkomst van de bovengenoemde processen zal verwerkt worden in een volgende versie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.2 Tekstsuggestie

In het gebied tussen Harmelen en Woerden wordt op bladzijde 30 gesproken over de rivier de Vecht. Dit klopt niet. Dit moet het kanaal Leidse Rijn zijn.

Reactie

Wij hebben uw opmerking gecontroleerd en hebben geen verwijzing naar de rivier de Vecht aangetroffen in de teksten of kaarten van de Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.3 Recreatie

Verder zijn een aantal kaarten onjuist weergegeven. Zo worden fiets- en wandelpaden ingetekend dwars door huiskavels, bedrijven, weidevogelgebieden en leidingtracés. Wat betreft de intekening van fiets- en wandelpaden ten zuiden van de A12: deze komen niet overeen met hoe de gebiedscommissie Utrecht-West deze heeft ingetekend op de daarvoor verworven gronden door de provincie. Graag hier nog even goed naar kijken.

Reactie

De getekende fiets- en wandelverbindingen zijn indicatief. De wens is om o.a. de polder Rietveld voor wandelen en fiets te ontsluiten, uiteraard in overleg en instemming met de grondeigenaren- en gebruikers. De wens om het landelijk gebied rondom Woerden toegankelijker te maken voor wandelaars en fietsers is uit het participatietraject voor deze Omgevingsvisie naar voren gekomen. De wens tot wandel- en fietsverbindingen zal betrokken worden in het gebiedsproces voor de polders Zegveld-Rietveld. Zoals ook bij andere wandelpaden over boerenland in de gemeente Woerden, zal de regelgeving met betrekking tot het broedseizoen in acht genomen en zal een eventuele wandelroute dan tijdelijk worden afgesloten.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.4 Woningbouw

LTO Noord is voorstander van het binnen de kernen bouwen van woningen. Mocht het onverhoopt nodig zijn om buiten de kernen te bouwen, dan willen wij u vragen om locaties aan randen van kernen in kaart te brengen. Ook zijn er mogelijk woningen toe te voegen aan linten.

Reactie

Bouwen buiten de kernen vraagt om passende randvoorwaarden waarbinnen nieuwbouw mogelijk is. Hierbij zijn algemene uitgangspunten van toepassing die op alle locaties van toepassing zijn en specifieke uitgangspunten, die per locatie nader bepaald worden. In het algemeen geldt dat het landschap door het project aan kwaliteit wint. Dus geen bebouwing ten koste van het landschap, maar juist meer landschapskwaliteit genereren, bijvoorbeeld door de vervanging van storende

bebouwing, het voortborduren op het verkavelingspatroon en door het maken van aansprekende randen, overgangen, recreatieve ontsluiting, natuurkwaliteiten etc. Deze nieuwe, landschappelijke kwaliteit vormt de basis.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.5 Bedrijventerrein

Bij het toevoegen van additioneel bedrijventerrein willen wij u vragen om bij het in kaart brengen van geschikte locaties landbouwareaal te ontzien.

Reactie

Bij de zoektocht voor het toevoegen van additioneel bedrijventerrein zetten we in op zorgvuldig ruimtegebruik en toetsen we aan provinciaal en gemeentelijk beleid. We kijken eerst naar ruimte binnen de bestaande gebieden en ruimte grenzend aan de randen van bestaand bebouwd gebied. Daarbij spelen ook andere belangrijke factoren, zoals bereikbaarheid. We sluiten een locatie op landbouwareaal niet uit.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.6 Vrijkomende agrarische bebouwing

Wij missen in de Omgevingsvisie de mogelijkheid om bestaande boerderijen te verbouwen tot meerdere woningen. In onze ogen kunnen vrijkomende agrarische erven prima gebruikt worden voor nieuwe woningen. Omliggende agrarische bedrijven mogen hier uiteraard geen hinder van ondervinden.

Reactie

Voor de ontwikkeling in het buiten gebied geldt dat er nog nader onderzoek, ontwerp, participatie met belanghebbenden en regionale afstemming nodig is voor de concretisering en onderbouwing van deze opgaven op zichzelf en de vertaling naar keuzes en gebied gebiedsontwikkelingen in onderlinge samenhang.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.7 Kernrandzones

In de ontwerp-Omgevingsvisie wordt gesproken over het realiseren van kernrandzones. Bij kernrandzones wordt gesproken over overgangsgebieden tussen het stedelijk gebied en het landelijk gebied, waarbij het landschap en zijn cultuurhistorie beter toegankelijk zijn voor inwoners. In de praktijk betekent dit dat er in deze zones sprake zal zijn van de volgende functies/functiecombinaties: wonen, werken en recreatie. Een gedeelte van de gronden die liggen in deze kernrandzones hebben een agrarische bestemming. Wij pleiten voor het behoud van deze gronden voor de agrarische sector. De agrarische sector zal een transitie doormaken naar een sector die op een extensievere wijze landbouw bedrijft. Cruciaal is daarbij dat gronden met een agrarische bestemming deze agrarische bestemming behouden. Dat geldt ook voor de gronden gelegen in de kernrandzones die nu een agrarische functie hebben.

Reactie

Het verlies van agrarisch gebied zal naar verwachting zeer beperkt zijn, zeker in verhouding tot het totaal. Ook zal de transformatie tot kernrandzone geleidelijk verlopen. Wellicht zijn er combinaties mogelijk van extensief agrarisch gebruik in combinatie met recreatie. Bij de uitwerking van de kernrandzones zal dit nader onderzocht worden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.8 Recreatie

Met betrekking tot het realiseren van extra recreatiemogelijkheden: extra recreatiemogelijkheden zorgt voor een toename van het aantal mensen in het landelijk gebied. Dat is op zich geen probleem; zoveel mogelijk mensen moeten de mogelijkheid hebben om in het prachtige buitengebied van Woerden te kunnen vertoeven. Echter moet worden voorkomen dat toename van het aantal mensen zorgt voor belemmeringen voor de agrarische sector. De agrarische sector moet zo min mogelijk hinder ondervinden van de toename van het aantal mensen in het buitengebied. Ook moeten gevaarlijke verkeerssituaties tussen mensen en landbouwverkeer worden voorkomen. Met betrekking tot besluiten voor wat betreft het stimuleren van recreatie in het buitengebied blijven wij als agrarische sector graag in gesprek met de gemeente.

Reactie

De gemeente is met u van mening dat wij een prachtig buitengebied hebben en dat zoveel mogelijk inwoners hiervan zouden moeten kunnen genieten. De gemeente begrijpt uw zorg over de afstemming tussen de verschillende functies in het landelijk gebied.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.9 Veenweidegebied

Wij zijn verheugd te lezen dat de gemeente een vitale landbouwsector ondersteunt als primaire beheerder van het veenweidegebied. Wij zijn trots de beheerder van het veenweidegebied van de gemeente Woerden te zijn! Op het veenweidegebied komen veel opgaven af zoals de gemeente terecht schetst. Ook in het veenweidegebied zal de agrarische sector de omschakeling maken naar een sector die op een duurzamere wijze voedsel produceert en die kringlopen zoveel mogelijk weet te sluiten. LTO Noord wordt graag in een vroeg stadium betrokken bij mogelijke aanpassing van het ruimtelijk beleid van de gemeente. Ook denkt LTO Noord graag mee over de toekomstige economische waarde van het buitengebied om op die manier een vitaal buitengebied te behouden. Wij willen daarbij opmerken dat het grootste gedeelte van het inkomen van de agrariër ook in de toekomst zal komen uit de productie van voedsel.

Reactie

We zijn blij met uw positieve houding over de opgaves rondom het veenweidegebied. Graag blijven wij u betrekken bij deze processen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.10 Waterparels

De kaart op blz. 86-87 geeft in het gebied tussen Hazekade en Middenweg een gearceerd vlak aan met de aanduiding 'Waterparels'. Deze aanduiding staat alleen op de kaart en is verder niet omschreven in de visie. Wat betekent de aanduiding 'Waterparels'? Zijn er nadere eisen of voorwaarden verbonden aan deze aanduiding? Graag vernemen wij dit spoedig. Zodra eventuele voorwaarden behorend bij het begrip Waterparels bekend zijn, behouden wij ons het recht voor om ook na deze zienswijzetermijn een zienswijze over Waterparels in te dienen.

Reactie

De provincie Utrecht heeft in haar Provinciaal Waterplan het begrip waterparels geïntroduceerd. Een waterparel is een gebied met een hoge potentie op het gebied van waternatuur en waterkwaliteit. De gemeente Woerden is hierin volgend.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.11 Duurzame energieopwek

Op bladzijde 99 wordt duidelijk dat gemeente inzet op de opwek van duurzame energie middels zonne-energie en windenergie. 50% van de opwek van duurzame energie moet komen door opwek van zonne-energie. De andere 50% middels windenergie. Met betrekking tot de opwek van zonne-energie: LTO Noord pleit voor zonnepanelen op dak en niet op land. Agrarische gronden dienen daarbij ten allentijden te worden ontzien. Behoud van agrarische gronden is noodzakelijk om de transitie van de agrarische sector mogelijk te maken. LTO Noord is verder voorstander van de opwek van duurzame energie middels windmolens. Graag willen wij het de agrariërs mogelijk maken om een windmolen van 35 meter te realiseren op het erf. Wij willen u vragen om dit te vertalen in gemeentelijk beleid.

Reactie

Gemeente Woerden geeft prioriteit aan zon op dak boven zon op veld. Voor het beoordelen van voorstellen voor zonnevelden hanteert de gemeente de constructieve zonneladder van de Natuur en Milieufederaties, waarbij zonnevelden op goede agrarische gronden niet de voorkeur heeft. De gemeente geeft er de voorkeur aan om in de zoekgebieden samen met grondeigenaren, agrariërs en omwonenden te komen tot locatiekeuzes voor zonnevelden. In het Afwegingskader grootschalige duurzame energie is aangegeven dat het combineren van ruimtelijke functies de voorkeur heeft, daarbij is agrarisch gebruik expliciet benoemt. Dit biedt kansen om de transitie van de agrarische sector mogelijk te maken. Daarbij staat de gemeente open voor vernieuwende ideeën, die het combineren van agrarisch gebruik en zonne-energie mogelijk maken. Ten aanzien van kleine windmolens biedt het Afwegingskader grootschalige duurzame energie een verruiming tot 25 meter as hoogte. Daarmee is de maximale as hoogte gelijk aan wat de provinciale omgevingsverordening toestaat. De extra elektriciteitsopbrengst van verdere verhoging tot 35 meter weegt naar mening van de gemeente niet op tegen de landschappelijke impact en past niet binnen de provinciale omgevingsverordening.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.12 Bodemdaling

De gemeente geeft op bladzijde 98 aan dat het een bijdrage wil leveren aan het doel van de provincie en het waterschap om de bodemdaling te beperken, zodat de bodemdaling in 2030 gehalveerd is. Een halvering van de bodemdaling in 2030 vinden wij erg ambitieus. De komende jaren is de verwachting dat middels experimenten en pilots wordt onderzocht welke maatregelen toegepast kunnen worden om bodemdaling af te remmen. Wanneer hier meer duidelijkheid over is, zullen kansrijke maatregelen richting 2030 op grote schaal worden uitgerold. Mogelijk dat de betreffende maatregelen op dat moment nog niet hebben gezorgd voor halvering van de bodemdaling. Wij willen de gemeente vragen om hier rekening mee te houden.

Reactie

Wij sluiten aan bij het beleid van onze mede overheden als het gaat om bodemdaling en kunnen derhalve niet vooruit lopen op de uitkomsten van concrete uitwerking en projecten. In algemene zin behartigt de gemeente Woerden de belangen van haar inwoners en zal derhalve altijd oog hebben voor de haalbaarheid en draagvlak van/voor gestelde doelen en maatregelen die zich binnen haar gemeentegrenzen afspelen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.13 Bodemdaling

Met betrekking tot bodemdaling zijn wij blij met de uitspraak van de gemeente op bladzijde 102 dat zij perspectief wil bieden voor een zo groot mogelijk deel van de huidige gebruikers, voornamelijk

boerenbedrijven. LTO Noord wil de agrariërs die willen blijven ondernemen graag toekomst bieden. Daarbij moet ook de volgende generatie agrariërs de mogelijkheid hebben om een goede boterham te verdienen. Daar waar agrariërs mogelijkheden zien om (vrijwillig) om te schakelen naar ander land(bouw)gebruik, moet dit gestimuleerd worden. Ook hierbij geldt: een duurzaam economisch perspectief met duidelijk zijn.

Reactie

De gemeente onderschrijft het belang van een duurzaam economische agrarische sector voor het buitengebied van Woerden. Momenteel lopen verschillende regionale en provinciale processen om meer grip te krijgen op de transitie van het landelijk gebied. Te zijn er tijd worden de uitkomsten verwerkt in de Omgevingsvisie en omgevingsplannen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.14 Ontwikkelingen landbouw

Verder blijkt op bladzijde 102 dat de gemeente kansen ziet voor combinaties van oplossingen voor andere maatschappelijke opgaven, zoals de energietransitie, het bereiken van een circulaire en natuur-inclusieve landbouw en vermindering van de stikstofuitstoot. De gemeente kijkt daarbij niet alleen naar technische oplossingen, maar ook naar functiewijzigingen of een andere invulling van bestaande functies. Deze laatste zin baart ons zorgen. Met name een functiewijziging naar natuur lijkt ons niet gewenst. Een opgave waar de agrarische sector mee te maken krijgt in de toekomst is de extensivering van bedrijven. Dat betekent dat bedrijven meer grond nodig hebben om, met een gelijkblijvend aantal vee, de biodiversiteit te verhogen en een hoger waterpeil mogelijk te maken. Vrijkomende grond is hard nodig voor extensieve landbouw ten behoeve van een nieuw verdienmodel voor de veehouderijen. Daarmee kunnen agrarische bedrijven blijven in het gebied. De boeren zorgen immers voor het behoud van het hoog gewaardeerde landschap, zoals ook te zien op de Cultuurhistorische Waardenkaart op blz. 126. Zoals hierboven gemeld: zorg voor perspectief voor alle boeren die willen blijven ondernemen. Dat moet het uitgangspunt zijn. Wij willen u vragen om dit expliciet te vermelden in de Omgevingsvisie.

Reactie

De taken en bevoegdheden van rijk, provincie, waterschap en gemeente zijn namelijk verweven als het gaat om de vraagstukken in het landelijk gebied. De gemeente kan daarom geen garanties bieden aan de agrarische sector dat er perspectief is voor alle boeren die willen blijven ondernemen op de huidige wijze.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.15 Waterpeil

Op bladzijde 103 gaat de gemeente in op mogelijke wateroverlast in de toekomst. Wij verwachten dat mede na verhoging van het grondwaterpeil in het bodem dalingsgebieden kans op wateroverlast stijgt door onvoldoende bergingscapaciteit van de bodem. Het is belangrijk dat hier aandacht voor blijft.

Reactie

Voor waterpeilen is het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden het bevoegd gezag. Dat waterpeilen verhoogd worden is de gemeente onbekend. Het college onderkent de veranderingen rondom waterberging en volgt hierin het hoogheemraadschap.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

27.16 Waterbeheer

Verder zullen riool overstorten vanuit stedelijk gebied naar landelijk gebied moeten worden teruggebracht om de waterkwaliteit in het landelijk gebied te behouden (water uit de stad is vaak vervuild wanneer het in landelijk gebied wordt geloosd). Waterberging in de stad (of in laaggelegen natuur) kan een nieuw uitgangspunt zijn om overstorten te voorkomen. Daarnaast draait het landelijk gebied op voor de schade door het bergen van te veel water uit de stad. Hier moet een goede compensatie voor de agrariër tegenover staan.

Reactie

De gemeenteraad heeft al uitgesproken het aantal overstorten terug te willen brengen. Dit wordt meegenomen in het op te stellen Gemeentelijk Waterbeleids Plan. Het is onbekend dat het landelijk gebied veel water bergt voor de stad. Het waterschap heeft regelingen voor groenblauwe diensten.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

28. Aannemersbedrijf van Ooijen

28.1 Bedrijventerreinen

Het vasthouden en volledig benutten van bestaande en juridisch volledig vastgelegde bedrijventerreinen is ook in het belang van de totale, economische, ontwikkeling van de gemeente Woerden. Gezien de druk op de bestaande bedrijventerreinen, waar er deels transformatie van binnenstedelijke bedrijventerreinen plaats zal vinden, en aangezien het lastig is gebleken nieuwe uitbreidingslocaties te vinden wordt er namelijk reeds een ruimtegebrek gesignaleerd in het bestaande stedelijk gebied. Wanneer de locatie aan de Parallelweg-West niet volledig benut zou kunnen worden, zou er namelijk nog een nieuwe uitbreidingslocatie gevonden moeten worden in het buitengebied om het aanbod aan werkgelegenheid voor de inwoners van de gemeente op peil te kunnen houden. Wij verzoeken u dan ook het bestaande bedrijventerrein aan de Parallelweg-West in Woerden als zodanig op te nemen op de inventarisatiekaart in genoemde paragraaf van de Omgevingsvisie Woerden en deze locatie in het beleid ook te behandelen als een bestaand bedrijventerrein.

Reactie

Het perceel aan de Parallelweg-West heeft in het vigerende bestemmingsplan de bestemming 'Bedrijf'. Het betreft dus geen bedrijventerrein. Op het kaartbeeld over bedrijventerreinen hebben wij de grotere, bekende bedrijventerreinen en de door de raad aangewezen schuifruimtelocaties in beeld gebracht. De kaartbeelden geven geen onuitputtelijk overzicht van alle bedrijvenlocaties. Vandaar dat wij het perceel aan de Parallelweg-West niet op de kaart hebben opgenomen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

28.2 Ruimtelijke ontwikkeling

Ten aanzien van meervoudig ruimtegebruik zijn met name bestaande en bestemde stedelijke functies, zoals woningen en bedrijven, uitermate geschikte aanknopingspunten. Specifiek voor de locatie aan de Parallelweg-West, welke met haar ruim 6 hectare en circa 600 meter lengte een behoorlijke oppervlakte beslaat, bestaan hier naar ons idee dan ook goede mogelijkheden in een combinatie van energietransitie (bijvoorbeeld in de vorm van zon- en windenergie), klimaatadaptatie (op een goede en ecologisch verantwoorde wijze bergen en vasthouden van water) en bedrijfsontwikkeling binnen de bestaande bedrijfsbestemming. Door een combinatie van deze functies kan aantasting van het open landschap in het venster (ten noorden van de spoorlijn), door plaatsing van zonnepanelen op open weilanden bijvoorbeeld, voorkomen worden. Met name de bedrijventerreinen, welke vanuit de milieuwetgeving als minder 'gevoelig' worden beoordeeld, zijn uitermate geschikte locaties voor een combinatie van dergelijke functies.

Ook vanuit het oogpunt van ruimtelijke uitstraling en de ambitie van het behoud van openheid zijn combinaties van werken en energieopwekking meer passend dan combinaties van energie opwek met wonen of een groen buitengebied. Wij gaan hierover uiteraard ook graag nog buiten het kader van deze Omgevingsvisie het gesprek met u aan over een concrete invulling, maar roepen u ook al nadrukkelijk op om hiervoor in de Omgevingsvisie de kaders en mogelijkheden te bieden.

Reactie

De Omgevingsvisie is een globaal ruimtelijk kader voor de ontwikkeling van Woerden op de lange termijn (voor 10 tot 20 jaar) en is vormvrij. We hebben met deze Omgevingsvisie getracht de juiste balans weer te geven tussen duidelijkheid qua ruimtelijke kaders en flexibiliteit c.q. wendbaarheid, om tijdig en passend in te spelen op snel veranderende behoeften in de samenleving. Dit doen we door te kiezen voor een combinatie van een inhoudelijke koers op hoofdlijnen én procesafspraken, waarbinnen een nadere afweging en/of uitwerking van keuzes mogelijk is. Om concrete plannen te maken en tot uitvoering te komen is voor veel onderwerpen een nadere uitwerking en samenwerking nodig, zoals beschreven in hoofdstuk 8.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

29. Inwoner Woerden

29.1 Recreatie

Ik als eigenaar van de veehouderij heb u Omgevingsvisie gelezen. En heb vol ongeloof geconstateerd dat er een wandel en fiets verbinding ingetekend (pagina 91) staat dwars door mijn huiskavel. Dit is mijn eigendom. Dit zou mijn bedrijfsvoering ernstig belemmeren. Zo kan ik dan niet meer met mijn koeien naar mijn percelen aan de noordkant van de Rietveldse kade. En ook niet met mijn machines naar deze percelen. Tevens hecht ik de natuur historische waarde van de Rietveldse Kade. Ook zie ik naar de toekomst toe als dit zou gebeuren, zoals het bermenbeleid nu van de gemeente is, ernstige gevolgen voor mijnbedrijfsvoering. Want zoals de bermen er nu bij liggen van de gemeente en met name het jacobskruiskruid, wat zeer giftig is voor de koeien en wat weelderig door groeit en zaait. En waar totaal niks aan gebeurt. Verder heb ik al enig land langs de weg. En tegenwoordig gooien de mensen heel makkelijk hun afval in de berm. Waardoor ik nu al gemiddeld twee koeien in de jaar moet laten euthanaseren. Omdat ze metalen delen vaneen blikje oid hebben binnen gekregen. En hierdoor ernstig ziek worden, met de dood tot gevolg. Ook deze reden speelt mee dat ik u wandel en of fietsverbinding door mijn percelen niet zie zitten. Ik ben van mening dat deze wandelen fietspad niet past bij de toekomstvisie van mijn bedrijf.

Reactie

Wandel- en fietspaden worden in overleg en in afstemming met grondeigenaren gerealiseerd. Deze pijl op de kaart geeft een zoekgebied aan, die breder is dan uw eigendommen. Het is zeker niet de bedoeling om uw bedrijfsvoering te belemmeren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

30. HSV de Rijnstreek & GHV Groene Hart

30.1 Recreatie

Hoewel wij ons ervan bewust zijn dat op het hoge abstractieniveau van een Omgevingsvisie niet elke vorm van sport of recreatie en de daarbij passende voorzieningenbehoefte kan worden beschreven, adviseren wij u toch om in de visie aandacht te geven aan de ontsluiting en het gebruik van water en oevers voor de sportvisserij. Sportvissen is niet voor niets een van de grootste recreatieve

sportbelevingen van ons land geworden. Ook in Woerden is de behoefte aan veel mooi, gezond en goed bereikbaar en bevisbaar water groot.

Reactie

In het visbeleidsplan gemeente Woerden 2017 - 2024 staat het beleid uitgewerkt voor sportvissen. De Omgevingsvisie is inderdaad een te abstract document om op dit onderwerp nader in te gaan.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

30.2 Recreatie

Uw bijzondere aandacht vragen wij daarom ook voor de nog open –niet dicht bebouwde -oevers langs de Oude Rijn. Het jaagpad langs de Oude Rijn tussen Woerden en Nieuwerbrug en tussen Woerden en Harmelen kan wat ons betreft ook tot het ‘Woerdens Goud’ worden gerekend: een prachtige open verbinding langs deze mooie, oude, gekanaliseerde rivier waaraan Woerden mede haar bestaan heeft te danken. Wees zuinig op deze mooie verbinding en geef het een plek in uw Omgevingsvisie. Niet alleen sportvissers maken hiervan dankbaar gebruik, ook wandelaars, hardlopers, skaterse.d.

Reactie

De Gemeente deelt de waardering van het landschap van de Oude Rijn. Voor de oeverwallen is een beeldkwaliteitsplan vastgesteld: Versterken oeverwallen Oude Rijn in het venster Bodegraven – Woerden. De principes die daar in staan zijn voor de gehele Oude Rijn zone in het buitengebied van toepassing. Deze tekst staat ook zo in de Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

30.3 Recreatie

Een andere mooie plek, die nu al onder druk staat voor ons sportvissers, is de recreatieplas Cattenbroek. Een voor ons prachtig diep viswater, met een van de beste waterkwaliteiten in de omgeving, waar echter het aantal toegestane en bruikbare visplekken langs de oevers relatief gering is. Met de opgave voor de gemeente om de Cattenbroekerplas als recreatief knooppunt verder te ontwikkelen kunnen de visserijmogelijkheden voor ons sportvissers daar nog verder onder druk komen. Als huurder van het visrecht op deze plas verzoeken wij de gemeente dan ook om rekening te houden met de sportvisserijmogelijkheden op deze plas.

Reactie

Deze vraag is een zaak voor het project Cattenbroekerplas en is te gedetailleerd voor deze Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

30.4 Recreatie

In de visie wordt aandacht besteed aan het gebruik van duurzame warmte bronnen in Woerden. Aangegeven wordt dat warmte winnen uit oppervlaktewater kan in de recreatieplas Cattenbroek, de Singel en andere wateren. Aangegeven wordt dat hierdoor tegelijkertijd de waterkwaliteit verbetert. In de zomer wordt warmte uit het oppervlaktewater gehaald en in de ondergrond opgeslagen, om te gebruiken in de winterperiode. De watertemperatuur daalt, waardoor de algengroei wordt geremd. Dat is naar onze mening wel een te snelle en veel te voorbarige conclusie. De invloed op de ecologische waterkwaliteit kan enorm zijn door warmtewinning. De ecologische effecten van koud waterlozingen als gevolg van warmtewinning kunnen de aquatische voedselketens dusdanig verstoren dat onze toch al onder druk staande visstand die qua biomassa in onze binnenwateren in de afgelopen decennia tienmaal zo klein is geworden, het nog moeilijker krijgt. Bij warmtewinning in

de Cattenbroekerplas dreigt daarbij ook nog eens de verstoring van de temperatuurstratificatie met alle mogelijke negatieve gevolgen voor de ecologische waterkwaliteit, die zoals hierboven al is aangegeven, momenteel behoort tot een van de beste in Nederland, ook in de diepste waterlagen.

Reactie

Voordat besloten wordt tot het gebruik van warmte uit een waterlichaam zal in overleg met het waterschap en andere belanghebbenden ecologisch onderzoek plaatsvinden. We zijn ons er van bewust dat er niet alleen positieve effecten zijn.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

30.5 Kernrandzones

In de visie worden de kernrandzones met in het bijzonder de 'voortuinen' een belangrijke en aantrekkelijke en recreatieve buffer voor uitdijende verstedelijking genoemd. Het wijkpark Molenvliet is zo'n onderdeel van die buffer. De recreatiewaarde voor de sportvisserij staat momenteel zwaar onder druk in dit park. De watergangen groeien in de zomerperiode steeds sneller dicht met draadalg gevolgd door onderwaterplanten als waterpest en hoornblad. Sportvisserij is dan niet meer mogelijk. Hoewel onderwaterplanten een belangrijk onderdeel vormen van de ecologische structuur onder water draagt een dichtgroei met waterplanten niet bepaald bij aan ecologische waardevolle natuur. Beheer en onderhoud moeten daarom beter. Hieronder vindt u een aantal tips voor verbetering.

Reactie

Dank voor uw reactie. De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. De maatregelen en middelen die hier worden genoemd zijn dusdanig van concrete aard dat ze buiten de scope van de Omgevingsvisie thuishoren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

30.6 Recreatie

De Omgevingsvisie biedt kans om al dat belangrijke natuur-en recreatiewater binnen de gemeente beter, mooier en vooral toegankelijker te maken voor mens en dier. Vanuit de kennis en expertise met het viswater- en visstandbeheer wijzen u daarom op de volgende mogelijkheden:

- Wij zijn voorstander van het aanleggen van natuurlijke oevers, daar waar het de bereikbaarheid en toegankelijkheid voor recreatief medegebruik niet raakt. Wij vragen u hiervoor aandacht te hebben;
- Beperk overmatig rietgroei: zorg voor voldoende open plekken in de oevervegetatie zodat het viswater toegankelijk blijft; diversiteit in oeverstructuur geeft tevens meer biodiversiteit en draagt bij aan een ecologisch robuust watersysteem;
- Verbeter het beheer en onderhoud in het waterprofiel: o.a. door opgroei en schuilmogelijkheden voor vis, de aanleg van vissenbossen en visvriendelijke verbindingen en een aangepast maaibeleid gericht op het voorkomen van vissterfte;
- Verbeter het beheer en onderhoud van oevers gericht op recreatief en natuur inclusief medegebruik: o.a. door schaduw maaien, visvriendelijk verwijderen van waterplanten en oevervegetatie en maaien van open plekken op de oever;
- Voorkom gesloten kroosdekken die kunnen leiden tot massale vissterfte, stankoverlast en onveiligheid (kinderen zien geen water) en kunnen bijdragen aan het ontstaan van botulisme; vergemakkelijk de afvoer van kroos door de aanleg van brede, lucht voerende duikers of bruggen.
- Maak in de stad en de woonkernen extra water bergingen in de vorm van vijvers, die optimaal zijn ingericht voor sportvissen en andere recreatie (zie ook het initiatief van Sportvisserij Nederland: 'elke wijk een VIS parel');
- Maak de oevers van water bergingen in het buitengebied bereikbaar en geschikt voor recreatief medegebruik;
- Maak bij het verbeteren van recreatieroutes in het waterrijke buitengebied gebruik van de vele bestaande dijklichamen met schouwpaden en/of maak ze beter bereikbaar;
- Stimuleer de hengelsport onder

jong en oud door de aanleg van sportvisserijvoorzieningen, zoals (mindervaliden)steigers of vis stoepen en trailerhellingen.

Reactie

Dank voor uw reactie. De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. De maatregelen en middelen die hier worden genoemd zijn dusdanig van concrete aard dat ze buiten de scope van de Omgevingsvisie thuishoren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

31. Inwoner Kamerik

31.1 Woningbouw

Gelet op het voorgaande concludeer ik dat in de Omgevingsvisie de verhouding tussen de concretisering van de woningbouwambitie en de waarden van het landelijk gebied onvoldoende duidelijk is en dat gezien de belangen die worden geschaad door woningbouw in landelijk gebied in ieder geval voor de kernen Kamerik en Zegveld in de Omgevingsvisie te veel nadruk wordt gelegd op de woningbouwambitie. De in de Omgevingsvisie genoemde woningbouwlocaties buiten de rode contour in die kernen passen niet binnen de in artikel 9.12 van de omgevingsverordening neergelegde instructieregel.

Reactie

Wij zijn ons bewust van dit spanningsveld tussen de bescherming van het landelijk gebied en het voldoen aan de woningbehoefte. De instructieregel waar u op doelt komt uit de omgevingsverordening van de Provincie en gaat over de randvoorwaarden waaronder een eenmalige uitbreiding tot 50 woningen wordt toegestaan door de provincie Utrecht. Allereerst volgt er nog participatie met de inwoners om te bepalen welke locatie(s) geschikt zijn voor toekomstige woningbouw. Wanneer er een keuze is gemaakt of een gebied buiten de rode contour en zo ja welke gebied aangemerkt wordt voor woningbouw, zullen we hiervoor de ruimtelijke procedures moeten doorlopen waarin inwoners de inspraak kunnen benutten. Daarnaast moeten we binnen de verordening van de provincie en met de provincie tot overeenstemming komen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

31.2 Behoud landelijk gebied

Verder verzoek ik het college duidelijkheid te geven over deze afweging en hierbij duidelijk te kiezen voor het behoud van landelijk gebied uitgangspunt, waar slechts van wordt afgeweken indien dit echt niet anders kan om redenen van vitaliteit van de kern en bouwmogelijkheden binnen de kern. Hierbij past het niet om in de Omgevingsvisie waar nu een concept van voorligt een voorschot te nemen op mogelijke woningbouw in landelijk gebied wanneer bijvoorbeeld niet is onderzocht of binnen de kern de mogelijkheden tot woningbouw zijn uitgeput, zoals zich nu ten aanzien van Kamerik en Zegveld wel lijkt voor te doen. Dit geldt mijns inziens temeer nu uit de toelichting in artikel 6.5.4.5. van de eerder genoemde structuurvisie kan worden afgeleid dat ook de mogelijkheden tot bebouwing binnen de kern Woerden moeten worden betrokken. Aangezien in de kern Woerden tot 2040 voldoende woningbouw mogelijk is, zou bijvoorbeeld – indien het voornamelijk gaat om het lenigen van de woningnood en niet primair de vitaliteit van de kern in geding is – ook kunnen worden gekeken in hoeverre bouwen in landelijk gebied nodig is indien een aantal kilometer verderop voldoende woningbouw mogelijkheden zijn.

Reactie

Onze afweging is dat in de kernen Kamerik, Zegveld en Harmelen de bouwmogelijkheden binnen de rode contour uitgeput raken. Het verdichten van de kernen gaat ten koste van groen en levert niet de gewenste dorpse dichtheid op. Daarnaast blijft er een woningbehoefte bestaan omdat er de komende jaren wel sprake blijft van huishoudensgroei. Het vinden van een goede balans enerzijds tussen woningbouw en anderzijds landelijk gebied is cruciaal, maar zal in sommige gevallen een spanningsveld veroorzaken. Het realiseren van de woningbouw behoefte elders (in Woerden bijvoorbeeld) gaat ten koste van de vitaliteit van de kernen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

31.3 Duurzame energieopwek

Ook bij de op pagina 51 van de Omgevingsvisie aangekondigde onderzoeken na 2030 of langs de ir. Enschedeweg grootschalige opwekking van energie uit zon of wind mogelijk is speelt naar mijn idee de hiervoor weergegeven noodzakelijke afweging tussen landelijk gebied en andere opgaven eveneens. De nu in de Omgevingsvisie gemaakte keuzes zijn naar mijn idee te onduidelijk en te vrijblijvend geformuleerd, zeker in relatie tot de waarden van het desbetreffende gebied.

Reactie

De Omgevingsvisie is voor de eventuele grootschalige opwekking van energie uit zon en/of wind een vertaling van het Afwegingskader grootschalige duurzame energie. In het Afwegingskader is vastgelegd dat aanvullend onderzoek nodig is in dit gebied. Daarbij gaat het onder andere om de afweging tussen het effect op de beleving van het landelijk gebied, maar ook om het effect op weidevogels, bodemdaling en de transitie van de agrarische sector. Het pilotproject Veenweide in Beweging zal hier meer inzicht in geven. Op basis van het aanvullend onderzoek en de gebiedsprocessen in deze zones kan een toekomstig college de gemeenteraad voorstellen om een zone om te zetten in een zoekgebied. Het is ook mogelijk dat een toekomstig college de raad voorstelt om een zone op basis van het aanvullende onderzoek uit te sluiten voor grootschalig zon en/of wind.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

32. Actiegroep Hart voor Natuur

32.1 Klimaatadaptatie

Bij het thema 'Wonen' op bladzijde 58 staan alleen doelen geformuleerd voor nieuwe woningen, zoals klimaat adaptief bouwen. Meer groen/natuur voor de al aanwezige bewoners wordt echter niet als doel gesteld. Hetzelfde geldt bij het thema 'Landbouw, recreatie, natuur'. Bij dit thema wordt alleen een aantal doelen genoemd ten behoeve van recreatie, de landschapssectoren dergelijke. Ook hier ontbreekt het doel voor meer groen/natuur. En ook hier geen doel voor meer groen/natuur (bladzijde 94). Sinds kort is het milieu daarbij nog meer van belang. Alleen al door de klimaatcrisis, hitte stres, wateroverlast, bodemdaling, enzovoorts. Maar ook door nieuwe regelgeving waardoor het zelfs een wettelijke verplichting is in een Omgevingsvisie rekening te houden met enkele milieurechtelijke beginselen. Onder meer: het voorzorgbeginsel, het beginsel van preventief handelen en het beginsel dat de vervuiler betaalt.¹

Reactie

Bij wonen hoort de dagelijkse leefomgeving. In het Beleidsplan klimaatbestendig 2050 2.0 staat beleid voor hitte, wateroverlast en bodemdaling. De Omgevingsvisie sluit aan op dit bestaande beleid.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

32.2 Klimaatadaptatie buitengebied

Op bladzijde 85 wordt wel klimaatbestendigheid van het landelijk gebied als doel genoemd. Waarom ontbrekende doelen om maatregelen tegen hittestress te nemen en het vergroten van mogelijkheden van water opvang voor bewoners?

Reactie

Voor het landelijk gebied zijn geen stresstesten gemaakt. We hebben dus geen data over hitte en wateroverlast.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

32.3 Uitwerking

Een Omgevingsvisie moet niet alleen doelen stellen, maar ook uitleggen hoe die doelen gehaald worden. Op bladzijde 26 waar wordt opgemerkt dat hittestress tegengegaan kan(!) worden met meer groen, bomen en ruimte voor wateropvang (bladzijde 26). Verderop staat 'door deel te nemen aan regionale overleggen' en door een 'gebiedsgerichte benadering'(bladzijde 42 en 43). De vraag blijft hoe? Ten noorden van Geestdorp wordt het 'meer lommerrijk'(bladzijde 47). Als we het goed zien door middel van 'groene en blauwe verbindingen'(bladzijde 43) en de 'focus voor ontwikkeling ligt op de groen-blauwe as tussen Brediusparken Landgoed Linschoten'(bladzijde 88). De vraag blijft: 'Hoe ziet de Gemeente de concrete invulling hiervan?' We denken graag mee en noemen hieronder een aantal meer concrete doelen / instrumenten om de doelen te halen.

Reactie

De Omgevingsvisie geeft het doel aan en de ontwikkelingsrichting op hoofdlijnen. We willen dit in gezamenlijkheid met gebiedspartijen en inwoners verder uitwerken. Verder heeft de gemeente in het beleidsplan Klimaatbestending 2050 2.0 heeft de gemeente aangegeven hoe de klimaatdoelen bereikt worden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

32.4 Klimaatadaptatie

Toename van het bladerdek met minimaal 10% voor 2030. Met behulp van een bomenbeleid dat bomen daadwerkelijk beschermd moet worden voorkomen dat bomen gekapt worden wanneer het uitkomt. Een van de voorbeelden is het besluit in 2020 om alle (!)monumentale bomen rondom het Exercitieveld te kappen. Dit is gelukkig teruggedraaid na massale reacties van honderden verontwaardigde inwoners van Woerden. Recent waren er kapplannen bij de Hoge Wal en er zijn diverse volwassen essen gekapt zonder dat duidelijk is dat ze daadwerkelijk ziek zijn. Bomen zijn op dit moment 'vogelvrij'. Dit is zonde en onverantwoord gezien het steeds extremere klimaat met als gevolg hittestress, wateroverlast, enzovoorts. Kappen is kapitaalvernietiging. Laten we een schaduwrijke oververhitte stad na aan de volgende generatie? Vooral volwassen bomen zijn essentieel in een stad als Woerden. In een groene omgeving zijn mensen aantoonbaar gezonder, gelukkiger en meer ontspannen. Bomen en struiken vangen bovendien veel water op bij hevige buien, zorgen voor koelte in de stad, zuiveren de lucht en bieden onderdak aan vogels, vleermuizen en insecten. Vooral oude bomen zijn van onschatbare waarde en verdienen alle bescherming. Bijvoorbeeld door: -Een bomenbeleid dat bomen daadwerkelijk beschermd.2Uitgangspunt moet zijn: "behouden, tenzij ze gevaar opleveren." Het is veel efficiënter, sneller en goedkoper om bestaande(monumentale)bomen die zich jarenlang hebben ontwikkeld te beschermen, dan nieuwe boompjes aan te planten. Waar nodig worden vooral van monumentale bomen de groeiomstandigheden verbeterd.-De vervuiler betaalt: voor iedere gekapte boom (bijvoorbeeld door een noodzaak wegens direct gevaar) komen er minimaal twee grote bomen terug. -Een openbaar en makkelijk doorzoekbaar register van bestaande bomen en de omvang van het bladerdak,

laagdrempelige en heldere communicatie over voorgenomen maatregelen, nieuwe aanplant, te kappen en gekapte bomen.

De vervuiler betaalt bij ontwikkelingen: Bij vergunningen/ontheffing/medewerking de voorwaarde stellen dat rekening gehouden wordt met de (al aanwezige) natuur.-Een verplichte 'natuurparagraaf' in ruimtelijke plannen, bijvoorbeeld voor het bouwrijp maken van grond, het realiseren van woningbouw of het herinrichten van wegen en openbare ruimte. In deze natuurparagraaf staan onder meer de gevolgen van een plan voor de aanwezige bomen en beplantingen in en nabij het gebied. Deze paragraaf is leidend voor de omgevingsvergunning. -Bij nieuwbouw en renovatie geldt de verplichting om een bepaald percentage aan schaduw gevend groen te realiseren.³

Reactie

De Omgevingsvisie geeft het globale kader aan qua ontwikkeling van onder andere infrastructuur, woongebieden, schone energieopwek, enzovoort. Dit op basis van demografische, maatschappelijke, economische en ecologische ontwikkelingen, waar de gemeente op in wil spelen ten behoeve van een vitaal Woerden in de toekomst. Concrete maatregelen, zoals het al dan niet kappen van bomen wordt geregeld in regels zoals in regels zoals bijvoorbeeld het toekomstige Omgevingsplan en -verordening.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

32.6 Klimaatadaptatie

Stimulering van initiatieven om de buurt/stad groener te maken. Door de volgende punten kan de buurt/stad groener worden, kan de betrokkenheid vergroot worden en kunnen kosten bespaard worden.-Ondersteuning van groene initiatieven zoals het aanleggen van buurttuinen en moestuinen en het planten van bomen, tiny forests, voedselbossen en het zelfbeheer van groen. Bijvoorbeeld met behulp van een groenfonds voor dergelijke bewonersinitiatieven. -Per wijk in de gemeente Woerden een inventarisatie maken van het bestaande en een plan van aanpak in de komende jaren waarbij we ook de wensen van de bewoners meenemen. -Stimulering van biodiversiteit op landbouw grond door bijvoorbeeld elzensingels, heggen, en dergelijke. Hier zijn provinciale subsidies voor.

Reactie

Er zijn bestaande mogelijkheden voor bewonersinitiatieven zoals geveltuinen, eigen beheer.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

32.7 Uitwerking

Overige instrumenten-Scholen, kinderdagverblijven en instellingen voor naschoolse opvang worden gestimuleerd om te vergroenen kunnen bij de gemeente terecht voor praktische ondersteuning, expertise en subsidie.⁵-Benutten van de WOZ-stijging voor meer groen.-Benutten van plaatselijke kennis over groen, zoals bij tuin- en landschapsarchitecten, verenigingen, stichtingen, actie groepen en buurtbewoners.-Inschakelen van overige deskundigen zoals een stadsecoloog.

Reactie

De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen. De maatregelen en middelen die worden genoemd voor vergroening zijn dusdanig van concrete aard dat ze buiten de scope van de Omgevingsvisie thuishoren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33. Stichting Hugo Kotestein Werkgroep Woerden

33.1 Cultuurhistorie

Stichting Hugo Kotestein is van mening dat in de nieuwe Omgevingsvisie de onderwerpen cultuurhistorie en landschap prominenter moeten worden opgenomen. Ze horen in ieder geval in de kernambitie te staan. De waarden en kenmerken van Woerden: sociaal, ondernemend, vitaal, goed bereikbaar, duurzaam en toekomstbestendig zijn wel opgenomen in de kernambitie. Cultuurhistorie en landschap horen er ook in.

Reactie

In de kernambitie verwoorden wij op een hoog abstractieniveau hoe onze ambitie voor de leefomgeving van Woerden tot uiting komt. Cultuurhistorie en landschap zijn daarbinnen te specifiek. Wij vinden deze thema's echter erg belangrijk en in het waardenkader in hoofdstuk 4 zijn ze als een van de kenmerkende waarden van Woerden opgenomen en daarmee een belangrijk uitgangspunt voor het uitwerken van de visie, en in een vervolgstadium ook voor concrete plannen en projecten.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.2 Cultuurhistorie

Wat in ieder geval in de alinea op pagina 33 over de cultuurhistorie zou moeten worden toegevoegd is de zichtbaarheid van ons cultureel erfgoed. De alinea wordt dan: "Wij vinden de cultuurhistorische waarden in de gemeente Woerden en het omliggende landschap belangrijk voor onze identiteit. Dit erfgoed willen we behouden, benutten en ontwikkelen door oog te hebben voor de instandhouding, zichtbaarheid en bereikbaarheid ervan voor onze inwoners en toeristen".

Reactie

In hoofdstuk 4, het waardenkader worden de waarden van Woerden, waaronder landschap en cultuurhistorie beschreven, en zijn bedoeld als uitgangspunt bij het maken van concretere keuzes in de visie en voor bij de uitwerking van keuzes in concrete plannen en projecten. Per gebied en situatie blijft er voldoende ruimte voor een goede belangenafweging die echter recht blijft doen aan de waarden van Woerden zoals beschreven in hoofdstuk 4.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.3 Cultuurhistorie

In de verdere beschrijving van deze nieuwe Omgevingsvisie kan zichtbaarheid o.a. geconcretiseerd worden door te wijzen op het belang van behoud van zichtlijnen op gebouwen, torens, bijzondere bomen, historische waterlopen en op monumentale of beeldbepalende huizen en gebouwen.

Reactie

Zie antwoord 33.02.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.4 Woningbouw

Op pagina 37 staat het een en ander over een beheerste groei van Woerden. Hier staat dat Woerden niet voor ongebreidelde groei gaat. En dus niet gaat voor het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid en de daarbij behorende groei van de (werkende) bevolking. Stichting Hugo Kotestein is het met deze stelling eens. Echter zijn we van mening dat deze stelling in de Omgevingsvisie meer uitgelicht dient te worden. Dit is een dermate belangrijk uitgangspunt dat het een veel duidelijker plek moet krijgen in de Omgevingsvisie, met daaraan gekoppeld een omschrijving van het bijbehorende beleid.

Reactie

Dit uitgangspunt is naar onze mening voldoende en ook in evenwicht met het andere uitgangspunt, namelijk het van het behoud van vitaliteit, uitgewerkt in de thema's wonen, werken en mobiliteit. Zo hebben we voor woningbouwlocaties in Woerden zelf geen nieuwe uitbreidingslocaties benoemd en spelen we in de kleine kernen uitsluitend in op het inhalen van een bouwachterstand, de demografische ontwikkelingen ter plaatse en de daarmee gepaard gaande extra woningbehoefte die we niet alleen binnen bestaand bebouwd gebied kunnen realiseren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.5 Woningbouw

Regelmatig horen en lezen wij dat Woerden dient te bouwen voor de bovenlokale woningvraag. Dat zou groei betekenen binnen ca. 10 jaar naar 60.000 inwoners. Onze Stichting vindt dat Woerden, gelet op de ligging in het Groene Hart, de functie en de identiteit, zich uitsluitend moet richten op de lokale behoefte aan woningen. Dat vraagt minder ruimtebeslag. Dan kan een groter gebied binnen de bestaande stedelijke omgeving gereserveerd blijven voor de zakelijke sector. Woerdenaren moeten ook kunnen werken. Woon-werkafstanden kunnen we daarmee beperken. Een duurzamer samenleving en een gezondere leefomgeving halen we op die manier dichterbij.

Reactie

De gemeente Woerden bouwt voor de eigen bevolkingsgroei met een kleine plus voor de regio. Tot 2040 zijn er binnen Woerden-stad voldoende bouwmogelijkheden voor woningbouw. In de kernen Kamerik, Zegveld en Harmelen raken de bouwmogelijkheden binnen de rode contour uitgeput terwijl er door bevolkings- en huishoudens groei een woningbehoefte blijft bestaan. Daarom zoeken wij ook in de kleine kernen naar woningbouwlocaties. De opgave is om met de groei van het aantal inwoners in de gemeente het aantal arbeidsplaatsen mee te laten groeien. De gemeente omarmt lokale werkgelegenheid en het beperken van woon-werkafstanden. Dit is tevens een regionale doelstelling (U10 regio), hetgeen tot uiting komt in het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) en het regionaal programma Wonen en Werken van de provincie Utrecht.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.6 Bedrijventerreinen

Bovenaan pagina 41 worden uitspraken gedaan over de behoefte aan bedrijfsterrein tot 2030. Voor de periode 2030-2040 wordt gezegd dat er dan naar verwachting 20 hectare nieuw bedrijfsterrein nodig is. In deze becijfering is rekening gehouden met het omvormen van kleine bedrijfsterreinen naar woongebieden. Eigenlijk moet nu al vastgelegd worden tot hoever men wil gaan. Nu al een claim leggen op 20 ha van het open landschap (want dat wordt in de praktijk bedoeld als bedrijfsterrein wordt gezocht) gaat te ver. Natuur, recreatie, mobiliteit, extensivering van de landbouw, waterberging en ruimte voor duurzame energie opwek zullen in de periode 2030-2040 ook meer ruimte vragen.

Reactie

Voor de behoefte aan bedrijventerrein in de periode 2030-2040 wordt nader onderzoek gedaan in 2022.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.7 Open ruimtes tussen kernen

Op de open ruimte tussen de kernen moeten we zeer zuinig zijn. Het beleid in de Omgevingsvisie 2022-2040 moet hier volledig op gericht worden.

Reactie

De open ruimtes tussen de kernen willen we met behulp van het inrichten van kernrandzones een expliciete rol geven in onze ruimtelijke ontwikkeling. In gebiedsprogramma's wordt dit meegenomen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.8 Kernrandzones

Stichting Hugo Kotestein vraagt zich af of het begrip 'kernrandzone' een handig instrument is om de harde grens tussen 'rood en groen' ofwel tussen 'wijken en linten' en het open landschap meer diffuus te maken. In 2009 is bij het tot stand komen van de Ruimtelijke Structuurvisie een stevige discussie gevoerd over landschapsbouw ofwel het stichten van nieuwe landgoederen aan de randen van de bestaande bebouwingsvlakken. Het onderdeel 'landschapsbouw' is toen afgevoerd. Nu lijkt het weer terug te keren want aan het einde van de beschrijving van het begrip 'kernrandzone' op pagina 42 wordt gesproken over de mogelijkheid van 'extensieve woningbouw' in kernrandzones. Op veel plaatsen in de gemeente Woerden zijn bufferzones niet nodig. De boerenbuurten van vroeger - zoals 's Graveslout, Kromwijk, Polanen, Cattenbroek, Breeveld en Geestdorp - zijn al bufferzones. En ook Barwoutswaarder vormt met een deel van het boerderijenlint op een herkenbare manier een bufferzone aan de westkant van het verstedelijkte Woerden. Deze boerenbuurten mogen niet verder verdicht worden maar behoren te blijven zoals ze zijn, met zoveel mogelijk behoud van de boerenhofsteden die er staan. De cultuurhistorische waarden van deze boerenerven moet niet worden verkwanseld door villabouw in boomgaarden en op achtererven.

Reactie

Het begrip kernrandzone is niet bedoeld als landschapsbouw. De kernrandzone is beperkt tot een kleine zone rond de kern en heeft als doel de stad- of dorpsrand te verfraaien, recreatief programma toe te voegen (zoals bijvoorbeeld Avontuur Natuur bij Harmelen) of een maatschappelijke functie als sport. Binnen de kernrandzones is er in de Omgevingsvisie ruimte voor enkele zorgvuldig ingepaste woningen op vrije kavels. In de komende jaren worden de kernrandzones nader uitgewerkt. Daar waar de cultuurhistorische waarde hoog is en er weinig aanleiding is tot verbetering van de ruimtelijke kwaliteit zal de impact van de kernrandzone beperkt moeten zijn. Naar aanleiding van uw zienswijze wordt dit punt aan de Omgevingsvisie toegevoegd, evenals de aanscherping t.b.v. de beperkte mogelijkheden voor woningbouw (enkele vrije kavels).

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 42 en pagina 60 worden de hierboven genoemde aanscherping wat betreft de kernrandzones en beperkte mogelijkheden voor woningbouw toegevoegd.

33.9 Kernrandzones

Er is één harde rand in het verstedelijkte Woerden, waar wel iets aan gedaan zou moeten worden. Dat is de westelijke rand van Molenvliet. Ooit waren er plannen voor een bos aan die zijde van Woerden. Dat is na lange discussies nooit gerealiseerd. Dit onderwerp zou weer eens opnieuw besproken moeten worden. In plaats van een compact bos kan ook gedacht worden aan verspreid liggende landschapselementen. Van het type geriefbosje, een hoek van een weiland met enkele hoge wilgen of populieren, een rij knotwilgen of een berkenbosje bij een dam of uitrit. Dit breekt de blik op de wijk Molenvliet vanuit de richting Nieuwerbrug. Voor de vergroting van de biodiversiteit in dit oude cultuurlandschap zal dit eveneens een positieve uitwerking hebben.

Reactie

Dank voor uw suggestie. In een gebiedsprogramma zal nader invulling worden gegeven aan de manier waarop we om zullen gaan met het landschap, natuur en recreatie in dit gebied.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.10 Tekstsuggestie

In de Ruimtelijke Structuurvisie Woerden 2009-2030 (voorloper van de Omgevingsvisie) heette het gebied ten noorden van de oeverwal van de Oude Rijn nog gewoon 'Het Veenweidengebied'. Stichting Hugo Kotestein geeft de voorkeur aan deze naam. Dit is een herkenbare naam, en inmiddels goed ingeburgerd. De karakteristiek van het betreffende gebied - bepaald door bodemsoort en grondgebruik - ligt in de naam opgesloten. In lokaal en interregionaal overleg begrijpt iedereen over welk gebied wordt gesproken. De naam Het Goud van Woerden blijft niet in de hoofden hangen.

Reactie

Dank voor uw suggestie voor een andere naamgeving van het gebied. Met de naam 'Goud van Woerden' willen we aangeven wat de waardevolle betekenis is van het buitengebied van Woerden in ecologisch, economisch en landschappelijk opzicht.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.11 Tekstsuggestie

Dit is beslist niet het geval bij de naam Achtertuin van Harmelen. Deze naam doet al direct denken aan verrommeling.

Reactie

Met de naam de Achtertuin van Harmelen beogen we te duiden dat dit landelijke groene gebied een belangrijke rol speelt voor de identiteit van Harmelen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.12 Tekstsuggestie

Beter is in de naamgeving samenhang te laten zien in oorsprong, aanblik en grondgebruik van het bedoelde gebied. Wij stellen daarom voor Het Venster aan de westkant van Woerden nader aan te duiden met Het Venster-West. En de gebieden Groene Brug, De Achtertuin van Harmelen en de polder Reijerscop - deze lijkt te zijn overgeslagen in de naamgeving van de gebieden - als één gebied aan te duiden met Het Venster-Oost. Hiermee valt Woerden dan weer terug op het beleid van enkele decennia geleden toen gepleit werd voor snelwegvensters. Bij Utrecht-Leidsche Rijn en Bodegraven-Gouda is weinig meer over van de open vensters die hier 30 jaar geleden nog waren. Laat als Woerden nu eens wat anders zien. Laat Woerden het behoud van de snelwegvensters hoog op de agenda houden.

Reactie

Dank voor uw suggestie voor een andere naamgeving van het gebied. De naamgeving het Venster gaat niet zozeer over de 'vensterfunctie' vanaf de snelweg A12, maar beoogt te duiden dat Molenvliet hier grenst aan het open buitengebied en het ontwikkelingsperspectief voor dit gebied dat we voor ogen hebben door de inrichting van een kernrandzone.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.13 Openheid landschap

Op pagina 52-103 wordt de 'Visie op hoofdlijnen' per thema uitgewerkt. Stichting Hugo Kotestein ziet in de uitwerking hier en daar risico's. Dat is waar uitbreiding van woningbouwlocaties of bedrijfsvestiging botst met aanwezige natuurwaarden of landschappelijke waarden. Ook duurzame energieopwekking met windturbines of zonnepanelen zal een aanslag zijn op het waardevolle open

landschap in de gemeente Woerden. En dat geldt ook voor aanleg van wegen door het buitengebied. Wegenaanleg leidt tot versnippering van het landschap en tot aantasting van de historische kavelstructuur van onze poldergebieden.

Reactie

De uitbreiding van functies in het buitengebied (wonen, werken, verkeer, energie) gaan in veel gevallen ten koste van de openheid en de aanwezige natuur of landschappelijke waarden. Dit is een van de redenen dat Woerden kiest om alleen te groeien voor de eigen behoefte en niet voor de regio. Voor de noodzakelijke uitbreidingen is geen ruimte beschikbaar binnen de rode contour. De functies worden zo goed als mogelijk landschappelijk ingepast, waarbij er rekening gehouden wordt met o.a. cultuurhistorie en de landschappelijke waarden zoals openheid.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.14 Ruimte tussen kernen

De ruimte die er nu nog is tussen de verschillende kernen binnen de gemeente Woerden dreigt te worden opgeofferd aan de 'vooruitgang'. Dus niet deze open gebieden de komende decennia ongelimiteerd prijsgeven aan woningbouw, bedrijfslocaties, wegen en zonneparken. Ook moet worden voorkomen dat Woerden aan buurgemeenten vastgroeit. De kernen Linschoten en Nieuwerbrug liggen dichtbij. Als duurzame agrarische bedrijvigheid in de open gebieden van de gemeente Woerden optimale kansen krijgt, behoudt het landschap zijn openheid. Goede landbouwgrond moet goede landbouwgrond blijven. Landbouwgrond omzetten in industriegebied zien wij als een negatieve ontwikkeling.

Reactie

Ter kennisgeving aangenomen. De gemeente erkent het behoud van openheid. In de uitwerking in gebiedsprogramma's wordt dit zoveel mogelijk meegenomen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.15 Open ruimte Groene Hart

Het is tot nu toe nationaal beleid om het Venster Bodegraven-Woerden vanaf de A12 met de blik op het Groene Hart open te houden. Wij doen de oproep aan het gemeentestuur dit beleid te blijven volgen. De verdozing in het Nederlandse landschap gaat heel hard. Laat Woerden hier niet aan meedoen. Het mooie open landschap bij Woerden, dat goed te zien is vanaf de A12 en vanuit de trein, moeten we respecteren en beschermen. Laat de gemeente zich daar sterk voor maken.

Reactie

Ter kennisgeving aangenomen. De gemeente erkent het behoud van openheid. In de uitwerking in gebiedsprogramma's wordt dit zoveel mogelijk meegenomen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.16 Woningbouw

Beperk het aantal hoogteaccenten in de gebieden Middelland, Snellerpoort en de Stationsomgeving. Als er op deze, dicht bijeen liggende terreinen zoveel hoogteaccenten komen, zal de toekomstige skyline van Woerden er uit zien als een aaneengesloten lint van hoogbouw. De torens en de molen van de stad Woerden zullen we dan niet meer zien.

Reactie

Het toevoegen van hoogbouw is nodig om veel woningen rond het stationsgebied te realiseren. Hierdoor hoeft er geen cultuurhistorisch waardevol buitengebied te worden opgeofferd. Hoge dichtheid bouwen rond knooppunten is landelijk beleid.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.17 Duurzame energie opwek

In het Afwegingskader voor duurzame energie opwek worden de A12 en de N212 (Ir. Enschedeweg) onder één noemer geplaatst. Omdat bij de N212 sprake is van een totaal andere situatie dan bij de A12, is Stichting Hugo Kotestein het hiermee niet eens. Enkele restricties die gelden voor het open landschap dienen eveneens te gelden voor de N212. Bij de aanleg van de N212 (rond 1960) is de oorspronkelijke verkaveling nauwelijks aangetast, deels omdat deze weg een reeds bestaande kade volgt. Omdat de N212 op vrijwel het zelfde niveau ligt als het aangrenzende poldergebied is er landschappelijk gezien slechts beperkte aantasting, zeker in vergelijking met de A12. Hoge windmolens en grote oppervlakten met zonnepanelen vinden wij in dit nog gave veenlandschap ongewenst.

Reactie

In het Afwegingskader grootschalige duurzame energie en het bijbehorende raadsvoorstel is een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de A12 en de N212. De A12 is aangewezen als zoekgebied dat tot 2030 ingezet kan worden voor grootschalig zonnevelden. Voor de N212 heeft de raad besloten dat aanvullend onderzoek nodig is, onder andere naar het effect op de beleving van het landelijk gebied en het effect op bodemdaling en weidevogels. Het pilotproject Veenweide in Beweging zal hier meer inzicht in geven. Op basis van het aanvullend onderzoek en de gebiedsprocessen kan een toekomstig college de gemeenteraad voorstellen om de N212 aan te wijzen als zoekgebied of om de N212 uit te sluiten voor grootschalig zon en/of wind.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.18 Binnenstad Woerden

Wat ons verbaast is dat er in de Omgevingsvisie zo weinig aandacht wordt geschonken aan de Visie op de binnenstad. Daar spelen heden toch belangrijke zaken, zoals de bereikbaarheid, het parkeren, leegstand van winkels, herinrichting winkelgebied, bestemmingswijziging van panden, enz. Ook wordt er gewerkt aan een Beeldkwaliteitsplan voor inrichting van de buitenruimte in de binnenstad. Allemaal zaken om te noemen in deze Omgevingsvisie, lijkt ons.

Reactie

Op bladzijde 75 besteden we aandacht aan de door u genoemde belangrijke zaken. De visie op de binnenstad en het beleidskader binnenstad zijn de onderleggers geweest voor het formuleren van deze paragraaf. Ook het beeldkwaliteitsplan wordt daarin benoemd.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.19 Project Rijngracht

Het project Rijngracht missen we in de ontwerp-Omgevingsvisie. Dit ambitieuze, maar zeker niet utopische plan om de in 1961 gedempte Rijn weer terug te brengen in de binnenstad, zou toch aandacht behoren te krijgen in de nieuwe Omgevingsvisie. Het plan voor de Rijngracht moet breed bestudeerd en besproken worden. Voor het Centrum van Woerden biedt het veel kansen. Door het in de Omgevingsvisie op te nemen, raakt het niet in de vergetelheid.

Reactie

Een onderwerp wat jarenlang speelt is om de in 1961 gedempte Rijn weer terug te brengen in de binnenstad. Dit project Rijngracht is opgenomen in de Ontwikkelagenda binnenstad, waarover (eventuele) besluitvorming nog moet plaatsvinden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.20 Oostelijke randweg

Op pagina 77 wordt de aanleg van de oostelijke randweg min of meer als onontkoombaar gepresenteerd. Een oostelijke randweg wordt een grote aanslag op het open landschap tussen Woerden en Harmelen. Het getekende tracé (zie pag. 78-79) doorsnijdt de oeverwal in de polder Breeveld en scheert vervolgens in twee richtingen langs de recreatie- en natuurzone bij de Cattenbroekerplassen. De taps toelopende kavelstructuur van de polder Breeveld zal ernstig worden aangetast. Ook de bijzondere restblokkenverkaveling tussen de polders Cattenbroek en Breeveld-Haanwijk gaat verloren. Er wordt op pagina 81 een uitgebreide studie aangekondigd, waarbij gekeken zal worden naar de effecten van de weg op de recreatiemogelijkheden, de cultuurhistorische waarden, de biodiversiteit en de toegankelijkheid van het gebied tussen de kernen Woerden en Harmelen. De gemeente wil waarborgen dat de functies van het landschap door de aanleg van deze weg niet verloren gaan, staat in de tekst. Op zich is dat een goed uitgangspunt. Maar of met een studie elke schade aan het landschap wordt voorkomen, is de vraag. In de praktijk zal blijken dat de oostelijke randweg volgens het voorgestelde tracé een bypass wordt voor sluijverkeer van de A12 naar de A2. De aanleg van de oostelijke randweg kan winst opleveren voor de leefbaarheid in de binnenstad en de woonwijken, maar het zal ten koste gaan van het landschap. Laat dit in een steeds voller wordend Nederland een punt van veel aandacht zijn.

Reactie

Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen en wij zijn ons bovendien terdege bewust van dit feit.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.21 Verwijzing onderliggend beleid

In de aankondigingen van de gemeente in het afgelopen halfjaar stond steeds dat diverse visies, die de afgelopen jaren zijn gemaakt en vastgesteld, een plek krijgen in de Omgevingsvisie. Als voorbeelden werden genoemd: de verkeersvisie, de woonvisie, de visie op het Stationsgebied en de warmtevisie. Hierdoor zou één samenhangend toekomstbeeld ontstaan. Het is ons niet duidelijk waar bovengenoemde visies terugkomen in deze ontwerp-Omgevingsvisie. Kan dat alsnog worden aangegeven? Daarbij graag ook vermelden wat de kernwaarden zijn van de verschillende visies, en hoe deze zijn vertaald in de nieuwe Omgevingsvisie. Verder missen wij een Literatuurlijst.

Reactie

Het beleid in de Omgevingsvisie is in lijn met de genoemde eerder vastgestelde visies. De Omgevingsvisie wijkt hier niet vanaf. In de Omgevingsvisie is van het eerder vastgestelde beleid een samenhangende vertaalslag gemaakt naar gebieden. Wij hebben ervoor gekozen om geen literatuurlijst toe te voegen en te volstaan met verwijzingen naar eerdere beleidsnota's in de tekst.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.22 Cultuurhistorische waardenkaart

De Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW-kaart) is in concept klaar. Wanneer wordt deze onderdeel van de Omgevingsvisie? Is er voor bescherming van waardevolle objecten op de CHW-kaart al een meer jaren reservering? Het aanwijzen van monumentale gebouwen en karakteristiek

objecten en ensembles mag geen wassen neus zijn. Een belangrijke taak ligt bij de eigenaren, maar zij moeten bij de bescherming van erkend erfgoed wel financieel ondersteund kunnen worden als sprake is van uitgaven die normale onderhoudskosten te boven gaan.

Reactie

De concept-Cultuurhistorische Waardenkaart is opgenomen als bijlage bij de Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.23 Tekstsuggestie

Stichting Hugo Kotestein adviseert het gemeentebestuur de ontwerp-Omgevingsvisie nog eens goed onder de loep te nemen, en dan met name vanuit redactioneel oogpunt. Zoals het stuk er nu uit ziet is het een onpraktisch document. Het nodigt niet uit tot lezen. Belangrijke informatie staat verspreid over diverse hoofdstukken. Als voorbeeld hebben wij in onze zienswijze de formulering van de 'kernambitie' aangehaald. Wat voor de kernambitie geldt, geldt voor een groot deel van de Omgevingsvisie. Het raadplegen van dit beleidsstuk in de toekomst wordt een tijdrovende zaak. De burger zal het stuk daarom vermoedelijk links laten liggen. Gezien de beoogde burgerparticipatie is dit een gemiste kans. Kortom: de opzet, indeling en redactie van het stuk kan beter.

Reactie

Dank voor uw suggestie. De Omgevingsvisie omvat inderdaad veel informatie. Wij hebben gekozen voor een indeling waarin we starten met de meest abstracte onderdelen en toewerken naar specifiekere teksten en onderwerpen, qua volgorde van de hoofdstukken. Daarnaast hebben we ervoor gekozen om het beleid te formuleren, zowel op gebiedsniveau als op thematisch niveau, om de informatie integraal én toegankelijk te ontsluiten.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

33.24 Concretisering

Verder willen wij opmerken dat de doelstellingen van de projecten in deze ontwerp-Omgevingsvisie veelal vaag en niet gekwantificeerd staan beschreven. Veel zaken worden niet concreet gemaakt of doorgeschoven naar een volgende fase.

Reactie

Het klopt dat de Omgevingsvisie veelal van kwalitatieve aard is. Dit is inherent aan het karakter van het beleidsinstrument visie, dat de langere termijn ontwikkelrichting op hoofdlijnen aangeeft. Het is de bedoeling dat projecten en plannen binnen deze hoofdlijnen nader worden uitgewerkt voor de realisatie.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

34. Inwoner Woerden

34.1 Recreatie

Op de kaart op pagina 90 zie ik een wandel/fietspad dwars door polder Rietveld lopen. Te beginnen bij de Zegveldse Uitweg, die dan door polder Rietveld aansluit op de Molenweg/Hazekade in Zegveld. Ook is er een aftakking van dit pad richting Rietveld. Ik wil hier bezwaar op maken, en wel met de volgende argumenten:-Het pad loopt dwars door de Rietveldse Kade, polderscheiding tussen Zegveld en Rietveld. Deze kade is particulier eigendom van de aangrenzende bedrijven/grondeigenaren. Deze eigenaren inclusief ikzelf moeten nu via een Omgevingsvisie vernemen dat een wandel/fietspad over hun eigendom gepland is. Dit is niet overlegt en er is zeker geen overeenstemming dus mijns inziens mag dit direct uit de Omgevingsvisie verwijderd worden.-

Daarbij is de kade dichtbegroeid en wordt door de eigenaren zelf onderhouden volgens afgesloten onderhouds- en beheerscontracten met collectief Rijn Vecht en Venen. Het heeft daarmee een hoge natuurkwaliteit waar verstoring met wandelaars en fietsers niet gewenst is. Het pad vanaf de Rietveldse kade naar de straat Rietveld langs de Oude Rijn loopt door mijn kavel. Hierbij geldt hetzelfde als in het eerste punt. Niet overlegt en geen overeenstemming dus mag uit de Omgevingsvisie. Daarbij loopt dit pad dwars door mijn huiskavel. Dit gaat mijn bedrijfsvoering veel problemen opleveren. Van ons als melkveehouders wordt verwacht dat we zoveel mogelijk dieren in het weideseizoen in de polder hebben lopen. Maar een pad van 2,5 kilometer met bijbehorende recreantentussen mijn percelen doorgaat voor veel onrust gaat zorgen onder mijn dieren. Ook moet ik een hek van 2,5 kilometer zetten om het vee op de kavel te houden. Door deze punten ben ik wellicht genoodzaakt mijn melkkoeien weer op stal te houden. -Polder Rietveld is een weidevogel kerngebied. Dit is ook opgenomen op de kaart op pagina 86. Weidevogel gebied kan alleen succesvol zijn bij totale rust. In Polder Rietveld is het weidevogelbeheer succesvol. Dit komt mede omdat het een diepe polder is. We zien dat de weidevogels vooral midden in de polder zitten omdat verstoring en predatie daar het minst is. Dit succes gaat absoluut verloren als er recreanten omheen lopen of fietsen. Vogels voelen zich bedreigt en verlaten hun nesten waarna de eieren afkoelen en verloren gaan. Ook zou je met het pad een goede toegangsroute voor predatoren zoals vossen en katten creëren waardoor meer nesten leeggeroofd kunnen worden. Er is op een heel aantal percelen weidevogelbeheer gecontracteerd bij collectief Rijn Vecht en Venen. En met plas dras percelen wordt een zo optimaal mogelijke omgeving gecreëerd. Het is ook goed om te zien dat deze inspanning werkt, zie: <https://www.ad.nl/utrecht/hoera-onze-nationale-vogel-is-in-westelijk-utrecht-aan-een-opmars-bezig~af5fc2f41k> hoop dat u het na het lezen van deze argumenten met mij eens bent dat het aanleggen van een wandel/fiets pad op deze locatie niet verstandig is en dit uit de Omgevingsvisie geschrapt kan worden.

Reactie

De getekende fiets- en wandelverbindingen zijn indicatief. De wens is om o.a. de polder Rietveld voor wandelen en fiets te ontsluiten, uiteraard in overleg en instemming met de grondeigenaren- en gebruikers. De wens om het landelijk gebied rondom Woerden toegankelijker te maken voor wandelaars en fietsers is uit het participatietraject voor deze Omgevingsvisie naar voren gekomen. De wens tot wandel- en fietsverbindingen zal betrokken worden in het gebiedsproces voor de polders Zegveld-Rietveld. Zoals ook bij andere wandelpaden over boerenland in de gemeente Woerden, wordt de regelgeving met betrekking tot het broedseizoen in acht genomen en zal een eventuele wandelroute dan tijdelijk worden afgesloten.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

35. Inwoner gemeente Woerden

35.1 Duurzame energieopwek

Deze zienswijze is, voor zover relevant, tevens een bezwaar tegen het opnemen in de Omgevingsvisie van de verkenning voor grootschalige duurzame energie met o.m. industriële windturbines (IWT's) in Woerden en met name in de polder Reyerscop.

Redenen zijn onder meer:

- Het is geen beleid en er is geen draagvlak.
- Het rijmt niet met (gelijke kansen op) gezondheid en 'goed leven' voor iedereen in Woerden, wat de Omgevingsvisie nastreeft. Gezondheid – voor iedereen – is bij IWT's feitelijk van ondergeschikt belang.

- Dit, terwijl
  - de Corona – pandemie anders leert.
  - overheden in de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2021-2024 stellen dat
    - de fysieke leefomgeving een bron van ziektelast kan zijn, en dan maatregelen nodig zijn om de gezondheid te beschermen (Health in All Policies).
    - gezondheid een taak is van alle overheden die zich bezighouden met ruimtelijk beleid; ‘de Omgevingswet richt zich in de kern op het ontwikkelen van een gezonde leefomgeving’. Er is o.m. ‘blijvende aandacht nodig om ziektelast omlaag te krijgen op geluid’.
    - de fysieke leefomgeving ook gezondheid kan bevorderen. Zoals blijkt uit de ambitie: ‘in 2040 leeft iedereen 5 jaar langer in goede gezondheid’.

Dat komt onvoldoende terug.

Reactie

De raad heeft het raadsvoorstel Afwegingskader grootschalige duurzame energie vastgesteld als beleidsstuk, zoals bedoelt in de AWB. Daarmee is er beleid geformuleerd voor windturbines en zonnevelden. Daarbij heeft de raad besloten dat er ingezet wordt op 50% wind en 50% zonne-energie. Voor windturbines dient een vergelijking gemaakt te worden tussen de potentiële zoekgebieden Reijerscop en Barwoutswaarder. Windturbines kunnen hinder geven, met name door geluid en slagschaduw. Geluid kan in zijn algemeenheid leiden tot overlast en eventueel kan daaruit gezondheidsschade volgen, zoals hart- en vaatziekten. Dit geldt overigens voor alle geluidbronnen in onze stad en daarom vinden wij het belangrijk om geluidsoverlast in onze stad zo veel mogelijk te beperken. Helaas kunnen wij geluid en soms ook overlast daarvan in onze stad niet vermijden, omdat geluidbronnen zoals verkeer, industrie, uitgaansleven, schoolpleinen en energieproductie ook een belang dienen. Naast het toepassen van (wettelijke) geluidnormen, moeten we een afweging maken in welke situaties welk geluid wel en niet acceptabel is, gezien het belang dat daar tegenover staat. Conform het geluid- en gezondheidsbeleid is gezondheid een belangrijk onderdeel van deze integrale afweging. Voor windturbines heeft deze afweging er toe geleid dat gekozen is om de afstanden tussen zoekgebieden en individuele woningen te baseren op de WHO-richtlijnen voor geluidshinder en niet op het Activiteitenbesluit. Voor geclusterde woningen, zoals de lintbebouwing in Reijerscop, wordt een grotere afstand van 500-800 meter gehanteerd. De verwachting is dat het aantal ernstig (binnenshuis) gehinderd en daardoor verminderd. Voor slagschaduw heeft de gemeente een minimalisatieplicht opgenomen. Op deze wijze heeft de gemeente maatregelen genomen om de gezondheidseffecten van windturbines te verkleinen.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 100 is de volgende zin toegevoegd: ‘Bij elke locatiekeuze wordt er rekening gehouden met de WHO richtlijnen voor geluidshinder, zoals opgenomen in het Afwegingskader. Daarnaast wordt bij vergunningverlening voor windturbines advies van de GGDrU gevraagd.’;

35.2 Duurzame energieopwek

Gezondheid wordt in de Omgevingsvisie gelijkgesteld aan duurzaamheid. Dit, terwijl het op basis van onderzoek aannemelijk is dat IWT's hinder, gezondheidsrisico en gezondheidsschade geven. Dat staat niet vermeld.

Reactie

Op basis van het RIVM onderzoek naar de gezondheidseffecten van de energietransitie verwacht de gemeente dat de energietransitie per saldo gezondheidswinst op zal leveren. De transitie naar hernieuwbare energie, naar nul-emissie transport (zoals elektrische auto's) leiden naar verwachting tot een verbetering van de luchtkwaliteit, met name langs drukke infrastructuur zoals de A12. Daar staat tegenover dat het RIVM aangeeft dat de energietransitie een aantal mogelijke negatieve gezondheidseffecten heeft, waarbij het RIVM met name wijst op mogelijke geluidshinder door windturbines en warmtepompen, en op het effect op de luchtkwaliteit ten gevolge van de inzet van biomassa voor energieproductie (RIVM-rapport 2021-0054)). De gemeente Woerden heeft in het Afwegingskader nadrukkelijk aandacht voor de nadelen van windturbines. Vanwege de mogelijke geluidshinder en de daar eventueel uit volgende gezondheidseffecten zijn de afstanden tussen woningen en windturbines in het Afwegingskader gebaseerd op de WHO-richtlijnen en niet op het Activiteitenbesluit. Een verwijzing naar de WHO richtlijnen voor geluidshinder van windturbines wordt toegevoegd aan de Omgevingsvisie.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 100 is de volgende zin toegevoegd: 'Bij elke locatiekeuze wordt er rekening gehouden met de WHO richtlijnen voor geluidshinder, zoals opgenomen in het Afwegingskader. Daarnaast wordt bij vergunningverlening voor windturbines advies van de GGDrU gevraagd.';

35.3 Gezondheid

Gezondheid en duurzaamheid wordt ook in een adem genoemd met vitaliteit (bedrijvigheid). Duurzaamheid lijkt het doel. Economische motieven voeren de boventoon.

Reactie

Het uitgangspunt vitaliteit in de Omgevingsvisie gaat verder dan de duiding bedrijvigheid. Met vitaliteit bedoelen we een veerkrachtige, sterke leefomgeving in sociaal, economisch en ecologisch opzicht.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

35.4 Duurzame energieopwek

Maatregelen voor duurzaamheid en gezondheid (in die volgorde) in de bijlage zijn gericht op 'beheersen' (van verouderde of niet adequate wettelijke normen), het 'zo mogelijk' (i.p.v. gegarandeerd) voorkomen en gaan uit van kosten baten analyse (i.p.v. effectiviteit voor gezondheid). Ferme ambities, doelen of garanties ter bescherming van gezondheid van in de nabijheid van IWT's wonende mensen en dieren ontbreken.

Reactie

Deze zienswijze richt zich op windturbines. Gezien het belang van een gezonde leefomgeving wordt in het afwegingskader grootschalig opwekken duurzame energie uitgegaan van de adviezen van de WHO op het gebied van geluid. Een zinsnede hierover zal in de Omgevingsvisie worden toegevoegd.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 100 is de volgende zin toegevoegd: 'Bij elke locatiekeuze wordt er rekening gehouden met de WHO richtlijnen voor geluidshinder, zoals opgenomen in het Afwegingskader. Daarnaast wordt bij vergunningverlening voor windturbines advies van de GGDrU gevraagd.';

35.5 Duurzame energieopwek

Bij maatregelen wordt rekening gehouden met het aantal gehinderden, aantal woningen. Waarmee (buiten)gebieden met lage bevolkingsdichtheid zoals (onder) 'de Achtertuin van Woerden' bij voorbaat op achterstand worden gezet.

Reactie

Uitgangspunt is altijd om hinder te beperken, zowel in hoeveelheid als in het aantal gehinderden. Dat betekent inderdaad dat op dit punt gebieden met een lagere bevolkingsdichtheid eerder aan deze criteria zullen voldoen. De in het Afwegingskader grootschalige duurzame energie opgenomen afstanden tussen windturbines en woningen, en de normen voor slagschaduw bieden de inwoners van gebieden met een lagere bevolkingsdichtheid een basisniveau van bescherming.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

35.6 Duurzame energieopwek

Dit, terwijl uit ook recent onderzoek en ontwikkelingen weer blijkt: gezondheidseffecten van IWT's zijn er.

◦ Het collectief van verontruste artsen heeft ook in november 2021 weer opgeroepen om windturbines niet nabij woningen te plaatsen omdat er te veel twijfel is over de gevolgen voor omwonenden. Uit een gedegen epidemiologische analyse van Dr. D. Bijl, oud-huisarts, epidemioloog blijkt: de conclusies in de RIVM-rapporten zijn wetenschappelijk onhoudbaar. Dr. D. Bijl: 'De eindconclusie luidt, dat op basis van slecht wetenschappelijk onderzoek geen harde conclusies kunnen worden getrokken met betrekking tot de gezondheidseffecten van windturbinegeluid op mensen. De conclusie dat er geen aanwijzingen zijn voor gezondheidseffecten van windturbinegeluid moet daarom worden verworpen.' En: 'Er is dringend behoefte aan goed wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd door onafhankelijke onderzoekers, die geen belang hebben bij de uitkomsten daarvan.' (Dr. D. Bijl, 'Gezondheidseffecten van windturbinegeluid' Utrecht, oktober 2021). Met andere woorden: wetenschappelijke analyse wijst uit dat de huidige normen voor windturbines op drijfzand zijn gebaseerd. (www.windwiki.nl)

◦ Dr. ir. de Laat, klinisch-fysicus – audioloog en prof. em. dr. L. Feenstra, emeritus hoogleraar KNO wijzen in een recent gepubliceerd artikel op slaapverstoring. Vaststaat dat dat kan optreden als gevolg van IWT's dichtbij huis. Zij beschrijven de werking van geluid en trilling op het gehoororgaan en centraal zenuwstelsel en pleiten voor juist, nl, audiologisch vervolgonderzoek naar o.m. nachtrustverstoring: 'Onderzoek van het cochleaire verwerkingsmechanisme en die van het centraal zenuwstelsel van IS (infrason geluid) schijnt ons veelbelovender dan wederom epidemiologisch onderzoek.'

Dr. ir. de Laat cs geeft nog eens aan dat huidige regels inadequaate zijn. Voor lawaai van IWT's gelden immers de regels van verkeerslawaai, maar summatie (bijeenvoeging; verschijnsel dat een aantal met tussenpozen herhaalde zwakke prikkels een sterke uitwerking hebben) bestaat wettelijk niet. Bovendien is jaren geleden het begrip 'gemiddeld geluidsdrukkniveau over 24 uur' Lden (den = day, evening, night) ingevoerd, met correctiewaarden voor avond (5 dB) en nacht (10 dB), omdat geluiden dan als hinderlijker worden ervaren dan overdag.' (Dr. ir. J.A.P.M. de Laat, klinisch-fysicus – audioloog en prof. em. dr. L. Feenstra, emeritus hoogleraar KNO, 'Hinderlijk geluid van industriële windturbines' in Nederlands Tijdschrift voor Keel-Neus-Oorheelkunde | 2021 | 27e jaargang | nr. 4.)

Uit ander onderzoek van Dr. ir. de Laat blijkt dat het percentage gehinderden bij een windturbine van 240 meter tiphoogte en een norm van Lden = 45 dB tenminste 10% zal zijn. Ook hier: wat heet 'goed leven' .. 'voor iedereen'?

- Erkenning van hinder en gezondheidsrisico's is er niet alleen vanuit de artsen en wetenschap maar ook uit de rechterlijke macht. Inmiddels ligt er een uitspraak uit Frankrijk. Het hof van beroep van Toulouse heeft een echtpaar gelijk gegeven in een zaak rond het 'windmolensyndroom'. In de Franse gemeente Fontrieu, departement Tarn, werden in 2008 windturbines geplaatst; dat leidde tot klachten en gezondheidsschade. De ondernemers van het windmolenpark zijn veroordeeld tot het betalen een schadevergoeding van meer dan 100.000 euro, (<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/franse-rechter-erkent-windmolensyndroom-en-geeft-omwonenden-een-ton-compensatie~b4c25f40/>)

Reactie

De gemeente Woerden baseert zijn standpunten niet op basis van individuele artikelen. In landelijke expertisenetwerken met onder andere het RIVM, de GGD en TNO komt alle kennis over windenergie bij elkaar. Binnen deze netwerken bestaat consensus over de relatie tussen geluid en ervaren hinder. Het blijkt moeilijker om een wetenschappelijk verband te leggen tussen hinderbeleving van windmolens en gezondheidseffecten. Hier is wel al veel (epidemiologisch) onderzoek gedaan en we weten dat hinder en slaapverstoring bekende effecten zijn van geluid. Ook weten we dat hinder kan leiden tot stress en stress kan leiden tot gezondheidsklachten. Een direct verband tussen slaapverstoring en andere gezondheidseffecten zijn uit epidemiologische studies echter niet naar voren gekomen. Tegenover een niet meetbare toename van gezondheidseffecten door windmolens staat een wel meetbare gezondheidsverbetering door de afname van het verbranden van fossiele brandstoffen. Het RIVM geeft in het rapport 'Klimaatakkoord: effecten van nieuwe energiebronnen op gezondheid en veiligheid in Nederland' (RIVM-rapport 2021-0054) hiervan groter is dan het gezondheidseffect van windturbines. Wij denken dat het goed mogelijk is om normen te baseren op basis van informatie over gehinderde personen, omdat dat ook gebeurt voor andere geluidbronnen zoals verkeer en industrie. Windmolens hoeven wat ons betreft niet als uitzondering behandeld te worden.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 100 is de volgende zin toegevoegd: 'Bij elke locatiekeuze wordt er rekening gehouden met de WHO richtlijnen voor geluidshinder, zoals opgenomen in het Afwegingskader. Daarnaast wordt bij vergunningverlening voor windturbines advies van de GGDrU gevraagd.';

35.7 Gezondheid

De stapeling op gezondheidsrisico's en gezondheidsschade van bestaande bronnen binnen de gemeente en vanuit buurgemeenten ontbreekt: de A12 (geluid, luchtverontreiniging), de vuilnisbelt in Mastwijk.

Er wordt in de Omgevingsvisie wel gerefereerd aan afspraken over duurzaamheid en IWT's, met Utrecht en in de U12 maar van afspraken over bestaande gezondheidsbedreigingen door o.m. de A12 met de Rijksoverheid geen spoor. Laat staan van cumulatie en interferentie van bestaande en nieuwe bronnen, vuilnisbelt, IWT's, met buurgemeenten.

Reactie

Er zijn geen afspraken over de A12 met de Rijksoverheid. Het Rijk dient zich te houden wettelijke eisen. De gemeente heeft hier, zolang de snelweg voldoet aan deze wettelijke eisen, geen invloed op. De A12 is wat dat betreft een gegeven, net als een buurgemeente. Bij de bepaling of een nieuwe bron aan de geluidnorm voldoet, wordt rekening gehouden met het al aanwezige geluidsniveau.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

35.8 Vuilstort Mastwijk

Bodem- en waterverontreiniging van de vuilstort Mastwijk. Deze wordt niet gesaneerd maar overdekt met slib en straks zonnepanelen onder allerlei restricties. Dit, terwijl in 2015 nog is vastgesteld dat met name sterk verhoogde concentraties Barium in het water zijn aangetroffen (bij onderzoek naar residuen van geneesmiddelen en zware metalen). Deze bevond zich over een oppervlakte van ca 50.000m² en geschatte omvang van 2.500.000 m³ bodemvolume grondwater (diepte van ca 7 tot 56 m-mv). (bron: Brief GS Utrecht aan Provincie Utrecht nr. 81171C68). Waarom dit niet eerst i.s.m. buurgemeenten gesaneerd?

Reactie

De vuilstort Mastdijk is gelegen in gemeente Montfoort. Bevoegd gezag is provincie Utrecht. De gemeente Woerden heeft hier geen zeggenschap over.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

35.9 Gezondheid

Lucht, geluid A 12: WHO stelde in 2018 en 2021 dat het erger is dan gedacht; luchtkwaliteit en geluidsoverlast leiden al bij veel lagere waarden tot schade voor de gezondheid. Er is flink wat gezondheidswinst te behalen. Maar waar zijn de ambities?

Ter toelichting:

- Lucht: In september 2021 heeft de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) haar richtlijnen voor de luchtkwaliteit uit 2005 bijgesteld. Luchtvervuiling blijkt al schadelijk voor de gezondheid bij lagere niveaus dan WHO tot nu toe dacht. De waarden voor luchtverontreiniging moeten flink omlaag om schadelijke gezondheidseffecten en sterfte bij mensen te voorkomen. De aangescherpte advieswaarde voor fijnstof (PM2.5) is gehalveerd (was 10, is nu 5) en die voor stikstofdioxide (NO₂) is nu 10 (was 40).

- Luchtverontreiniging/fijnstof is verantwoordelijk voor 4% van de ziektelast in Nederland.

geeft aantoonbaar bewezen gezondheidsschade: luchtweg- en longaandoeningen, longkanker, slaapverstoring. Dit zorgt voor 12.000 vroegtijdige sterfgevallen per jaar (2014). Kinderen behalen minder goede schoolresultaten (Belgisch onderzoek).

Reactie

We sluiten aan bij landelijke en gemeentelijke doelen voor het onderwerp luchtkwaliteit. Door de recente aanscherping van de WHO advieswaarden voor luchtkwaliteit is dit onderwerp nog niet verder uitgekristalliseerd.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

35.10 Geluid

Geluid:

- Geluidsoverlast (A12 is 3 na drukste snelweg Nederland):

- Gedeelde 2e plaats qua ziektelast door omgevingsfactoren met passief roken.

- WHO in 2018: is erger dan gedacht: al vanaf 53 dB zijn er aantoonbaar bewezen negatieve gezondheidseffecten: hart- en vaatziekten (geluid van wegverkeer leidt tot 84 hartinfarcten per jaar), beroerte en hoge bloeddruk.

- Reyerscop scoort 'tamelijk slecht' tot 'slecht' op geluid met ca 60-70 dB en lager op leefkwaliteit (site GGD en atlas leefomgeving)
- RIVM (2020) heeft na motie Schonis advies uitgebracht: geef gezondheid een meer centrale plek.

Reactie

De gemeente Woerden erkent het belang om aandacht te hebben voor de gezondheidseffecten die worden veroorzaakt door geluidsoverlast en luchtkwaliteit. Naast het toepassen van (wettelijke) normen voor geluid en luchtkwaliteit, moeten we een afweging maken in welke situaties geluid en emissies wel en niet acceptabel zijn, gezien het belang dat daar tegenover staat. In de Omgevingsvisie is gezondheid benoemd als één van de inrichtingsprincipes die sturend zijn bij het ontwerpen van ruimtelijke plannen. Voor de A12 geldt dat er geen afspraken zijn met de Rijksoverheid. Het Rijk dient zich te houden wettelijke eisen. De gemeente heeft hier, zolang de snelweg voldoet aan deze wettelijke eisen, geen invloed op. De A12 is wat dat betreft een gegeven, net als een buurgemeente. Bij de bepaling of een nieuwe bron aan de geluidnorm voldoet, wordt rekening gehouden met het al aanwezige geluidsniveau. Specifiek voor windturbines geldt dat gemeente Woerden de afstand tussen woningen en zoekgebieden voor windturbines heeft afgeleid van de WHO-richtlijnen voor windturbines. Wat betreft het ervaren van stress en het ervaren van hinder is ook de mate van betrokkenheid van inwoners een belangrijke factor. De gemeente heeft inwoners daarom vroegtijdig betrokken bij het Afwegingskader grootschalige duurzame energie en de Omgevingsvisie. Ook zijn in het Afwegingskader voorwaarden voor landschappelijke inpassing, communicatie naar omwonenden en lokaal eigenaarschap opgenomen. Deze punten dragen bij aan de maatschappelijke draagkracht voor initiatieven op het gebied van grootschalige duurzame energie opwekking.

De zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Op pagina 100 is de volgende zin toegevoegd: 'Bij elke locatiekeuze wordt er rekening gehouden met de WHO richtlijnen voor geluidshinder, zoals opgenomen in het Afwegingskader. Daarnaast wordt bij vergunningverlening voor windturbines advies van de GGDrU gevraagd.';

35.11 Duurzame energieopwek

De Omgevingsvisie is niet het resultaat van 'zorgvuldige afweging': Want wat rechtvaardigt een investering in een geluidwal langs de A12 als tegelijkertijd IWT's worden geplaatst van 240 meter hoog die 3x zoveel hinder geven als wegverkeer en dan ook nog bij dominante zuidwestenwind?

Reactie

De Omgevingsvisie en het Afwegingskader grootschalige duurzame energie zijn beide tot stand gekomen via participatie door inwoners en belanghebbenden, en door de inbreng van technische experts. De gemeente heeft geen afspraken over de A12 met de Rijksoverheid. Het geluid van windturbines wordt als hinderlijker ervaren dan wegverkeer. De in het Afwegingskader vastgestelde afstanden tussen woningen en zoekgebieden voor windturbines houden rekening met dit verschil in hinderbeleving. Ook voor andere aspecten, die een rol spelen bij de hinderbeleving van windturbines, zijn randvoorwaarden opgesteld in het Afwegingskader.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

35.12 Duurzame energieopwek

Hoe moeten we het ontwerpprincipe 'Gebiedsgericht en menselijke maat' zien in relatie tot 240 meter hoge IWT's die stapelen op bestaande gezondheidsschade en waarvoor, zoals opgemerkt, draagvlak ontbreekt? In een uit de middeleeuwen stammende copestructuur met cultuurhistorische

waarde en agrarische functie? In het centrum van het land bij de minst groene en snelst groeiende stad?

Reactie

In het Afwegingskader grootschalige duurzame energie is opgenomen dat er een gebiedsproces zal plaats vinden in de door aangewezen zoekgebieden voor grootschalige duurzame energie d.m.v. wind- en zonne-energie. Daarbij wordt samen met omwonenden en andere belanghebbenden gezocht naar de beste locaties voor wind en/of zon binnen het betreffende zoekgebied.

Windturbines laten zich goed combineren met het behoud van de agrarische functie. Voor de aspecten van windturbines die mogelijk negatieve gezondheidseffecten opleveren hanteert de gemeente striktere normen dan vastgelegd in het Activiteitenbesluit. De gemeente is van mening dat zij een bijdrage heeft te leveren aan het tegengaan van klimaatverandering. De mogelijkheden voor wind- en zonne-energie in gemeente Woerden zijn echter beperkt door onder andere de kwaliteit van het landschap, mogelijke gezondheidseffecten, het effect op weidevogels en bodemdaling. Alles in ogenschouw nemende heeft de gemeente ervoor gekozen om polder Reijerscop als een van de twee mogelijke zoekgebieden voor windturbines aan te wijzen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

35.13 Duurzame energieopwek

In polder Reyerscop staat een ecologische verbindingszone voor recreatie en natuur tussen Haarzuilens en Nieuwegein gepland. Hoe verhoudt zich de ambitie van groen beleven, recreëren en bewegen tot de verkenning voor een grootschalig Industrieel Windturbine landschap?

Reactie

Windturbines laten zich combineren met ecologische verbindingszones, zo laat onder meer windpark Krammer in Zeeland zien. Wel is het mogelijk dat er aanvullende maatregelen nodig zijn om de mogelijke negatieve effecten van windturbines te verkleinen. De ecologische effecten van windturbines hebben vooral betrekking op vogelsterfte ten gevolge van botsing met de wieken. Naarmate de draaihoogte van de wieken hoger is is de kans op botsingen met weidevogels kleiner, doordat de rotorbladen boven de vlieghoogte draaien. Hier zijn uitzonderingen op, bv. in geval van roofvogels en gedurende het migratie seizoen. De toepassing van maatregelen als vogeldetectie kan in deze gevallen uitkomst bieden.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

35.14 Duurzame energieopwek

Als de verkenning voor grootschalige duurzame energie met o.m. IWT's in Woerden en m.n. in de polder Reyerscop desondanks opgenomen blijft in de Omgevingsvisie, dan is het minimaal noodzakelijk te vermelden dat IWT's wel degelijk negatieve gevolgen hebben voor het leefklimaat en de gezondheid van mensen die wonen in die omgeving. Dus: echt gewicht aan de mensen die daar wonen, de waarde van hun gezondheid, de kwaliteit van de leefomgeving.

Daarbij hoort ook dat de gemeente de gezondheidsbescherming garandeert vanuit de zorgplicht bij ingrijpende zaken als IWT's op de aspecten geluid, slagschaduw, externe veiligheid en lichtschildering (voorzorgbeginsel). En zeker ook inzichtelijk gaat maken wat de impact is op gezondheid van omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving. Daarbij ook de stapeling van effecten van andere bronnen betreft. En staat voor behoud van de agrarische functie en groen in het dichtbevolkte centrum van het land.

Het is daarbij tevens cruciaal dat in de Omgevingsvisie duidelijk staat vermeld dat de gemeente zich richt op het daadwerkelijk beschermen tegen overlast en schade, immaterieel en materieel, en daadwerkelijk opkomt voor de gezondheid en het leefklimaat van alle mensen, hun gezinnen en dieren. Zodat er daadwerkelijk in geheel Woerden gelijke kansen op 'goed leven' bestaat - voor iedereen.

Reactie

De gemeente heeft de mogelijke hinder door slagschaduw, geluid en trillingen van windturbines benoemt in het Afwegingskader grootschalige duurzame energie. Geluidshinder kan leiden tot gezondheidsschade. De vergelijking tussen de twee door de gemeenteraad vastgestelde potentiële zoekgebieden voor windturbines moet inzicht geven in onder andere de gezondheidsaspecten van windturbines in beide potentiële zoekgebieden. De gemeente heeft in het Afwegingskader grootschalige duurzame energie duidelijk afstanden tussen zoekgebieden voor windturbines en woningen vastgelegd ter bescherming van de gezondheid van haar inwoners. Daarmee gaat de gemeente verder dan de landelijke normen ten aanzien van windturbines, ook heeft de gemeente niet akoestische aspecten benoemt die kunnen leiden tot een positievere waardering van windturbines door omwonenden. Mocht het Rijk in de toekomst striktere normen gaan hanteren voor geluidshinder of slagschaduw dan neemt de gemeente deze over. Wanneer het Rijk dit niet doet dan blijven de huidige afstanden tussen woningen en zoekgebieden van windturbines van kracht.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

36. Inwoner Woerden

36.1 Natuurbeleid

In het deel van hoofdstuk 7 dat gaat over "Landbouw, recreatie, natuur" worden feitelijk zeer weinig woorden gewijd aan natuur. Er wordt gesproken over ecologische verbindingen (tussen wat, en met welk doel, vraag ik me dan af), over beweeglinten, en over biodiversiteit (waarnaar meer onderzoek gedaan moet worden). Over het boerenland wordt weinig gezegd (de gemeente is volgend). Er wordt geen enkele ambitie uitgesproken m.b.t. de kwaliteit van de natuur. Wat is het streven? De Cattenbroekerplas wordt genoemd als een voorbeeld van een NNN gebied. Maar juist daar is vastgesteld dat het aantal plantensoorten in een paar jaar hard is achteruit gegaan. Grote delen van het buitengebied zijn aangewezen als weidevogelkerngebieden, staat in de visie. Maar gaat het goed met de weidevogels? Concreet ontbreekt dus een visie op de kwaliteit van de natuur, en hoe die versterkt kan worden.

Reactie

Bij natuur (beleid) in het landelijk gebied is de provincie de eerste overheid die hierover gaat. De gemeente volgt hierin de provincie Utrecht. Binnen het groenblauw omgevingsplan van de gemeente Woerden heeft de gemeente doelsoorten voor stadsnatuur geformuleerd.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

36.2 Natuur in de stad

Wat geheel ontbreekt is aandacht voor natuur in de stad zelf. Hoe gaan we om met bermen en bomen? Hoe staat het met de kwaliteit van de parken? etc. Hier wordt de kans gemist om verbetering van de kwaliteit van de natuur te verbinden met thema's als mobiliteit, klimaat (water berging; hittestress), gezondheid, wonen. Weliswaar wordt in het deel over "Wonen" aandacht gegeven aan natuur inclusief bouwen, maar veel verder dan het noemen van de term gaat het niet.

Bovendien staat er bij “We moeten echter steeds per situatie in redelijkheid naar deze eisen kijken”. De natuurwaarde is dus toch weer secundair.

Reactie

Binnen het groenblauw omgevingsplan van de gemeente Woerden heeft de gemeente doelsoorten voor stadsnatuur geformuleerd. De gemeente heeft hiervoor geen (aanvullend) budget beschikbaar. De gemeente bekijkt nu ook al of dit zonder extra beheerkosten kan worden meegenomen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

36.3 Verbetering natuur

Samenvattend: de Omgevingsvisie maakt niet concreet wat het verbeteren van de natuur inhoudt. Er worden geen ambities genoemd, en geen duidelijke criteria gesteld. Het is positief dát biodiversiteit en “natuur inclusief bouwen” genoemd worden, maar wat dit inhoudt blijft onduidelijk. Er wordt gesproken over “vergroenen van de leefomgeving”, maar dat kan ook betekenen: meer gras.

Reactie

Het klopt dat in de Omgevingsvisie niet exclusief staat wat wordt verstaan onder natuur inclusief bouwen. De Omgevingsvisie is een dynamische visie en wellicht dat dit onderwerp in een volgende versie een duidelijke plek krijgt. De gemeente heeft nog geen beleid over natuur inclusief bouwen en biodiversiteit, waarin concrete doelen zijn geformuleerd.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

36.4 Concretisering

Werk scherper uit wat de consequenties zijn van de trends die in hoofdstuk 3 beschreven worden. Echte natuurversterking is een verbindende schakel tussen veel van deze trends.

Reactie

In de Omgevingsvisie streven we naar een evenwichtige balans in beleidskeuzes die rechtdoen aan de diverse belangen er zijn binnen onze gemeente. Doorlooptijd, timing, korte termijn en lange termijn opgaven hebben we hierbij in ogenschouw genomen, waarbij we zoeken naar maatregelen die op korte termijn wenselijk zijn en op langere termijn een duurzaam effect sorteren voor mens, natuur en milieu. De gemeente heeft geen specifiek beleid voor het ontwikkelen van natuur/biodiversiteit en recreatiegebieden en -routestructuren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

36.5 Natuurontwikkeling

Geef veel duidelijker aan hoe de natuur ontwikkeld moet worden. De laatste jaren zijn verschillende rapporten verschenen die hierbij als handvat kunnen dienen. Drie voorbeelden: °Ecologisch actieplan gemeente Woerden °Initiatief nota "Groen in de stad" van Tweede Kamerfracties Groen Links en CDA °Richtlijnen “Basiskwaliteit Natuur”, Naturalis in opdracht van Ministerie LNV.

Reactie

De gemeente heeft geen beleid voor het ontwikkelen van natuur/biodiversiteit en recreatiegebieden en -routestructuren. Daarmee zijn er ook geen (extra) middelen beschikbaar om dit verder vorm te geven.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

37. Inwoner Zegveld

37.1 Recreatie

Middels dit schrijven wil ik bezwaar maken tegen het in de Omgevingsvisie als voorlopig ingetekende wandel- en fietspad langs de Rietveldse Kade, met een uitloper naar Rietveld en Zegveld. De uitloper naar Zegveld staat ingetekend op het koepad vlak aan het erf van mijn boerderij. Het pad verstoort in grote mate het rust en weidevolgel gebied rondom de Rietveldse Kade en zou eindigen te midden van de boerderijgebouwen, wat een grote verstoring van de bedrijfs- en woonrust van de boerderij zou beteken. Bovendien zou een en ander een waardedaling van het bedrijf betekenen.

Reactie

De getekende fiets- en wandelverbindingen zijn indicatief. De wens is om o.a. de polder Rietveld voor wandelen en fiets te ontsluiten, uiteraard in overleg en instemming met de grondeigenaren- en gebruikers. De wens om het landelijk gebied rondom Woerden toegankelijker te maken voor wandelaars en fietsers is uit het participatietraject voor deze Omgevingsvisie naar voren gekomen. De wens tot wandel- en fietsverbindingen zal betrokken worden in het gebiedsproces voor de polders Zegveld-Rietveld. Zoals ook bij andere wandelpaden over boerenland in de gemeente Woerden, wordt de regelgeving met betrekking tot het broedseizoen in acht genomen en zal een eventuele wandelroute dan tijdelijk worden afgesloten.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

38. Werkgroep behoud Polder Lagebroek

38.1 Woningbouw Zegveld

In de 'Omgevingsvisie' is een onderzoekslocatie woningbouw ingepland in de polder Lagebroek (locatie noord-oost) (zie bijlage). Deze onderzoekslocatie woningbouw ligt echter buiten de rode contouren die zijn vastgesteld door de Provinciale Staten van Utrecht

Reactie

Deze locatie is opgenomen als te onderzoeken locatie voor mogelijk toekomstige woningbouw. Er volgt nog participatie met de inwoners om te bepalen welke locatie(s) geschikt zijn voor toekomstige woningbouw.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

38.2 Woningbouw Zegveld

De beoogde woningbouwlocatie in de polder Lagebroek (locatie noordoost) heeft op dit moment een agrarische bestemming. Wij maken bezwaar tegen het wijzigen van deze bestemming.

Reactie

Deze locatie is opgenomen als te onderzoeken locatie voor mogelijk toekomstige woningbouw. Er volgt nog participatie met de inwoners om te bepalen welke locatie(s) geschikt zijn voor toekomstige woningbouw. Er worden geen bestemmingen in de Omgevingsvisie opgenomen. De bestemming wijzigt pas wanneer er overeenstemming is over woningbouw op deze locatie. Dit wordt dan vastgelegd in het bestemmingsplan/het Omgevingsplan.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

38.3 Cultuurhistorische waardenkaart

Daarnaast verzoeken wij de Gemeente Woerden de Polder Lagebroek met zijn waaivorm in de 'Cultuurhistorische Waardenkaart Woerden' in de Omgevingsvisie op te nemen en ook in de beschrijving op te nemen.

Reactie

Bedankt voor de suggestie. Polder Lagebroek is onder de noemer “Polder Zegvelderbroek” reeds opgenomen als polder op de Cultuurhistorische Waardenkaart, net als alle andere polders zoals Polder Zegveld, Rietveldsche Polder en Polder Kamerik Mijzijde. Tegen de tijd dat de Omgevingswet ingevoerd wordt, en waarschijnlijk ruim daarvoor al, worden aan de Cultuurhistorische Waardenkaart de individuele polderwaarderingen toegevoegd die momenteel nog in de maak zijn. Ook Polder Zegvelderbroek maakt hier deel van uit. Hiermee is tevens de vraag beantwoord of de polderbeschrijving in de Omgevingsvisie terecht komt. De Cultuurhistorische Waardenkaart is straks de onderlegger van de Omgevingsvisie, dus de polderwaardering/polderbeschrijving wordt hiermee aan de Omgevingsvisie gekoppeld.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

38.4 Woningbouw Zegveld

In Zegveld zijn de komende paar decennia nog voldoende locaties beschikbaar voor woningbouw zoals (niet limitatief) de inbreidlocatie Weidz die binnenkort wordt opgeleverd (38 woningen), de inbreidlocatie aan de Clausstraat op het voormalige schoolterrein van de Pionier waarin 2022 gestart gaat worden met bouwactiviteiten (24 woningen), de kaasopslag van De Goeij Kaas aan de Hoofdweg welk terrein al door

Bolton Bouw is aangekocht en die per 2026 vrijkomt en de inbreidlocatie aan de Hoofdweg achter het voormalige bedrijfspand van de kaasfirma Kruijt. Daarnaast is er in Zegveld met name behoefte aan woningen voor starters. Het bouwen in de polder is een dure optie die niet haalbaar is voor starters. Het is voor deze groep belangrijk te kijken naar goedkopere inbreidlocaties zoals het wooncomplex Zonkant en de huurwoningen aan de Molenweg. Het wooncomplex Zonkant van GroenWest is gedateerd en voldoet niet meer aan de eisen. Renovatie en uitbreiding van de woningen in dit wooncomplex kan meer jongeren een woning bieden. Ook de verzakte huurwoningen van GroenWest aan de Molenweg met diepe achtertuinen, kan een locatie zijn voor woningbouw voor starters. Uit krantenberichten begrepen wij dat uw gemeente ook al hardop nadenkt over deze nieuwe inbreidlocatie (Molenweg, nabij de speeltuin). Mogelijk kan ook de nieuwbouw van de Jorai basisschool gecombineerd worden met appartementen voor starters.

Reactie

Bedankt voor uw suggesties voor inbreidlocaties. Starters zijn een speerpunt in onze woonvisie. Gezien het bestaande woningaanbod in Zegveld, bieden de vrijkomende bestaande woningen goed mogelijkheden voor starters en zetten we daarom vooral in op doorstroming. Bij woningbouw kijken we als eerste naar inbreiding en als dat niet mogelijk is naar uitbreiding. In Zegveld is een tekort aan locaties voor de realisatie van 115 woningen t/m 2040.

Zegveld Zuidwest en het kaaspakhuis zijn opties, maar er is altijd een onzekerheid of locaties wel of niet vrij komen. Zelfs wanneer deze locaties ontwikkeld worden naar woningbouw, blijft er een tekort aan locaties, waardoor we ook locaties buiten de rode contour willen onderzoeken. Er volgt nog participatie met de inwoners om te bepalen welke locatie(s) geschikt zijn voor toekomstige woningbouw.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

38.5 Vrijkomende agrarische bebouwing

Door de plannen voor wijzigingen in de landbouwbedrijfsvoering en de agrariërs die nu al stoppen met hun bedrijf, zullen in de komende jaren steeds meer boerderijen vrijkomen die gebruikt kunnen worden voor kleinschalige woningbouw. Wij betwijfelen of er daarom nu al onderzoekslocaties

woningbouw moeten worden aangewezen buiten de rode contouren omdat hierdoor minder snel andere toekomstige inbreidlocaties en leegstaande boerderijen benut zullen gaan worden.

Reactie

Voor de ontwikkeling in het buitengebied geldt dat er nog nader onderzoek, ontwerp participatie met belanghebbenden en regionale afstemming nodig is voor de concretisering en onderbouwing van deze opgaven op zichzelf en de vertaling naar keuzes en gebiedontwikkelingen in onderlinge samenhang. Mogelijk dat vrijkomende agrarische bedrijven hierin een rol kunnen spelen. Tot die tijd is het mogelijk om door middel van de Ruimte voor Ruimte regeling extra woningen op boerenerven te realiseren.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

38.6 Recreatie

Veel Zegvelders maken een wandeling over het Branderpad en genieten van het open landschap en de bijzondere verkavelingsstructuur van de polder Lagebroek. Het Branderpad ligt in het midden van de waaierverkaveling van de Polder Lagebroek. Dit wandelrondje vanuit Zegveld (Milandweg, Branderpad, Rondweg, Middenweg) wordt ook wel het 'Rondje Branderpad' genoemd. Daarnaast is het Branderpad ook opgenomen in diverse fiets- en wandelroutes (tussen knooppunt 91 en 94 in het wandelroutenetwerk).

Wij vragen daarom in de kaart 'Recreatie' in de Omgevingsvisie de recreatieve waarden van het Branderpad op te nemen, evenals het beweeglint van het Rondje Branderpad. Mogelijke woningbouw in de buurt van het Branderpad tast de recreatieve waarden van het Branderpad aan.

Reactie

De kaart is niet uitputtend van alle recreatieve paden. Mocht er woningbouw komen dan zullen we dit op zorgvuldige wijze, in samenspraak met de omgeving, afwegen. Interessante suggestie om dit rondje Branderpad op te nemen als beweeglint. Om dit te kunnen doen is eerst afstemming nodig met betrokken gebiedspartijen zoals het Dorpsplatform Zegveld, in een volgende versie van de Omgevingsvisie kan dit hierop als dit draagvlak heeft worden aangepast.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

38.7 Woningbouw Zegveld

Gezien de voorgaande argumenten vragen wij de gemeente Woerden de polder Lagebroek (locatie noord-oost: zie bijlage als mogelijk toekomstige woningbouwlocatie te schrappen uit de 'Omgevingsvisie' omdat deze onderzoekslocatie woningbouw de cultuurhistorische waarden van de polder Lagebroek en de recreatieve waarden van het Branderpad aantast en er gedurende de eerstvolgende paar decennia al diverse bestaande inbreidlocaties snel en geruisloos voor woningbouwdoeleinden kunnen worden ingevuld. Het nadenken over een niet-inbreidwoningbouw in de polder Lagebroek is omgevingswettechnisch niet alleen onlogisch, maar bovenal compleet onnodig. Gemeente Woerden: wees en blijf zuinig op uw schaarse, unieke buitengebieden!

Reactie

Deze locatie is opgenomen als te onderzoeken locatie voor mogelijk toekomstige woningbouw. Er volgt nog participatie met de inwoners om te bepalen welke locatie(s) geschikt zijn voor toekomstige woningbouw. Cultuurhistorische- en recreatieve waarden worden hierin meegenomen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

39. SNEL Shared Logistics

39.1 Participatieproces

Wij willen er op voorhand op wijzen dat wij niet actief door uw gemeente in dit participatietraject zijn betrokken. Dit terwijl duidelijk is dat de beoogde transformatie van Nieuw-Middelland verregaande gevolgen voor de continuïteit van onze bedrijfsvoering in Woerden. Het had op de weg van uw gemeente gelegen om ons wel actief te betrekken bij de totstandkoming van de ontwerp-Omgevingsvisie. Dan hadden wij ook kunnen participeren en kunnen anticiperen voor de voor ons nieuwe voorgenomen ontwikkeling van het gebied.

Reactie

Iedere belanghebbende bij de Omgevingsvisie van Woerden en alle inwoners van de gemeente zijn in de gelegenheid gesteld om deel te nemen aan een of meerdere onderdelen van de participatie. We hebben de participatieprocessen die zijn doorlopen voor de Omgevingsvisie zorgvuldig vormgegeven en uitgevoerd, waarbij er voor iedereen ruimte was om in gesprek te gaan met elkaar, met de ambtelijke organisatie en met de wethouder. De deelnemers hebben hun inbreng naar voren gebracht en op basis van alle reacties zijn de keuzes in het ontwerp pas tot stand gekomen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

39.2 Bedrijfslocatie en woningbouw

De ontwikkeling van woningbouw in het centrum van Woerden en de omliggende dorpskernen is noodzakelijk om de druk op de woningmarkt op de korte en lange termijn te verkleinen en te voorzien in voldoende en betaalbare woningen. Het algemeen belang dat daarmee gemoeid is staat niet ter discussie. Niettemin heeft de keuze om in de ontwerp-Omgevingsvisie onze bedrijfslocaties aan te merken als onderdeel van een nieuw transformatiegebied nadelige gevolgen voor ons en vormt deze aanwijzing een aantasting van onze bedrijfseconomische belangen. Deze aantasting kan niet zomaar opwegen tegen het algemeen belang dat uw gemeente nastreeft met de realisatie van woningbouw. Dat geldt temeer nu SNEL een groot maatschappelijk belang vertegenwoordigt, en een beëindiging van de bedrijfsactiviteiten in Woerden grote onzekerheid met zich meebrengt voor onze medewerkers. Deze belangen dienen nadrukkelijk een plaats te krijgen in de belangenafweging van uw raad bij de definitieve vaststelling van de Omgevingsvisie. Een keuze voor een andere locatie past ook veel beter binnen het eigen woningbouwbeleid van uw gemeente en het provinciale beleid. De ontwikkeling van onze percelen draagt ook niet bij aan het oplossen van het tekort aan woningen op de korte termijn. Verder is de noodzaak voor een dergelijke grootschalige transformatieopgave in het centrum onvoldoende onderbouwd en is er geen garantie dat in de toekomst een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in en rondom woningen op deze specifieke locatie kan worden gegarandeerd. De aanwijzing van de bedrijfslocaties als woningbouwgebied is vooral prematuur. Weliswaar hebben wij met de voorzitters van uw raadsfracties oriënterende gesprekken gevoerd over een mogelijke bedrijfsverplaatsing naar een locatie buiten het centrum, maar dit betreft een eventuele bedrijfsverplaatsing voor de lange termijn (ca. 10-15 jaar), die bovendien met zeer veel onzekerheid is omgeven. De locatie ligt namelijk midden in het Groene Hart. De Provincie heeft uitgesproken voor dit gebied tot en met 2028 een terughoudend verstedelijkingsbeleid te voeren (PRS, pag 98). Bovendien zijn wij gebonden aan contractuele verplichtingen jegens onze eigen verhuurders. Vanwege deze verplichtingen en de gedane investeringen is een bedrijfsverplaatsing op de korte of middellange termijn dan ook niet aan de orde. Het bovenstaande geldt temeer nu wij geen enkele zekerheid hebben over een alternatieve locatie in de directe nabijheid van Woerden. Uw gemeente heeft weliswaar in de ontwerp-Omgevingsvisie verschillende 'nieuwe werklocaties' aangewezen (afbeelding pag. 3, roze geïbden met zwarte omranding), maar het allerminst zeker dat deze werklocaties zullen worden gerealiseerd, laat staan dat onze toekomstige bedrijfslocatie hier na 2030 zou kunnen landen. De beschikbare logistieke ruimte in uw gemeente is zeer schaars en de kans dat wij zonder substantiële investeringen een bedrijfsverplaatsing kunnen realiseren, is dan ook klein. Mocht uw gemeente niettemin in goed overleg met de provincie een formeel plan opstellen voor de ontwikkeling van ene alternatieve locatie in of nabij Woerden, dan zijn wij uiteraard bereid

om daarover met uw gemeente en de provincie in overleg te treden. Maar tot die tijd zullen wij onze bedrijfsactiviteiten op de huidige locatie onverminderd voortzetten. De beoogde woningbouwfunctie strookt niet met deze gebruiksfunctie, en om die reden vinden wij dat een aanwijzing van de locatie als bestaand bedrijventerrein, conform de vigerende structuurvisie, in de rede ligt. Gelet op voorgaande verzoeken wij uw raad om de Omgevingsvisie Woerden 2022-2040 gewijzigd vast te stellen, en daarbij de percelen aan de Blekerijlaan 2-12 en de Middellandbaan 1-3 voor dit moment gewoon aan te wijzen als 'bestaand bedrijventerrein'.

Reactie

U heeft diverse argumenten in uw zienswijze aangedragen waarom de Omgevingsvisie zou moeten worden aangepast, door uw locatie aan te wijzen als bestaand bedrijventerrein. In de Omgevingsvisie sluiten we echter aan bij de besluitvorming in het kader van de Structuurvisie Middelland Noord (19R.00599). Daarin is onder andere opgenomen dat uw locatie deel uitmaakt van het gebied dat in aanmerking komt voor transformatie tot gemengd stedelijk woongebied. In de structuurvisie is wel aangegeven dat een uitwerking van het westelijke deel (logistieke bedrijvigheid) plaatsvindt op het moment dat zich daar concrete initiatieven voordoen. Hierover zal in dat geval separate besluitvorming plaatsvinden. Daarmee wordt dus rekening gehouden met de huidige logistieke bedrijvigheid in dit deel van Middelland, en staat dit de vaststelling van de Omgevingsvisie niet in de weg. Dit sluit tevens aan op de besluitvorming over de Schuifruimte, waarin de uitbreidinglocaties voor bedrijvigheid tot 2030 zijn vastgelegd. In de afweging van de schuifruimte is nog geen onderzoek gedaan naar de toekomstige mogelijkheden van de logistieke bedrijvigheid binnen Woerden. Met onderzoek naar nieuwe bedrijventerreinen voor vanaf 2030 bestaat de mogelijkheid om ook de locatie van logistieke bedrijvigheid binnen Woerden te onderzoeken. Uiteraard blijven wij met u in gesprek over de toekomstplannen.

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

C. Conclusie

Punten die in de zienswijzen naar voren komen betreffen met name:

- Woningbouwaantallen en woningbouwlocaties;
- Bedrijventerreinen en bedrijfslocaties;
- Recreatiemogelijkheden en uitbreiding fiets- en wandelpaden;
- Infrastructuur en verkeersmaatregelen;
- Landschap, natuur en biodiversiteit;
- De energietransitie en specifiek de plaatsing van zonnepanelen en windmolens;
- Ontwikkelingen rondom klimaatadaptatie;
- Gezondheid;
- Ontwikkeling van het agrarisch gebied en de landbouwtransitie.

De zienswijzen hebben deels geleid tot aanpassingen van de teksten en afbeeldingen van de Omgevingsvisie. De aanpassingen zijn opgenomen in de staat van wijzigingen.

Staat van Wijzigingen en Ambtelijke aanpassingen

Staat van Wijzigingen

- Op pagina 42 is na 'Kernrandzones zijn de overgangsgebieden tussen stad en land' de zin 'aangrenzend aan de kern' toegevoegd;
- Op pagina 42 is de zin 'Andersom kan extensieve woningbouw ook bijdragen aan de kwaliteitsverbetering in kernrandzones.' vervangen door de volgende zin: "Woningbouw kan in beperkte mate (bijvoorbeeld een enkele vrije kavel) een bijdrage leveren aan de kwaliteitsverbetering. In de kernrandzones versterken we de aanwezige cultuurhistorische waarden. Bestaande kwalitatief hoogwaardige overgangen kern-buitengebied blijven behouden.";
- Op pagina 48 is de kaart aangepast zodat het duidelijk is dat het gebied tussen Woerden en de Veldhuizerweg onderdeel is van het gebied Achtertuint van Harmelen;
- Op pagina 51 zijn de woorden 'verbrede landbouw' vervangen door het woord 'ondernemers';
- Op pagina 57 is op de kaart het vraagteken ten noorden van Harmelen boven een eventueel station geplaatst;
- Op pagina 58 is een verwijzing naar bijlage 1 opgenomen;
- Op pagina 58 is de volgende zin opgenomen: 'De 6600 woningen zijn inclusief de regionaal afgesproken 30% planuitstel.';
- Op pagina 60 is de volgende zin toegevoegd: 'Kernrandzones zijn aangrenzend aan de kern.';
- Op pagina 60 zijn de woorden 'extensieve woningbouw' vervangen door 'beperkte woningbouw (enkele vrije kavels)'
- Op pagina 60 is de volgende zin toegevoegd: 'De behoefte aan vrije kavels (orde van grootte enkele per jaar) wordt in kaart gebracht en geprogrammeerd in een volgende woonvisie.';
- Op pagina 60 is het woord '(beperkt)' toegevoegd;
- Op pagina 60 is de volgende zin toegevoegd: 'Woningbouwlocaties moeten afgewogen worden in het kader van de regionale programmering 'wonen en werken' of zullen anderszins moeten voldoen aan de mogelijkheden die het provinciaal ruimtelijk beleid biedt.';
- Op pagina 61 is de volgende zin toegevoegd: 'Het is van belang dat functiemenging/transformatie alleen mogelijk is als de bedrijvigheid ter plekke dat toelaat – mening van wonen met risicovolle of milieubelastende bedrijven is niet wenselijk.';
- Op pagina 73 is de volgende zin toegevoegd: 'Voor zowel Kamerik als het westen van Woerden hebben we al twee potentiële uitbreidingslocaties op het oog, zie kaart pagina 70/71.';
- Op pagina 97 is tweemaal het woord 'nieuwe' geschrapt;
- Op pagina 99 is de volgende zin opgenomen: 'Bij de toepassing van nieuwe ontwikkelingen in de energietransitie wordt de VRU vroegtijdig betrokken.';
- Op pagina 100 is de volgende zin toegevoegd: 'Bij elke locatiekeuze wordt er rekening gehouden met de WHO richtlijnen voor geluidshinder, zoals opgenomen in het Afwegingskader. Daarnaast wordt bij vergunningverlening voor windturbines advies van de GGDrU gevraagd.';
- Op pagina 103 is de volgende zin toegevoegd: 'De gemeente en het waterschap trekken gezamenlijk op om te kijken naar extra waterberging in het boezemsysteem. Met als doel het voorkomen van wateroverlast.';
- Op pagina 119 zijn de Cultuurhistorische waardenkaart en bijbehorende legenda vervangen door de meest actuele versie in hogere resolutie;

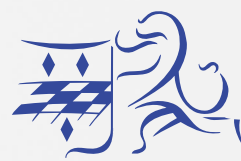

Ambtelijke aanpassingen

In de Omgevingsvisie zijn enkele aanpassingen gedaan voor de leesbaarheid en accuraatheid van de visie. Het betreft de volgende aanpassingen:

- Op pagina 2 is het colofon aangepast door 'College van Burgemeester en Wethouders' te verwijderen en de datum aan te passen naar 24 februari 2022;
- Op pagina 8 is de procesbeschrijving geactualiseerd met toevoeging van: 4. Ontwerp-Omgevingsvisie en zienswijzen procedure (oktober-december 2021). Op basis van de ontwerp-Omgevingsvisie heeft eenieder de gelegenheid gehad om en zienswijze in te dienen over de Omgevingsvisie. 5. Na verwerking van alle zienswijzen, heeft de gemeenteraad voorliggende Omgevingsvisie vastgesteld;
- Op pagina 42 zijn de woorden 'Op deze manier' vervangen door: 'Met het instrument van de kernrandzones';
- Op pagina 60 is het woord 'uitduiding' vervangen door 'aanduiding';
- Op pagina 61 is een niet kloppend opsommingsteken verwijderd;
- Op pagina 69 zijn de woorden 'het actualiseren' vervangen door 'de actualisatie';
- Op pagina 96 is het woord 'ook' toegevoegd;
- Op pagina 97 is toegevoegd: 'en moeten we onze uitstoot van broeikasgassen beperken';
- Op pagina 97 is het woord 'moeten' vervangen door 'gaan';
- Op pagina 97 zijn de woorden 'duurzame energieopwek' vervangen door: 'het produceren en gebruiken van duurzame energie';
- Op pagina 99/100/101 is het lettertype aangepast;
- Op pagina 100 is de legenda van de kaart aangepast naar het raadsbesluit over het Afwegingskader door de woorden 'voor eigen gebruik' weg te laten;
- Op pagina 100 is de volgende zin verwijderd: 'Natuurlijk bouwen we niet in kernrandzones, omdat we daar mogelijk woningbouw voor ogen hebben en ook sluiten we belangrijke gebieden voor weidevogels uit.';
- Op pagina 101 is de zin 'Hierdoor verbetert tegelijkertijd de waterkwaliteit.' verplaatst achter de zin over de remming van algengroei;
- Op pagina 101 is het woord 'Ook' verwijderd;
- Op pagina 101 is de volgende zin verwijderd: 'De uiteindelijke afspraken hierover zullen worden gemaakt eind 2021, als de warmtevisie wordt vastgesteld.';
- Op pagina 101 is het woord 'wordt' vervangen door 'is';
- Op pagina 101 zijn de woorden 'zal worden' vervangen door 'wordt';
- Op pagina 109 is het woord 'omgevingsplan' tweemaal vervangen door 'Omgevingsplan' en het woord 'omgevingsvergunning' voor 'Omgevingsvergunning';
- Op pagina 112 is tweemaal het woord 'ontwerp-' verwijderd;
- Op pagina 113 is tweemaal het woord 'ontwerp-' verwijderd;
- Op pagina 120 is de legenda van de kaart aangepast naar het raadsbesluit over het Afwegingskader door de woorden 'voor eigen gebruik' weg te laten;
- In bijlage 2 wordt de archeologische beleidskaart toegevoegd.

Omgevingsvisie

gemeente
WOERDEN

COLOFON

Gemeente Woerden
Februari 2022

Blekerijlaan 14
3447 GR Woerden

Postbus 45
3440 AA Woerden

Kaartbeelden en vormgeving:
SVP architectuur en stedenbouw

Participatieproces:
Braining the Future

Copyright

Gemeente Woerden heeft haar best gedaan om de eigenaren van het getoonde materiaal te achterhalen om toestemming te vragen voor online publicatie. Bent u van mening dat een van de foto's inbreuk maakt op enig persoonlijk recht of uw (privacy) belangen schaadt, dan kunt u online contact opnemen met gemeente Woerden via Woerden.nl.

Teksten en informatie van de Omgevingsvisie van Woerden mogen (behalve voor commerciële doeleinden) vrij worden gebruikt, mits voorzien van duidelijke bronvermelding en datum. Het kopiëren of hergebruiken van het beeldmerk van de gemeente, logo's, campagnemateriaal, slogans en/of foto's is verboden. Neem voor toestemming contact op met gemeente Woerden via Woerden.nl.

INHOUD

1

Inleiding

- 6 Waarom een Omgevingsvisie?
- 6 Wat is een Omgevingsvisie?
- 7 Totstandkoming Omgevingsvisie
- 8 Leren en ontwikkelen
- 10 Dynamische visie
- 10 De relatie met bovenliggend beleid
- 10 Uitnodiging aan Woerden
- 11 Leeswijzer

4

Waarden en uitgangspunten

- 28 Identiteit
- 30 Uitgangspunten
- 30 Waarden van Woerden
- 34 Ruimtelijke inrichtingsprincipes

7

Visie per thema

- 54 Wonen
- 68 Werken
- 76 Mobiliteit
- 84 Landbouw, recreatie, natuur
- 96 Klimaatadaptatie, energie en bodemdaling

2

Huidige ruimtelijke hoofdstructuur

- 16 Woerden in regionaal perspectief
- 16 Landschap
- 18 Landbouw
- 19 Natuur
- 19 Kernen

3

Trends en ontwikkelingen

- 22 Demografie
- 24 Digitalisering
- 24 Bodemdaling
- 25 Gezondheid
- 26 Klimaatverandering

5

Visie op hoofdlijnen

- 36 Waar willen we naar toe?
- 37 Beheerste groei en transformatie
- 41 Goede bereikbaarheid en verbondenheid
- 42 Een duurzaam, vitaal en toegankelijk landschap
- 42 Groene scheg als stedelijk uitloopgebied
- 43 Een gebiedsgerichte benadering

6

Gebieden

- 46 Poort van Woerden
- 47 De Groene Brug
- 48 Achtertuin van Harmelen
- 49 Het Venster
- 51 Het Goud van Woerden

8

Vervolproces Omgevingsvisie

- 106 Gebiedsprogramma en gebiedsproces
- 108 Gebiedsprocessen en onderzoek
- 109 Nieuwe programma's en gebiedsprocessen
- 109 Herziening van de Omgevingsvisie
- 109 MER

9

Participatie

- 111 Participatietraject Waardenkader
- 112 Participatietraject thema's Omgevingsvisie

INLEIDING

Waarom een Omgevingsvisie?

Deze Omgevingsvisie Woerden biedt een inhoudelijk, procesmatig en samenhangend kader voor de ontwikkeling van onze ruimte. Het is een strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving van de gemeente Woerden. In de Omgevingsvisie zijn diverse opgaven met een ruimtelijke impact op een evenwichtige manier afgewogen en samengebracht. Daarmee blijft het voor iedereen in de gemeente Woerden goed leven, wonen, leren, werken en ontspannen.

Wat is een Omgevingsvisie?

Voor u ligt de allereerste Omgevingsvisie voor de gemeente Woerden! De Omgevingsvisie maakt deel uit

van de planfiguren van de nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting op 1 juli 2022 in werking treedt. De Omgevingswet vervangt de instrumenten die we nu kennen voor de ruimtelijke ontwikkeling, zoals de structuurvisie en het bestemmingsplan. Hiervoor in de plaats komen nieuwe instrumenten die meer gebiedsgericht zijn en uitnodigen tot initiatief, namelijk de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Deze Omgevingsvisie vervangt dan ook de gemeentelijke structuurvisie uit 2009. De Omgevingsvisie gaat over de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving op de langere termijn. Op basis daarvan wordt een Omgevingsplan gemaakt (de opvolger van het bestemmingsplan), waarin de concrete omgevingsregels voor de verschillende gebieden komen te staan. De Omgevingswet vraagt dat

alle geldende regels op het gebied van de fysieke leefomgeving worden opgenomen in deze plannen. Dit betekent dat bijvoorbeeld ook de milieuregelgeving deel zal uitmaken van het Omgevingsplan. Dat moet meer overzicht en inzicht geven in de mogelijkheden die er zijn om een locatie of gebied te ontwikkelen. De Omgevingsvisie zorgt voor een samenhangend kader waarin alle ruimtelijk relevante thema's betrokken zijn, variërend van milieu tot bodem, van openbare ruimte tot wonen en van landschap tot energieopwekking.

Totstandkoming Omgevingsvisie

Deze Omgevingsvisie is het resultaat van een dynamisch proces dat we de afgelopen jaren hebben doorlopen. De

Omgevingsvisie is via een aantal stappen tot stand gekomen:

1. De Omgevingsagenda (gemeenteraad, oktober 2019) – waarin de verschillende thema's en opgaven voor de Omgevingsvisie worden gekaderd;
2. Het Waardenkader (gemeenteraad, juni 2020) – waarin de strategie, uitgangspunten en waarden voor de Omgevingsvisie zijn opgesteld; Voor het Waardenkader is een breed participatieproces doorlopen.
3. Participatieproces Omgevingsvisie (April-Juli 2021) – waarin de behoeftes en ideeën van inwoners, ondernemers en belanghebbenden zijn verkend voor de ruimtelijke thema's (wonen, werken, mobiliteit, recreatie en landschap), in samenhang met opgaven

op het gebied van klimaat, gezondheid en vitaliteit.

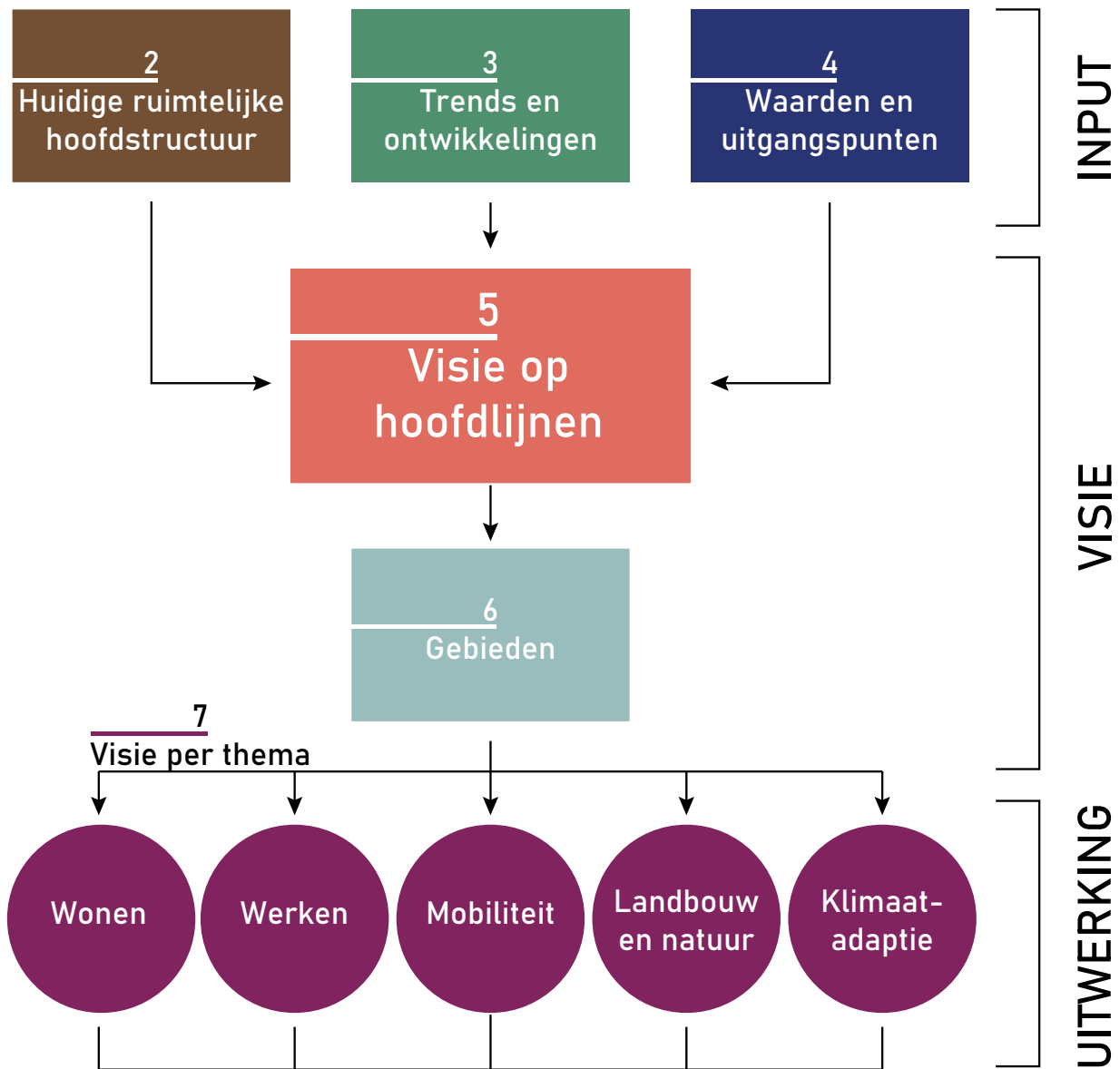
4. Ontwerp-Omgevingsvisie en zienswijzen procedure (oktober-december 2021). Op basis van de ontwerp-Omgevingsvisie heeft eenieder de gelegenheid gehad om een zienswijze in te dienen over de Omgevingsvisie.
5. Na verwerking van alle zienswijzen, heeft de gemeenteraad voorliggende Omgevingsvisie vastgesteld.

Leren en ontwikkelen qua instrument, inhoud en uitvoering

De Omgevingswet is nieuw. Dat geldt ook voor alle instrumenten en de manier waarop we ermee gaan werken. Ook een aantal opgaven zijn nieuw. Ze gaan verder dan de klassieke ruimtelijke thema's zoals wonen en werken. Grote, meervoudige opgaven op het gebied van gezondheid, welzijn en duurzaamheid verweven zich door de klassieke ruimtelijke thema's heen. Grote en meervoudige opgaven kun je niet alleen oplossen, maar vragen om samenwerking met meerdere partijen, die allen een deel van de oplossing in handen hebben. Het samenstellen van de Omgevingsvisie is dan ook een leerzaam proces geweest voor de gemeente. Leerzaam als het gaat over:

- Het totstandkomingsproces, waarin een veelheid aan belangen, bestaande plannen en toekomstige behoeftes zorgvuldig zijn afgewogen.
- De planvorm, een nieuw instrument waarmee we nog niet eerder hebben gewerkt en dat gekenmerkt wordt door de begrippen kaderstellend, integraal, lange termijn en strategisch van aard.
- Nieuwe opgaven, ingegeven door veranderende fysieke omstandigheden als gevolg van klimaatverandering en bodemdaling en veranderende sociale omstandigheden als gevolg van demografie, digitalisering en mobiliteit. Dit leidt tot grote maatschappelijk opgaven op het gebied van gezondheid, inclusie, veiligheid, energietransitie, mobiliteitstransitie en landbouwtransitie.

Het leren en vergaren van nieuwe inzichten gaat verder op het moment dat de wet in werking treedt en we iedere dag met de visie werken. Een ding weten we dan ook zeker en dat is dat we eerder of later behoefte zullen hebben

om de visie aan te vullen, aan te scherpen of te herzien. Of het nu gaat om de vorm en de manier waarop de visie richting geeft aan de uitwerking in Omgevingsplan en programma's, of dat het gaat om nieuwe inzichten op de inhoudelijke opgaven. De oplossingen en knelpunten voor de genoemde nieuwe opgaven beïnvloeden onze ruimtelijke ontwikkeling en de keuzes die we maken voor wonen, werken, recreatie, mobiliteit, natuur en landschap. Ze vragen daarnaast om samenwerking met andere overheden (provincie, Rijk, waterschap, gemeenten) en lokale betrokkenen en belanghebbenden. Antwoorden en inhoudelijke keuzes komen voort uit deze samenwerking en zijn van tevoren niet inhoudelijk vast te leggen in de gemeentelijke Omgevingsvisie. Dit hebben we dan ook niet gedaan. Wel geven we duiding aan deze opgaven en agenderen daarmee de urgentie en de samenwerking die nodig is om tot goede oplossingen te komen.

Om deze redenen hebben we naast een inhoudelijk kader ook een proceskader geschetst in deze visie. Dit proceskader biedt de mogelijkheid om delen van de Omgevingsvisie te herzien onder invloed van nieuwe beleidsinzichten. Ook nodigt de visie uit om voor diverse gebieden een gebiedsprogramma uit te werken, waarin opgaven die daar spelen nader worden uitgewerkt met betrokken partijen en belanghebbenden. Daarmee hebben wij de visie een dynamisch karakter gegeven. Het werken met de Omgevingsvisie zal tot nieuwe inzichten leiden, op het gebied van proces, de planvorm en de manier waarop we nieuwe opgaven willen en kunnen faciliteren. Daarom is het belangrijk om ruimte te scheppen voor bijstelling en vernieuwing.

Dynamische visie

Er zijn nog meer redenen om de toekomstvisie dynamisch op te zetten. Een adaptieve visie die de mogelijkheid geeft om adequaat in te spelen op snel veranderende omstandigheden is een toekomstbestendige visie. We realiseren ons dat trends en ontwikkelingen snel veranderen. Onder invloed van bijvoorbeeld klimaatverandering, afname van biodiversiteit, ontwikkelingen op de woningmarkt, demografie, digitalisering en robotisering, kunnen ontwikkelingen sneller gaan dan we nu kunnen overzien. Wat vandaag gangbaar is op het gebied van wonen, werken, landbouw, mobiliteit of energie, is dat misschien over een aantal jaar al niet meer. Een aantal van deze nieuwe ontwikkelingen komen voort uit transitieopgaven. Bij een transitieopgave staan de gangbare technieken en opvattingen over de uitgangspunten rond een opgave op het punt om fundamenteel te veranderen naar een nieuwe manier van denken en handelen. Een voorbeeld hiervan is het omgaan met de effecten van klimaatverandering (stijgende temperaturen, meer extreme pieken en dalen van regenbuien en grondwaterstanden) in de landbouw en het stedelijke gebied. Deze thema's en opgaven lossen we niet als individuele gemeente op, maar in samenwerking met de regio, het Rijk en ook met individuele gebruikers en belanghebbers. Daar komt tevens bij dat veel ruimtelijke ontwikkelingen niet op zichzelf staan, maar voortkomen uit een fijnmazig samenspel van afspraken tussen provincie, waterschap, het Rijk, kennisinstituten, marktpartijen en belangenvertegenwoordigers en natuurlijk de gebruikers en lokale betrokkenen. De Omgevingsvisie anticipeert op deze transitieopgaven door deze te agenderen. De oplossingsrichtingen worden echter gevonden via regionale én lokale samenwerking. Wat we ook zien is dat veranderingen in de maatschappij elkaar steeds sneller opvolgen. Dit maakt dat een visie op de toekomst de mogelijkheid moet bieden om adequaat in te kunnen spelen op deze snel veranderende omstandigheden.

Tegelijkertijd vragen de huidige ruimtelijk-maatschappelijke opgaven (bijvoorbeeld de krapte op de woningmarkt, klimaatverandering, gezonde leefomgeving) om heldere keuzes en richting, zodat er actie kan worden ondernomen.

Om deze reden zoeken we met deze Omgevingsvisie de juiste balans tussen duidelijkheid qua ruimtelijke kaders en flexibiliteit c.q. wendbaarheid, om tijdig en passend in te spelen op snel veranderende behoeften in de samenleving. Dit doen we door te kiezen voor een combinatie van een inhoudelijke koers op hoofdlijnen én procesafspraken, waarbinnen een nadere afweging en/of uitwerking van keuzes mogelijk is.

De relatie met nationaal, provinciaal en regionaal beleid

Zoals we hierboven ook al hebben geconstateerd staat de Omgevingsvisie van de gemeente Woerden niet op zichzelf, maar hangt samen met andere visies die het gemeentelijke grondgebied overstijgen. Zo heeft de Rijksoverheid een Nationale Omgevingsvisie (NOVI), met bijzondere aandacht voor het Groene Hart. Provincie Utrecht heeft een Provinciale Omgevingsvisie (POVI). Daarnaast werken 16 Utrechtse gemeenten aan het IRP U6 (Integraal Ruimtelijk Perspectief), een visie op de regio Utrecht en heeft Woerden samen met Oudewater, Lopik, Montfoort en IJsselstein een Omgevingsagenda Lopikerwaard opgesteld.

De bijzondere ligging van de gemeente Woerden, centraal in Nederland, midden in het Groene Hart én in de Randstad, maakt Woerden tot een gemeente met bijzondere kwaliteiten en kansen. Deze ligging vraagt echter ook om een blik over de gemeentegrenzen heen. De gemeentelijke Omgevingsvisie geeft daarom niet alleen antwoord op de ontwikkelingen binnen de gemeentegrenzen, maar schetst ook het perspectief van Woerden op deze regionale visies. Inzichten uit deze nota's zijn verwerkt in deze Woerdense Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie vormt daarmee de Woerdense bijdrage aan de (boven)regionale opgaven in de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.

Uitnodiging aan Woerden

Het zijn de inwoners, ondernemers, initiatiefnemers en bezoekers die Woerden tot leven brengen, nu en straks. Daarom is de Omgevingsvisie een uitnodiging om met elkaar Woerden nog duurzamer, veiliger, gezonder en

mooier te maken. Zo zorgen gemeente, inwoners, ondernemers en initiatiefnemers er samen voor dat Woerden ook in 2040 een fijne stad is om te wonen, werken en verblijven.

Leeswijzer

De Omgevingsvisie is opgebouwd zoals afgebeeld in het structuurschema op pagina 9. De Omgevingsvisie begint met de vraag 'Waar staan we nu?'. Dit wordt in woord en beeld beschreven in hoofdstuk 2 'Huidige ruimtelijke hoofdstructuur'. Daarna wordt in hoofdstuk 3 'Trends en ontwikkelingen' beschreven wat er op ons afkomt als gevolg van (inter)nationale trends, zoals bijvoorbeeld klimaatverandering en demografische ontwikkelingen. Wat betekent dat voor de gemeente Woerden? In hoofdstuk 4 'Waarden en uitgangspunten', wordt het Waardenkader beschreven met uitgangspunten en inrichtingsprincipes, als vertrekpunt en ijkpunt voor alle ruimtelijke plannen die we maken voor onze leefomgeving.

De visie wordt in hoofdstuk 5 'Visie op hoofdlijnen' kort en bondig beschreven in vier korte verhaallijnen. De vier verhaallijnen bieden een integrale blik op de toekomst van Woerden tot 2040 en beschrijven hoe verschillende thema's met elkaar samenhangen. Bepaalde gebieden in de gemeente zijn urgenter en dynamischer dan andere. Deze gebieden noemen wij 'hotspots'. In de 'hotspots' komen bepaalde opgaven samen, wat kan leiden tot dilemma's waarin keuzes moeten worden gemaakt. Deze gebieden worden toegelicht in hoofdstuk 6 'Gebieden'. In hoofdstuk 7 'Visie per thema' wordt de visie thematisch uitgewerkt voor wonen, werken, mobiliteit, landbouw, recreatie, natuur, klimaatadaptatie, energie en bodemdaling. De hoofdstukken daarna gaan over proces. In hoofdstuk 8 'Uitwerking Omgevingsvisie', wordt beschreven volgens welke processtappen bepaalde thema's en gebieden verder zullen worden uitgewerkt. Hoofdstuk 9 'Participatie', beschrijft het proces van participatie dat is doorlopen voor het opstellen van deze Omgevingsvisie.

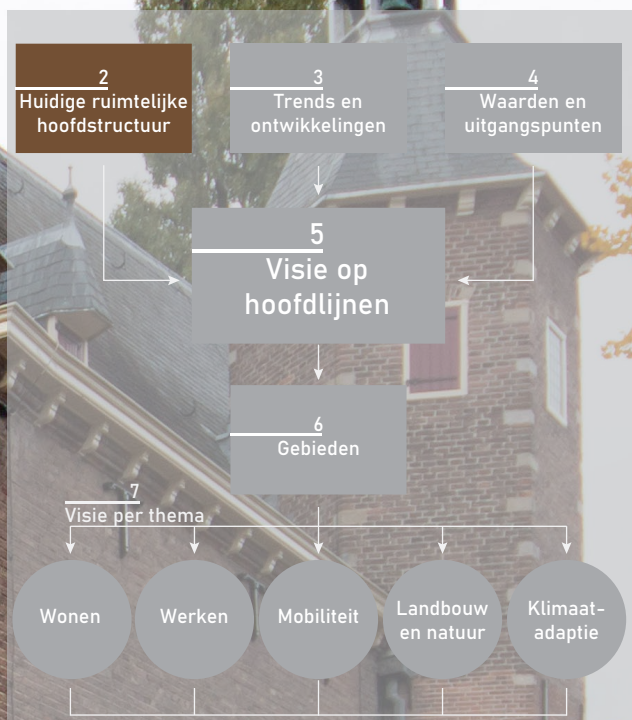
HUDIGE RUIMTELIJKE HOOFDSTRUCTUUR

In dit hoofdstuk wordt de huidige ruimtelijke hoofdstructuur van Woerden toegelicht en verbeeld in de raamwerkaart. De hoofdstructuur draagt bij aan de identiteit en kwaliteit van de leefomgeving. Hiermee vormt dit het vertrekpunt voor de Omgevingsvisie en het nadenken over toekomstige ruimtelijke keuzes in de gemeente Woerden. De raamwerkaart laat de opbouw van Woerden in al haar lagen zien: het landschap, de infrastructuur en de gebruikspatronen (wonen, werken en recreëren).

In de raamwerkaart worden drie lagen onderscheiden. De basislaag wordt gevormd door het landschap, de bodemtypologie, het watersysteem en de hiermee samenhangende landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Deze laag is van oudsher sturend voor het gebruikspatroon. Bijzonder in Woerden is dat deze laag uiteenvalt in twee soorten landschappen: het veenweidegebied en de oeverwal.

De tweede laag wordt gevormd door de infrastructuur, waaronder: snelwegen, provinciale wegen, lokale wegen en spoorverbindingen. Deze infrastructurele laag is vooral

2

de laatste decennia sturend geweest voor ontwikkelingen. Ook bij toekomstige ruimtevragen zal de infrastructuur een belangrijke sturende rol spelen, functies moeten immers bereikbaar zijn.

De derde en bovenste laag bestaat uit het ruimtegebruik voor wonen, werken, agrarisch gebruik en recreatie. Deze laag is nauw verweven met beide onderliggende lagen. Bij nieuwe ruimtelijke vraagstukken wordt daarom steeds gekeken wat de relatie is met het onderliggende landschap en de infrastructuur, alvorens een keuze wordt gemaakt voor de positionering van de betreffende ruimteclaim.

De drie lagen uit de raamwerkaart bevatten een aantal thema's: wonen, werken, voorzieningen, mobiliteit, landbouw, recreatie en natuur. Op al deze thema's is onze leefomgeving voortdurend in ontwikkeling. Onder andere als gevolg van nieuwe behoeftes en ontwikkelingen, zoals klimaatverandering, bodemdaling, inclusie en gezondheid, de energietransitie en de mobiliteitstransitie. Deze thema's komen dan ook terug in deze Omgevingsvisie.

Nieuwkoopse Plassen

Woerdense Verlaat

Oortjespad

Kanis

Zegveld

Kamerik

Woerden

Landgoed Bredius

Oude Rijn

Nieuwerbrug

Wijkpark Molenvliet

Recreatiegebied

A12

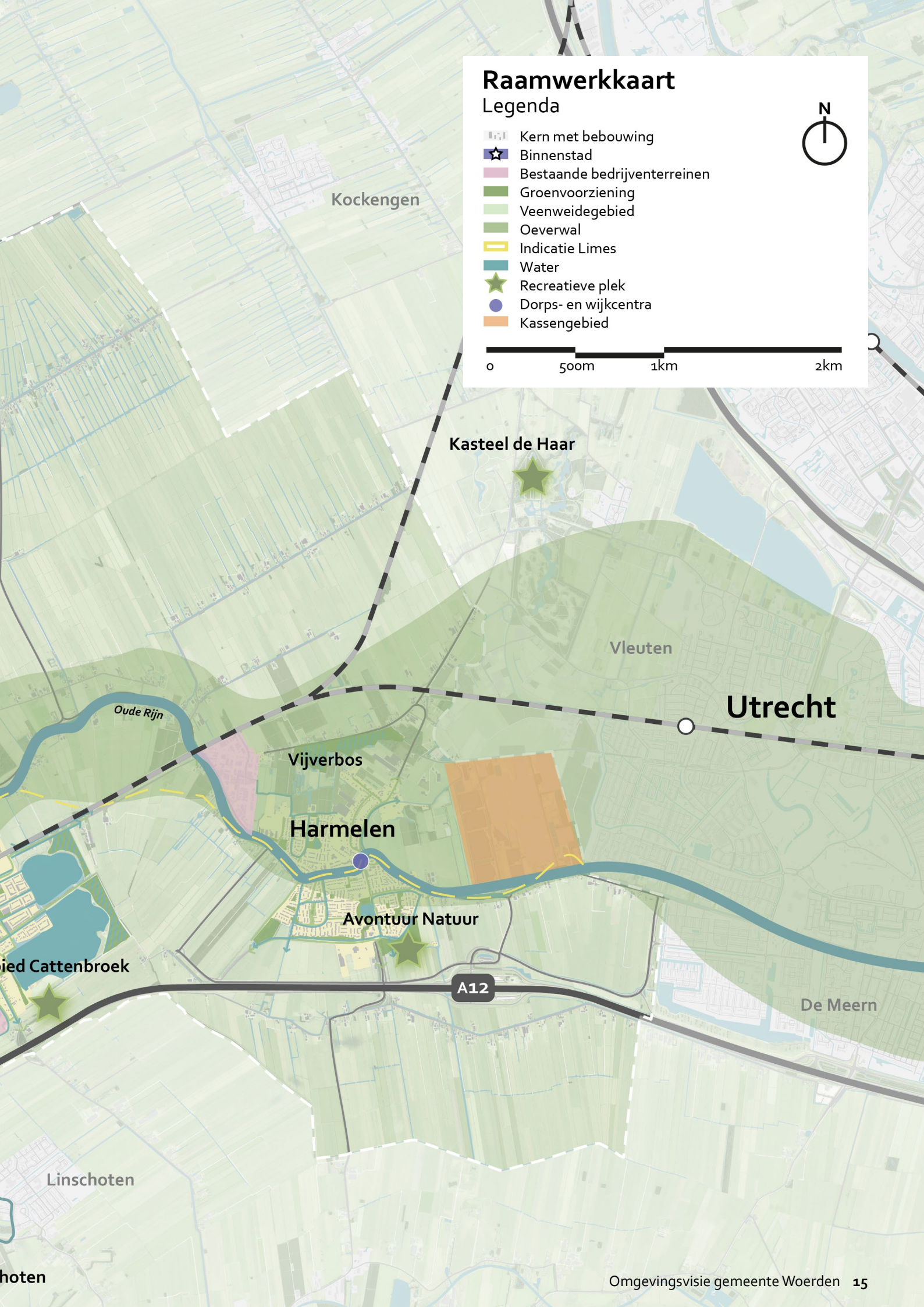
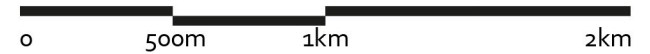
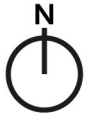
Waarder

Landgoed Linschoten

Raamwerkkaart

Legenda

- Kern met bebouwing
- Binnenstad
- Bestaande bedrijventerreinen
- Groenvoorziening
- Veenweidegebied
- Oeverwal
- Indicatie Limes
- Water
- Recreatieve plek
- Dorps- en wijkcentra
- Kassengebied

Woerden in regionaal perspectief

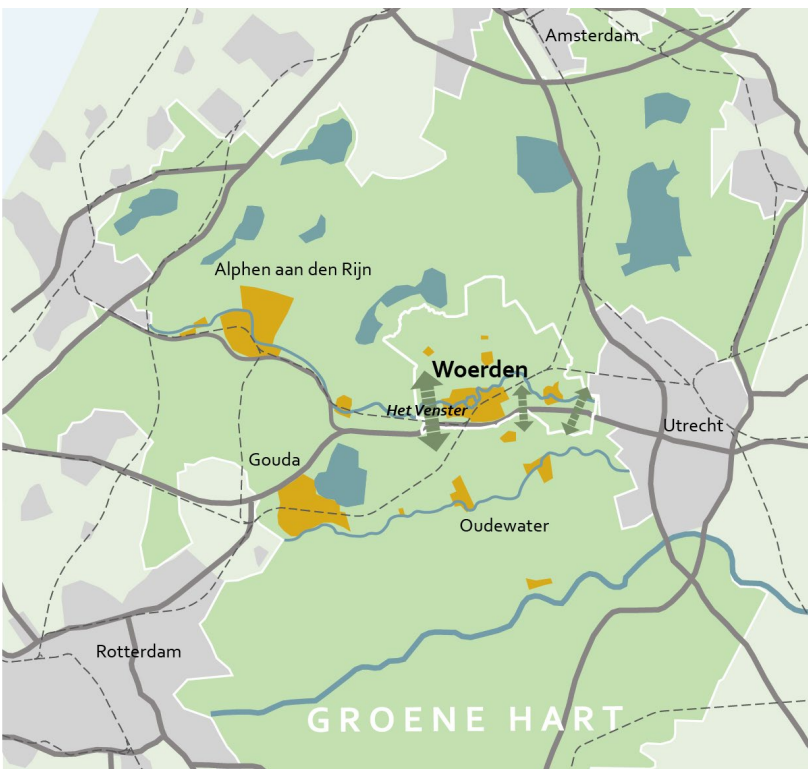
Woerden ligt midden in het Groene Hart, dat door het Rijk als Nationale Omgevingsvisie (NOVI) gebied is aangewezen. Woerden profileert zich als hoofdstad van het Groene Hart. Tegelijkertijd ligt Woerden op de westelijke uitlopers van de Utrechtse agglomeratie, waar landschap en (Rand)stad bij elkaar komen. In het Toekomstperspectief van de Metropoolregio Utrecht is Woerden daarom bestempeld als Groene Poort.

Woerden is de thuisbasis van het Veenweiden Innovatiecentrum, dat zich inzet voor vraagstukken die spelen in het Groene Hart. De gemeente neemt samen met Alphen aan de Rijn en Gouda een voortrekkersrol op zich bij de aanpak van de opgaven die spelen in het Groene Hart. Hierbij kan men denken aan het beleefbaar, zichtbaar maken en behouden van het open veenweidelandschap en het verbeteren van de kwaliteit en vitaliteit van het landschap in brede zin. Deze focus bepaalt de invulling die Woerden geeft aan zijn positie in de regio, maar ook economie, toerisme/recreatie energie en mobiliteit.

Woerden is uitstekend verbonden met de regio, dankzij de ligging aan de 'mobiliteits-as' van het spoor en de snelweg A12. Ook recreatief is de gemeente goed verbonden met de regio, via een uitgebreid netwerk van fietspaden en via de Oude Rijn. Dat maakt de gemeente een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bewoners en bedrijven en maakt de gemeente prettig en leefbaar voor haar inwoners.

Landschap

Het landschap ligt aan de oorsprong van de manier waarop de kernen zich hebben ontwikkeld en vormt dan ook de basis voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling. De hogere stroomruggronden of oeverwallen van de Oude Rijn vormen de woonbasis, die teruggaat naar de Limes (grens) van het Romeinse Rijk, met een castellum (grensfort) ter hoogte van de huidige binnenstad. De strategische ligging gaf Woerden een belangrijke militaire functie, eerst als grensplaats, later als onderdeel van de Hollandse Waterlinie, waarvan de restanten van de vestingwerken nog steeds zichtbaar zijn rond de binnenstad. Ook de 'mobiliteits-as' van de snelweg A12 en het spoor volgen

de oeverwal. Het historische jaagpad langs de Oude Rijn is tot op de dag van vandaag een aantrekkelijke recreatieve route.

Op de ontwikkeling van het omliggende landschap is de kleiwinning van invloed geweest rondom Woerden. Vanaf de 15e tot begin 20e eeuw werd er ten behoeve van de pan- en steenindustrie ten westen van de stad vrij uitgebreid klei afgegraven in de polders vlakbij en later ook verder van het stadscentrum. Men begon met afgraven vlak bij de steenplaatsen langs de Oude Rijn (bijv. de Steenkuiten, nu Prinsenlaan en omgeving, en het Oudeland en Tournovsveld, nu Leidsestraatweg en omgeving). Daarna ging men steeds verder naar het westen, zuiden en oosten om klei te winnen. Daardoor veranderde het agrarisch gebruik van akkerbouw naar veehouderij.

Het veenweidelandschap werd vanaf de vroege middeleeuwen geschikt gemaakt voor agrarisch gebruik, nadat het werd ontgonnen vanuit de linten middels het cope-stelsel. Grote delen van deze verkaveling behoren tot het meest gaaf bewaarde cope-gebied van Nederland. De landbouw heeft het karakteristieke open veenwei-

delandschap gecreëerd in een eeuwenlang proces van ontginnen, ontwateren, bewerken en beweiden. Dit heeft geleid tot een rijk geschakeerd landschap van weiden en sloten met een grote biodiversiteit en een hoge belevingswaarde. Aan de noordkant van Woerden, langs 's-Gravenloot en Geestdorp, is de oorspronkelijke structuur van de oeverwal herkenbaar met lommerrijke doorzichten naar het veenweidegebied.

Nog altijd is het verschil in hoogteligging en de bodemopbouw leidend voor ontwikkelingen. De oeverwal kent een grote dynamiek en stedelijke ontwikkeling, met de spoorlijn en de A12 als aanjagers. Dit wordt ook wel het "dynamische landschap genoemd". Het open veenweidegebied is het "trage landschap", waar landbouw, recreatie en natuur centraal staan. Van oudsher hebben hier minder ontwikkelingen plaatsgevonden. De laatste twee eeuwen zijn de contrasten en ruimtelijke verschillen tussen het veenweidegebied en de oeverwal geleidelijk aan minder geworden. De oeverwal tekent zich minder duidelijk af in het landschap dan in het verleden.

Door voort te bouwen op de specifieke karakteristieken van deze twee verschillende landschappen, bepaald door de mogelijkheden en beperkingen, behouden en versterken we de identiteit van Woerden. Zo vormt het landschap ook de basis voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente. Binnen beide landschappen zijn de opgaven verschillend. Op de stroomruggonden is de opgave het landschap weerbaar te maken tegen de stedelijke dynamiek en tegelijk dienstbaar te laten zijn aan de behoeften van de stadsbewoners. In het veenweidelandschap liggen de opgaven bij bodemdaling, waterkwaliteit en opwek van duurzame energie, waarbij het verdienvermogen van de landbouw, als grootste gebruiker en beheerder van het landschap, op peil wordt gehouden. Ook worden de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten en de recreatiemogelijkheden behouden en ontwikkeld.

Het landschap is ook het decor voor recreatie en ontspanning van de inwoners en bezoekers van Woerden. Voor recreatief gebruik is een goede ontsluiting een belangrijke voorwaarde, waardoor fietsend, wandelend en varend van

het landschap kan worden genoten. Het fiets- en wandelpadennetwerk van Woerden wordt goed gebruikt, maar vertoont nog een aantal 'missing links'. Vooral het westelijk poldergebied biedt weinig doorsteekmogelijkheden en het boerenland is over het algemeen niet doorkruisbaar. Voor recreatievaart zijn de Oude Rijn, de Grecht en de Lange Linschoten van betekenis.

Landbouw

Het landschap is sterk verbonden met de agrarische sector. Vooral in het veenweidegebied is de landbouwsector, met name de melkveehouderij, de belangrijkste beheerder van het landschap en is daarmee belangrijk voor het behoud hiervan. De oeverwal kent een ander agrarisch gebruik met boomgaarden, tuinderijen en glastuinbouw.

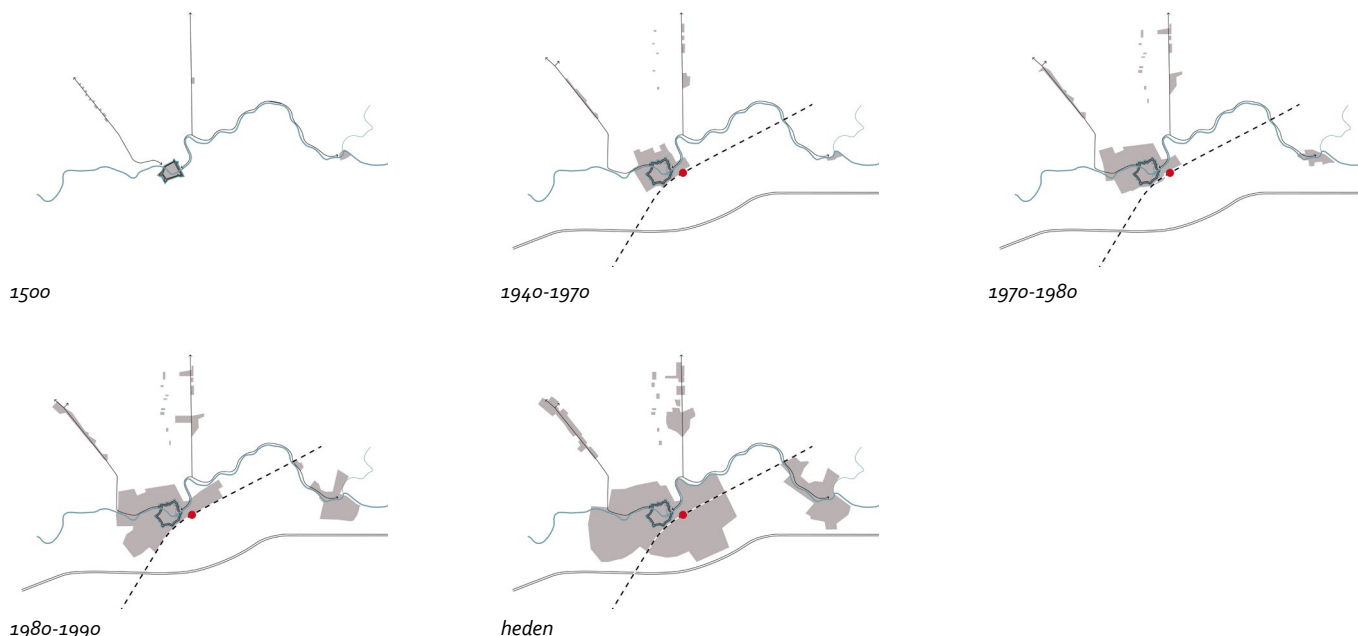
De agrarische sector in zowel het veenweidegebied als op de oeverwal staat onder druk, als gevolg van internationale (markt-)ontwikkelingen, klimaatverandering, bodem-

daling en de stikstofproblematiek. Stedelijke dynamiek langs de stads- en dorpsgrenzen zorgt ook voor druk op de landbouw. Een transitie in de landbouw zal het huidige agrarische gebruik en daarmee het karakter van het veenweidegebied mogelijk ingrijpend veranderen. Een aantal agrarische ondernemers heeft zelf het initiatief genomen om de bedrijfsvoering te verbreden of te extensiveren en daarmee natuurvriendelijker te maken. Ook de productie van elektriciteit met windturbines en zonnepanelen dient zich aan als nieuw verdienmodel voor de agrarische sector.

Natuur

In de zogeheten 'natte as', een noord-zuid gerichte zone die voorheen was voorzien als nationale ecologische hoofdstructuur, zijn natuurgebieden aangewezen die als 'stepping stones' nieuwe ecologische verbindingen bewerkstelligen. De Nieuwkoopse Plassen, net buiten de noordwestelijke gemeentegrens gelegen, zijn onderdeel van Natuur Netwerk Nederland (NNN) en Natura 2000.

Groei van Woerden

Grenzend aan de Meije bevindt zich een blauwgraslandgebied als onderdeel van het Natura 2000 gebied.

Ook bevinden zich binnen de gemeentegrenzen een aantal Groene Contour-gebieden en weidevogelkerngebieden. Natuurplas Cattenbroek en het Vijverbos maken ook deel uit van een natuurnetwerk of 'groene scheg' langs de oeverwallen van de Oude Rijn. Deze verbindt het groengebied Haarzuilens met landgoed Bredius en landgoed Linschoten, ten zuiden van de snelweg. Ook voor de Grecht, een waterloop tussen de Nieuwkoopse Plassen en de Oude Rijn, wordt een functie als natuurverbinding nagestreefd. Dit in aansluiting op het Natuur Netwerk Nederland, met kansen voor gebiedsspecifieke natuur zoals weidevogels en blauwgraslanden.

Kernen

Woerden

Woerden is een historische vestingstad aan de Oude Rijn. Langs deze oude handelsroute ontwikkelde Woerden zich tot een stad. De rijke cultuurhistorie is nog op veel plekken beleefbaar, zowel in de binnenstad als ook daarbuiten.

Woerden is een aangename plaats om te wonen en te werken dankzij de centrale en aantrekkelijke ligging midden in Nederland en in het Groene Hart.

Daarnaast is er een gevarieerd aanbod aan woon- en werkmilieus. De binnenstad vormt het economische, culturele

en sociale hart van de gemeente Woerden en heeft een sterke positie als unieke parel in het Groene Hart. Daaromheen liggen diverse wijken uit verschillende perioden en met verschillende woonmilieus, uiteenlopend van stedelijk tot groen en kleinschalig.

De belangrijkste voorzieningen in Woerden vinden we in en rond de binnenstad en in voorzieningencentra in de wijken. Deze voorzieningen voorzien in de dagelijkse behoeften aan boodschappen, zorg, welzijn en basisonderwijs. Voor een aantal voorzieningen staat het voortbestaan onder druk.

De strategische ligging van Woerden maakt de stad aantrekkelijk als vestigingsplaats voor allerlei soorten bedrijvigheid. Van dienstverlening, zorg en retail tot logistiek en maakindustrie. Woerden heeft ook veel lokaal gewortelde en bij de gemeenschap betrokken bedrijven, met name MKB bedrijven. Al deze sectoren zorgen al eeuwen lang voor veel en diverse werkgelegenheid. In Woerden liggen verschillende werklocaties die ieder hun eigen identiteit en profiel hebben. De terreinen Barwoutswaarder en Honthorst, ten noorden van het spoor, zijn de oudste bedrijventerreinen. Deze kenmerken zich door een zeer hoge bebouwingsintensiteit en zijn vooral geschikt voor kleinschalige, lokale bedrijvigheid. Op sommige plekken vindt reeds revitalisering of transformatie naar gemengd stedelijk gebied plaats. Nieuw-Middelland en Snel en Pola-

nen zijn van meer recente data en liggen aan de zuidzijde van het spoor. Hier vinden we gemengde bedrijvigheid waaronder een aantal grote transportbedrijven, het ziekenhuis en het gemeentehuis. Ook zijn in deze gebieden veel kantoren gevestigd, waarvan een deel verouderd is en leeg staat. Delen van deze gebieden worden getransformeerd naar gemengd stedelijk woongebied. Bedrijventerrein Polanen is het meest recente bedrijventerrein van Woerden en functioneert goed.

De hoofdontsluiting van Woerden is geleidelijk meegegroeiwd met Woerden en bestaat nu uit een afsplitsing vanaf de A12 met aftakkingen het veenweidegebied in. De ontsluitingsstructuur heeft zich vooral ontwikkeld in noord-zuidelijke richting. In de stad is geen duidelijke ontsluitingsstructuur in oost-westelijke richting aanwezig. De voorzieningen voor fietsers binnen Woerden zijn goed. In principe kan iedereen op de fiets binnen 10 minuten in het buitengebied zijn.

Het treinstation van Woerden ligt als scharnierpunt in de stad en vormt een knooppunt voor openbaar vervoer, met regionale spoorverbindingen en een busstation. Woerden is de poort naar het Groene Hart, en het stationsgebied is de poort naar de stad. De gemeenteraad heeft een stedenbouwkundige visie voor het Stationsgebied vastgesteld. Samen met de ontwikkelingen in Nieuw-Middelland en Snellerpoort, (welke zijn vastgelegd in de Structuurvisie Nieuw Middelland en de bestemmingsplannen Snellerpoort en Winkelcentrum Snel en Polanen) wordt dit gebied 'De Poort van Woerden' genoemd.

Woerden heeft sterke groene kwaliteiten met bijvoorbeeld brede groenstructuren langs alle doorgaande wegen en een aantal wijkparken verspreid over de stad. Landgoed Bredius, wijkpark Molenvliet, sportpark Cromwijk, recreatiegebied Cattenbroek en het Westdampark zijn de grootste groene uitloopgebieden in de stad. Ondanks deze groene kwaliteiten van de stad constateren we dat vooral bij de nieuwe inbreidingslocaties er een kwantitatief tekort aan groene recreatieve ruimte en speelvoorzieningen kan ontstaan.

Harmelen

Harmelen is, evenals Woerden, ontstaan op de stroomrug van de Oude Rijn/Leidsche Rijn. De hoofdstructuur van het dorp wordt gevormd door de linten langs de Oude Rijn. Rondom deze oude routes is Harmelen na de Tweede Wereldoorlog geleidelijk gegroeid. De uitbreidingen weerspiegelen de karakteristiek van de periode waarin ze zijn gebouwd en weerspiegelen niet specifiek de karakteristiek van Harmelen. De middeleeuwse kelders van Huize Harmelen zijn een bezienswaardigheid. Het huis ligt in een parkachtige omgeving, waarin de Duiventoren een icoon is. Het dorp Harmelen is de laatste decennia hard gegroeid. Ten noorden en ten zuiden van de Oude Rijn zijn nieuwe woonwijken gebouwd, elk weerspiegelt de tijd waarin ze gerealiseerd zijn.

Harmelen heeft een voorzieningenniveau dat net uitstijgt boven de dagelijkse voorzieningen. De historische linten worden van oudsher gekenmerkt door gemengde woon-werkfuncties. Langs de spoorlijn ligt bedrijventerrein Putkop. Bijzonder is dat op verschillende plekken het landschap tot in Harmelen doordringt, met het Vijverbos als onderdeel van een groene scheg tussen Haarzuilens en landgoed Bredius in Woerden.

Naast het Vijverbos bestaat de groenstructuur rondom Harmelen ook uit Avontuur Natuur van Staatsbosbeheer en het natuurterrein De Kievit. Het natuurterrein De Kievit grenst aan de Hollandse Kade en heeft een belangrijke recreatieve en educatieve functie voor Harmelen.

Zegveld

Zegveld is ontstaan in de Middeleeuwen. Eerst als lintdorp en vanaf de jaren '50 van de vorige eeuw, als gevolg van de nieuwbouw ten noordwesten van de Hoofdweg, uitgegroeid tot een kruisdorp in het veenweidegebied. De Zegveldse wetering, die dwars door het dorp liep, was lange tijd de voornaamste vervoersas; vervoer over land was lange tijd beperkt. Over land was alleen Woerden goed bereikbaar. Vanaf 1958 werd het dorp door de ruilverkaveling uit zijn isolement gehaald en volgde op bescheiden schaal enige nieuwbouw.

De basis van het dorp was en is nog altijd de agrarische sector. Het dorp heeft een sterke eigen identiteit en enkele eigen voorzieningen. Op het bedrijventerrein Nijverheidsbuurt ten zuiden van het dorp is lokale bedrijvigheid gevestigd.

Kamerik en Kanis

Kamerik en Kanis zijn lintdorpen in het veenweidegebied. Bij de ontginningen in de 11e eeuw zijn de gronden rond Kamerik in cultuur gebracht. Het dorp Kamerik werd na de beeldenstorm overwegend protestants. Vanaf 1865 is door de bouw van een rooms-katholieke kerk Kanis ontstaan. Na de Tweede Wereldoorlog heeft er in Kamerik en Kanis op bescheiden schaal nieuwbouw plaatsgevonden, vooral voor de eigen bewoners. De naam Kanis is ontleend aan een herberg, 'De Gerkeerde Kanis', die hier stond in de negentiende en de eerste helft van de twintigste eeuw.

De lintbebouwing van boerderijen is kenmerkend voor Kamerik. Bijzonder is het 'tweede lint'; oude boerderijstroken bestaande uit boerderijen die niet 'aan de weg' langs de Kamerikse Wetering liggen, maar verder het land in staan. Ook bijzonder is de beschermde status van het oudste deel van het centrum van Kamerik als beschermd dorpsgezicht.

Rondom de kerk in Kamerik is sprake van een concentratie van bebouwing en enkele lokale voorzieningen. Aan de zuidzijde van het dorp ligt een bedrijventerrein voor lokale bedrijvigheid. Kanis is te klein om eigen voorzieningen te hebben, daarvoor zijn de bewoners aangewezen op Kamerik of Woerden.

TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

De Omgevingsvisie geeft richting aan de ruimtelijke opgaven tot 2040 waar de gemeente Woerden zich voor gesteld ziet. Deze opgaven komen voort uit trends en ontwikkelingen die vaak niet alleen in Woerden spelen, maar in de hele regio of op nationaal niveau. Om te begrijpen waar de opgaven vandaan komen, wordt in dit hoofdstuk per thema kort de context geschetst: welke trends spelen er en wat betekent dit concreet voor de gemeente Woerden?

Demografie

Er is een grote woningbouwopgave, in heel Nederland. Ook in de gemeente Woerden zal het aantal huishoudens blijven toenemen. Enerzijds door de demografische groei, anderzijds door een verdere afname van het aantal personen per huishouden als gevolg van vergrijzing, de trend om langer zelfstandig thuis te blijven wonen, echtscheidingen en meer alleenstaanden. Bevolkingsgroei is ook nodig voor de gemeente Woerden om voldoende draagvlak te houden voor onze voorzieningen, zoals detailhandel, zorg en onderwijs. Ook de vraag naar het soort woningen verandert. Zo is er bijvoorbeeld steeds

3

meer vraag naar appartementen en levensloopbestendige woningen, eventueel in combinatie met zorg, maar ook naar betaalbare woningen voor starters, nieuwe woonconcepten, bijvoorbeeld kleinschalige woonvormen.

Demografische groei en een toename van het aantal huishoudens vraagt niet alleen om méér woningen, maar ook om meer ruimte voor groen, recreatie en voorzieningen. Dicht bij huis, maar ook buiten de kernen groeit de behoefte aan recreatieve voorzieningen, zowel vanuit de eigen inwoners als vanuit de groeiende Utrechtse stede-

lijke regio. De kwaliteit van het landelijk gebied wordt bovendien steeds breder bekend. Dat zorgt voor meer drukte en veranderend gebruik van ons buitengebied, met meer behoefte aan ruimte voor recreatievoorzieningen. Het gaat daarbij om groene uitloopgebieden en parken met wandel- en fietspaden binnen een straal van circa 5 kilometer om en in de verschillende woongebieden. Daarnaast is sprake van toename van de vraag naar unieke en bijzondere overnachtingslocaties in het Groene Hart en naar georganiseerde sport- en spelvoorzieningen.

Digitalisering

De steeds verdergaande digitalisering heeft effect op allerlei terreinen in de samenleving. COVID-19 heeft ervoor gezorgd dat thuiswerken voor veel mensen een dagelijkse realiteit is geworden. Thuis wordt een plek om te wonen én te werken, werktijden zijn flexibeler en er is meer behoefte aan ontspanning in de directe leefomgeving. Dat heeft gevolgen voor de dynamiek en levendigheid in de wijk en voor de verblijfskwaliteit.

Digitalisering heeft ook invloed op het werken. Er is meer behoefte aan flexibele werkplekken. Internetwinkelen blijft groeien in populariteit wat de detailhandel onder druk zet, en daarmee de levendigheid van binnensteden en wijk- en dorpscentra. Bestaande kantoren voldoen vaak niet meer aan de huidige behoeften en duurzaamheidseisen, wat zorgt voor leegstand.

Onze mobiliteit verandert ook als gevolg van digitalisering. Online werken en internetwinkelen hebben mogelijk effect op de hoeveelheid en het soort verkeer. Denk bijvoorbeeld ook aan pakketdiensten. Maar er ontstaan door digitalisering ook andere mobiliteitsconcepten zoals

deelmobiliteit en Mobility as a Service (MaaS). Deelmobiliteit gaat over het delen van een auto, fiets of Licht Elektrische Voertuigen (LEV's) zoals elektrische (bak) fietsen, elektrische scooters, scootmobielen en elektrische steps, vaak via een app. MaaS is een digitale dienst die het kiezen, plannen en boeken van het beste vervoermiddel per reis makkelijker maakt. Dit leidt op termijn mogelijk tot een lager autobezit.

Bodemdaling

De gemeente Woerden heeft in toenemende mate te maken met bodemdaling. De voornaamste oorzaak van bodemdaling in het grootste deel van het landelijk gebied is oxidatie van veen. Veen oxideert ten gevolge van de ontwatering van de veenbodems. Dit effect is sterker in periodes van droogte, als gevolg van klimaatverandering. De grootte van de bodemdaling ligt veelal tussen de 0,5 en 1 cm per jaar (in de periode 1955-2008). In het bebouwd gebied is zetting door het gewicht van de weg en zwaar verkeer de grootste oorzaak van bodemdaling. Dat heeft een kostenverhogend effect op het beheer van de bovengrondse en ondergrondse infrastructuur.

Het omhoog brengen van het grondwaterpeil remt de oxidatie en daarmee de bodemdaling. Dat heeft gevolgen voor agrarische activiteiten, omdat de grond dan te nat wordt om te bewerken, bijvoorbeeld om koeien op te laten grazen. Er zullen nieuwe verdienmodellen nodig zijn voor de landbouwsector, bijvoorbeeld het wijzigen van teelten, energieopwekking, groenblauwe diensten en andere nevenactiviteiten. Daarmee verandert ook het landschap. De landbouwsector is de primaire beheerder van het landschap en is daarmee belangrijk voor het behoud hiervan. Een transitie naar een toekomstbestendige, duurzame en circulaire agrarische sector is nodig om de bodemdaling terug te dringen, maar ook om de biodiversiteit en het dierenwelzijn te verbeteren.

Gezondheid

Onze leefomgeving heeft effect op onze gezondheid en onze kwaliteit van leven. Gezondheid raakt aan veel thema's. Denk aan zaken als een schone lucht, (verkeers) veiligheid en rust, maar ook aan een gezonde levensstijl, eenzaamheid en inclusie van de samenleving. Daarmee bedoelen we een samenleving waarin iedereen meedoet en iedereen zich thuis voelt. Dan gaat het om woningen voor alle doelgroepen, voldoende voorzieningen op korte afstand en ruimte voor ontmoeting. Wanneer we het hebben over gezondheid, dan hebben we het over de gezond-

heid van mens en dier. De biodiversiteit staat onder druk. Door oog te hebben voor de natuur en het dierenwelzijn kunnen we de biodiversiteit vergroten en onze leefomgeving natuurinclusief maken. Denk aan het maken van robuuste groenstructuren en ecologische verbindingen, het vergroenen van de woonwijken en het integreren van nestgelegenheden voor vogels, vleermuizen en insecten in onze gebouwen.

Een gezonde levensstijl wint aan populariteit. Dit draagt bij aan de toename van de behoefte om te sporten, te bewegen, te spelen en te ontspannen in de buitenruimte. Meer fietsen en wandelen en minder gebruik van de auto is goed voor de verkeersveiligheid en leefbaarheid in de wijken, maar ook voor de natuur en voor de gezondheid. Wanneer we doorgaan op de oude voet, kan bovendien het wegennet het verkeersaanbod simpelweg niet meer aan. Dat vraagt om een mobiliteitstransitie, waarbij niet de auto, maar de mens centraal staat. Woerden leent zich door haar centrale ligging en als compacte stad bij uitstek voor extra inzet op de fiets en het openbaar vervoer. Er wordt een toename verwacht van het aantal treinen op het spoortracé, waarmee de trein voor Woerden nog belangrijker wordt.

Wereldwijd neemt de vraag naar grondstoffen toe, terwijl de voorraden afnemen. In een circulaire economie zijn we veel minder afhankelijk van nieuwe grondstoffen. Hergebruik van materialen in nieuwe toepassingen heeft mogelijk positieve gezondheidseffecten op de kwaliteit van bodem, water, lucht en biodiversiteit. Circulariteit kan doorwerken in de uitvoering van alle in deze Omgevingsvisie opgenomen thema's.

Klimaatverandering

Het klimaat verandert mondiaal onder invloed van menselijk handelen. Dit merken we door meer en langere periodes van droogte en hitte, of juist van regen en zware piekbuien. We zullen hier op moeten reageren, enerzijds door het beperken van onze CO₂-uitstoot en anderzijds door onze leefomgeving aan te passen aan het veranderende klimaat.

De nationale doelstelling om onze CO₂-uitstoot terug te dringen maakt een energietransitie noodzakelijk. Dat betekent dat we onze gebouwen anders moeten verwarmen, koelen en beter isoleren. Ook ons gedrag, vraagt om aanpassing, bijvoorbeeld op het gebied van mobiliteit. Het vraagt ons ook om ruimte te maken voor het opwekken van duurzame energie. De energietransitie zal naar verwachting veel impact hebben voor inwoners en bedrijven. Daarnaast zorgt veenoxidatie voor veel CO₂-uitstoot, wat kan worden tegengegaan door het waterbeheer in ons buitengebied te veranderen. Maar ook de impact op het landschap zal groot zijn bij een hoger grondwaterpeil en de inpassen van windmolens en zonnepanelen – technieken die overigens constant worden verbeterd.

Naast de energietransitie, krijgen we te maken met klimaatadaptatie in onze leefomgeving en openbare ruimte om zo de gevolgen van klimaatverandering beter te kunnen opvangen. Hittestress door hogere temperaturen kan worden tegengegaan door de leefomgeving te vergroenen en meer bomen te planten die zorgen voor schaduw. Meer ruimte voor wateropvang kan wateroverlast bij hevige regenbuien voorkomen en zorgt ervoor dat water wordt vastgehouden dat gebruikt kan worden in perioden van langdurige droogte.

WAARDEN EN UITGANGSPUNTEN

In opmaat naar de Omgevingsvisie heeft de gemeente Woerden het Waardenkader vastgesteld, waarop dit hoofdstuk is gebaseerd. Het Waardenkader beschrijft de kernkwaliteiten van Woerden en waar de gemeente voor staat. Het gaat over de identiteit van de gemeente waarmee Woerden zich op ruimtelijk gebied onderscheidt van andere gemeenten. Het Waardenkader schetst vervolgens de uitgangspunten, waarden en inrichtingsprincipes van de Omgevingsvisie.

Identiteit

Woerden heeft een rijke geschiedenis die nauw verknoopt is met zijn strategische ligging in het landschap, op de oeverwal van de Oude Rijn te midden van het open veengebied van het Groene Hart. Deze twee landschapstypen bepalen tot op de dag van vandaag de ontwikkeling en identiteit van Woerden, Harmelen, Kamerik, Kanis en Zegveld. Het open polderlandschap en de cultuurhistorische kwaliteiten worden gewaardeerd door inwoners en toeristen. De centrale ligging van Woerden en de uitstekende

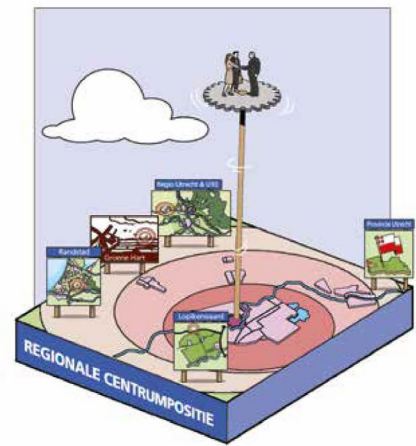
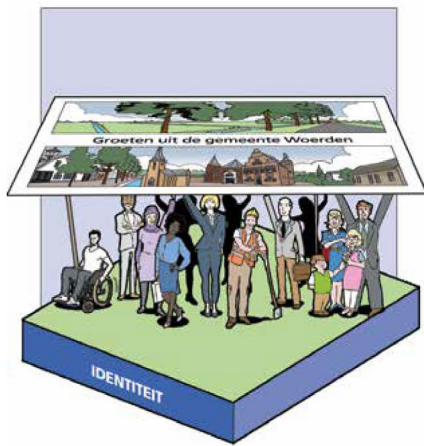

bereikbaarheid met de auto, per spoor en op de fiets zijn mede bepalend voor de identiteit van Woerden.

Naast het groene landschap valt Woerden ook op doordat de stad relatief stedelijk is ten opzichte van de omliggende gemeenten in het Groene Hart. Daarmee voorziet gemeente Woerden in een uniek aanbod van hoogwaardige stedelijke voorzieningen, in combinatie met de 'menselijke maat' van de kleinere kernen en de sociale dynamiek die daarbij hoort. Gemeente Woerden kan daarom gezien

worden als het scharnierpunt tussen het verstedelijkte gebied in de regio Utrecht en het landelijke gebied in het Groene Hart.

Ruimte voor groei en ontwikkeling is belangrijk voor het in stand houden van een levendige, vitale en bereikbare gemeenschap en om een eigen centrumfunctie en identiteit te bewaren in deze verstedelijkte regio. De grootste verstedelijking concentreert zich parallel aan de Oude Rijn en snelweg A12. Alle kernen in de gemeente liggen vrij en hebben daardoor een eigen karakter en identiteit.

Uitgangspunten

Het Waardenkader benoemt een aantal uitgangspunten voor de kwaliteit van de leefomgeving. De vitaliteit, identiteit en de regionale positie van de gemeente Woerden zijn de uitgangspunten waarmee wij rekening houden bij veranderingen in onze leefomgeving. Bij iedere keuze over de toekomst van de gemeente Woerden staan deze drie uitgangspunten centraal, zodat behouden wordt wat wij nu in gemeente Woerden waarderen.

1. **Identiteit:** De toekomstige fysieke leefomgeving past bij de identiteit van de verschillende gebieden en kernen in gemeente Woerden. Met de identiteit bedoelen we het beeld van gemeente Woerden dat inwoners, ondernemers en politiek van de gemeente Woerden samen delen. Het gaat erom samen uit te spreken wie we zijn en wat we belangrijk vinden in onze gemeente.
2. **Vitaliteit:** De toekomstige leefomgeving draagt bij aan een vitale stad, vitale dorpen en vitale landelijke gebieden, waarin iedereen mee kan doen. Deze leefomgeving is vitaal in sociaal, ecologisch en economisch opzicht.
3. **Regionale centrumpositie:** Gemeente Woerden is geen eiland maar verbonden met de regio. Daarom krijgt de toekomstige leefomgeving van gemeente Woerden vorm in samenhang met de regionale opgaven in het Groene Hart en de regio Utrecht.

Waarden van Woerden

In het Waardenkader worden, vanuit de identiteit en de uitgangspunten, zeven waarden gedefinieerd die Woerden karakteriseren en dragen. De waarden geven aan wat

we met elkaar zó belangrijk vinden voor de toekomstige leefomgeving, dat dit bepalend is voor alles wat we doen in de ruimtelijke leefomgeving. Deze waarden zijn doorslaggevend bij de keuzes op het gebied van landschap en ecologie, wonen, werken, recreatie, mobiliteit en energie.

Sociaal en ondernemend

We vinden het belangrijk dat iedereen kan meedoen in onze gemeente. Verbondenheid en saamhorigheid zijn zichtbaar in sociale structuren. We kijken daarom niet alleen naar ruimtelijke factoren, maar werken aan een inclusieve leefomgeving voor ons allemaal.

Inwoners en ondernemers in de gemeente Woerden zijn ondernemend ingesteld en hechten waarde aan hun eigen verantwoordelijkheid. In Woerden zien we dit als een belangrijke kracht. Wij vinden het belangrijk om de handen uit de mouwen te steken en op die manier verantwoordelijkheid te nemen voor onze gemeenschap.

Vitale en veerkrachtige kernen en wijken

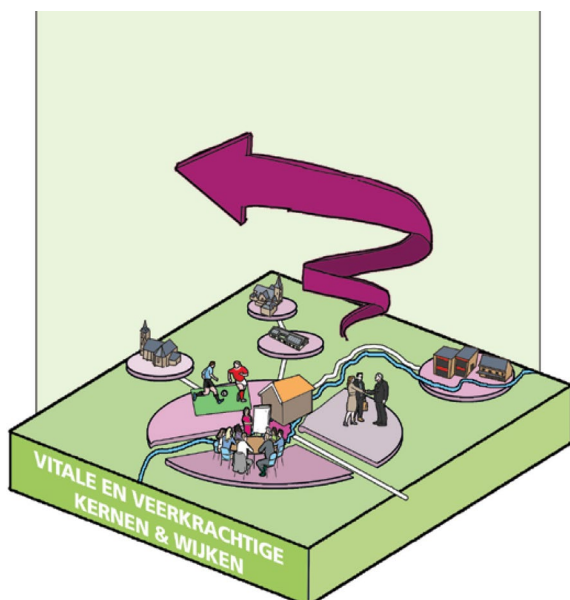
De kernen Kamerik, Harmelen en Zegveld hebben ieder een sterke eigen identiteit, zowel in ruimtelijk als in sociaal opzicht. Dit geldt in mindere mate ook voor Woerden en de verschillende wijken die de stad kent. Dat maakt de woon- en leefgemeenschappen veerkrachtig. Warm, energiek en gemoedelijk zijn veelgehoorde woorden, als het gaat over de sfeer binnen onze gemeente. Dit willen we koesteren.

Ook het ondernemerschap is een motor achter krachtige initiatieven op zakelijk en sociaal gebied. Veel ondernemers laten zien dat zij erg betrokken zijn bij hun dorp of wijk. Wij vinden het belangrijk dat inwoners zich thuis voelen, gekend worden en zich kunnen identificeren met hun leefomgeving, waar zij wonen, werken, zorgen en recreëren.

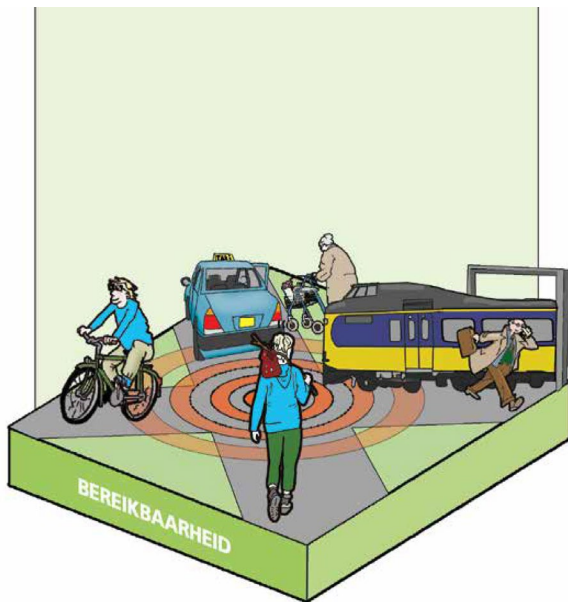
Hoogwaardige voorzieningen en centrum voor de regio

In de stad Woerden genieten we van een hoogwaardig voorzieningenniveau, zoals winkels, scholen, treinstation, medische en ouderenzorg, theater en festivals en ook een aantrekkelijke binnenstad. Tegelijkertijd is gemeente Woerden onderdeel van de regio Utrecht en maken onze inwoners graag gebruik van de voorzieningen die de stad Utrecht te bieden heeft.

Wij vinden het belangrijk dat de gemeente Woerden haar centrumfunctie behoudt en samenwerkt met regionale partners in de regionale opgaven. De vitaliteit van de voorzieningen en de regionale positie worden gewaarborgd door een goede bereikbaarheid en voldoende draagvlak.

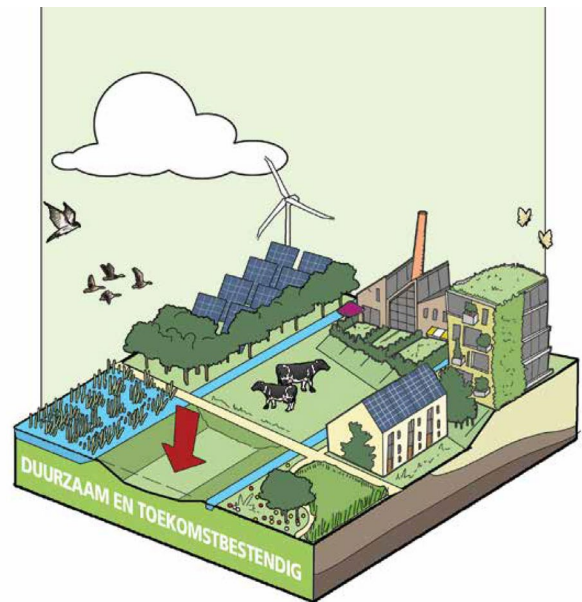

Bereikbaarheid

De centrale ligging en goede bereikbaarheid zijn van oudsher twee van de krachtigste eigenschappen van de gemeente Woerden. Waar het belang van de waterwegen in de loop van de tijd is afgenomen, is dit overgenomen door het spoor en de snelweg. Bereikbaarheid is essentieel voor de leefbaarheid in kernen en wijken.

We vinden het belangrijk dat wij ons snel en gemakkelijk kunnen bewegen in, van en naar Woerden, en dat mobiliteit voor iedereen toegankelijk en veilig is. De fiets speelt daarbij een centrale rol. De huidige ontsluiting van de gemeente voor auto, OV, fiets en te voet willen we versterken, zodat Woerden ook in de toekomst leefbaar en bereikbaar blijft.

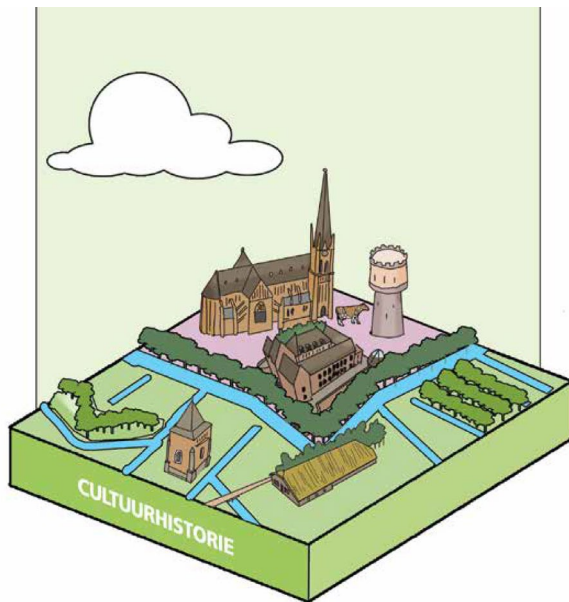

Duurzaam en toekomstbestendig

Wij vinden het belangrijk dat we zorg dragen voor onze leefomgeving, ook voor onze kinderen. Nieuwe ontwikkelingen zijn toekomstbestendig, zodat Woerden ook op de lange termijn een aantrekkelijke plek is.

We leveren onze bijdrage aan de energietransitie. We houden rekening met het water- en bodemsysteem, luchtkwaliteit en ecologie. Onze leefomgeving is bestand tegen klimaatverandering. Ook houden we rekening met lokale gebiedskenmerken, sociaaleconomische factoren en (toekomstig) gebruik. We gebruiken onze ruimte bewust.

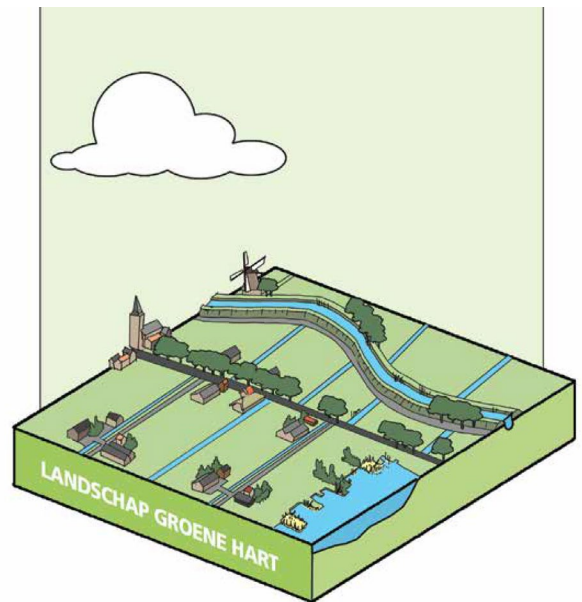

Cultuurhistorie

De rijke cultuurhistorie van onze gemeente is zichtbaar in de historische binnenstad met zijn vele monumenten en het polderlandschap met de cope-verkaveling. De Limes (die sinds 2021 de status heeft van UNESCO Werelderfgoed) en de Hollandse waterlinie zijn nog steeds zichtbaar in het landschap. Ook met evenementen zoals de Koeimart wordt de geschiedenis zichtbaar en beleefbaar.

Wij vinden de cultuurhistorische waarden in de gemeente Woerden en het omliggende landschap belangrijk voor onze identiteit. Dit erfgoed willen we behouden, benutten en ontwikkelen door oog te hebben voor de instandhouding en bereikbaarheid ervan voor onze inwoners en toeristen.

Landschap van het Groene Hart

Het weidse landschap van de gemeente Woerden in het Groene Hart is van grote betekenis voor de identiteit en vitaliteit van de gemeente Woerden. Het landschap is geen statisch gegeven maar een levend systeem dat zich voortdurend aanpast. Tegenwoordig vormt het een bron voor recreatie, toerisme, agrarische activiteit en landschapsbeleving.

Ook in de toekomst spelen er nieuwe ontwikkelingen die het gebruik en de beleving van het landelijk gebied zullen veranderen. Denk aan zaken als bodemdaling, de energietransitie, de druk vanuit de stedelijke omgeving om te wonen en te recreëren en de transitie naar een circulaire landbouw. De gemeente Woerden herkent kansen om deze opgaven toekomstbestendig op te lossen.

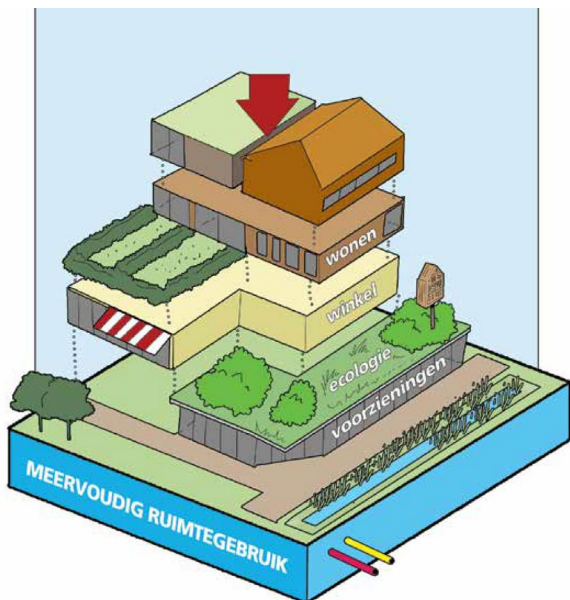
Ruimtelijke inrichtingsprincipes

De uitgangspunten en de 'Waarden van gemeente Woerden' zijn de basis voor de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente. Zij vormen de fundering voor de Omgevingsvisie van gemeente Woerden. Maar bij het maken van ruimtelijke plannen moeten zij nog wel concreet gemaakt worden. Dat doen we met de vier onderstaande ontwerpprincipes, die sturend zijn bij het ontwerpen van ruimtelijke plannen.

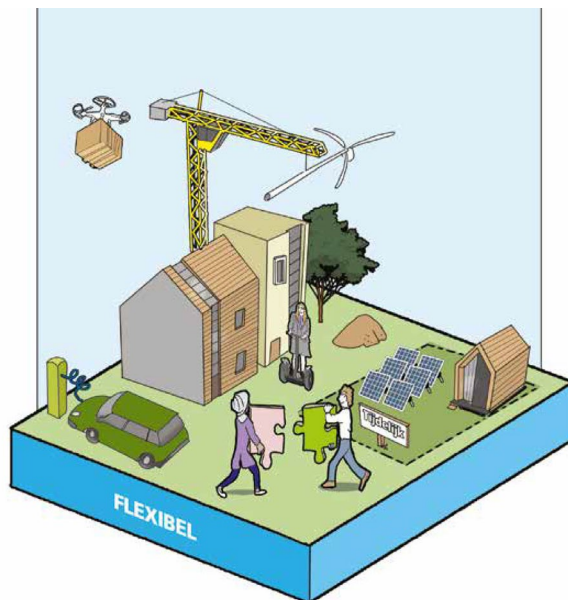
Meervoudig ruimtegebruik

De ruimte is schaars. Daarom wordt de beschikbare ruimte nooit gebruikt voor het toevoegen van één enkele waarde. Het is bijvoorbeeld niet voldoende om een gebied alleen economisch te ontwikkelen. Meervoudig ruimtegebruik gaat uit van het benutten van de ruimte voor meerdere functies in de boven- en ondergrond tegelijkertijd, zodat er een combinatie plaatsvindt van bijvoorbeeld landschap, watersysteem, werken, energie en mobiliteit. Hierbij houden we rekening met zowel de ondergrond als de lucht.

Flexibiliteit

Flexibiliteit in gebruik en in functie moet mogelijk zijn. Nieuwe technologie voor mobiliteit, verstedelijking en landelijk gebied bieden nieuwe mogelijkheden en leveren ook nieuwe vragen op. Het is daarom van belang om ontwikkelingen te zien als tijdelijk en rekening te houden met de toekomstige opgaven voor een gebied. Dat maakt keuzes in de toekomst makkelijker.

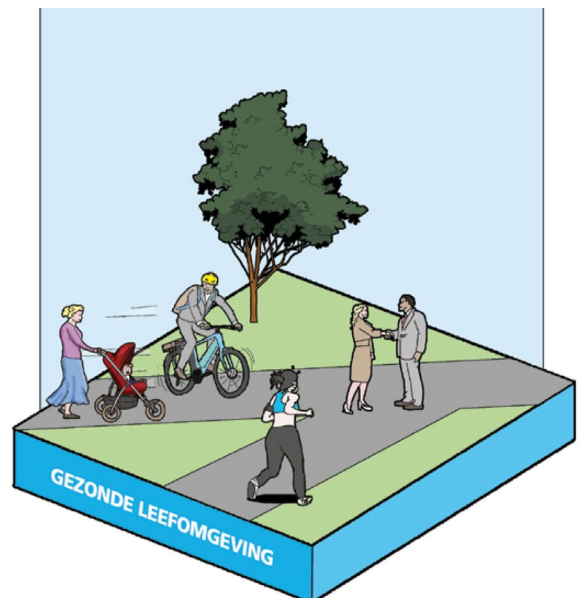
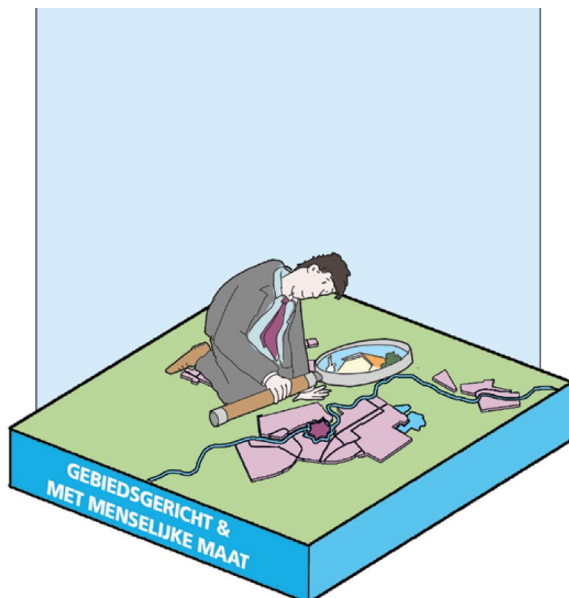

Gebiedsgericht en met menselijke maat

Hoe we een gebied inrichten, moet passen bij de identiteit, de kenmerken en de kwaliteiten van dat gebied. Ook moet het aansluiten bij de plaatselijke gebiedskenmerken en behoeftes en leefwereld van de inwoners. Dit draagt bij aan de vitaliteit van het gebied.

Gezonde leefomgeving

Gezondheid van mens en natuur staat centraal in de bebouwde omgeving. We zorgen voor een gezonde kwaliteit van de leefomgeving. Ook moet de omgeving uitnodigen om te bewegen, elkaar te ontmoeten en het groen te beleven.

VISIE OP HOOFDLIJNEN

Nu we weten waar we staan en wat er op ons af komt, en nu we de waarden hebben benoemd die onze identiteit vormen, kunnen we bepalen waar we naar toe willen in de toekomst. Dit doen we door een ontwikkelperspectief op hoofdlijnen te schetsen voor onze leefomgeving. We geven een doorkijk op de langere termijn, tot 2040, en laten zien hoe de verschillende thema's met elkaar samenhangen en wat daarbij de ambities van de gemeente Woerden zijn.

Waar willen we naar toe?

De kernambitie is om een vitale, duurzame, sociaal-inclusieve en veilige leefomgeving te borgen en te ontwikkelen, met als ankerpunt haar eigen identiteit binnen de regio. Met deze kernambitie bevorderen we een toekomstbestendige samenleving en leefomgeving in Woerden. De uitgangspunten en waarden zoals toegelicht in hoofdstuk 4 zijn hierbij richtinggevend.

De visie op hoofdlijnen wordt verwoord in vier verhaallijnen. Deze verhaallijnen zijn hierna verder uitgewerkt en geconcretiseerd, geschreven vanuit het perspectief van de

(verre) toekomst, zodat een levendig beeld ontstaat van de toekomstige leefomgeving in de gemeente Woerden.

Beheerste groei en transformatie, omwille van onze vitaliteit

De gemeente Woerden is in 2040 gedoseerd gegroeid en is daardoor nog altijd een vitale stad in de regio. Er wordt duurzaam gewoond, gewerkt en gerecreëerd.

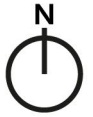
Woerden gaat niet voor ongebreidelde groei van wonen en werken. We richten ons dus niet op het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid en de daarbij behorende groei van de (werkende) bevolking. Wel willen we dat het bestaande bedrijfsleven ruimte krijgt om door te ontwikkelen.

Daarmee draagt Woerden tevens bij aan de opgaven in de Utrechtse regio. Daarvoor is wel ruimte nodig voor een beheerste groei van wonen, werken en infrastructuur. Woerden groeit geleidelijk in de richting van 60.000 inwoners. De binnenstad van Woerden is levendig, met een compact winkelgebied, horeca, een toegenomen woonfunctie, en diverse culturele voorzieningen, sommige met een regionale aantrekkingskracht. De eigen identiteit van de verschillende wijken, kernen en gebieden is zichtbaar en beleefbaar. De historische, culturele, sociale, natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten zijn gewaarborgd bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Dat doen we

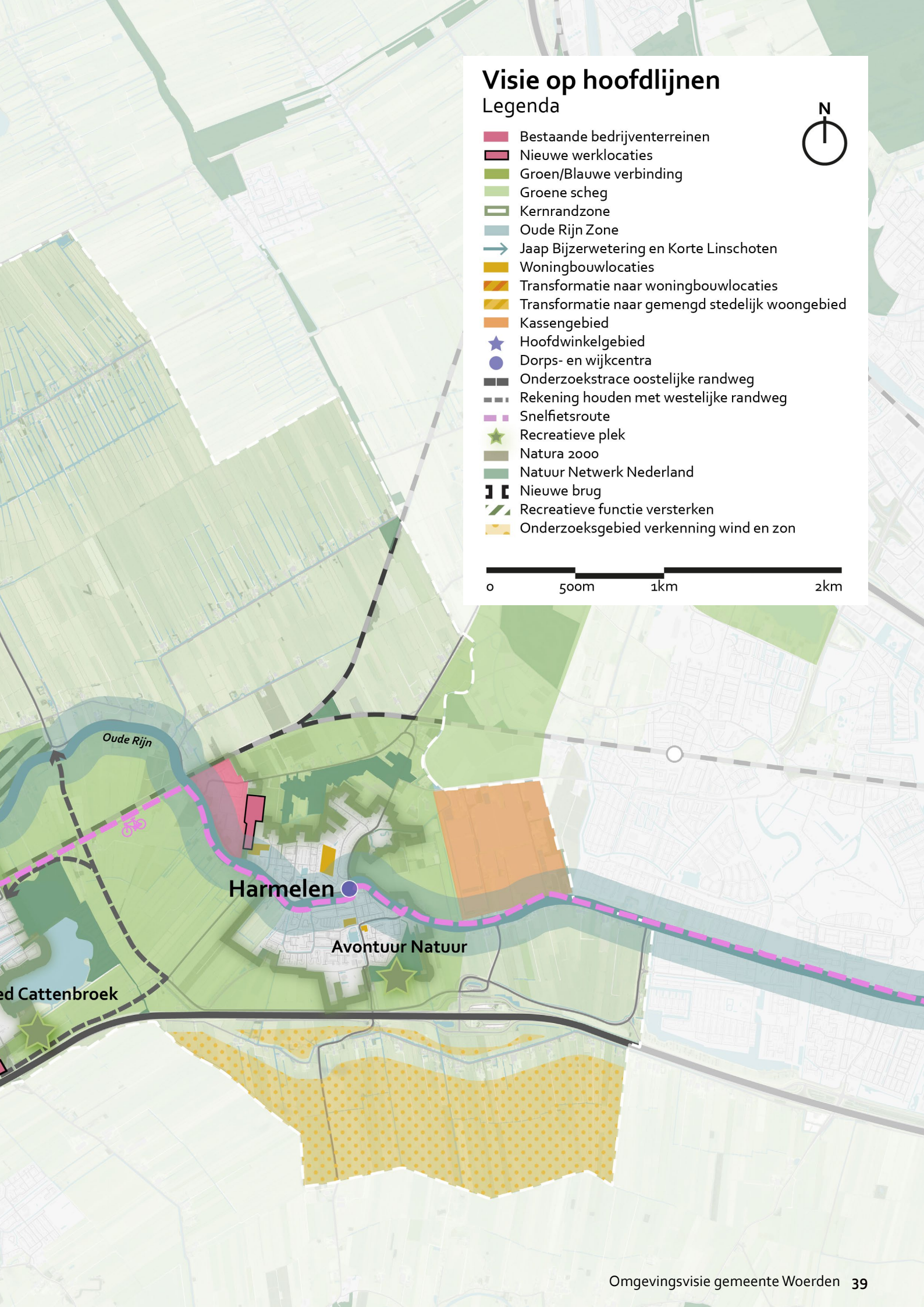
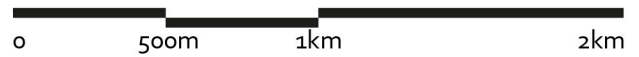

Visie op hoofdlijnen

Legenda

- Bestaande bedrijventerreinen
- Nieuwe werklocaties
- Groen/Blauwe verbinding
- Groene scheg
- Kernrandzone
- Oude Rijn Zone
- Jaap Bijzerwetering en Korte Linschoten
- Woningbouwlocaties
- Transformatie naar woningbouwlocaties
- Transformatie naar gemengd stedelijk woongebied
- Kassengebied
- Hoofdwinkelgebied
- Dorps- en wijkcentra
- Onderzoekstrace oostelijke randweg
- Rekening houden met westelijke randweg
- Snelfietsroute
- Recreatieve plek
- Natura 2000
- Natuur Netwerk Nederland
- Nieuwe brug
- Recreatieve functie versterken
- Onderzoeksg gebied verkenning wind en zon

door duurzame keuzes te maken volgens onze ruimtelijke inrichtingsprincipes (zie hoofdstuk 4). Om onze gemeente vitaal te houden voegen we woningen en werklocaties toe, waarmee onze inwoners, ondernemers en werknemers worden gehuisvest op een manier die aansluit bij de diverse woonbehoeften. Hiermee spelen we in op de ontwikkelingen in de regio. De woningen zijn gesitueerd in een leefomgeving die de kwaliteiten en waarden van Woerden, Harmelen, Kamerik en Zegveld benadrukt en versterkt. Bij groei van het aantal inwoners en het bouwen van nieuwe woningen hoort ook een evenredige groei in het aantal arbeidsplaatsen, voorzieningen en een groeiend oppervlak aan recreatief groen en natuur in het buitengebied., wat bijdraagt aan duurzaamheid en gezondheid voor mens en dier.

In de stad Woerden zijn er voor nieuwe woongebieden voldoende locaties beschikbaar in binnenstedelijk gebied. Dit past ook bij de reeds eerder in gang gezette koers om te bouwen in binnenstedelijke gebieden. In de kernen Harmelen, Zegveld en Kamerik zal er in de toekomst ook aan de randen van de dorpen worden gebouwd. Hiervoor zijn een aantal zoeklocaties in beeld die in hoofdstuk 6 nader zullen worden toegelicht.

In Woerden kiezen we ervoor om te bouwen in hoge dichtheid, met name rond het stationsgebied. De reden hiervoor is tweeledig. Ten eerste is het daardoor niet nodig om polders op te offeren voor wonen in het zeer waardevolle landschap van het Groene Hart. Ten tweede is het logisch om te verdichten rond een OV-knooppunt. Woningen bouwen rond het station resulteert in meer gebruik van het openbaar vervoer en minder autogebruik. De uitdaging bij het bouwen in hoge dichtheid is om de “Woerdense maat”, zoals onder anderen beschreven in de visie voor het stationsgebied, te behouden. Het gebied moet dus echt onderdeel uit gaan maken van de identiteit van de stad.

Door de nabijheid van wonen en werken vindt onze groeiende beroepsbevolking werkgelegenheid in de buurt en houden we het woon-werkverkeer zo beperkt mogelijk. Binnenstedelijke revitalisering van bestaande verouderde bedrijventerreinen naar gemengde buurten zorgt voor afwisselende werkmilieus. Bedrijven die niet passen in een gemengd woon-werkmilieu zijn uit de stad en uit de linten verplaatst naar bedrijventerreinen waar bedrijven worden geclusterd op goed ontsloten plekken. Voor uitbreiding wordt er tot 2030 gebruik gemaakt van

locaties die beschikbaar zijn vanuit de schuifruimte. Voor de periode 2030 tot 2040 denken wij ongeveer 20 hectare aan additioneel bedrijventerrein nodig te hebben, maar brengen deze opgave nog nader in beeld. Daarbij is tevens rekening gehouden met eventuele effecten van mogelijke binnenstedelijke transformatie van bedrijventerreinen naar gemengde woon-en werkgebieden. Binnen de kern van Woerden bevinden zich nog enkele kleine bedrijfstreinen, die geherstructureerd kunnen worden tot woongebied. Dit komt na 2030 aan de orde, als de Schuifruimte locaties Putkop en de Burgemeester van Zwietenweg geheel zijn uitgegeven.

De binnenstad van Woerden vormt het hart van onze gemeente. Als centrale ontmoetingsplek, voor inwoners, bezoekers uit de regio en als belangrijke drager van winkels, horeca en voorzieningen. De binnenstad blijft vitaal door het winkelgebied compact te houden met aantrekkelijke voorzieningen, kunst en cultuurvoorzieningen en horeca. Ook wordt het ruimtegebruik afwisselender door meer ruimte te creëren voor wonen en kleine kantoorfuncties in de binnenstad. De bereikbaarheid van de binnenstad blijft op peil door goede openbaar vervoersverbindingen en fietsvoorzieningen. Een autoluwe binnenstad is het uitgangspunt.

Goede bereikbaarheid en verbondenheid met de regio, voor een betere leefkwaliteit

Beheerste groei en transformatie gaan gepaard met het borgen van bereikbaarheid en het voorkomen van opstoppingen door autoverkeer. Enerzijds door het stimuleren van fietsen, wandelen, openbaar vervoer en gedragsverandering. Anderzijds door het aanpassen van de weginfrastructuur voor autoverkeer.

De centrale ligging en goede bereikbaarheid zijn van oudsher twee van de krachtigste eigenschappen van de gemeente Woerden. Met de auto, maar zeker ook met het openbaar vervoer, met de fiets of lopend zijn de kernen en het landschap uitstekend ontsloten en toegankelijk voor iedereen. Zo versterken we de strategische ligging van Woerden in de regio.

In 2040 is er meer ruimte voor de fiets en wandelaars. Het omleiden van autoverkeer en gebruik van openbaar vervoer heeft geleid tot een vermindering van de congestie op de wegen. Tegelijkertijd is de leefbaarheid in de wijken en kernen verbeterd. Voor kleine afstanden kiezen mensen vaker voor de fiets of gaan met het openbaar vervoer. De Poort van Woerden zorgt voor een optimale aansluiting tussen fietsverkeer en OV. Ook de binnenstad is hiermee goed ontsloten, wat bijdraagt aan levendigheid en het voorzieningenniveau. De snelfietsroutes naar Utrecht en naar Gouda bieden een gezond alternatief voor woon-werkverkeer met de auto. De fiets- en wandelroutes worden geaccentueerd door ze te flankeren met bloemenstroken: vlinderlinten. Dat bevordert de biodiversiteit, maar maakt ook mensen gelukkig wanneer zij er gebruik van maken. Bovendien vergroot dit het imago van Woerden als parel in het Groene Hart.

Daarnaast heeft het stimuleren van deelmobiliteit en nieuw parkeerbeleid ervoor gezorgd dat het autogebruik en –bezit is afgenomen, wat de kwaliteit van de leefomgeving enorm heeft verbeterd. Er is meer plek voor groen, spelen en ontmoeten. Kinderen kunnen veilig op straat spelen. Mensen gaan graag naar buiten voor een wandeling door de groene buurt, waar ze hun buurtgenoten ontmoeten.

Tegelijkertijd blijft de gemeente goed ontsloten via de weg. Een goede randwegenstructuur zorgt ervoor dat het doorgaand autoverkeer om de stad heen wordt geleid en dat mensen worden gestimuleerd om met andere vervoersmiddelen de stad in te gaan. De aanleg van een oostelijke randweg, waar eerst nog nader onderzoek voor nodig is qua tracé en capaciteit (zie ook hoofdstuk 6 en 7), zorgt voor ontlasting van het wegennet binnen de stad en het centrumgebied. Voor de aanleg van een westelijke randweg is een reservering gemaakt, om deze na 2030 verder te onderzoeken. De binnenstad wordt bevoorrad met klein en schoon vervoer vanaf centrale, goed bereikbare locaties buiten of aan de rand van de stad.

Een duurzaam, vitaal en toegankelijk landschap

Het karakteristieke veenweidelandschap maakt sinds jaar en dag onderdeel uit van onze identiteit en biedt volop mogelijkheden voor wandelen, fietsen, landschaps- en natuurbeleving. Ter vergroting van de kwaliteit van onze leefomgeving zien we kansen in het verbeteren van de verbinding en relatie tussen de woongebieden en het omliggende landschap van het Groene Hart. In de overgangsgebieden tussen stedelijk gebied en het landschap zijn daarom kernrandzones ingericht, waarbij het landschap en zijn cultuurhistorie beter toegankelijk zijn voor inwoners. Op zorgvuldige wijze kan wonen (enkele kavels), werken (bijvoorbeeld stadslandbouw) en recreëren toegevoegd worden in deze kernrandzones. De mogelijkheden per kernrandzone worden nader uitgewerkt op basis van de concrete en unieke eigenschappen, kansen en dilemma's in ieder gebied. In hoofdstuk 6 en 7 worden de gebieden én thema's in de kernrandzones nader beschreven. In hoofdstuk 8 is te lezen hoe het proces voor deze uitwerking eruit ziet.

Woerden is trots op haar groene kwaliteiten en functie als poort naar het Groene Hart, als tegenwicht voor de verstedelijking in de metropoolregio Utrecht. Onze landschappen, het dynamische landschap van de oeverwallen en het trage landschap van het veenweidegebied van het Groene Hart, zijn duurzaam, vitaal en toegankelijk voor onze inwoners en recreanten.

Groene scheg als stedelijk uitloopgebied

Naast het benutten van de ruimtelijke kwaliteiten in de kernrandzones, zien we daarom ook het belang van een groter stedelijk uitloopgebied tussen de verschillende stedelijke gebieden van Woerden, Harmelen en ook Utrecht. We willen daarmee de eigen identiteit van de kernen benadrukken en waarborgen. Maar ook om 'harde', 'versteende' dorps- en stadsranden te verzachten door ze in te pakken in groen. In deze groene scheg tussen het gebied Haarzuilens tot aan de Lange Linschoten, zijn kansen voor het (beter) verbinden van natuur- en recreatiegebieden, ingebed in het groene landschap waar landbouw, land-

Kernrandzones

Kernrandzones zijn de overgangsgebieden tussen stad en land, aangrenzend aan de kern. Door deze gebieden wil de gemeente de woonomgeving en het omliggende landschap beter met elkaar verbinden en de ruimtelijke kwaliteit verbeteren. Er is plek voor allerlei groene en recreatieve functies; voor zowel intensieve als meer extensieve recreatie en voor natuur. Denk aan ommetjes nabij de woonomgeving of langere wandelingen vanuit de stadsranden, maar ook aan ruimte voor natuur, (natuurlijk) spelen, aantrekkelijke rustplekken en een daghoreca-uitgiftepunt.

De kernrandzones staan niet op zichzelf, maar sluiten aan op de hoofdgroenstructuren en recreatieve structuren, zodat de zones vanzelfsprekend worden opgenomen in haar omgeving en er goede en robuuste ecologische en recreatieve verbindingen worden gemaakt. De kernrandzone vormt zo een belangrijke schakel tussen stad en landschap.

We koesteren de hoofdgroenstructuren in de wijken en kernen, die de leefomgeving ecologisch en recreatief verbinden met het landschap. Het vergroenen van de leefomgeving, zoals beschreven in het thema 'wonen' (hoofdstuk 7), wordt gebruikt om de hoofdgroenstructuren te versterken, robuuster te maken en knelpunten weg te nemen. Woningbouw kan in beperkte mate (bijvoorbeeld een enkele vrije kavel) een bijdrage leveren aan de kwaliteitsverbetering. In de kernrandzones versterken we de aanwezige cultuurhistorische waarden. Bestaande kwalitatief hoogwaardige overgangen kern-buitengebied blijven behouden. Met het instrument van de kernrandzones streven we naar een betere toegankelijkheid en beleefbaarheid van groen en landschap in de stedelijke omgeving.

schap en natuur elkaar afwisselen. Ook kunnen enkele klimaatbosjes naar het voorbeeld van het Bosje van Barten in deze landschapszone worden ontwikkeld. Voor het beheer worden nadrukkelijk (lokale) initiatieven uitgenodigd en gestimuleerd.

Binnen dit grotere stedelijke uitloopgebied zorgen groene assen tevens voor het verbinden van groene zones binnen het stedelijke gebied onderling en verbinden tevens de woongebieden en het stedelijke groen met het buitengebied. Zo ontstaan mogelijkheden voor wandel- en fietsroutes en ecologische verbindingen. In hoofdstuk 6 en 7 worden deze groene- en groen-blauwe verbindingen nader toegelicht. Kernrandzones vormen eveneens een manier om stad en ommeland beter met elkaar te verbinden en kunnen een rol spelen in het 'inbedden' en realiseren van de groene assen en de verbindingen met het grotere stedelijke uitloopgebied. De beleefbaarheid, toegankelijkheid en verblijfskwaliteit van het landschap is in 2040 op deze manier versterkt om tegemoet te komen aan de groeiende behoefte aan recreatie.

Bij het streven naar een duurzaam, vitaal, veilig en gezond buitengebied spelen de energietransitie, transitie van de landbouw in combinatie met bodemdaling een cruciale rol. Dit geldt ook voor het in stand houden van beschermde natuurgebieden en cultuurlandschappen. De gemeente sluit daarom aan op regionale overleggen en lokale processen met agrariërs, andere belanghebbenden en andere overheden (gemeenten, provincie, Rijk en waterschap), om deze processen te ondersteunen. In hoofdstuk 6, 7 en 8 wordt dit nader gelicht.

Een gebiedsgerichte benadering voor duurzame, veilige, gezonde en sociaal-inclusieve wijken

Elk dorp en iedere wijk binnen onze gemeente heeft haar eigen kwaliteiten en kenmerken. Zo spreken we diverse doelgroepen aan met een aantrekkelijke leefomgeving. Er vergt maatwerk om toekomstbestendige keuzes te maken voor het type woningen, passende voorzieningen, een gezonde en veilige openbare ruimte, bereikbaarheid en aanpassingen voor schone energie en warmtebronnen.

Dit maatwerk borgen we door te kiezen voor een gebiedsgerichte benadering. Zo spelen we in op de verschillen en unieke kenmerken van gebieden, zoals de Woerdense binnenstad, het dorpse karakter van de kleine kernen en de verschillende leefstijlen in de wijken. Woerden is ook in de toekomst een gemeente waar iedereen zich thuis kan voelen. Sport, cultuur en erfgoed bieden bewegings-, ontspannings- en ontmoetingsmogelijkheden. Dit geldt ook voor de voorzieningen in de openbare ruimte. Onze openbare ruimte en ook de voorzieningen zijn tevens een belangrijke drager voor een gezonde en sociaal-inclusieve leefstijl van onze inwoners en werknemers.

Het is ook gezond en veilig leven in de wijken en kernen van de gemeente Woerden met een goede lucht-, water- en bodemkwaliteit en een beperkte geluid- en geurhinder rond infrastructuur en bedrijfsactiviteiten. Door aan te sluiten op lokale mogelijkheden en beperkingen bevorderen we een duurzamere manier van gebruik van onze natuurlijke systemen en een veilige, gezonde omgeving. De inrichting en gebruik van onze openbare ruimte in de stedelijke gebieden vraagt om aanpassing als gevolg van wateroverlast en hittestress. We zijn toegerust op het veranderende klimaat door onze groene en schaduwrijke buurten zodat hittestress wordt voorkomen en water wordt vastgehouden in de bodem. De biodiversiteit is toegenomen dankzij het toegenomen groen en de verbindingen daartussen (zie ook vorige paragraaf).

Woerden is in 2050 energie- en klimaatneutraal. Zoveel mogelijk bestaande en nieuwe daken zijn voorzien van zonnepanelen. Dit geldt ook voor de geluidsschermen langs de A12. Zonnevelden en windmolens zijn zorgvuldig ingepast in het landschap en dragen waar mogelijk ook bij aan andere doelen. De warmtetransitie zet het energie-neutraal maken van de bestaande bebouwing in gang.

Voor de visie op hoofdlijnen wordt tevens verwezen naar de kaart. In het volgende hoofdstuk Gebieden is de visie op hoofdlijnen nader uitgewerkt in een aantal deelgebieden.

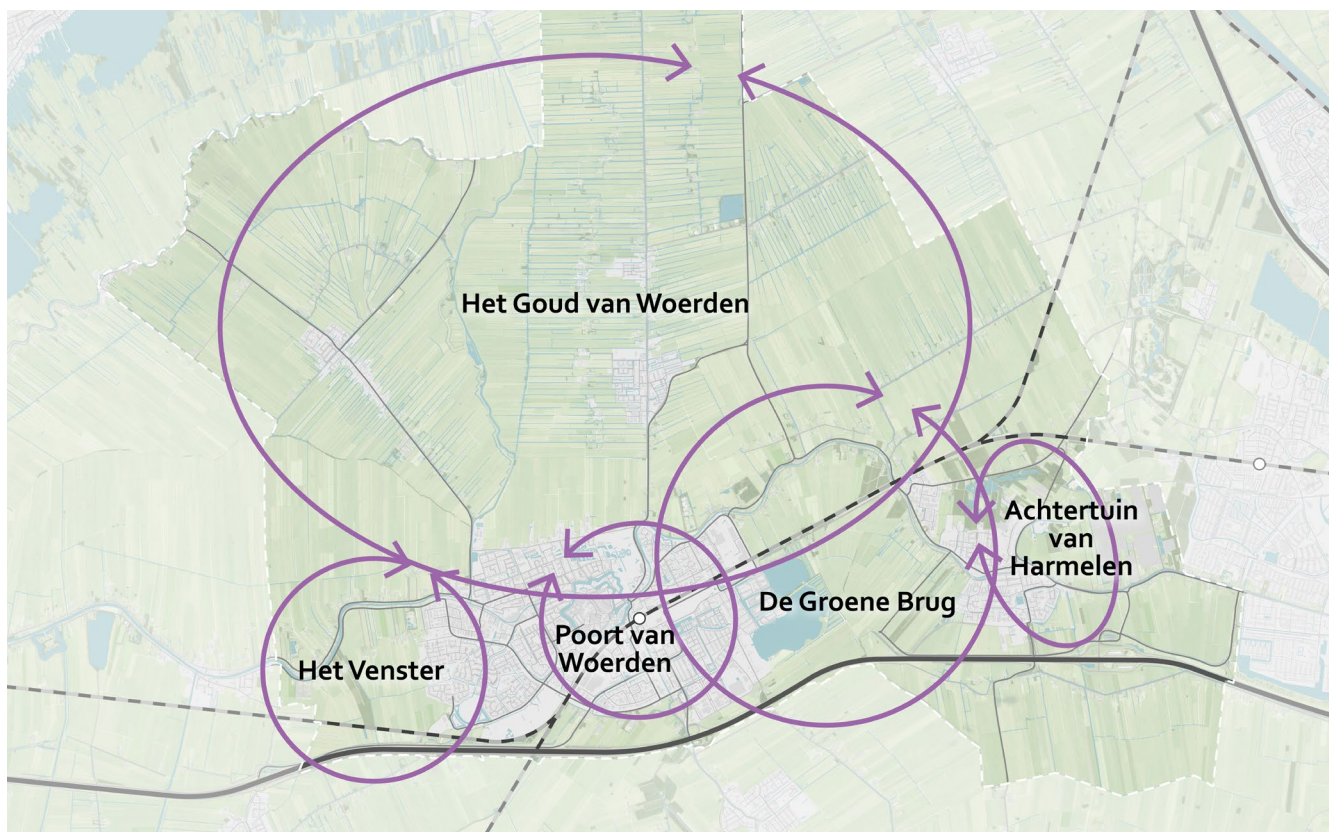
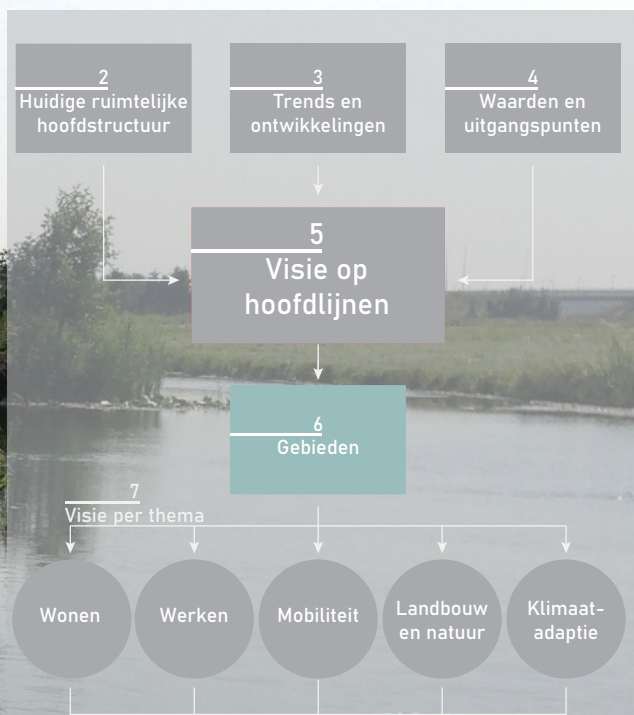
GEBIEDEN

In dit hoofdstuk wordt de visie op hoofdlijnen voor een aantal gebieden binnen de gemeente Woerden nader uitgewerkt en toegelicht. In deze gebieden komt een aantal opgaven en ontwikkelingen samen. Voor ieder gebied is een samenhangende visie wenselijk, waarin dilemma's, kansen en knelpunten in samenhang met elkaar zijn gebracht en afgewogen tot een integrale ruimtelijke visie op het gebied.

Het gaat om de volgende gebieden:

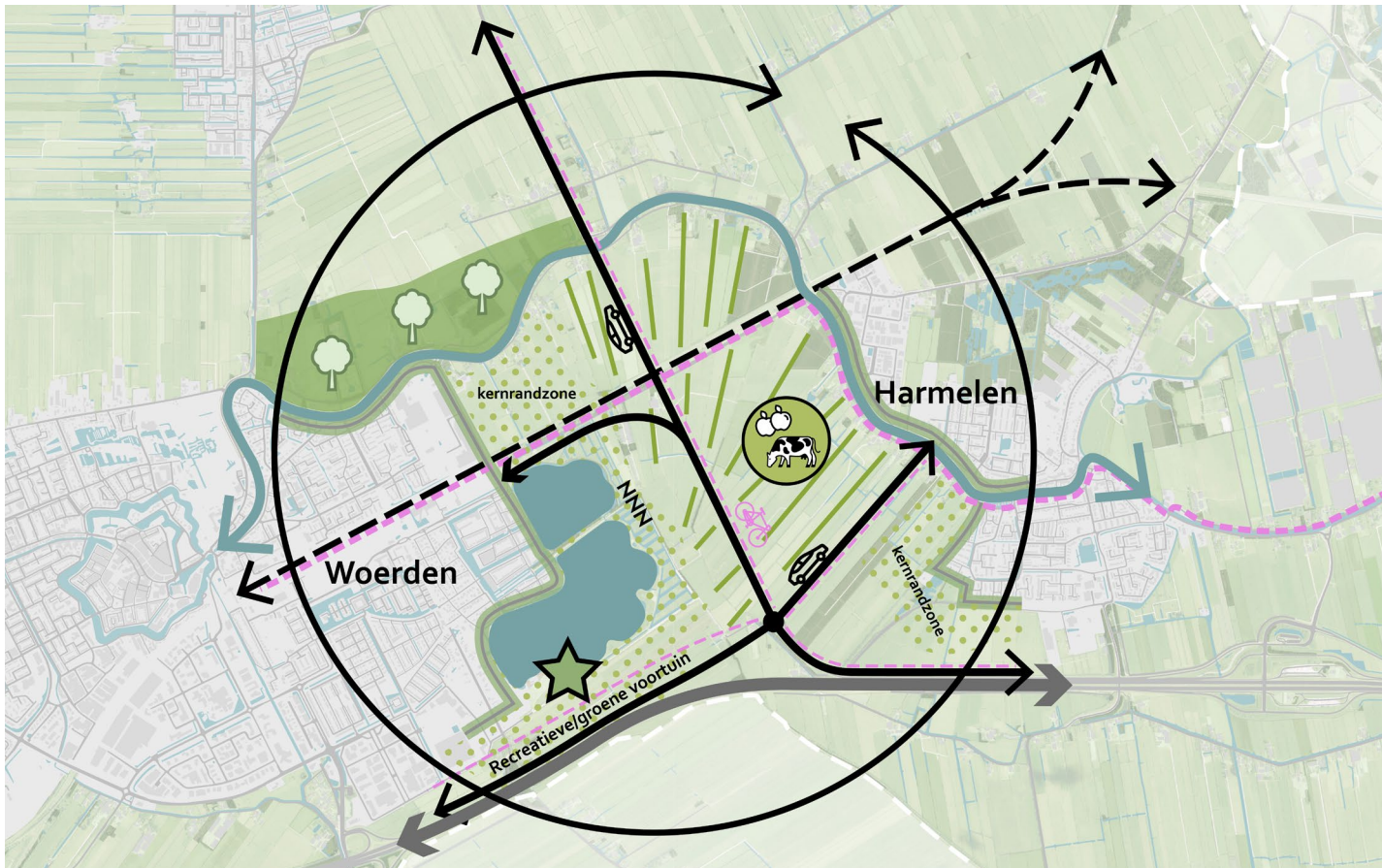
- Poort van Woerden, gelegen in en rond het stationsgebied van Woerden
- De Groene Brug, gelegen tussen Woerden en Harmelen
- Achtertuin van Harmelen, gelegen tussen Harmelen en Utrecht
- Het Venster, ten westen van Woerden
- Het Goud van Woerden

Deze gebieden zijn aangeduid op bijgaande kaart.

Gebieden Omgevingsvisie

De Groene Brug

en regionale afstemming nodig is voor de concretisering en onderbouwing van deze opgaven op zichzelf en de vertaling naar keuzes en gebiedsontwikkelingen in onderlinge samenhang. Dit traject verloopt grotendeels via -of in samenhang met- het project "Stationsgebied" en de kaders en uitgangspunten die hiervoor al zijn vastgesteld.

De Groene Brug

Het landschap tussen Woerden en Harmelen wordt ontwikkeld tot een duurzaam groengebied met een combinatie van landbouw, natuur en recreatie, dat Woerden en Harmelen ruimtelijk van elkaar gescheiden houdt, maar recreatief met elkaar verbindt. De Oude Rijn en de linten erlangs verbinden Woerden en Harmelen sinds eeuwen met elkaar en vormen de noordelijke en oostelijke begrenzing van het gebied. Aan de zuidzijde wordt de Groene Brug begrensd door de A12. Aan de westzijde vormt de Cattenbroekerplas de begrenzing.

In dit gebied liggen een aantal opgaven:

- Onderzoek naar tracé voor de aanleg van een oostelijke randweg

- De aanleg van een (snel)fietspad tussen Woerden en Utrecht
- De verdere ontwikkeling van de Cattenbroekerplas als recreatief knooppunt
- Onderdeel van de Groene Scheg (natuur- en recreatieverbinding en stedelijk uitloopgebied) tussen de Cattenbroekerplas en Haarzuilens versterken
- De ontwikkeling van de kernrandzone rond Woerden en Harmelen
- De mogelijke ontwikkeling van een nieuw woongebied voor Harmelen
- Het versterken van de groen/recreatieve structuur ten noorden van Geestdorp in combinatie met bos (meer lommerrijk)

Het bereikbaar houden van Woerden, waar veel woningen worden gebouwd, terwijl wijken en de binnenstad autoluw worden gemaakt vraagt om een investering in een oostelijke randweg. De oostelijke randweg zal zodanig worden ingepast in het landschap dat een barrièrewerking van de weg wordt voorkomen. Ook een (snel)fietsverbinding tussen Woerden en Utrecht wordt uitgewerkt.

Aan de zuidzijde van het gebied wordt de Cattenbroekerplas ontwikkeld tot een recreatief knooppunt met een groene zone aan de A12 zijde, waarin ruimte is voor recreatieve functies. Aan de noordzijde krijgen de Oude Rijn en de oude linten erlangs een kwaliteitsimpuls door meer ruimte te bieden voor recreatieve voorzieningen, verbrede landbouw en het accent op langzaam verkeer. Daarnaast vormen de kernrandzones een verbindende schakel tussen de kernen en het landschap van De Groene Brug. Het open tussengebied blijft behouden als landelijk gebied, waar landbouw wordt gecombineerd met nieuw bos, waterberging, natuur en recreatie. Langs de rand van de A12 is er in samenwerking met Rijkswaterstaat duurzame energieopwek mogelijk.

Van oudsher was deze zone meer lommerrijk. Extra groen achter de bestaande erven – de zogenaamde “groene staarten” – versterkt het oorspronkelijke, lommerrijke karakter van de Oude Rijnzone. In aanvulling daarop is er ten noorden van de Oude Rijn, bij Geestdorp, ruimte voor transformatie naar een landgoederenzone met bos, recreatie, en enkele zorgvuldig ingepaste woningkavels. Dit versterkt de verbinding en recreatieve mogelijkheden tussen landgoed Bredius en het groene Hart en maakt onderdeel uit van de Groene Scheg tussen Haarzuilens en Landgoed Linschoten.

Voor al deze ontwikkelingen geldt er nog dat nader onderzoek, ontwerp, participatie met belanghebbenden en regionale afstemming nodig is voor de concretisering en onderbouwing van deze opgaven op zichzelf en de vertaling naar keuzes en gebiedsontwikkelingen in onderlinge samenhang.

Achtertuin van Harmelen

De achtertuin van Harmelen is het gebied aan de noord- en oostkant van Harmelen, begrensd door de A12 aan de zuidzijde, het spoor aan de noordzijde en Vleuten aan de oostzijde. Het is een groen en landelijk gebied dat de scheiding tussen de stad Utrecht en Harmelen markeert. In het gebied bevindt zich het glastuinbouwgebied de Harmelerwaard.

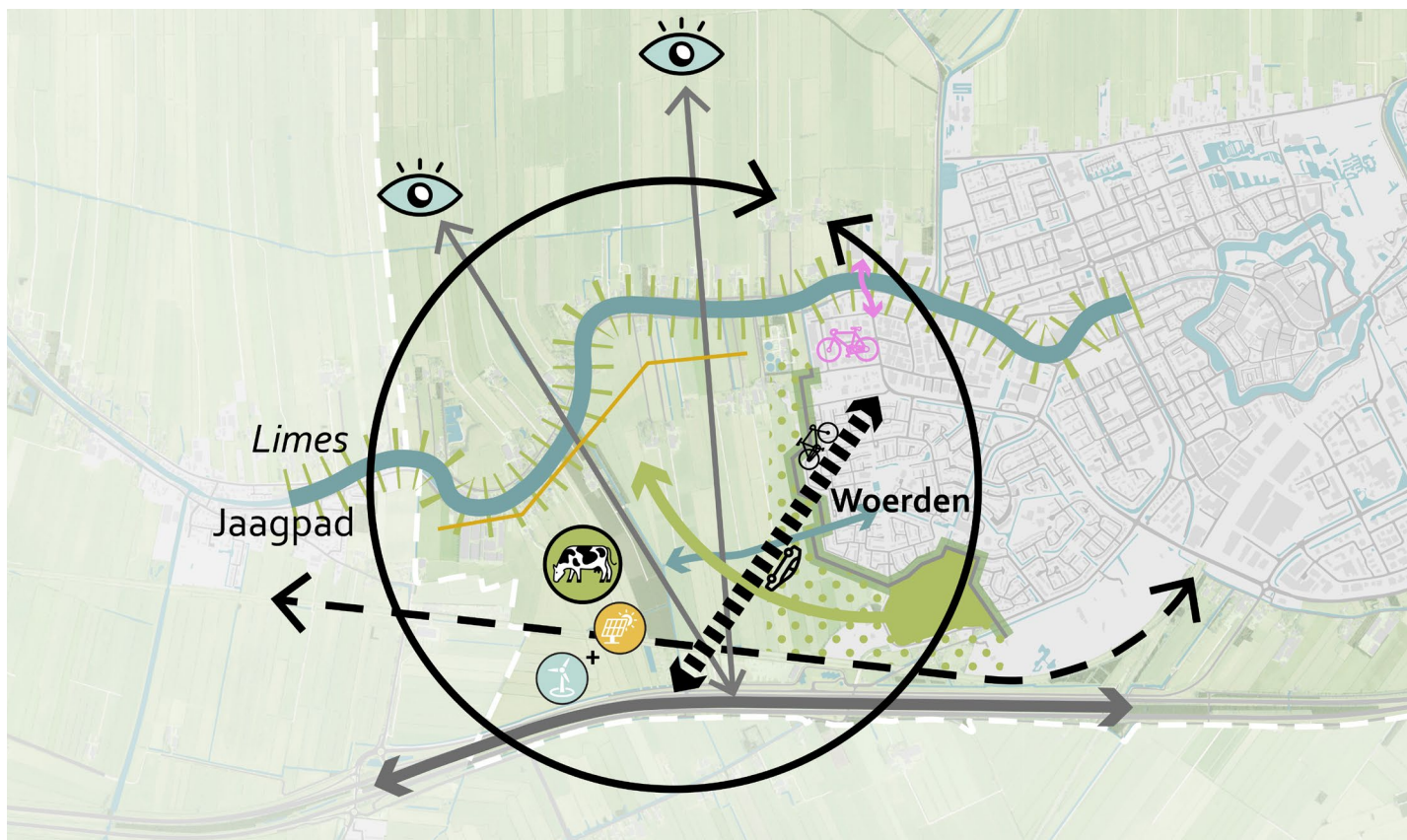
In dit gebied liggen een aantal opgaven:

- Kernrandzones rond Harmelen
- Woningbouw voor Harmelen
- Ontwikkeling van de Groene Scheg voor de verbinding van natuur, landschap en recreatiemogelijkheden
- toekomstvraagstuk glastuinbouwgebied Harmelerwaard, inclusief de ontsluiting.

Het landschap tussen Harmelen en Vleuten kent een hoofdzakelijk agrarisch gebruik, met de glastuinbouw van

Achtertuin van Harmelen

Het Venster

de Harmelerwaard. Maar ook landschap en recreatie zijn belangrijke functies in dit gebied. De glastuinbouw in de Harmelerwaard staat onder druk. Via een gebiedsproces zal worden onderzocht of er kansen zijn voor transformatie naar wonen, werken, recreatie en/ of natuurontwikkeling. De omgang met de auto-ontsluiting van het gebied, de mogelijk nog aan te leggen brug over de Leidsche Rijn, is onderdeel van dit onderzoek. In het participatieproces voor deze Omgevingsvisie zijn eerste ideeën opgehaald voor een mogelijke alternatieve ontwikkeling van het gebied, variërend van wonen, bedrijvigheid, landschap, extensief stedelijk uitloopgebied tot recreatie, deze laatste drie functies ook voor het grotere omliggende gebied. Samen met de provincie hebben we het initiatief genomen om rond 2022 een gebiedsproces te starten dat alle opgaven en belangen onderzoekt en afweegt voor de ontwikkeling van dit gebied.

De kernrandzone die is voorzien rondom Harmelen zorgt voor een goede verbinding tussen dorp en landschap, met ruimte voor wandel- en fietspaden, natuur en recreatie. In de kernrandzone wordt de bestaande kwaliteit van het landschap rond Harmelen, met onder andere het Vijverbos, versterkt. Aan de noordzijde maakt de kernrandzone

deel uit van de regionale Groene Scheg tussen landgoed Bredius en Haarzuilens.

In dit gebied wordt naast ruimte voor landschap, recreatie en natuur ook ruimte gezocht voor nieuwe woongebieden, te realiseren voor de periode 2030-2040. In het participatieproces bij deze Omgevingsvisie zijn verschillende gebieden besproken die hiervoor in aanmerking zouden kunnen komen. Op de kaart bij hoofdstuk 7, paragraaf wonen, zijn deze locaties weergegeven.

Voor al deze ontwikkelingen geldt er nog dat nader onderzoek, ontwerp, participatie met belanghebbenden en regionale afstemming nodig is voor de concretisering en onderbouwing van deze opgaven op zichzelf en de vertaling naar keuzes en gebiedsontwikkelingen in onderlinge samenhang.

Het Venster

Dit gebied ligt aan de westzijde van de gemeente Woerden, ingeklemd door de wijken Barwoutswaarder en Molenvliet aan de westzijde, de Oude Rijn met de linten erlangs aan de noordzijde en de snelweg en het spoor aan de zuidzijde. Het gebied wordt aangeduid als Het Venster,

aangezien dit gebied met open zicht de laatste van redelijk formaat is tussen het noordelijk en zuidelijk deel van het Groene Hart (voormalig icoonproject van het Rijk). De gemeente Woerden wil deze (zicht)verbinding behouden en waar mogelijk versterken.

In dit gebied liggen de volgende opgaven:

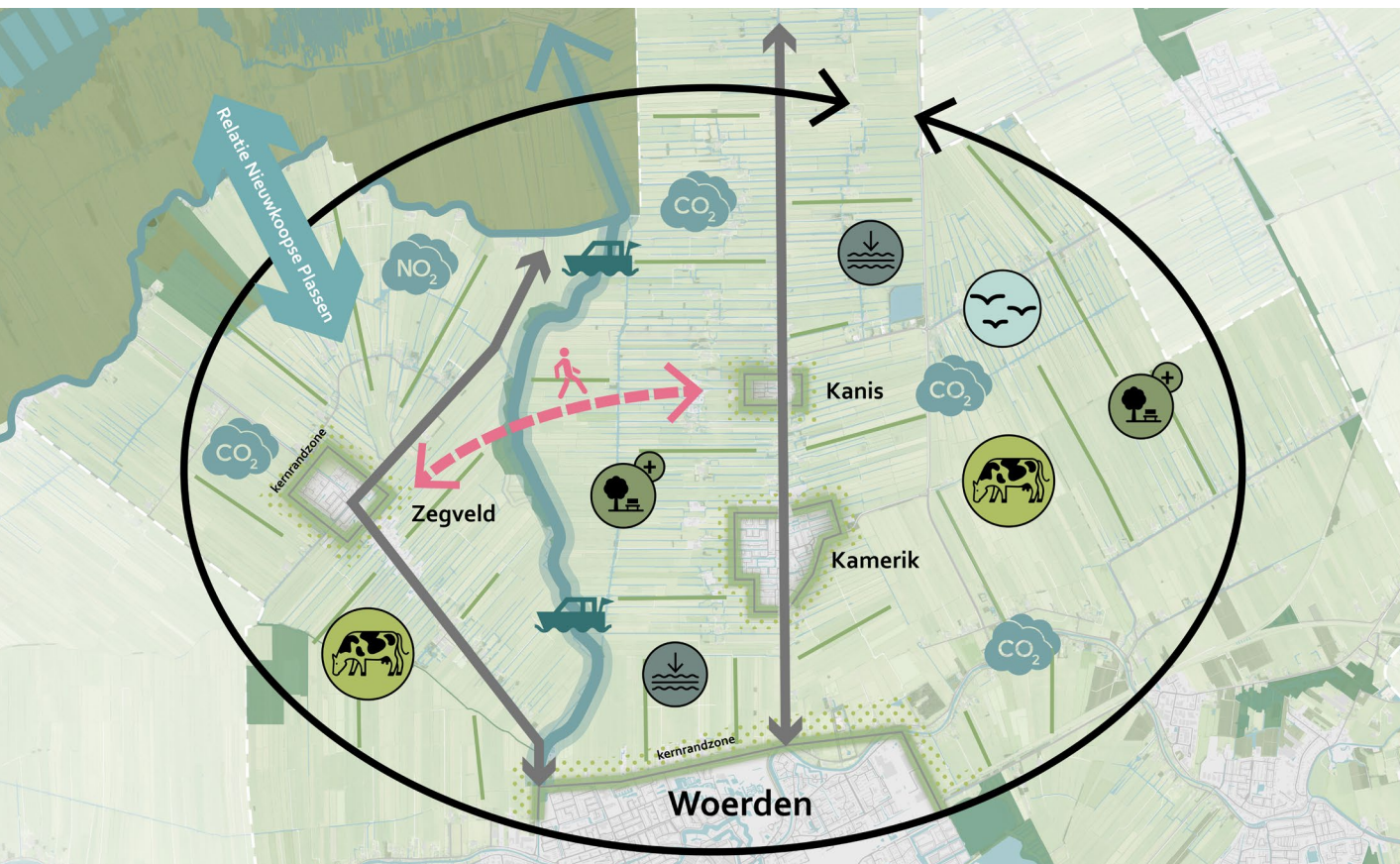
- Ontwikkeling kernrandzone langs Molenvliet en Barwoutwaarder
- nieuwe fietsverbinding
- nieuwe wandelverbinding
- reservering voor mogelijkheid westelijke randweg
- opwek duurzame energie, zon en mogelijk wind

De te ontwikkelen kernrandzone langs Molenvliet en Barwoutwaarder vormt een groen en recreatief uitlooptgebied vanuit Molenvliet het landschap in. Het versterkt de relatie tussen stad en landschap en verbetert het aangezicht van de stadsrand.

Westelijk van de kernrandzone wordt een nieuwe noord-zuid gerichte fietsverbinding gemaakt ter uitbreiding van

het regionale fietsnetwerk. In oost-westrichting is een wandelverbinding richting Bodegraven en Gouda mogelijk. In dit gebied is voor 2040 geen woningbouw nodig. Omdat met de Rembrandtbrug de wegcapaciteit voor het autoverkeer voldoende is, is een westelijke randweg ook niet in beeld voor 2040. Er wordt wel rekening gehouden met de mogelijkheid van een westelijke randweg, vanaf de Hollandbaan tot de A12 parallelweg, mocht dat in de toekomst noodzakelijk zijn voor de bereikbaarheid van Woerden. Omdat met de Rembrandtbrug de wegcapaciteit voor het autoverkeer voldoende is, is de westelijke randweg vooralsnog niet nodig. Zoals elders omschreven heeft de ontsluiting aan de oostkant van Woerden nu hogere prioriteit.

De Oude Rijn en de linten erlangs krijgen een kwaliteitsimpuls, door meer ruimte te bieden voor recreatieve voorzieningen en verbrede landbouw en het accent te leggen op langzaam verkeer. Daarnaast wordt ingezet op "groene staarten" achter bestaande erven, net als bij de Groene Brug tussen Woerden en Harmelen.

Het Goud van Woerden

Dit gebied is bovendien een zoekgebied voor grootschalige zonne-energie. Ook voor de opwek van windenergie willen we dit gebied vergelijken met polder Reijerscop. Er kan daarbij worden nagedacht over mooie combinaties tussen recreatie, fietspaden en energielandschap. Kansrijke locaties liggen langs de bestaande infrastructuur (A12, parallelweg, spoorweg).

Voor al deze ontwikkelingen geldt er nog dat nader onderzoek, ontwerp, participatie met belanghebbenden en regionale afstemming nodig is voor de concretisering en onderbouwing van deze opgaven op zichzelf en de vertaling naar keuzes en gebied gebiedsontwikkelingen in onderlinge samenhang.

Het Goud van Woerden

Het open veenweidelandschap ten noorden van de Oude Rijn, onderdeel van het nationale landschap het Groene Hart en NOVI gebied, is het 'Goud van Woerden'. Rust, ruimte, agrarisch gebruik, cultuurhistorie en natuur staan hier centraal. Het gebied is cultuurhistorisch een van hoogst gewaardeerde gebieden van het Groene Hart. De agrarische sector is de primaire beheerder van het landschap. De gemeente wil dit waardevolle landschap behouden, toekomstbestendig maken en beter ontsluiten voor recreatieve doeleinden, zodat het landschap beter beleefbaar wordt.

In dit gebied komen de volgende opgaven samen:

- Natuur, landschap en recreatiemogelijkheden
- Bodemdaling
- Duurzaam waterbeheer
- Transitie landbouw
- Energieopwek

De gemeente hecht belang aan het tegengaan van bodemdaling om de CO₂-uitstoot te beperken, en tegelijkertijd aan de transitie naar een circulaire landbouw om de agrarische sector toekomstbestendig te maken als hernieuwde drager van het landschap. Het terugdringen

van de stikstofuitstoot, met name in nabijheid van Natura 2000 gebieden zoals de Meije graslanden bij de Nieuwkoopse Plassen, is ook een belangrijke opgave. Daarnaast wil de gemeente de biodiversiteit van het landschap versterken. Hierin volgen wij het door de provincie vastgestelde beleid, waaronder het weidevogel- en groene contourbeleid.

De ontsluiting van het landschap ten behoeve van recreatie wordt verbeterd met de ontwikkeling van de kernrandzone aan de noordrand Woerden als uitloopgebied. De kernrandzone bevordert de beleving en ontsluiting van het landschap voor fietsers, wandelaars en andere recreanten. Er is ruimte voor ondernemers met kleinschalige recreatieve functies. Daarnaast wordt het netwerk van fiets- en wandelpaden uitgebreid. De linten krijgen als recreatieve routes een kwaliteitsimpuls, door aandacht voor recreatie, ruimte voor verbreding van de landbouw en waar haalbaar, het terugdringen van zwaar verkeer.

Er is in dit landschap tot 2030 geen ruimte voor grootschalige opwekking van energie, zoals ook beschreven in de paragraaf Energie in Hoofdstuk 7. Na 2030 onderzoeken we of er langs de ir. Enschedeweg grootschalige opwek van energie door zon of wind mogelijk is. Er is verder ruimte voor kleinschalige opwekking van energie uit zon en wind bij erven.

Voor al deze ontwikkelingen geldt er nog dat nader onderzoek, ontwerp, participatie met belanghebbenden en regionale afstemming nodig is voor de concretisering en onderbouwing van deze opgaven op zichzelf en de vertaling naar keuzes en gebied gebiedsontwikkelingen in onderlinge samenhang.

VISIE PER THEMA

In dit hoofdstuk wordt de visie op hoofdlijnen in het vorige hoofdstuk verder uitgewerkt per thema. De thema's die aan bod komen zijn wonen, werken, mobiliteit, landbouw, recreatie, natuur, klimaatadaptatie, energie en bodemdaling.

Per thema (bijvoorbeeld het thema wonen) wordt aangegeven op welke manier dit onderwerp in de toekomst kan worden ontwikkeld. Eerst wordt er geschetst waar we staan als gemeente op dit moment. Welke ontwikkelingen lopen er al en welke plannen zijn er al gemaakt? Welke knelpunten zien we nu of in de toekomst? Vervolgens vertalen we deze knelpunten in de opgave en daaruit voortkomende concrete doelstellingen. In de uitwerking is tenslotte aangegeven we deze doelstellingen willen gaan realiseren. Enerzijds door de wenselijke inhoudelijke ontwikkelingen en koers aan te geven voor de lange termijn. Anderzijds door het proces te benoemen dat er nodig is om opgaven nog concreter te onderzoeken en

oplossingen uit te werken, samen met betrokken overheden en stakeholders. Voor ieder thema in dit hoofdstuk is dit maatwerk. Per onderwerp verschilt namelijk de huidige situatie, de omvang van de opgave en de mate van samenspel met- en invloed van- externe factoren. Hoe groter en complexer de opgave is, des te meer samenspel en onderzoek er nodig is om tot werkbaar en passende oplossingen te komen. Met een combinatie van inhoudelijke keuzes en een richtinggevend vervolproces voor de komende jaren wordt er voor ieder thema daarmee in dit hoofdstuk een richting bepaald over de manier waarop opgaven worden uitgewerkt en doelstellingen kunnen worden gerealiseerd. Zo beogen ook we een goede balans neer te zetten tussen

enerzijds flexibiliteit om in de toekomst adequaat in te kunnen spelen op veranderende omstandigheden, maar ook voldoende houvast te bieden bij concrete keuzes voor de ontwikkeling van onze ruimte en ons ruimtegebruik.

Tenslotte, er wordt in dit hoofdstuk verwezen naar enkele specifieke nota's en visies zoals bijvoorbeeld over Detailhandel, Vitale binnenstad, Beeldkwaliteit Oeverwal Woerden-Bodegraven etc. Deze nota's zullen wat betreft de visiegedeeltes deel uitmaken van de Omgevingsvisie. En wat de regelgedeeltes van het Omgevingsplan (met ingang van de inwerkingtreding van de Omgevingswet).

Wonen: Toekomstbestendig, inclusief en gezond

Er is al jaren sprake van een grote druk op de woningmarkt door een tekort aan passende en betaalbare woningen. Ook in onze gemeente is dit aan de orde. Er is een tekort aan woningen voor jongeren en starters op de woningmarkt. Ook het aantal passende woningen voor senioren is te beperkt. Als gevolg van toenemende vergrijzing neemt deze behoefte verder toe. Omdat ouderen onvoldoende mogelijkheden hebben om te verhuizen naar passende woningen, stagneert ook de rest van de woningmarkt en is het voor starters moeilijk om een betaalbare woning te vinden. De stijgende prijzen voor wonen, zowel in de koop- als huursector, een landelijk fenomeen, zet ook de woningmarkt in onze gemeente verder onder druk. Onze goede bereikbaarheid en ligging, in de stedelijke regio

Utrecht en de randstad én middenin het groene Hart, stuwt de woningbehoefte en de woningmarkt verder op. Tegelijkertijd geeft het vrijkomen van kantoorruimte ons ook de mogelijkheid om bijzondere woningbouw te kunnen realiseren, waardoor aantasting van het groene landschap beperkt kan blijven.

Naast een demografische aanleiding voor het aanpakken van de woningvoorraad, geven klimaatverandering (vernatting, verdroging, opwarming) en bodemdaling, maar ook landelijke en Europese doeltellingen op het gebied van schone energie en warmte, stikstof- en CO₂-reductie concrete en urgente aanleiding voor het verduurzamen van onze bestaande en nieuwe woningen en de woon-

omgeving. Ook zullen digitalisering, meer thuiswerken, webwinkelen, nieuwe behoeftes creëren voor de manier waarop we in de toekomst willen wonen, ontmoeten en bewegen in een gezonde en veilige en inclusieve woonomgeving. In hoofdstuk 3 zijn deze trends en ontwikkelingen nader toegelicht.

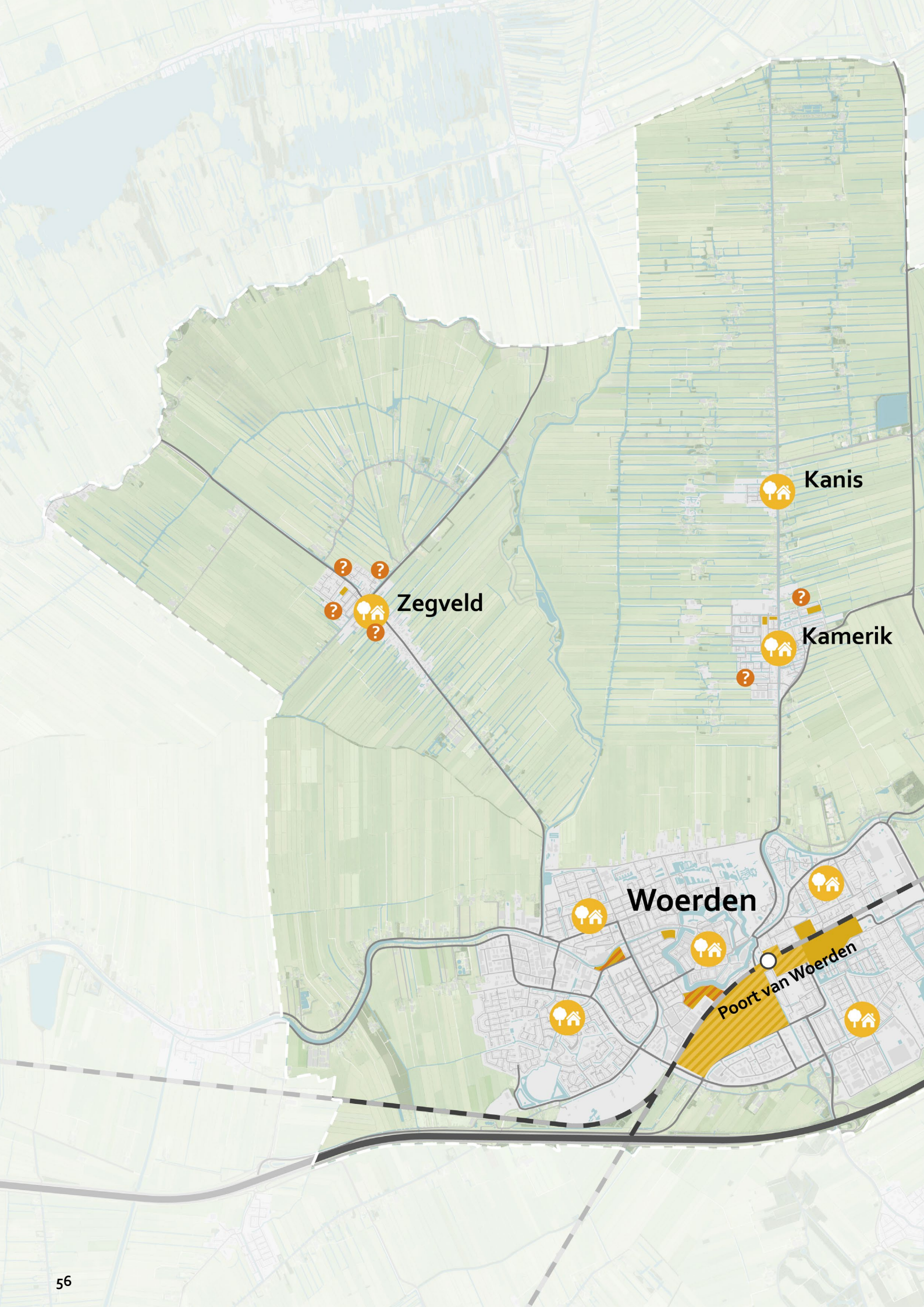
Opgave

Het zorgen voor voldoende beschikbare, betaalbare én geschikte woningen voor al onze inwoners is een belangrijke opgave van de gemeente Woerden. Dit doen we al door woningen in de huur- en koopsector en in verschillende prijssegmenten en woningtypen te laten bouwen. Dit bevordert de doorstroming op de woningmarkt. In de Woon-

visie Woerden Woont 2019-2024 (2019) is opgenomen dat in de komende periode de focus vooral ligt op huisvesting voor mensen met een laag inkomen, middengroepen en senioren. Dit draagt bij aan de inclusieve woningmarkt die we voor ogen hebben.

Naast het aantal woningen, het soort woningen en voldoende voorzieningen in de directe omgeving, dient de woonomgeving ook ruimtelijk aantrekkelijk te zijn en te passen bij de Woerdense identiteit. Dit willen we stimuleren door in stedenbouwkundig opzicht aan te sluiten bij onze landschappelijke en cultuurhistorische waarden en de lokale identiteiten van iedere kern (zie hoofdstuk 3). Ook het borgen van de waarde bereikbaarheid (open-

Zegveld

Kanis

Kamerik

Woerden

Poort van Woerden

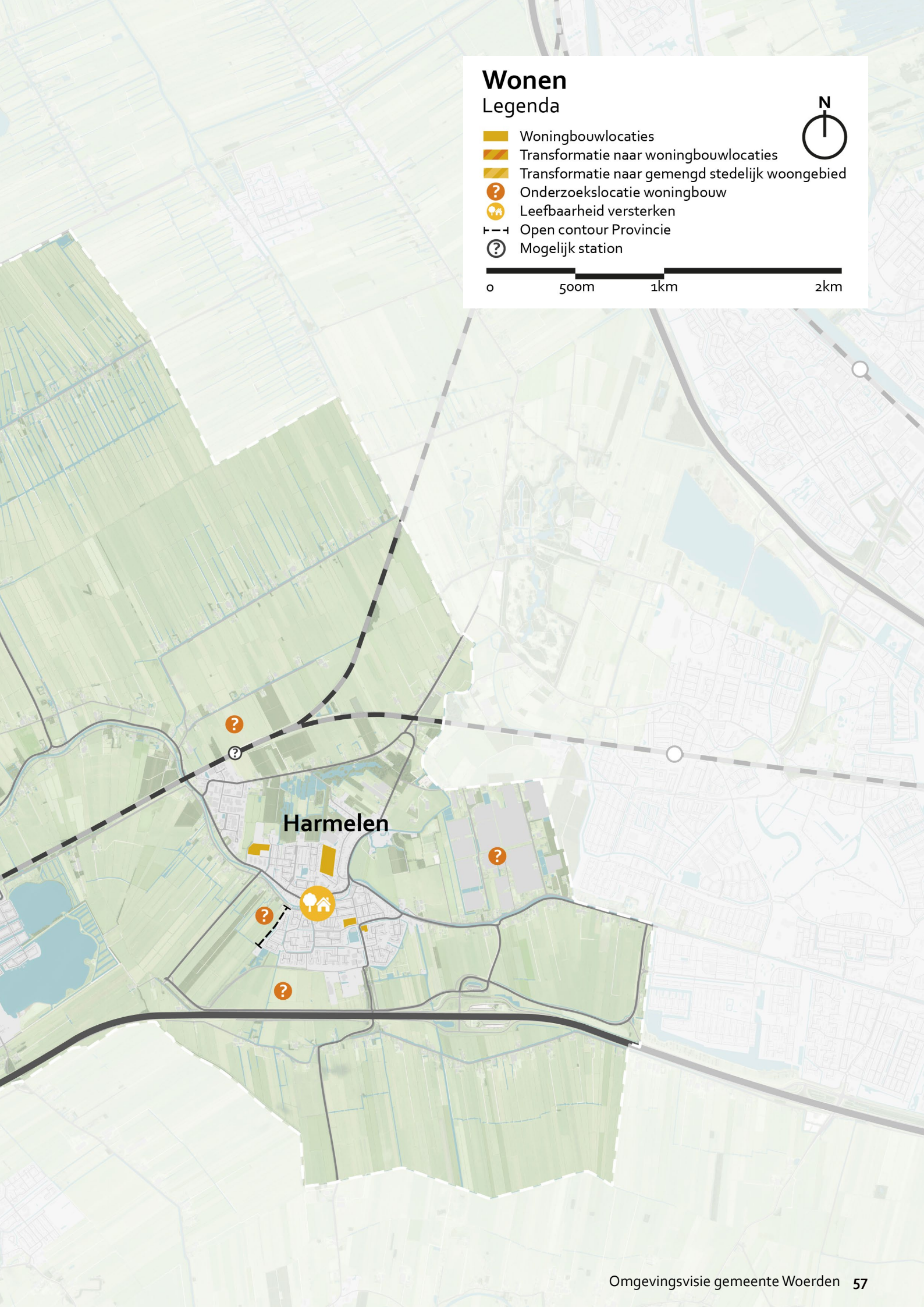
Wonen

Legenda

- Woningbouwlocaties
- Transformatie naar woningbouwlocaties
- Transformatie naar gemengd stedelijk woongebied
- Onderzoeklocatie woningbouw
- Leefbaarheid versterken
- Open contour Provincie
- Mogelijk station

0 500m 1km 2km

Harmelen

baar vervoer, fietsen en wandelen, autoverkeer) is een belangrijke opgave. Deze waarden geven ons unieke mogelijkheden om bijzondere en hoogwaardige woonmilieus te realiseren, voor alle prijsklassen. Aansluitend op de Woonvisie (2019) waar de focus ligt op het betaalbare segment is het ook van belang ons te richten op het duurdere segment, zoals vrije kavels. Hiervoor moeten locaties gevonden worden. Dit is nodig om voor de toekomst een evenwichtige opbouw van de bevolking te waarborgen, omdat de laatste beschikbare ruimte voor kavels binnenkort uitgegeven wordt.

Een veilige en gezonde leefomgeving ondersteunen we door aan te sluiten bij landelijke en gemeentelijke doelen en normen voor schone lucht, bodem en geluidsbelasting. Maar ook door ruime mogelijkheden om te kunnen bewegen te voet en per fiets, te spelen en te ontmoeten. Dit draagt bij aan een gezonde leefomgeving. Klimaatverandering stelt ons voor nieuwe opgaven op het gebied van hittestress en toenemende wateroverlast in stedelijke gebieden. De gevolgen hiervan zijn al merkbaar en zullen naar verwachting steeds urgenter worden als we hier niet op anticiperen in bestaande en nieuwe woongebieden door vergroening en koeling van woningen, tuinen en de straten en pleinen. Door ook natuurinclusief te bouwen wordt biodiversiteit vergroot. De woningvoorraad staat tevens voor een grote opgave voor de transitie naar schone energie- en warmte opwek en -gebruik. Een duurzame, gezonde en veilige woonomgeving gaan daarmee hand in hand en vragen om flinke aanpassingen in de bestaande woonomgeving en dienen als uitgangspunt voor het ontwerpen van nieuwe woongebieden.

Dit leidt tot de volgende doelstellingen tot aan de periode 2030 en 2040:

Doelstellingen

- Het realiseren van betaalbare, voldoende beschikbare en geschikte woningen voor iedereen binnen onze gemeente, met een toereikend voorzieningenaanbod en ruimtelijk en functioneel passend bij de identiteit en waarden van de gemeente Woerden. Het nieuwbouw-

programma richt zich op het toevoegen van woningen waar nu een tekort of toenemende behoefte aan is en waarmee de totale woningvoorraad in de toekomst ook nog voldoende aansluit op de bevolkingsopbouw en samenstelling.

- Dit betekent een extra inspanning voor starters, senioren en de middeninkomens. Daarnaast vergeten we ook de andere woonsegmenten niet: doorstroming naar het dure segment, levert betaalbare woningen in de bestaande voorraad op.
- Ontwikkelen van gezonde, veilige, duurzame en sociaal-inclusieve woonomgeving. (zie ook bijlage 1)
- Het ontwikkelen van klimaatadaptieve woningen en woonomgeving door vergroening, schone energie en warmte.
- Biodiversiteit vergroten door natuurinclusief bouwen.

Hoe gaan we deze doelen behalen?

Beschikbare, geschikte en betaalbare woningen voor iedereen

We willen woningen bouwen om te voorzien in de demografische ontwikkelingen, De gemeente Woerden houdt daarmee rekening houden met de regionale woningbehoefte. De totale behoefte voor de regio Utrecht gaat uit van een bandbreedte van tussen de 104.000 – 125.000 woningen tot aan 2040¹. Op basis van deze aantallen beoogt de gemeente Woerden tussen de 4.700 tot 6.600 woningen toe te voegen tot 2040. De 6600 woningen zijn inclusief de regionaal afgesproken 30% planuitstel. Er wordt gestreefd om tot 2030 gemiddeld 300 woningen per jaar te realiseren. Na 2030 kan dit aantal naar beneden worden bijgesteld, omdat we dan het ontstane tekort aan woningen naar de verwachting hebben ingehaald.

Tot 2040 zijn er in de stad Woerden binnenstedelijk al voldoende bouwlocaties beschikbaar om nieuwe woningen te realiseren en de vraag naar woningen op te vangen. Na 2028 is er voor de kernen Harmelen, Kamerik en Zegveld aanvullende plancapaciteit nodig en moet er worden gekeken naar nieuwe locaties om aan de lokale woningbehoefte te voldoen. Hierbij zal er ook worden gekeken naar mogelijkheden aan de randen van de dorpen. Het realise-

---

¹ De bandbreedte komt uit de Woonvisie Woerden Woont 2019-2024 (vastgesteld 14 november 2019): 104.000 en het Provinciaal Programma Wonen en Werken 2021 (vastgesteld 5 oktober 2021): 125.000.

Plancapaciteit: beschikbaar, benodigd & tekort 2020-2040

	Totale beschikbare plancapaciteit	Benodigde plancapaciteit 2020 t/m 2030	Benodigde plancapaciteit 2030 t/m 2040	Plancapaciteit tekort/overschot 2020 tot 2030	Plancapaciteit tekort/overschot 2030 tot 2040	Plancapaciteit tekort totaal 2020 tot 2040
Woerden-stad	4.430	2.500	1.930	+1930	0	0
Harmelen	260	350 + 150	270	-240	-270	-510
Kamerik en Kanis	60	150	120	-90	-120	-210
Zegveld	65	100	80	-35	-80	-115
Gemeente Woerden	4815	3.250	2.400	1715	-470	-835

NB: 750 woningen in Stationsgebied zijn hierin meegerekend. Voor Nieuw-Middelland is met 2100 woningen gerekend.

NB: Alleen voor Harmelen plussen we de achterstanden op omdat, anders dan in de andere kernen, heel lang niet gebouwd is: oplussen met 15 per jaar voor Harmelen over een periode van 10 jaar

NB: Haanwijk (90), Kamerik NO3 (60) en Zegveld ZW (55) zijn NIET opgenomen in de plancapaciteit wegens ligging buiten de rode contour en daarmee onzekerheid ontwikkeling

ren van extra woningen is noodzakelijk voor de vitaliteit van de kleine kernen. In 2022 worden hiervoor verder stappen genomen ter voorbereiding op de benodigde planologische kaders.

In de tabel is een overzicht gegeven van de beschikbare en de nog benodigde plancapaciteit, uitgesplitst naar de verschillende kernen in de gemeente Woerden. Deze opgave betekent concreet dat er nog nieuwe woningbouwlocaties vastgesteld dienen te worden voor Harmelen, Kamerik en Zegveld voor de periode 2028-2040. Gezien de benodigde voorbereidingstijd en proceduretijd, zullen de locatiekeuzes in de periode 2022-2023 vastgesteld moeten worden om de bouwstroom zonder onderbreking voort te kunnen zetten.

Ruimtelijk en functioneel passend bij de identiteit en waarden van Woerden

Het behouden en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in de buurten heeft onze voortdurende aandacht. Daarmee zorgen we ervoor dat onze inwoners in een prettige, veilige en gezonde omgeving wonen en leven en dat we aansluiten op veranderingen in de samenleving, of het nu gaat over de mobiliteitstransitie, sociale inclusie, klimaatadaptatie of bescherming tegen milieuaspecten in de leefomgeving.

Cultuurhistorische waarden en de relatie met het landschap van het Groene Hart dragen bij aan een aantrekkelijke woonomgeving en geven Woerden nu en in de

toekomst een eigen identiteit. Woerden koestert haar rijke cultuurhistorie en herkent in haar cultuurhistorie aanknopingspunten voor toekomstige ontwikkelingen, zodat heden en verleden elkaar versterken en een visie vormen op toekomstige ontwikkelingen.

In lijn met de waarden van Woerden en de uitgangspunten voor de Omgevingsvisie (Hoofdstuk 4) onderscheiden we diverse type gebieden waarin woningen kunnen worden toegevoegd. Dit onderscheid maakt het mogelijk om de identiteit en onze waarden te borgen in toekomstige stedenbouwkundige ontwikkelingen. We onderscheiden de volgende typen gebieden:

- Hoogstedelijk (Woerden)
- Stedelijk gebied wonen-werken (Woerden)
- Stedelijk gebied (Woerden)
- Dorpen (Harmelen, Zegveld, Kamerik)
- Kernrandzones (alle kernen)
- Locaties in het buitengebied (in de polderlinten)

In ieder type gebied is maatwerk vereist qua woningdichtheden, hoogte, voorzieningen en bereikbaarheid. Specifiek voor kernrandzones en locaties in buitengebieden geven we een eerste richting in de volgende paragraaf. Voor hoogstedelijk gebied, stedelijk gebied en de dorpen wordt vervolgens per kern beschreven welke ontwikkelingsrichting we voor ogen hebben en via welke processen nadere keuzes dienen te worden uitgewerkt.

De kernrandzones en locaties in het buitengebied

Woningbouw in de kernrandzones

Op de visiekaart bij hoofdstuk 5 zijn kernrandzones weergegeven. Dit betreft een globale aanduiding. Kernrandzones zijn aangrenzend aan de kern. Het beleid in de kernrandzones is gericht op het realiseren van aantrekkelijke overgangsgebieden tussen dorp of stad en het omliggende landschap in het buitengebied. Daarmee wordt een kwaliteitsimpuls gegeven aan de ruimtelijke kwaliteit van deze gebieden. Het landschap is een belangrijke waarde voor onze gemeente omdat dit onderdeel is van onze identiteit en onze cultuurbeleving. In de kernrandzones wordt de relatie met het landschap beter benut. Er zijn mogelijkheden voor landschapsbeleving, wandelen en fietsen, natuur maar ook voor agrarische activiteiten en eventueel beperkte woningbouw (enkele vrije kavels). De behoefte aan vrije kavels (orde van grootte enkele per jaar) wordt in kaart gebracht en geprogrammeerd in een volgende woonvisie. De kernrandzone is als het ware een stepping stone naar het Groene Hart, die ook ruimte geeft aan (maatschappelijke) functies die geen plek kunnen vinden in de kern. Tegelijkertijd wordt verrommeling (door bijvoorbeeld bedrijvigheid die eerder thuishoort op een bedrijfsterrein) in kernrandzones tegengegaan. Per kernrandzone wordt nader uitgewerkt welke ontwikkelingen we mogelijk maken en hoe de ruimtelijke kwaliteit

kan worden verbeterd en het (beperkt) toevoegen van woningen hieraan kan bijdragen, zodat de relatie met het landschap verbeterd wordt. Zie ook tekstkader in hoofdstuk 5.

Woningbouwlocaties in het buitengebied

Bouwen buiten de kernen vraagt om passende randvoorwaarden waarbinnen nieuwbouw mogelijk is. Hierbij zijn algemene uitgangspunten van toepassing die op alle locaties van toepassing zijn en specifieke uitgangspunten, die per locatie nader bepaald worden. In het algemeen geldt dat het landschap door het project aan kwaliteit wint. Dus geen bebouwing ten koste van het landschap, maar juist meer landschapskwaliteit genereren, bijvoorbeeld door de vervanging van storende bebouwing, het voortborduren op het verkavelingspatroon en door het maken van aansprekende randen, overgangen, recreatieve ontsluiting, natuurkwaliteiten etc. Deze nieuwe, landschappelijke kwaliteit vormt de basis. Daarnaast zijn ook de volgende uitgangspunten van kracht:

- Inclusieve en gezonde leefomgeving
- Bouwen: drijvend, tenzij (minimale zettingsverschillen)
- Dorpse dichtheid en uitstraling (maximaal 15-25 won/ha), passend bij de plek en de identiteit van de kern
- Mix van doelgroepen
- Goede landschappelijke inpassing, aantrekkelijke overgang naar het buitengebied
- Het gebied is recreatief toegankelijk (ommetjes rond het dorp)
- Woningen hebben een kap, aan de rand van het buitengebied met lage goot
- Fiets/voet gaat voor auto, auto's zoveel mogelijk uit het straatbeeld
- Natuurinclusief bouwen
- Afweging duurzaamheidsaspecten op basis van "De Tienkamp" (TU-Delft) al dan niet in combinatie met het spinnenwebdiagram
- Woningbouwlocaties moeten afgewogen worden in het kader van de regionale programmering 'wonen en werken' of zullen anderszins moeten voldoen aan de mogelijkheden die het provinciaal, ruimtelijk beleid biedt.

Voorbeelduitwerking Stationsgebied Woerden

Woningbouwlocaties in Woerden tot 2040

In de stad is voldoende ruimte om aan de woningbehoefte te kunnen voldoen die tot 2040 geraamd is in de Woonvisie. Grote ontwikkelingen vinden de komende jaren plaats binnen 'De Poort van Woerden': een heel nieuw stadsdeel met een eigen sfeer en identiteit, ten zuiden van het spoor. Centraal in het gebied ligt het station Woerden, dat grenst aan de historische binnenstad. De Poort van Woerden biedt ruimte aan circa 4700 woningen met bijbehorende voorzieningen. Tot 2030 zullen hier de meeste woningen worden ontwikkeld. Met de huidige plancapaciteit kunnen wij tot 2040 voldoen aan de woningbehoefte binnen de gemeente en op beperkte schaal voor de regio.

Het gebied Poort van Woerden bestaat uit 3 deelgebieden:

- Snellerpoort: projectmatige hoogstedelijke gebiedsontwikkeling;
- Nieuw-Middelland: transformatie van een bedrijventerrein naar gemengd stedelijk woongebiedgebied;
- Stationsgebied: verbinden en verknopen van de deelgebieden waarbij wonen, werken, voorzieningen, OV, langzaam verkeer, wonen en werken samen komen.

Naast deze ontwikkeling zijn er elders in de stad en in de dorpen tal van initiatieven, van groot tot klein en in alle prijsklassen. Het grootste deel van het geplande aanbod voor de komende jaren bestaat uit gestapelde bouw in een stedelijke setting. De woningbehoefte zal echter ook uitgaan naar grondgebonden woningen in meer groene, woonmilieus en het goedkope en betaalbare segment. Ook willen we inspelen op de behoefte aan het exclusieve segment, bijvoorbeeld door vrije kavels. Deze woonmilieus spelen een rol in het binden van kapitaalkrachtige inwoners aan de stad, hetgeen belangrijk is voor de koopkracht en het voorzieningenniveau in de stad. Voor het realiseren van deze gewenste woonmilieus zullen, naast de locaties in de Poort van Woerden, aanvullende woningbouwlocaties gevonden moeten worden in de stad. De bedrijfsbebouwing langs de Hoge Rijndijk, kleine bedrijfslocaties in het Schilderskwartier en een deel van het bedrijventerrein Honthorst kunnen op termijn transformeren naar woongebied of gemengd woon-werkgebied. Dit zal pas na 2030 aan de orde zijn, waarbij we uiteraard oog hebben voor het toevoegen van vervangende werklocaties

elders. Het is van belang dat functiemenging/transformatie alleen mogelijk is als de bedrijvigheid ter plekke dat toelaat - mening van wonen met risicovolle of milieubelastende bedrijven is niet wenselijk. Nadere afweging is voor deze gebieden nodig in relatie met de behoefte aan werklocaties en de schuifruimte (zie paragraaf werken). Pas als bedrijven in het kader van de schuifruimte een nieuwe plek hebben ontstaat mogelijk ruimte voor woningbouw.

In het centrum van Woerden zien we kansen om de mogelijkheden om te wonen boven winkels te vergroten. Ook vanwege het verkleinen van het kernwinkelgebied geeft ruimte voor meer woningen in de binnenstad. Dit ondersteunt het verlevendigen van het centrumgebied.

Woningbouwlocaties in Harmelen tot 2040

Harmelen kent in 2021 8.339 inwoners en is daarmee een middelgroot dorp, gelegen op de oeverwal. Ook in de toekomst zal Harmelen haar karakteristiek van een middelgroot dorp behouden, maar om in te spelen op de demografische ontwikkelingen en de eigen woningbehoefte in Harmelen, is uitbreiding van de woningvoorraad nodig. Ook voor het behoud van voorzieningen is groei van het aantal inwoners nodig. Harmelen zal daarom beperkt gaan groeien. De woningbehoefte tot 2030 bedraagt 350 tot 500 woningen. Dit benodigde aantal komt voort uit de berekende woningbehoefte en deels uit een achterstand op de

realisatie van de benodigde woningbouw in voorgaande jaren. In de periode 2030 tot 2040 wordt een woningbehoefte van 270 woningen voorzien.

In Harmelen wordt er eerst op inbreidingslocaties gebouwd. Er zijn nog een aantal inbreidingslocaties waarvan de planontwikkeling loopt: Hof van Harmelen, de Willem-Alexanderlaan, de Raadhuislaan en Buitenhof. Inbreidingslocaties bieden echter onvoldoende ruimte voor de benodigde totale capaciteit. Daarom willen we één of meerdere locaties aanwijzen voor uitbreiding buiten de grenzen van de bestaande dorpskern.

Diverse locaties rondom de bestaande kern hebben potentie voor woningbouwontwikkeling. Het gaat om de gebieden Haanwijk en Harmelen Noord en Harmelen Zuid. Ook het huidige glastuinbouwgebied Harmelerwaard is een gebied met woningbouwpotentie. Voor alle locaties geldt dat er nader onderzoek en afweging nodig is om tot een locatiekeuze te komen. Hierbij gaat het om factoren zoals landschappelijke en cultuurhistorische waarden, bereikbaarheid, bodemgesteldheid, draagvlak bij inwoners en inpassing bij bestaande stedelijke gebieden.

Haanwijk is kansrijk omdat in de huidige provinciale Omgevingsvisie hier reeds voorzien is in een woningbouwopgave van circa 90 woningen. Door deze locatie te verruimen in een aantal fasen, kan een deel van de woningbe-

hoeft van Harmelen hier opgelost worden in een dorpse dichtheid van maximaal 25 woningen per hectare. Belangrijk aandachtspunt voor deze locatie is bodemdaling.

Het gebied ten noorden van Harmelen biedt mogelijkheden voor het toevoegen van woningbouw in combinatie met natuur en recreatie. Dit vergroot ook draagvlak voor een nieuwe treinstation in de toekomst. Een nieuw treinstation zou een grote impuls betekenen voor heel Harmelen voor de aansluiting op het openbaar vervoernetwerk.

In Harmelen Zuid is het denkbaar om woningen toe te voegen in combinatie met opwekking van zonne-energie, groen en een geluidsvoorziening langs de A12.

Er wordt onderzoek gedaan naar alternatieve gebruiksfuncties voor het kassengebied de Harmelerwaard. De economische toekomst van de glastuinbouw staat hier onder druk. Het gebied, ingeklemd tussen de westkant van Utrecht en de oostkant van Harmelen, biedt diverse mogelijkheden om doelen in deze Omgevingsvisie te realiseren, op het gebied van wonen, maar ook op het gebied van werken, landschap en recreatie. Een zorgvuldige afweging voor de toekomstige mogelijkheden in dit gebied is daarom van groot belang. In het participatieproces voor deze Omgevingsvisie kwam in een eerste peiling naar vo-

ren dat inwoners kansen zien voor landschap en recreatie, maar ook andere functies als wonen en werken niet op voorhand uitsluiten.

Nadere afweging woningbouwlocaties

Bij concrete locatieontwikkeling is nadere afweging van de geschiktheid van de locaties nodig vanwege meervoudige belangenafweging op onder meer het gebied van water, bodemgesteldheid, milieu, natuur, landschap en cultuurhistorie, veiligheid, bereikbaarheid, infrastructuur en belangen van bedrijvigheid, landbouw en bestaande woongebieden. Voor alle gebieden geldt dat nader onderzoek en afweging wordt uitgevoerd met betrokken partijen, provincie en in samenspraak met alle belanghebbenden in Harmelen. De opmerkingen en suggesties die participanten hebben gemaakt in het participatieproces voor deze Omgevingsvisie zullen hier ook bij worden betrokken. De opbrengst is vastgelegd in het participatieverslag dat als bijlage bij deze visie is opgenomen.

De locatieonderzoeken en afweging vinden plaats in de periode 2021 tot uiterlijk 2023. Resultaten zullen worden vastgelegd in een gebiedsprogramma. De ruimtelijke afwegingskaders in deze gebiedsprogramma's worden vastgesteld door de gemeente en vormen dan een uitwerking van deze Omgevingsvisie.

Woningbouwlocaties in Zegveld tot 2040

Zegveld blijft een kleinschalig agrarisch georiënteerd dorp in het veenweidegebied. De ontwikkelingen die plaatsvinden zijn gericht op de eigen kern en kleinschalig van karakter. We streven naar het in stand houden van het huidige voorzieningenniveau. Er wordt ruimte geboden aan woningbouw voor verschillende doelgroepen aan de randen van het dorp om de eigen groei op te kunnen vangen.

Tot 2030 heeft Zegveld een woningbehoefte van 100 woningen, tot 2040 komt er een behoefte van 80 woningen bij. Inmiddels zijn 65 woningen (afgerond, zie tabel) daarvan deels opgeleverd en deels in ontwikkeling op de locaties Weidz (38 woningen, oplevering eind 2021) en De Pionier (24 woningen voor senioren).

Voor de overige woningen is een locatie buiten de huidige rode contour nodig. Diverse locaties rondom de bestaande kern hebben potentie voor woningbouwontwikkeling. Eén locatie met potentie voor circa 55 woningen ligt aan de zuidzijde van de bestaande kern. Ook als deze locatie tot ontwikkeling komt, zijn er andere locatie(s) nodig om aan

de woningbehoefte te kunnen voldoen. Volgens de huidige prognose dienen er tot 2040 nog locaties gevonden worden voor 115 woningen.

Om aan te sluiten op het bestaande dorps karakter van Zegveld wordt er gedacht aan ontwikkelingen in een lage dichtheid van circa 20 woningen per hectare. Door middel van de nieuwbouw kan het aanzien op Zegveld vanaf het buitengebied worden verbeterd en een meer 'dorps' karakter worden verkregen, dus kleinschalig en gevarieerd.

Bij deze ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met bodemdaling, een wateropgave en zettingsvrij bouwen.

De toegankelijkheid van het buitengebied rondom Zegveld is beperkt, evenals de mogelijkheden om vanuit het dorp een ommetje te maken. Door rond het dorp een kernrandzone aan te wijzen, wordt ruimte geboden voor recreatieve functies, voetpaden en natuur en kan het aanzicht van het dorp vanuit het buitengebied verbeterd worden.

In de kernrandzone kan mogelijk ook een specifiek deel van de woonbehoefte van de kern na 2030 worden opgevangen. Het gaat hierbij om enkele woningen, passend bij de doelstelling van de kernrandzone.

Nadere afweging woningbouwlocaties

Bij concrete locatieontwikkeling is een nadere afweging van de geschiktheid van de locaties nodig vanwege meer- of mindere belangenafweging op onder meer het gebied van water, bodemgesteldheid, milieu, natuur, landschap en cultuurhistorie, veiligheid, bereikbaarheid, infrastructuur en belangen van bedrijvigheid, landbouw en bestaande woongebieden. Voor alle gebieden geldt dat nader onderzoek en afweging wordt uitgevoerd met betrokken partijen, provincie en in samenspraak met alle belanghebbenden in Zegveld. De opmerkingen en suggesties die participanten hebben gemaakt in het participatieproces voor deze Omgevingsvisie zullen hier ook bij worden betrokken. De opbrengst is vastgelegd in het participatieverslag dat als bijlage bij deze visie is opgenomen.

De locatieonderzoeken en afweging vinden plaats in de periode 2021 tot uiterlijk 2023. Resultaten zullen worden vastgelegd in een gebiedsprogramma. De ruimtelijke afwegingskaders in deze gebiedsprogramma's worden vastgesteld door de gemeente en vormen dan een uitwerking van deze Omgevingsvisie.

Woningbouwlocaties in Kamerik en Kanis tot 2040

De ontwikkelingen in Kamerik en Kanis de komende jaren zullen gericht zijn op de eigen bevolkingsgroei/huishoudensgroei van de kernen. In Kamerik is een behoefte van 150 woningen tot 2030 plus 120 tot 2040. Daarvan zijn er nu 50 in ontwikkeling op de scholenlocaties in Kamerik. In de resterende behoefte wordt voorzien door uitbreiding aan de rand van het dorp.

Tot 2040 moeten er locaties gevonden worden voor 120 woningen. Het gaat hierbij om ontwikkelingen in een lage en dorpse dichtheid van circa 20 woningen per hectare. Net als in Zegveld dient bij deze ontwikkelingen rekening gehouden te worden met bodemdaling, een wateropgave en zettingsvrij bouwen.

Diverse locaties rondom de bestaande kern van Kamerik hebben potentie voor woningbouwontwikkeling. Zie de kaart Wonen op pagina 56 met deze gebieden. Het gaat om de noordoosthoek locatie Noordoost 3, die buiten de rode contour ligt en die ook aansluit op de meest recente uitbreidingen van het dorp. Deze locatie biedt ruimte aan circa 60 woningen. Daarnaast biedt de oostzijde buiten Kamerik potentie voor uitbreiding van de woningvoorraad. Tenslotte kan er onderzocht worden of het verplaatsen van de sportvelden, of het verplaatsen van een deel van het bedrijventerrein in het zuiden van Kamerik, nieuwe

mogelijkheden biedt voor woningbouw en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit aan de rand van het dorp.

In Kanis lijkt vooral de noordkant geschikt voor (beperkte) woningbouw. Het gaat hier nadrukkelijk om beperkte aantallen.

Nadere afweging woningbouwlocaties

Bij concrete locatieontwikkeling is nadere afweging van de geschiktheid van de locaties nodig vanwege meervoudige belangenafweging op onder meer het gebied van water, bodemgesteldheid, milieu, natuur, landschap en cultuurhistorie, veiligheid, bereikbaarheid, infrastructuur en belangen van bedrijvigheid, landbouw en bestaande woongebieden. Voor alle gebieden geldt dat nader onderzoek en afweging worden uitgevoerd met betrokken partijen, provincie en in samenspraak met alle belanghebbenden in Kamerik en Kanis.

Gezonde, veilige, duurzame en sociaal-inclusieve woonomgeving

De kwaliteit van de leefomgeving in onze gemeente is hoogwaardig. Dit willen we continueren en in de toekomst waar nodig verbeteren. We streven naar een goede balans tussen levendigheid en bedrijvigheid enerzijds en milieubescherpende maatregelen voor het beschermen en verbeteren van de gezondheid van inwoners anderzijds. Denk aan een betere lucht-, bodem- en waterkwaliteit, het voorkomen van geluidsoverlast, wateroverlast, hittestress en het verbeteren van de (verkeers)veiligheid. Ook voldoende natuur, groen en biodiversiteit in de stedelijke gebieden zijn belangrijke factoren voor een gezonde leefomgeving. Daarnaast streven we naar een inclusieve samenleving met veel ruimte voor ontmoeten, zorg en diversiteit. In Nieuw-Middelland bevindt zich de locatie van het St. Antonius ziekenhuis. Het behouden van goede zorg in Woerden is een belangrijk onderwerp in het maatschappelijke debat. Bij de uitvoering van de Structuurvisie Nieuw-Middelland wordt dit vraagstuk nader uitgewerkt en afgewogen.

Een andere landelijke trend waar we in onze nieuwe woonbuurten op willen inspelen is de mobiliteitstransitie. Dat betekent inzetten op langzaam verkeer, stimuleren van deelmobiliteit en het bieden van alternatieven voor

de auto (zie verder de paragraaf Mobiliteit). Niet de auto, maar de (bewegende) mens staat centraal. Een prettige, veilige en gezonde openbare ruimte stimuleert mensen om naar buiten te gaan om te bewegen, te spelen en te ontmoeten, en stimuleert daarmee een gezonde levensstijl en een inclusieve samenleving.

Het ontwikkelen van klimaat-adaptieve woningen en woonomgeving door vergroening en door schone energie en warmte.

Om de leefkwaliteit te borgen in de toekomst dienen de bestaande en nieuwe woonbuurten voortdurend aangepast te worden aan actuele ontwikkelingen die spelen in onze samenleving. Denk aan demografische veranderingen zoals vergrijzing en huishoudensverduunning, maar ook aan de trend van meer thuiswerken en aan klimaatverandering, met alle gevolgen van dien. Het klimaatadaptief maken van de leefomgeving doen we door de openbare ruimte te vergroenen, maar ook door bewoners te stimuleren om op hun eigen terrein maatregelen te nemen. Groen zorgt voor opvang van regenwater, het tegengaan van hittestress en meer biodiversiteit, maar natuurlijk ook voor meer verblijfskwaliteit in de openbare ruimte. Ook natuurinclusief bouwen is een wenselijke ontwikkeling. We moeten echter steeds per situatie in redelijkheid naar deze eisen kijken. Zie verder paragraaf klimaat.

Duurzame gebiedsontwikkeling

Binnen de gemeente Woerden hanteren we bij nieuwbouwprojecten de leidraad "De Tienkamp" (TU-Delft). Hierbij worden diverse duurzaamheidsthema's ten opzichte van elkaar afgewogen, om een zo optimaal mogelijk resultaat te behalen voor het totaal. Het gaat hierbij om thema's als water, groen, gezondheid, identiteit, milieu, energie en economische en sociale vitaliteit. Afhankelijk van de locatie of de opgaves scoren bepaalde duurzaamheidsthema's hoger dan andere. Maatwerk en synergie zijn hierbij sleutelwoorden.

Gezondheid

Gezondheid is een breed thema. Het gaat om zowel een gezond binnenklimaat als een gezond buitenklimaat. Daarbij spelen milieuthema's als luchtkwaliteit, geluid en bodem- en waterkwaliteit en omgevingsveiligheid een belangrijke rol. Maar gezondheid gaat ook over sociale aspecten, zoals inclusie en een gezonde levensstijl. Denk hierbij bijvoorbeeld aan voldoende bewegen, gezonde voeding, ruimte voor ontmoeting en spelen en ruimte voor natuur. Het gaat kortom om een aantrekkelijke openbare ruimte waar mens en dier veilig en prettig kunnen verblijven.

Omdat de gemeente zorgdraagt voor het beheer en onderhoud van openbare ruimte, cq regels stelt voor het gebruik en de inrichting, kan de gemeente invloed uitoefenen in gebiedsontwikkelingen of bij reconstructies van bestaande openbare ruimte. Bij meer hoogstedelijke woonmilieus in de spoorzone is het van belang om extra aandacht te hebben voor een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving, omdat de openbare ruimte hier schaars is en voor meerdere doelen gebruikt wordt. Het gaat daarbij bijvoorbeeld over verblijfskwaliteit, externe veiligheid, mogelijkheden tot ontmoeten, inzet op fietsen en wandelen, diversiteit aan voorzieningen/functies, aantrekkelijk gebruiksgroen, voldoende schaduw tegen hittestress etc. Maar ook voor meer kleinschalige locaties op projecten is veel winst te behalen op het gebied van gezondheid.

In de woningbouw en het binnenklimaat spelen milieuthema's uiteraard ook een grote rol. Ook op geluidbelaste locaties dienen (nieuwe) woningen een geluidsluwe zijde te hebben, waar zich ook de buitenruimte bevindt. Ook dient er aandacht te zijn voor natuurinclusief bouwen, bijvoorbeeld met geïntegreerde nestgelegenheden voor vogels, vleermuizen en insecten.

De exacte (combinatie van) maatregelen op het gebied van duurzaamheid, gezondheid en veiligheid worden per project nader bepaald, aansluitend op de locatie, de opgave of de doelstelling van het project. Dat kan worden gedaan met de 'spinnenwebmethode' of de methode "Doe de Tienkamp" (TU Delft). Met dergelijke methodes wordt een weging gemaakt tussen de verschillende belangen die een relatie hebben tot een gezonde, duurzame en veilige leefomgeving. Door in een vroeg stadium in het project (woningbouw of openbare ruimte) alle relevante duurzaamheidsaspecten, waaronder gezondheid, tegen elkaar af te wegen kan een maximaal resultaat behaald worden, waarbij recht gedaan wordt aan alle wensen en eisen.

Werken: Voldoende, vitaal en op de juiste plek

Een sterke lokale economie is belangrijk voor het creëren van voldoende werkgelegenheid, het op peil houden van het voorzieningenniveau en het ondersteunen van het verenigingsleven en gemeenschapsactiviteiten. In hoofdstuk 2 is al aangegeven dat de gemeente Woerden, dankzij haar gunstige ligging en goede bereikbaarheid, een interessante vestigingsplaats is voor bedrijven. Deze goede uitgangspunten vertalen zich in een sterke lokale economie, waaraan wij onder andere onze lokale werkgelegenheid en regionale centrumpositie te danken hebben. Het is van belang om deze voorspoed te koesteren en tijdig in te spelen op relevante economische trends en ontwikkelingen. Wij richten ons daarbij niet op het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid, maar op het faciliteren en stimuleren van het reeds gevestigde lokale bedrijfsleven.

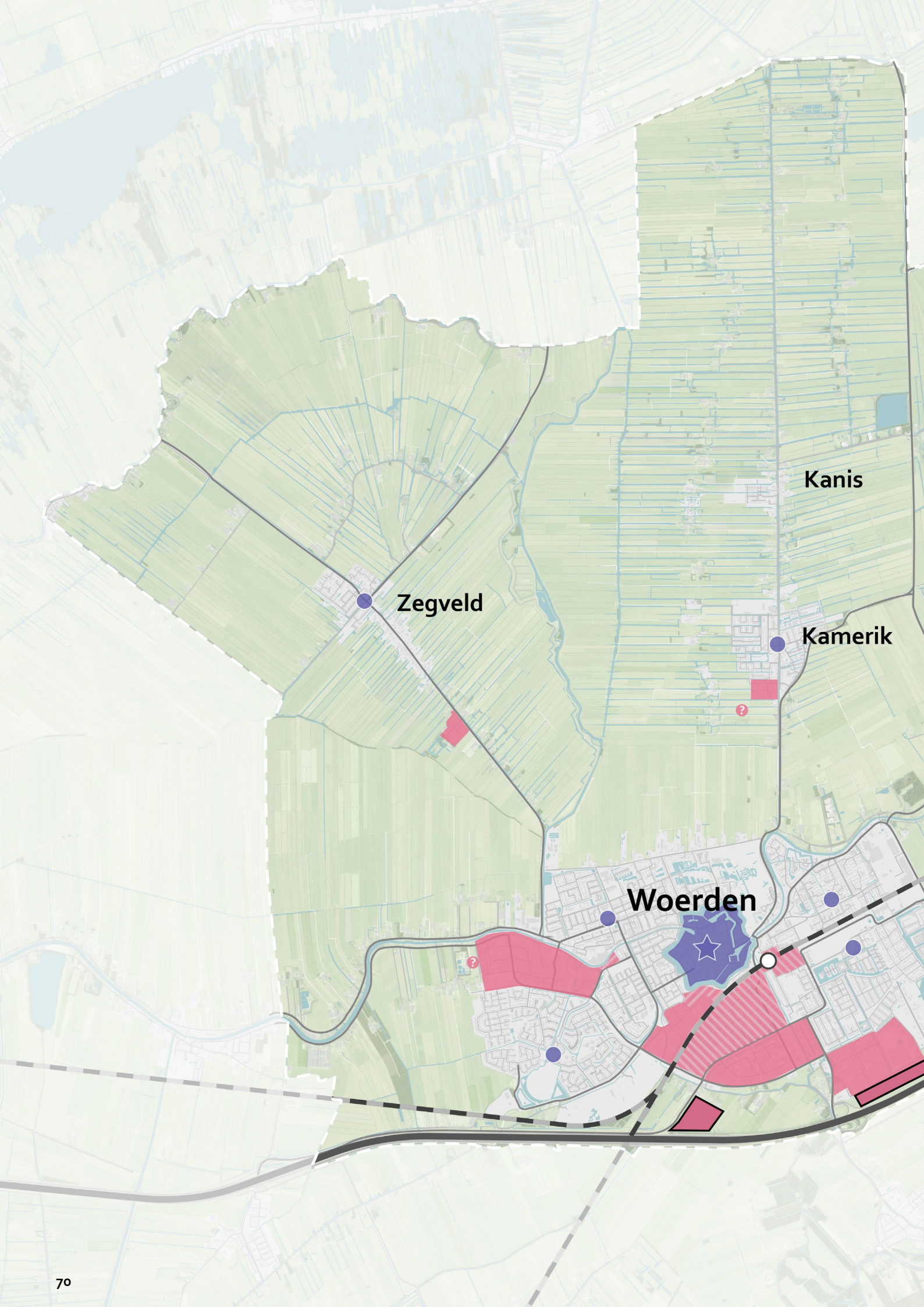
In de komende tien tot twintig jaar komen er verschillende opgaven op ons af. In de eerste plaats zorgt de groei van het lokale bedrijfsleven al jarenlang voor druk op onze bedrijventerreinen. Het faciliteren van deze groei staat op gespannen voet met de wens om het bijzondere landschap van het Groene Hart te behouden. Wij zijn daarom tot nu toe spaarzaam omgegaan met uitbreidingslocaties. Het vitaal houden van bestaande bedrijventerreinen is in onze ogen minstens net zo belangrijk als de realisatie van nieuwe werklocaties. Desalniettemin zullen wij op zoek moeten gaan naar oplossingen om de economische groei te faciliteren. Wij willen namelijk dat het aanbod aan lokale werkgelegenheid meegroeit met de groei van de lokale beroepsbevolking. Wonen en werken organiseren wij, vanuit vitaliteits- en mobiliteitsoverwegingen, bij

voorkeur in elkaars nabijheid. Op de korte termijn bieden de schuifruimtelocaties uitkomst. Op langere termijn, na 2030, zal verdere groei van ons lokale bedrijfsleven wederom leiden tot een ruimtebehoefte waarvoor een oplossing moet komen.

Naast de bedrijventerreinen vraagt het voorzieningenniveau in onze gemeente aandacht. De gemeente Woerden kent van oudsher een relatief hoog voorzieningenniveau. Dit goede voorzieningenniveau is mede te danken aan een regionale centrumfunctie van de stad Woerden. Ons consumptiegedrag verandert steeds sneller. Internet is hierop van invloed. Dit zet het huidige voorzieningenniveau onder druk. De detailhandel ondervindt forse concurren-

tie van internetwinkels. Een ontwikkeling die al langer gaande is, maar door de coronacrisis wordt versterkt. De consument besteedt minder aan winkeluitgaven, zowel fysiek als online. Daarnaast hebben de horeca en culturele instellingen de afgelopen anderhalf jaar te maken met flinke omzetverliezen. Het is, mede door steunmaatregelen, onduidelijk welke effecten de coronacrisis op de lange termijn heeft. Wel is helder dat de detailhandel de komende jaren voor een grote opgave staat. Via een helder beleid, inzet van middelen en instrumentarium én het stimuleren van samenwerking, proberen wij het voorzieningenniveau op peil te houden. Voorbeelden van hoe wij dit doen zijn de actualisatie van de Detailhandelsstructuurvisie en het uitvoeren van de Pilot Vitale Binnenstad. In de komende jaren is onze inzet op dit gebied onverminderd nodig.

Zegveld

Kanis

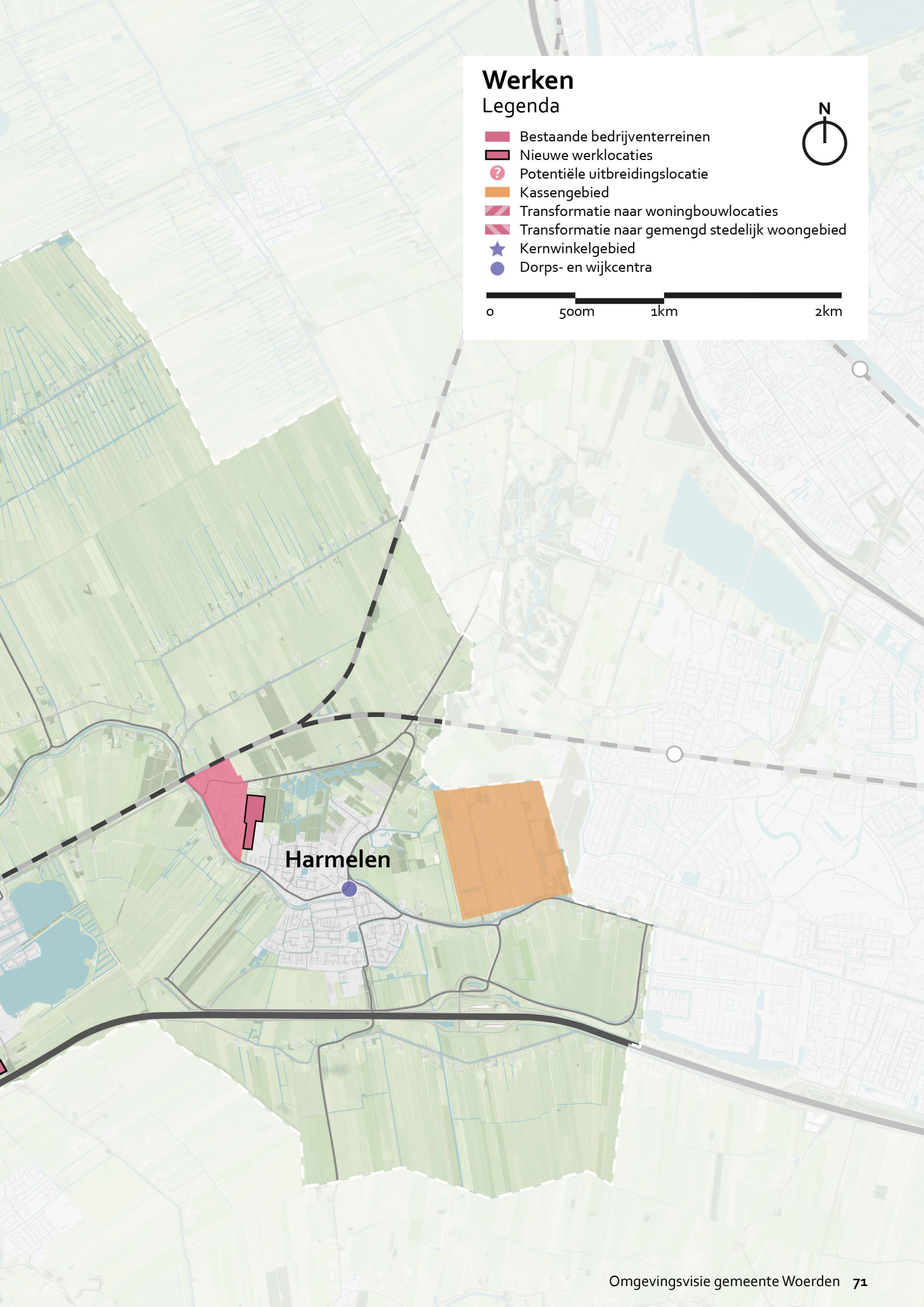
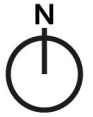
Kamerik

Woerden

Werken

Legenda

- Bestaande bedrijventerreinen
- Nieuwe werklocaties
- Potentiële uitbreidingslocatie
- Kassengebied
- Transformatie naar woningbouwlocaties
- Transformatie naar gemengd stedelijk woongebied
- Kernwinkelgebied
- Dorps- en wijkcentra

Harmelen

Deze Omgevingsvisie vormt het kader waarbinnen deze beleidsontwikkelingen en activiteiten worden uitgevoerd.

Ten slotte geldt voor alle ruimtelijke initiatieven op economisch gebied, dat wij rekening houden met eisen op het gebied van duurzaamheid, vergroening en klimaatadaptatie. Hogere overheidslagen, zoals het Rijk en de provincie, stellen deze eisen aan ons. Daarnaast vinden wij het zelf belangrijk om op dit gebied toekomstbestendig te handelen. Door efficiënt met ons ruimtegebruik om te gaan, willen wij het ruimtebeslag op ons groene buitengebied beperken. Daarnaast vinden wij het belangrijk om voldoende ruimte te geven aan groen en water in de openbare ruimte van werklocaties, ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en klimaatadaptatie. Aangezien de inpassing altijd maatwerk betreft, bekijken we per locatie hoe wij hiermee omgaan.

Doelstellingen

In het licht van bovenstaande opgaven formuleren wij voor onszelf de volgende doelstellingen:

1. Koester bestaande werklocaties: herstructureren en intensiveren van bedrijventerreinen.

2. Ruimte voor lokale economische groei: op zoek naar nieuwe bedrijventerreinen.
3. Een vitale binnenstad: creëer dé ontmoetingsplek van Woerden met een optimale ontwikkeling van het voorzieningenniveau.
4. Behoud goede voorzieningen voor levendige wijken en toekomstbestendige dorpskernen.

Hoe gaan we deze doelen behalen?

Koester bestaande werklocaties: herstructureren en intensiveren van bedrijventerreinen

Onze bedrijventerreinen leveren een belangrijke bijdrage aan de lokale werkgelegenheid. Zo'n 40 tot 50 procent van de lokale werkgelegenheid komt van de bedrijventerreinen. Het vitaal houden van deze werklocaties is een belangrijke opgave. In de afgelopen jaren hebben wij hiervoor de eerste stappen gezet. Er is een gemeentebreed herstructureringsprogramma opgesteld. Bedrijventerrein Nijverheidsbuurt in Zegveld is gerevitaliseerd en we blijven in gesprek met betrokken ondernemers en partijen voor verdere verbeteringen. Voor de bedrijventerreinen Nijverheidsweg in Kamerik en Barwoutswaarder in Woerden worden revitaliserings- en herstructureringsplannen ge-

maakt, die naar verwachting in 2023 gereed zijn. Dankzij de schuifruimte hebben wij nu een instrument in handen om bedrijven tot verplaatsing te verleiden en ruimte te creëren op bestaande bedrijventerreinen. De vrijgekomen ruimte kan voor de realisatie van de revitaliserings- en herstructureringsplannen worden benut. De komende jaren is het herstructureren van bedrijventerreinen een speerpunt in ons beleid.

De Provincie Utrecht zet in haar beleid in op het intensiveren van bedrijventerreinen. Intensiveren betekent in dit geval het verhogen van het aantal arbeidsplekken per hectare. Wij staan achter dit streven, maar weten ook dat dit geen gemakkelijke opgave is. Bedrijfsgebouwen moeten vaak de hoogte in om dit voor elkaar te krijgen. Voor bedrijven zijn dit complexe ingrepen en kostbare verbouwingen. Soms is het zelfs helemaal niet mogelijk. Wij staan er echter voor open om samen met de provincie te onderzoeken wat er op dit gebied mogelijk is. Bedrijventerrein Barwoutswaarder zien wij als een geschikte onderzoekslocatie, omdat wij daar voor de herstructurering al met de provincie samenwerken. Daarnaast biedt de herstructurering van het bedrijventerrein mogelijk aanknopingspunten voor de intensiveringsopgave.

Ruimte voor lokale economische groei: op zoek naar nieuwe bedrijventerreinen

Door het aanwijzen van de schuifruimtelocaties, De Putkop en de Burgemeester van Zwietenweg, voor nadere

uitwerking in ruimtelijke plannen en de ontwikkeling van de Voortuin wordt in de komende jaren naar verwachting 13 hectare netto bedrijventerrein aan onze gemeente toegevoegd. Voor de periode tot aan 2030 achten wij dit voldoende om te voorzien in de marktbehoefte, zoals de onderzoeken uitgevoerd in het kader van de schuifruimte uitwijzen.

Na 2030 verwachten wij nieuwe uitbreidingslocaties nodig te hebben om de lokale economische groei te kunnen faciliteren en bedrijvigheid op potentiële transformatielocaties (zie paragraaf wonen), een alternatieve plek binnen onze gemeentegrenzen te kunnen bieden. Wij streven ernaar om kleinschalige clusters van bedrijvigheid en solitaire bedrijven in woongebieden te verplaatsen naar onze bedrijventerreinen. Dit zorgt los van de lokale economische groei echter wel voor een additionele ruimtebehoefte aan werklocaties. Wij denken ongeveer 20 hectare aan additioneel bedrijventerrein nodig te hebben, maar brengen deze opgave voor de periode 2030 tot 2040 nog nader in beeld. Dit doen we in samenwerking met het lokale bedrijfsleven. In 2022 zijn de uitkomsten van deze studie bekend. Op basis van deze uitkomsten gaan wij op zoek naar nieuwe uitbreidingslocaties in de gemeente Woerden voor na 2030. Voor zowel Kamerik als het westen van Woerden hebben we al twee potentiële uitbreidingslocaties op het oog, zie kaart pagina 70/71.

Los van de lokale behoefte wordt in U10-verband een bovenlokale behoefte aan regionale bedrijventerreinen gesignaleerd. Deze regionale bedrijventerreinen moeten zich dan richten op relatief grootschalige bedrijven, die niet langer op lokale bedrijventerreinen passen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan grootschalige distributiecentra. Vanaf 2022, in de nieuwe bestuursperiode, onderzoeken wij in samenwerking met de U10 regio (Utrecht-west en de Lopikerwaard-gemeenten) en het bedrijfsleven welke rol deze regionale bedrijventerreinen precies kunnen spelen, welke locaties (in de zones langs A2 en A12) daarvoor de meest geschikte zijn en welk draagvlak daarvoor in de samenleving aanwezig is.

Een vitale binnenstad: creëer dé ontmoetingsplek van Woerden met een optimale ontwikkeling van het voorzieningenniveau

De binnenstad van Woerden vormt het hart van onze gemeente. Als dé ontmoetingsplek vormt het een belangrijke drager van voorzieningen. Om de binnenstad vitaal te houden is een compacter winkelgebied met minder winkels noodzakelijk. Wel zien wij nog ruimte voor uitbreiding van een supermarkt. Dat versterkt de boodschappenfunctie en trekt mensen naar de binnenstad. Ook zien we ruimte voor de bredere en hybride functie van 'werken' zoals kleine kantoren met een publieksfunctie, die nieuwe

dynamiek geven. Daarnaast zien wij kansen om meer ruimte te bieden aan wonen in de binnenstad. Wonen verlevendigt de binnenstad en vergroot het draagvlak voor voorzieningen.

We zetten in op een goed bereikbare binnenstad. Verbetering van de verblijfskwaliteit blijft speerpunt, met een autoluwe binnenstad als uitgangspunt. Een opgave is het weren van doorgaand verkeer van de centrumring.

Naast detailhandel is de binnenstad ook een plek voor kunst, cultuur en horeca. Kunst en cultuur bieden levendigheid en geven plekken uitstraling. Kunst en cultuur zijn een reden om een binnenstad te bezoeken, om er te wonen of te verblijven. Hetzelfde geldt voor de horeca. Een veelzijdig horeca-aanbod versterkt de woon-, werken en vrijetijdsbestemming en draagt zo bij aan de economische en maatschappelijke betekenis, naamsbekendheid en het sterke imago van de binnenstad. Kaders hiervoor zijn opgenomen in het Horecabeleidskader. De interactie tussen functies als horeca, detailhandel en cultuur maken de binnenstad tot dé ontmoetingsplek van Woerden.

In het kader van de pilot 'Vitale binnenstad' hebben wij oog voor al deze functies en hun belang voor de binnenstad als ontmoetingsplek. Daarbij staat het begrip

'huiskamer van Woerden' centraal. Wij onderzoeken in de pilot de positionering van de binnenstad op de korte en middellange termijn. Onze visie richt zich op detailhandel in de breedte en specifiek op de detailhandel in het kernwinkelgebied en haar randzones. Ook heeft de pilot oog voor de sociale meerwaarde van de binnenstad voor de samenleving. Kunst, cultuur en horeca vormen belangrijke componenten in deze sociale meerwaarde. Door ons te richten op de sociale meerwaarde van de binnenstad willen wij onze inwoners nog sterker verbinden aan de stad, waardoor er structureel meer reuring ontstaat. Dat versterkt onze regiofunctie en de aantrekkingskracht op toeristen.

De aantrekkelijkheid van de binnenstad is nauw verbonden met de ruimtelijke kwaliteit en belevingswaarde van het centrum. Voor een vitale binnenstad is het belangrijk deze kwaliteit vast te leggen en te versterken. Het Beeldkwaliteitsplan binnenstad geeft kaders mee met betrekking tot het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit, zodat het centrum van Woerden een aantrekkelijk woon-, werk- en verblijfsgebied kan blijven in de toekomst.

Naast de activiteiten in de binnenstad kan het versterken van de verbinding en relatie tussen de binnenstad en het stationsgebied, of breder gezien De Poort van Woerden, positieve effecten hebben op de binnenstad. Het stationsgebied moet gaan fungeren als rode loper richting de binnenstad. In het stationsgebied zelf wordt daarvoor ruimte gecreëerd voor functies die levendigheid geven aan het gebied en complementair, niet concurrerend, zijn aan de binnenstad. Daarnaast zorgt de ontwikkeling van het stationsgebied voor een logische en herkenbare verbinding van het station naar de binnenstad en een betere verbinding met Nieuw-Middelland, het gemengd woon-werkgebied. Het ontwikkelen van de Wagenstraat vormt een belangrijke voorwaarde om de verbinding van binnenstad en stationsgebied te versterken.

Goede voorzieningen voor levendige wijken en toekomstbestendige dorpskernen

Naast de binnenstad hebben wij oog voor de winkelcentra in de wijken. Deze centra hebben een rol voor de dagelijkse voorzieningen van inwoners. De spreiding van wijkwinkelcentra voldoet op dit moment aan de behoefte. In de toekomst is bij een forse toename van inwoneraantallen in Nieuw-Middelland meer ruimte nodig in deze wijk voor functies gericht op de dagelijkse voorzieningen om bij te dragen aan de levendigheid. Vooralsnog is dit echter niet aan de orde. De supermarkten hebben als publiekstrekker een bepalende rol in het succes van de wijkwinkelcentra. In het winkelcentrum Snel en Polanen is ruimte voor een tweede supermarkt. In de overige wijkwinkelcentra is dit niet aan de orde. Wij bieden geen ruimte aan nieuwe solitaire supermarkten en willen de huidige solitaire supermarkten bij voorkeur naar bestaande winkelcentra verplaatsen. Enkel de solitaire supermarkt in het Staatsliedenkwartier willen wij graag behouden als voorziening voor de oudere inwoners van de wijk.

In Harmelen ligt het accent op versterken van de samenwerking tussen winkeliers en vastgoedeigenaren. Hierdoor ontstaat meer samenhang in de aangeboden activiteiten. Dit versterkt de vitaliteit van het Harmelense winkelgebied.

In Kamerik en Zegveld richten wij ons op het behoud van het huidige voorzieningenaanbod. De aanwezigheid van een supermarkt is in deze kernen cruciaal voor het op peil houden van het voorzieningenniveau. Wij hanteren een flexibel en faciliterend beleid voor het behoud van de supermarkten in deze kernen en streven naar een bundeling van commerciële en maatschappelijke voorzieningen in de nabijheid van dezelfde locatie. Dit draagt ook bij aan een vitale arbeidsmarkt en vitale werklocaties in de kernen.

Mobiliteit: bereikbaarheid en leefbaarheid

Bereikbaarheid is een belangrijke kernwaarde van de gemeente Woerden, evenals haar centrale ligging, zoals beschreven in hoofdstuk 4 en 5. Het wordt echter steeds drukker op de wegen, met name in het autoverkeer, en er ontstaan steeds meer files en opstoppingen binnen de bebouwde kom. De ligging aan de A12 biedt veel economische kansen, maar brengt ook het risico met zich mee dat de Woerdense wegen steeds meer dichtslibben. De komende twee decennia moet er in de regio plek worden gevonden voor ruim 80 duizend arbeidsplaatsen en 104 tot 125 duizend woningen. Deze opgave gaat vanzelfsprekend gepaard met een groei van mobiliteit. De verwachting is dat de A12 in 2030 tegen de maximale capaciteit aan loopt, maar het vergroten van de capaciteit

lijkt niet haalbaar en daarmee niet de oplossing. Vanuit het Mirt-onderzoek voor de regio Utrecht is gesteld dat generieke maatregelen nodig zijn naast investeringen (weg, ov en fiets) om het mobiliteitssysteem draaiend te houden. Deze autonome ontwikkelingen gaan ook zijn weerslag hebben in Woerden, waardoor we nu al de auto een minder prominente plaats in onze ontwikkelingen moeten laten innemen. Wanneer we dat niet doen en de auto blijven faciliteren, kan het Woerdense wegennet de groei van de automobilititeit niet langer aan of alleen tegen hoge investeringen.

Het autoverkeer in en door de stad brengt ook gezondheidsrisico's met zich mee. De uitstoot van fijnstof, het

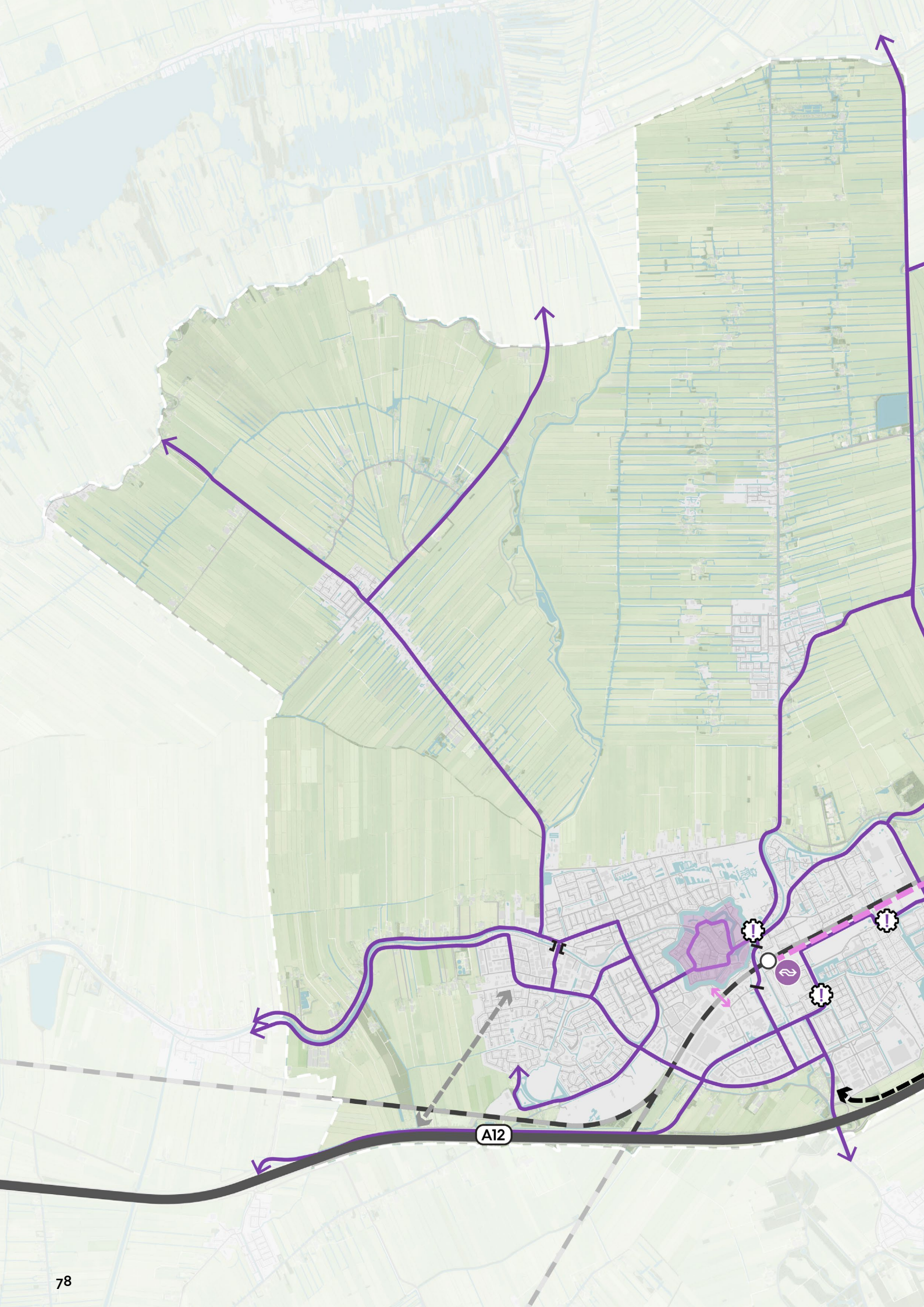

geluid en de risico's op verkeersongevallen verminderen de leefkwaliteit in onze gemeente. De auto neemt veel ruimte in de stad en op de straat in, waardoor er minder ruimte is voor groen en ontmoeten. De ruimte die de auto inneemt, gaat ook ten koste van veilige en comfortabele wandel- en fietsroutes. Dat willen we veranderen.

Doelstellingen

De kerndoelstelling op het gebied van mobiliteit is om Woerden leefbaar, veilig en bereikbaar te houden. Mobiliteit gaat dus niet alleen over de bereikbaarheid van de kernen en het landschap voor alle soorten verkeer, maar ook over het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving. Dit willen we op drie manieren bereiken:

- Het stimuleren van gebruik van de fiets en van wandelen;
- Het realiseren van een autoluwe binnenstad en woonwijken, door verkeer via een oostelijke randweg buiten de stad te geleiden;
- Het stimuleren en faciliteren van de mobiliteitstransitie, specifiek door openbaar vervoer, deelmobiliteit, nieuwe vormen van mobiliteit en elektrificatie van vervoersmiddelen te faciliteren.

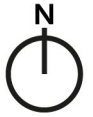

A12

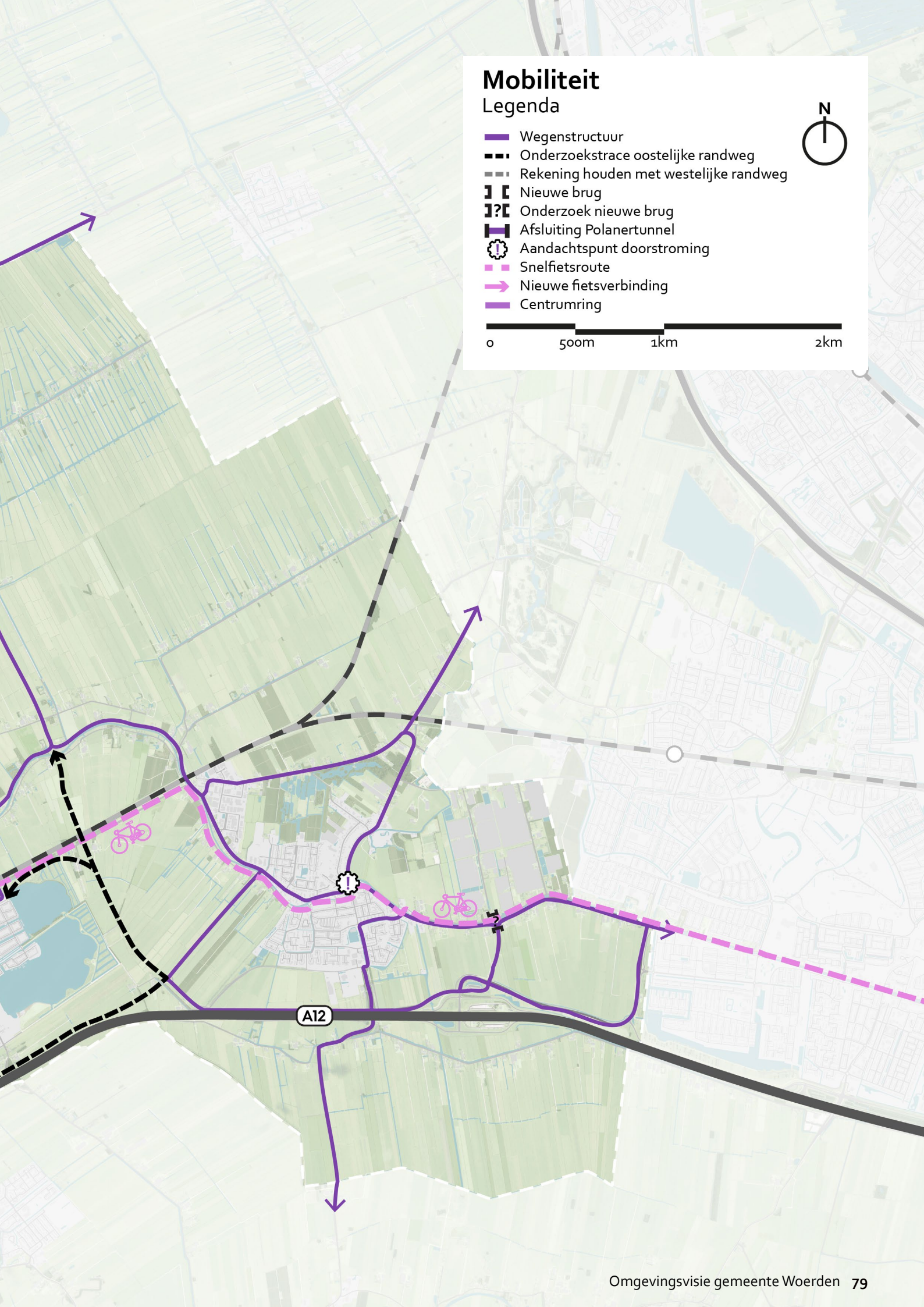
Mobiliteit

Legenda

- Wegenstructuur
- Onderzoekstrace oostelijke randweg
- Rekening houden met westelijke randweg
- Nieuwe brug
- Onderzoek nieuwe brug
- Afsluiting Polanertunnel
- Aandachtspunt doorstroming
- Snelfietsroute
- Nieuwe fietsverbinding
- Centrumring

0 500m 1km 2km

Hoe gaan we deze doelen behalen?

Het stimuleren van fietsen en wandelen

We zetten de mens centraal in onze inrichting van de openbare ruimte. De fiets is hét vervoermiddel voor verplaatsingen binnen de gemeentegrens, de wandelaar staat centraal in de binnenstad en in de woonbuurten. Het gebruik van de auto wordt juist ontmoedigd. De gemeente ziet Woerden als een 'beloopbare stad' of een '10-minutenstad', waar je alle voorzieningen die je dagelijks nodig hebt binnen tien minuten te voet of per fiets kunt bereiken.

Dit bereiken we door in de eerste plaats te investeren in fietsinfra, voorrang te geven aan fietsers op hoofdfietsroutes en een fijnmaziger fietsnetwerk te realiseren met veilige, comfortabele en aantrekkelijke fietspaden. We realiseren, in samenwerking met de provincie en gemeente Utrecht, een snelfietsroute tussen station Woerden en station Utrecht Centraal (oplevering 2023). We werken gezamenlijk aan het verbeteren van het (regionale) fietsnetwerk. Afspraken hieromtrent zijn vastgelegd in het Regionaal Actieprogramma Fiets. Daarnaast faciliteren

we ook bijpassende voorzieningen zoals stallingsplekken voor fietsers (rekening houden met fietsparkeernormen bij nieuwe ontwikkelingen) en fietsvriendelijk verkeersbeleid (fiets in de voorrang, korter wachten bij verkeerslichten). Al deze maatregelen zijn vastgelegd in de verkeersvisie.

Het terugdringen van autoverkeer en omleiden via randwegen

Gemeente Woerden en de provincie Utrecht zoeken gezamenlijk naar oplossingen om de grote hoeveelheden autoverkeer door Woerden terug te dringen. Allereerst wordt doorgaand verkeer zoveel mogelijk teruggedrongen uit onze binnenstad en woonbuurten door het verkeer over de daarvoor bestemde wegen in en langs de stad te leiden. Dit doen we door een aantal samenhangende verkeerskundige maatregelen. In 2026 wordt de Rembrandtbrug aangelegd. Dit is om het wegennet robuuster te maken (extra verbinding over de Oude Rijn) en om bestaande verkeersintensiteiten te spreiden. Ook wordt in het centrum de Polanertunnel onder het spoor door in beide richtingen afgesloten voor autoverkeer. Dit kan pas gerealiseerd worden als het alternatief gereed is. Het zorgt voor een

autoluwe stationsomgeving met een prettig verblijfsklimaat in de stationsomgeving zelf en biedt ruimte voor fietser en wandelaar. Sluipverkeer richting de A12 door de binnenstad van Woerden wordt daarmee verholpen. Om te voorkomen dat de afsluiting te veel druk op de overige wegen is de aanleg van een Oostelijke randweg noodzakelijk. De gemeente Woerden gaat hiervoor een onderzoekstraject in, waarin verschillende tracés, mogelijke effecten en mogelijke financieringen worden onderzocht. Er wordt daarbij ook gekeken naar de effecten op recreatiemogelijkheden (zoals rondom de Cattenbroekerplas), cultuurhistorische waarden en biodiversiteit en toegankelijkheid van het gebied tussen Woerden en Harmelen met de fiets. We willen waarborgen dat deze functies van het landschap bewaard blijven met de aanleg van deze weg. We zoeken hierin de samenwerking met de provincie Utrecht. Ook wordt er onderzoek verricht naar welke effecten het afsluiten van de Polanertunnel verder heeft op het wegennet en of er aanvullende maatregelen nodig zijn.

Door de centrumring autoluw te maken, ontstaat er meer ruimte voor de fietser en de voetganger. Ook komt er meer ruimte voor groen en terrasjes, waarmee de binnenstad aantrekkelijker wordt. De bereikbaarheid van het centrum blijft echter van groot belang. De bereikbaarheid van de binnenstad voor de hulpdiensten moet te allen tijde gewaarborgd zijn, maar de stad kan wel anders gaan

functioneren. Daarom onderzoeken we de komende jaren de mogelijkheden van mobiliteitshubs en stadsdistributie. Stadsdistributie houdt in dat de bevoorrading van de winkels en voorzieningen anders georganiseerd wordt, met schoon en kleinschalig vervoer.

Naast bovenstaande verkeersmaatregelen zetten we ook andere instrumenten in om de auto terug te dringen uit de wijken en stad. Het parkeerbeleid is hiervoor belangrijk: hiermee streven we een autoluwe binnenstad na, breiden we de gebieden met parkeerregulering uit en hanteren we lagere parkeernormen bij nieuwe ontwikkelingen, mits voldaan wordt aan vooraf gestelde voorwaarden. We stellen in de openbare ruimte de mens centraal, en niet de auto. De inzet van sturend parkeerbeleid biedt een mogelijkheid om de toevoeging van de woningen en arbeidsplaatsen in de regio mogelijk te maken. Duidelijk is dat het invoeren van sturend parkeerbeleid afhankelijk is van het ontwikkelen van goede alternatieven om de mobiliteit te waarborgen: inwoners moeten een uitstekend alternatief voorhanden hebben als het moeilijker gemaakt wordt om met de auto naar hun bestemming te reizen.

Naast de verbetering van de fiets en wandelmogelijkheden (zoals hierboven beschreven), werken we ook aan het versterken van het openbaar vervoer. Het Toekomstbeeld OV heeft als uitgangspunt dat het aantal treinverbindingen

gen in Woerden flink uitgebreid wordt. Verder wordt ingezet op P&R terreinen om de overstap van auto naar trein te faciliteren. Dit wordt vanaf 2022 in regionaal verband nader uitgewerkt. Voor busvervoer wordt gekeken naar ketenmobiliteit en nieuwe, innovatieve vormen van voor iedereen toegankelijk alternatief openbaar vervoer waar alle inwoners gebruik van kunnen maken. Waar mogelijk integreert dit met doelgroepenvervoer. Tegelijkertijd beseffen we dat het openbaar vervoer in de kernen op een minimaal niveau is. We zetten daarom in op het handhaven van het huidige niveau, dit mag niet verminderen.

Het stimuleren en faciliteren van de mobiliteitstransitie

Op de langere termijn wil Woerden de mobiliteitstransitie stimuleren. De mobiliteitstransitie is een nationale, zo niet mondiale, trend waar ook Woerden mee te maken heeft. De mobiliteitstransitie is noodzakelijk voor de kwaliteit van onze leefomgeving, maar vergt een omslag in het denken: niet het vervoersmiddel, maar de mens staat centraal in de openbare ruimte. Bovendien hebben veranderingen in de regio, zoals het werven van auto's in de gemeente Utrecht, invloed op de mobiliteit in de hele regio. Dat vraagt om een passend antwoord van de gemeente Woerden dat aansluit bij de eigen waarden en identiteit.

Daarnaast zetten we in op nieuwe technieken en mobiliteitsconcepten als Mobility as a Service (MaaS) en Licht Elektrische Voertuigen (LEV's). MaaS is een dienst en gaat om het kiezen van het beste vervoermiddel per reis en dat plannen, boeken en betalen via apps. Dat kan op termijn leiden tot een lager autobezit. Voorbeelden van LEV's zijn elektrische (bak)fietsen, elektrische scooters, scootmobielen en elektrische steps. Mobiliteitscoaches kunnen worden ingezet om gedragsverandering te bevorderen, zoals het stimuleren van de fiets en het promoten van flexibelere werktijden.

Elektrisch vervoer is sterk in opkomst. De verwachting is dat in 2030 1 op de 5 auto's elektrisch is, en dat alle nieuwe auto's elektrisch zijn. Laadpalen in woonomgevingen vragen steeds meer ruimte in het openbaar gebied. Laadpleinen buiten woonwijken of laden bij je werk heeft de voorkeur. Daarom zetten we bij herontwikkeling en gebiedsontwikkeling in op het clusteren van parkeren en het autovrij maken van de woonomgeving. Hiervoor stellen we de komende jaren laadpaalbeleid op.

Landbouw, recreatie, natuur: vernieuwd evenwicht tussen stad en landschap

Het landschap van het Groene Hart is een belangrijke waarde voor Woerden. Het vormt haar identiteit en geeft haar vitaliteit. Woerden noemt zichzelf dan ook met trots de hoofdstad van het Groene Hart. Het buitengebied van de gemeente biedt ruimte aan natuurontwikkelingen en de landbouwsector, herbergt belangrijke cultuurhistorische waarden, is een bron van economische activiteiten en biedt verschillende mogelijkheden voor recreatie en ontspanning.

Het landelijk gebied van het Groene Hart staat echter ook onder druk van alle verstedelijking in de regio. Er moet gebouwd worden, er is een energieopgave, er komt steeds meer verkeer en ook op het gebied van recreatie wordt

het Groene Hart steeds drukker. Er zijn meer verkeersbewegingen en er is meer behoefte aan toegang tot het landschap voor recreatie, gezondheid en ontspanning.

Daarnaast hebben we ook te maken met veranderingen in het landelijk gebied zelf, onder andere door klimaatverandering. Langere periodes van regen en droogte hebben grote invloed op de bodem en het watersysteem en daarmee op de gebruiksmogelijkheden. Daarnaast staat ook de huidige manier van landbouw bedrijven onder druk. Door bodemdaling in het gebied (verder toegelicht in de paragraaf klimaat, energie en bodemdaling) en de stikstofproblematiek vooral bij Natura 2000-gebieden worden de agrarische mogelijkheden beperkt. De teruggang van

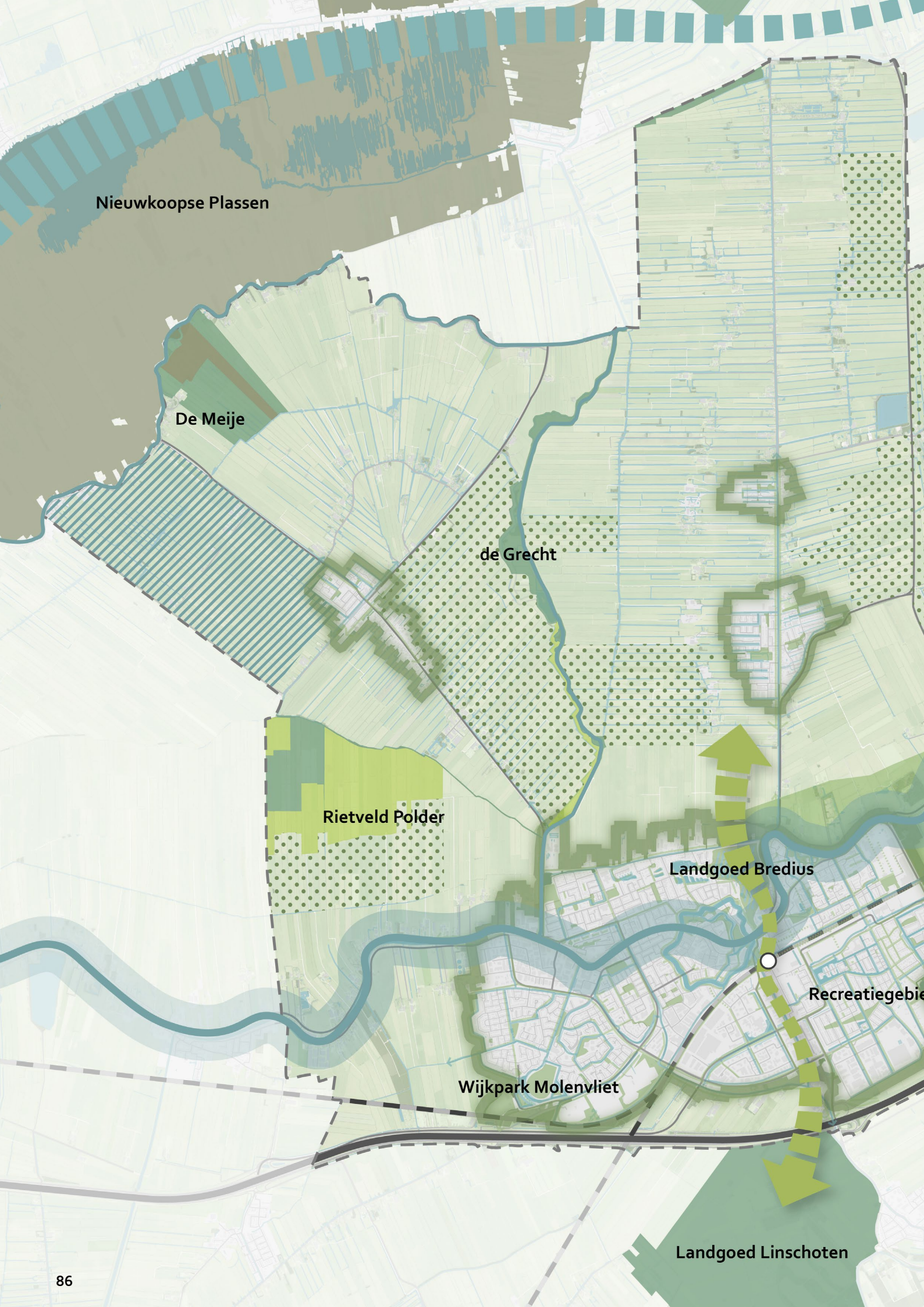
de biodiversiteit in het landelijk gebied en de combinatie van hoogwaardige natuur (Natura 2000) vragen om aandacht. Ook de inzet om invulling te geven aan het klimaatakkoord en te komen tot een economisch vitale en circulaire landbouwsector betekent aanpassingen aan de huidige bedrijfsvoering van de landbouwsector.

De waarde van het landelijke gebied voor onze inwoners als recreatief uitloopgebied is onder de afgelopen Covid-19 pandemie nog eens extra benadrukt. Het belang van toegankelijk groen en de mogelijkheid om naar buiten te gaan is van groot belang voor onze fysieke en mentale gezondheid. Fietsen, wandelen en varen zijn in het afgelopen jaar nog populairder geworden. Een goede toegankelijkheid en bereikbaarheid van het landschap is daarom ook steeds belangrijker.

Doelstellingen

De kerndoelstelling op het gebied van landbouw, natuur en recreatie is om het buitengebied van Woerden, het landschap van het Groene Hart, op een duurzame manier te onderhouden en benutten. Deze doelstelling bestaat uit 4 onderdelen:

- Landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten beschermen en benutten;
- De recreatieve waarde en toegankelijkheid van het landschap en het buitengebied vergroten;
- Een economisch vitale en duurzame landbouwsector als groot beheerder van ons veenweidelandschap;
- De biodiversiteit en klimaatbestendigheid van het landelijk gebied versterken, waarbij ingezet wordt op zowel mitigatie als adaptatie.

Nieuwkoopse Plassen

De Meije

de Grecht

Rietveld Polder

Landgoed Bredius

Recreatiegebied

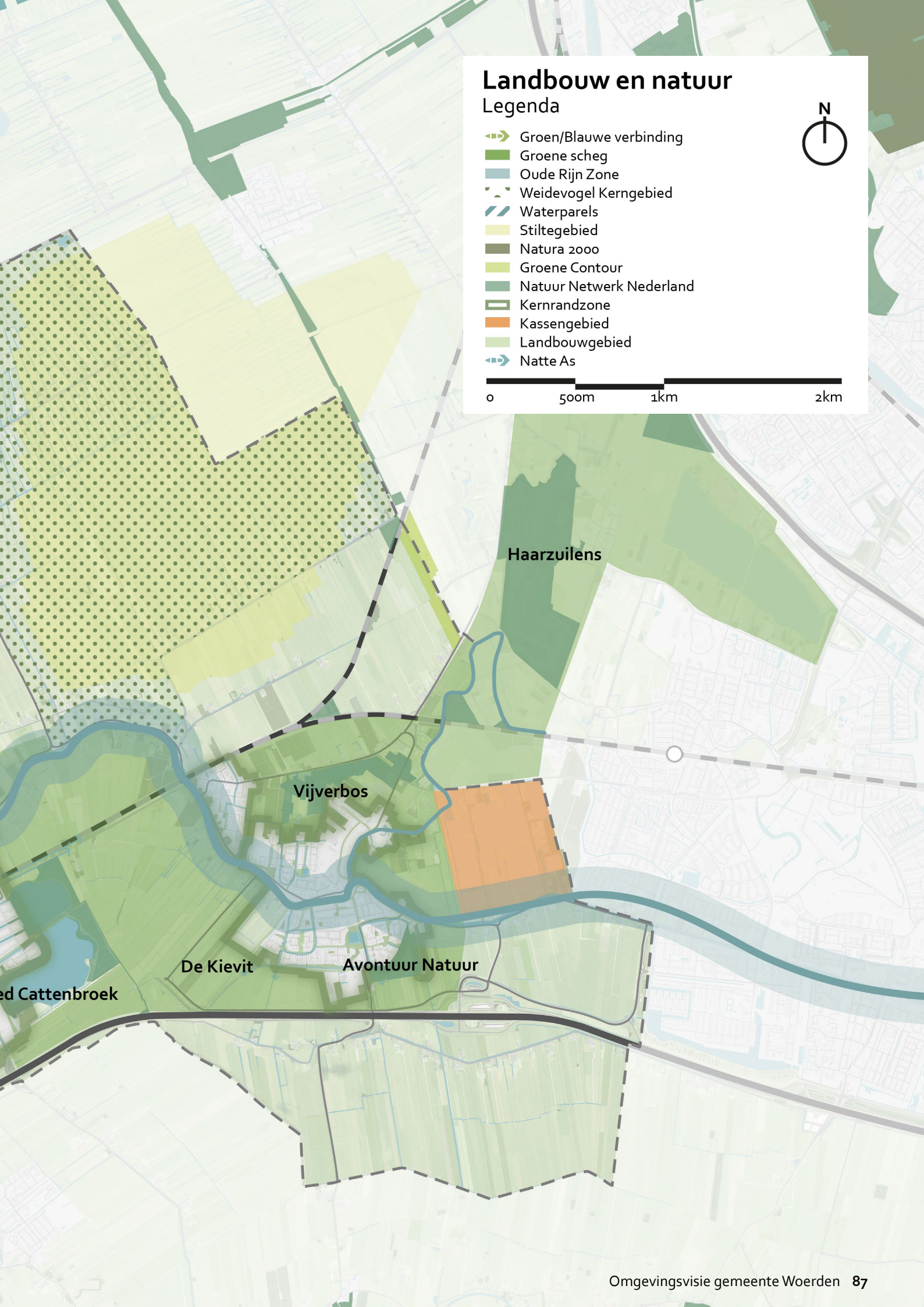
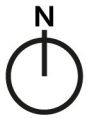
Wijkpark Molenvliet

Landgoed Linschoten

Landbouw en natuur

Legenda

- Groen/Blauwe verbinding
- Groene scheg
- Oude Rijn Zone
- Weidevogel Kerngebied
- Waterparels
- Stiltegebied
- Natura 2000
- Groene Contour
- Natuur Netwerk Nederland
- Kernrandzone
- Kassengebied
- Landbouwgebied
- Natte As

Hoe gaan we deze doelen behalen?

Landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten beschermen en benutten

Het landschap is het vertrekpunt voor deze Omgevingsvisie. We willen onze landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten beschermen en benutten. Dit betekent niet dat alles bij het oude blijft, maar dat we bij veranderingen aansluiten bij onze landschappelijke en cultuurhistorische kernkwaliteiten. We maken daarbij onderscheid in een meer dynamisch gebied, de oeverwal van de Oude Rijn en het meer 'trage' veenweidegebied.

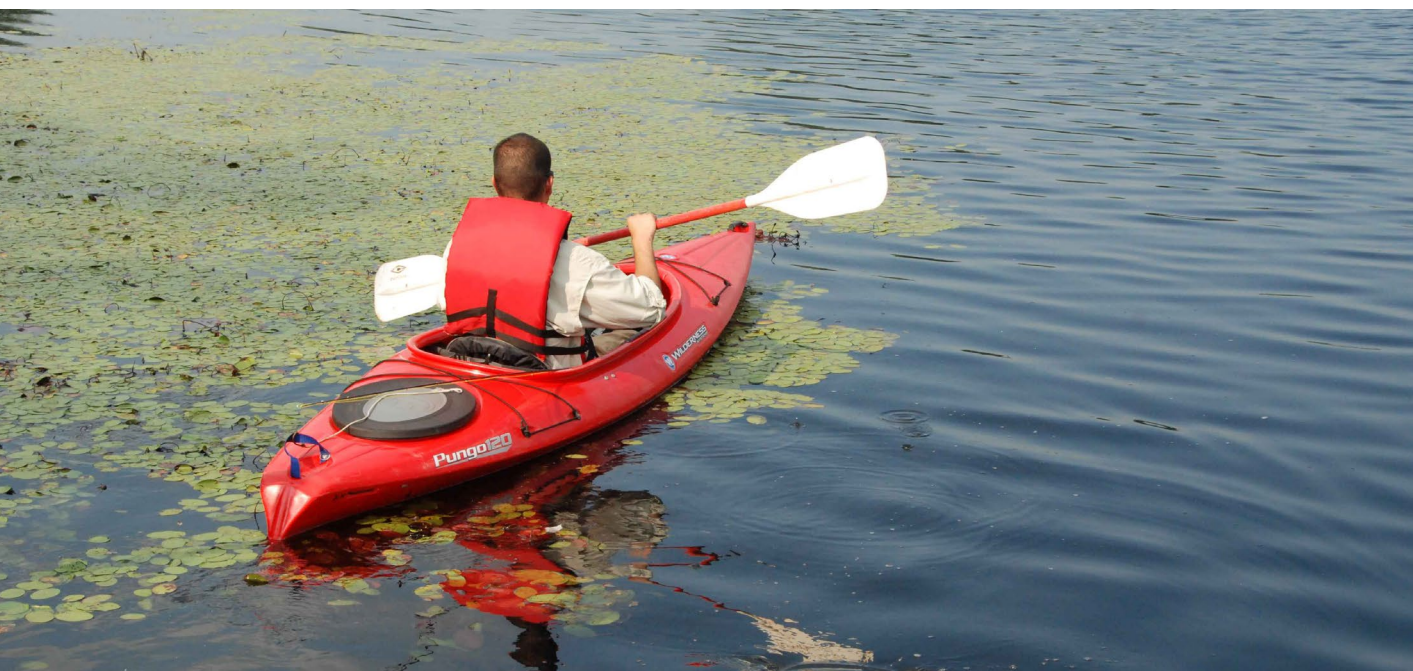
Van de 'dynamische' oeverwal en het 'trage' veenweidegebied worden de landschappelijke karakteristieken ingezet als sturende principes bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op de oeverwallen van de Oude Rijn krijgen de groene open ruimtes of corridors tussen de kernen een kwaliteitsimpuls door in te zetten op landschappelijke kwaliteit, biodiversiteit, cultuurhistorie en recreatieve toegankelijkheid. Voor de oeverwallen is een beeldkwaliteitsplan vastgesteld: Versterken oeverwallen Oude Rijn in het venster Bodegraven – Woerden. De principes die daar in staan zijn voor de gehele Oude Rijn zone in het buitengebied van toepassing.

De hoofdgroenstructuur zorgt voor ecologische verbindingen met het buitengebied en brengt het groen de wijken in. Een robuuste hoofdgroenstructuur is daarom belangrijk

voor de biodiversiteit in de leefomgeving. Het vergroenen van de leefomgeving, zoals beschreven in het thema 'wonen', wordt gebruikt om de hoofdgroenstructuren te versterken, robuuster te maken en knelpunten weg te nemen. De focus voor ontwikkeling ligt op de groen-blauwe as tussen Brediuspark en Landgoed Linschoten. Deze as zorgt voor een directe groene en aantrekkelijke verbinding vanaf het station naar het buitengebied ten noorden en ten zuiden van Woerden, waarmee Woerden haar functie van poort naar het Groene Hart versterkt.

Recreatieve waarde en toegankelijkheid van het landschap in buitengebied

Woerden is het startpunt in het Groene Hart voor pure en sportieve beleving van de historische stad en het weidse landschap, zowel voor bewoners als bezoekers, zoals benoemd staat in de koers Recreatie & Toerisme gemeente Woerden 2016-2022. Woerden ligt op een historisch kruispunt van de Limes en de Oude Hollandse Waterlinie. Onze vestingwerken, onze unieke veenweidelandschappen, onze "boeren-roots" en streekproducten zijn hier uitingen van. Het veenweidegebied is als uniek Nederlands cultuurlandschap een aantrekkelijk recreatiegebied. Verbetering van het routenetwerk in het buitengebied, de kernrandzones en het stedelijke gebied maakt het landschap toegankelijker om te fietsen, te wandelen en te varen.

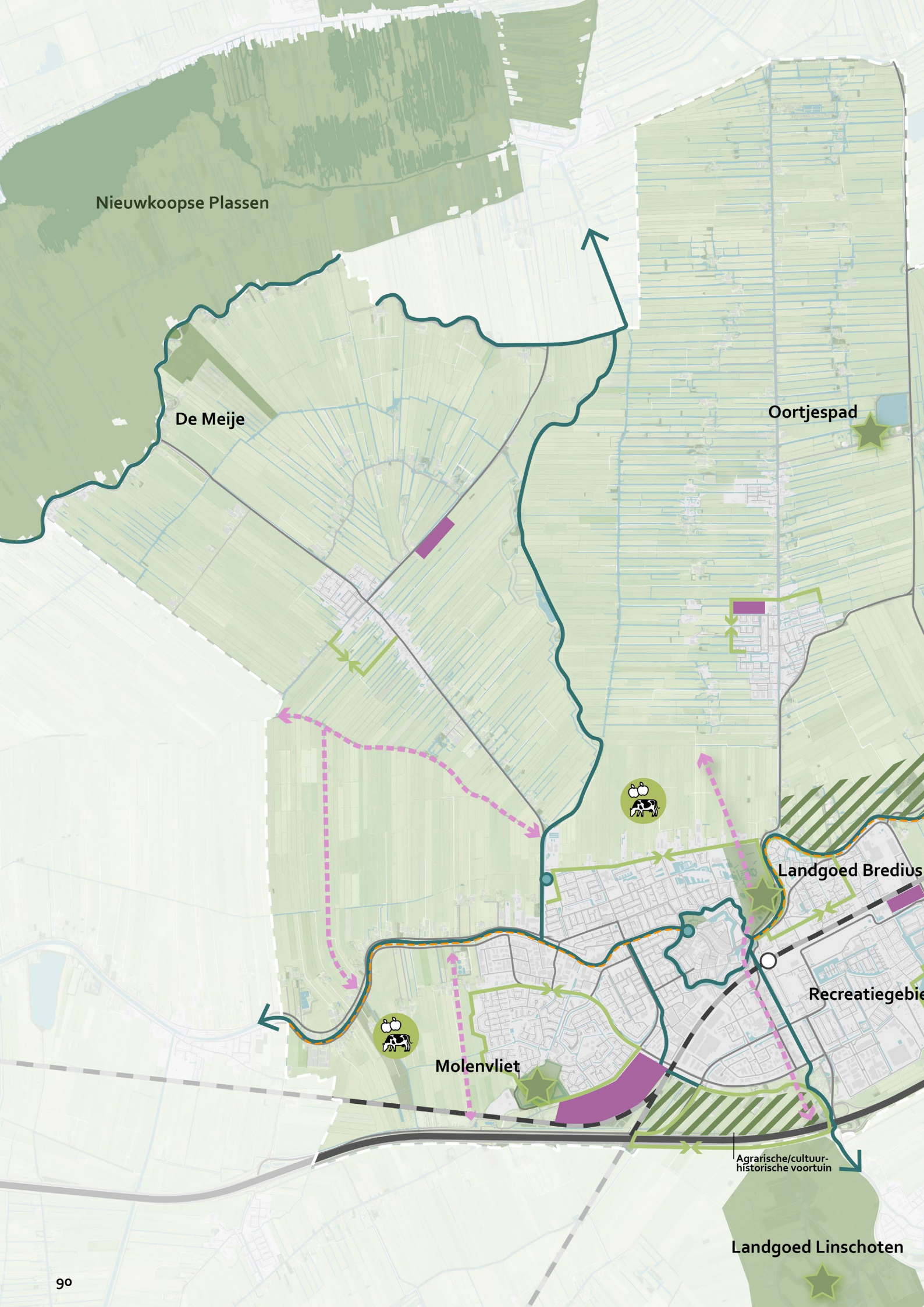

Openluchtrecreatie neemt de komende jaren steeds meer toe. Door de toename van het aantal inwoners en ook de trend naar een gezonde en actieve leefstijl zal dit belangrijker worden. Ook cultuurhistorie in brede zin is belangrijk voor onze inwoners en bezoekers, dit draagt bij aan onze identiteit en beleving van het landschap. Wij richten ons in het buitengebied vooral op routegebonden recreatie zoals fietsen, wandelen en varen in brede zin (van sloepen tot kano's). Bij deze vormen van recreatie neemt de diversiteit van de gebruikers en het gebruik toe. Bij wandelen groeit bijvoorbeeld de behoefte aan onverharde paden als boerenlandpaden, maar ook aan half verharde recreatieve paden voor rollator, rolstoel, scootmobiel en kinderwagens. We zien ook meer sportieve vormen van recreatie opkomen, zoals suppen, hardlopen, wielrennen, mountainbiken en skeeleren. Vooral de veelvormigheid van het recreatief en utilitair (bijvoorbeeld woon-werkverkeer) fietsverkeer maakt dat extra aandacht nodig is voor onze fietsverbindingen. Naast nieuwe aantrekkelijke fietsverbindingen en het slechten van barrières is de breedte en kwaliteit van onze fietspaden een aandachtspunt. Deze ontwikkeling vraagt om aanpassingen en uitbreidingen van onze infrastructuur. Bestaande knelpunten en ontbrekende schakels kunnen daarbij als eerste worden aangepakt. Voorbeelden hiervan zijn het cultuurhistorische Jaagpad langs de Oude Rijn, onderdoorgang bij het spoor of A12, groenblauwe

recreatieve (wandel)as Landgoed Bredius via de Singel naar Landgoed Linschoten.

Een belangrijke toevoegingen aan het recreatieve netwerk die nader onderzocht kunnen worden, zijn nieuwe verbindingen in noord-zuidrichting, zoals fiets(rand)wegen westelijk en oostelijk van Woerden. Voor recreatief varen in brede zin, van sloepen tot kanoën en van suppen tot pleziervaart, is het belangrijk dat de huidige doorvaarthoogte minimaal wordt behouden en waar mogelijk wordt verbeterd. Daarnaast is er behoefte aan ondersteunende faciliteiten die recreatief varen zo veilig, duurzaam, toegankelijk en gezond mogelijk te laten plaatsvinden. Behoud van het vaarnetwerk is wenselijk bij de Poort van Woerden, waar de Linschoten wordt ontsloten. Op een aantal plekken in het buitengebied, die aansluiten bij de koers en identiteit van Woerden, is ruimte voor het toevoegen van bijzondere recreatieve functies. Voorbeelden hiervan zijn kleinschalige dag- en verblijfsmogelijkheden zoals kamperen in het landelijk gebied, Bed & Breakfast, outdoor-activiteiten en pleisterplaatsen met productie en verkoop van streekgebonden producten.

Nieuwkoopse Plassen

De Meije

Oortjespad

Landgoed Bredius

Molenvliet

Recreatiegebied

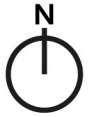
Agrarische/cultuur-historische voortuin

Landgoed Linschoten

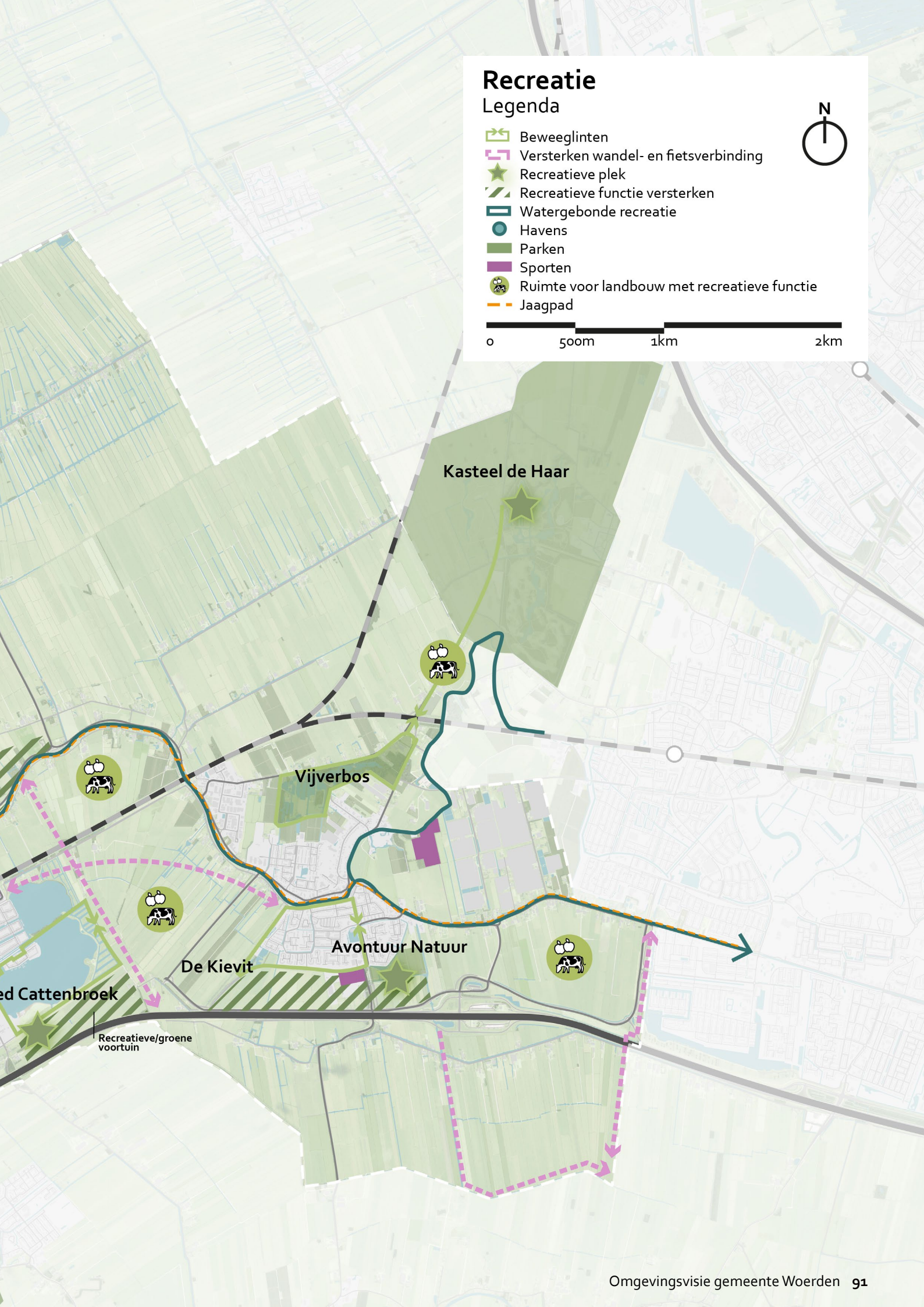
Recreatie

Legenda

- Beweeglinten
- Versterken wandel- en fietsverbinding
- Recreatieve plek
- Recreatieve functie versterken
- Watergebonden recreatie
- Havens
- Parken
- Sporten
- Ruimte voor landbouw met recreatieve functie
- Jaagpad

0 500m 1km 2km

Kernrandzones

Ook dichtbij huis groeit de behoefte aan recreatie en ontspanning. Door het versterken van de kernrandzones ontstaan groene uitloopgebieden rond de kernen en wordt het wonen beter verbonden met het buitengebied. De kernrandzones vormen als het ware een stepping stone richting het Groene Hart. Denk aan ommetjes nabij de woonomgeving of langere wandelingen vanuit de stadsranden, maar ook aan ruimte voor natuur, (natuurlijk) spelen, aantrekkelijke rustplekken en een daghoreca-uitgiftepunt.

De kernrandzones staan niet op zichzelf, maar sluiten aan op de hoofdgroenstructuren en recreatieve structuren, zodat de zones vanzelfsprekend worden opgenomen in haar omgeving en er goede en robuuste ecologische en recreatieve verbindingen worden gemaakt. Ook in visueel opzicht zijn de kernrandzones een middel waarmee de stad Woerden en de kernen zich op een aantrekkelijke manier kunnen presenteren aan naderende bezoekers. Ze helpen ook in het vormen van een buffer voor uitdijende verstedelijking. De kernrandzone vormt zo een belangrijke

schakel tussen stad en landschap. Zie ook tekstkader in hoofdstuk 5.

Een bijzonder onderdeel van de kernrandzones vormen de "voortuinen". Dit zijn een aantal beeldbepalende gebieden tussen de snelweg en de bebouwde omgeving. Op deze plekken presenteren Woerden en Harmelen zich naar de buitenwereld als Hoofdstad van het Groene Hart met een groene, aantrekkelijke stads- of dorpsrand. Er is onderscheid gemaakt in 3 delen: de agrarische/cultuurhistorische voortuin bij de polder Wulverhorst sluit aan bij de bijzondere cultuurhistorische waarden in het gebied en de agrarische uitstraling van Woerden. Bij de Recreatieplas is een recreatieve/groene voortuin voorzien met daarin o.a. ruimte voor recreatie.

Recreatie en landschapsbeleving in het stedelijk gebied

Bij de ontwikkeling van beleid op het gebied van recreatie en toerisme zijn het Koersdocument Recreatie en Toerisme, de visie Binnenstad, de Cultuurvisie en de Ondernemersvisie belangrijke inspiratiebronnen. Voor onze bestaande en nieuwe parken, natuurgebieden,

recreatieterreinen, groene routes in het stedelijk gebied en ontbrekende recreatieve infrastructuur, stellen we een uitvoeringsprogramma Recreatie op met daarin kaders voor (door)ontwikkeling van deze gebieden en realisatie van nieuwe recreatieve infra.

In de nieuwe hoogstedelijke wonen-werklocaties Stationsgebied en Nieuw-Middelland is een aantrekkelijke, groene openbare ruimte een essentieel aspect voor de kwaliteit van de leefomgeving. Ruimte om te spelen, bewegen en te ontmoeten en te ontspannen is onlosmakelijk verbonden met de leefbaarheid van hoogstedelijke gebieden. Een aanvullende mix aan werk-, meeting- en leisurefuncties ondersteunt deze 'buiten zijn-beleving' verder. Het onderscheidt deze hoogstedelijke gebieden bovendien van andere woonwijken.

Verder willen we in de directe woonomgeving inzetten op beweeglinten naar Utrechts voorbeeld, maar dan op Woerdense schaal. Deze beweeglinten zijn aantrekkelijke wandel- en fietspaden om het groen, in en rondom de wijken en kernen. Een voorbeeld van een toekomstig beweeglint is bijvoorbeeld het rondje recreatieplas Cattenbroek.

Een economisch-vitale en duurzame landbouwsector als grootste beheerder van ons veenweidelandschap

De gemeente ondersteunt een vitale landbouwsector als primaire beheerder van het veenweidegebied. Op het veenweidegebied komen opgaven af als bodemdaling, klimaatverandering, stikstofproblematiek, transitie naar duurzame circulaire en economisch rendabele landbouw, afnemende biodiversiteit, duurzaam waterbeheer, wens voor behoud van onze landschappelijke en cultuurhistorische waarden en toegankelijkheid van ons buitengebied. De belangrijkste economische waarde van het buitengebied zijn op dit moment de agrarische activiteiten. De landbouwsector in Nederland staat voor een grote omschakeling naar een duurzamere en circulaire vorm van ondernemen. In onze gemeente vormt bodemdaling een belangrijke aanjager van deze omschakeling, naast andere landelijke ontwikkelingen op het gebied van stikstof en het klimaatakkoord. Het omschakelingsproces van de landbouwsector is volop in beweging en verschil-

lende partijen en overheden zijn hierbij betrokken. De gemeente is volgend op deze ontwikkelingen. De interregionale samenwerking hierop is leidend voor de gemeente Woerden.

Meer hierover staat beschreven onder het thema Klimaatadaptatie, energie en bodemdaling: duurzaam en veilig. Als komende jaren blijkt dat aanpassing van ons ruimtelijk beleid nodig is om de omschakeling te ondersteunen, dan wordt dat opgepakt. De landbouwtransitie gaat gepaard met het opnieuw nadenken over de toekomstige economische waarde van het buitengebied. Dit is in het belang van het behoud van een vitaal buitengebied waar landschapsonderhoud, recreatie, energieopwek en landbouwkansen bieden voor het vinden van een vernieuwd evenwicht qua gebruik, ondernemerschap en beheer van het buitengebied.

De glastuinbouwsector in de Harmelerwaard is zich op dit moment aan het heroriënteren op haar toekomstmogelijkheden in het gebied. Deze worden steeds verder beperkt vanwege regelgeving en geschiktheid van de locatie. Het gebied biedt daarnaast potentie voor andere gebruiksvormen zoals niet-agrarische bedrijvigheid, recreatie, energie, groen en wonen. De gemeente ondersteunt deze heroriëntatie voor dit gebied en werkt hierbij samen met de Provincie Utrecht en eigenaren/tuinders, waarbij de gemeente de behartiging van de veelheid aan belangen die hiermee zijn gepaard als leidraad ziet voor haar bijdrage en rol. De (ruimtelijke) keuzes die volgen uit het onderzoek kunnen worden uitgewerkt in een gebiedsprogramma.

De biodiversiteit en klimaatbestendigheid van het landelijk gebied versterken, waarbij ingezet wordt op zowel mitigatie als adaptatie

De gemeente Woerden wil de biodiversiteit versterken. Door de gemeente wordt ingezet op meer natuurlijk en insectvriendelijk beheer van de recreatiegebieden en langs de wegen in het buitengebied. Naast Natuur Netwerk Nederland-gebieden (NNN-gebieden) zoals de Natuurplas Cattenbroek, het Vijverbos, de oevers van de Grecht, een deel van polder Rietveld en Avontuur Natuur hebben we een Europese topnatuur in de gemeente. De Blauwe grasslanden De Haeck bij de Meije is een Natura-2000 gebied. Verder zijn grote delen van het buitengebied van de gemeente aangewezen als Weidevogelkerngebieden. Tevens is in de polder Rietveld door de provincie een "Groene Contour-gebied" aangewezen. Dit is een agrarisch gebied dat getransformeerd kan worden naar natuur. Verder wordt ingezet op natuurontwikkeling aansluitend aan de Bijleveld. Meer onderzoek naar biodiversiteit is gewenst.

Klimaatadaptatie, energie en bodemdaling: Duurzaam en veilig

Menselijk gedrag heeft een grote invloed op de fysieke wereld om ons heen. We hebben gezien in hoofdstuk 2 (trends en ontwikkelingen) dat het klimaat verandert en de bodem daalt door de manier waarop we nu met onze omgeving omgaan. Het gebruik van fossiele brandstoffen en het droogpompen van het veenweidegebied ten behoeve van de landbouw, betekent dat wij veel CO₂ uitstoten. Hierdoor warmt de aarde op. Als gevolg hiervan wordt het weer steeds grilliger met hevige regenbuien, extreme hitte en langdurige perioden van droogte en daarbij een toenemende kans op overstromingen. De biodiversiteit neemt af en ook onze eigen gezondheid heeft te lijden, bijvoorbeeld door fijnstof en uitstoot van verbrandingsgassen. Ook daalt de bodem, omdat het droogpompen

van het veenweidegebied betekent dat het veen in de grond 'verbrandt' (oxidatie). Hierdoor wordt het steeds moeilijker om in het veenweidegebied een boerenbedrijf te houden. Een belangrijke oorzaak van bodemdaling in bebouwd gebied is zetting, waarbij het veen door het gewicht van gebouwen inklinkt. Door bodemdaling wordt het onderhoud van de openbare ruimte (wegen, straten, bruggen, rioleringen) steeds duurder.

Op de lange termijn is dit niet houdbaar. Er staan ons daarom twee dingen te doen. We moeten ervoor zorgen dat we anders omgaan met onze omgeving, in de eerste plaats door minder CO₂ uit te stoten. Dat betekent dat ook we geen ruimte willen bieden om binnen het grond-

gebied van de gemeente fossiele brandstofvoorraden te ontwikkelen. Ook moeten we ons aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en bodemdaling waar we nu al mee te maken hebben of nog zullen krijgen en moeten we onze uitstoot van broeikasgassen beperken. We gaan daarom een aantal 'transities' (veranderingen van systeem) door: een energietransitie (van fossiele brandstoffen naar het produceren en gebruiken van duurzame energie), een mobiliteitstransitie (van verbrandingsmotoren naar elektrische motoren) en een agrarische transitie (van het aanpassen van de omgeving voor landbouw door steeds het waterpeil te verlagen naar het aanpassen van de landbouw aan de omgeving en op een hoger waterpeil). En deze transities bieden kansen om in Woerden een

gezondere, mooiere en toekomstbestendige omgeving voor onszelf te maken. De gemeente Woerden is hier al mee bezig. We bieden geen ruimte voor olie- en gaswinning binnen de gemeente en handelen proactief richting het ministerie van Economische zaken en klimaat om de ontwikkeling van velden tegen te gaan. In het huidige beleid halveert Woerden de uitstoot van CO₂ in 2030 en is klimaatneutraal in 2050. Daarmee leveren wij een bijdrage aan de doelen uit het klimaatakkoord en de klimaatwet. Woerden geeft daarom vorm aan de energietransitie op verschillende manieren. We geven uitvoering aan de Warmtevisie Woerden en het Afwegingskader Grootchalige Duurzame Energie door, stap voor stap, ons energiegebruik te beperken, zelf duurzame energie op te wekken en

te komen tot een aardgasvrije gemeente.

Als Woerden in 2050 klimaatneutraal wil zijn, betekent dat ook dat in 2050 het veenweidegebied geen CO₂ meer uitstoot. Daarom wil de gemeente een bijdrage leveren aan het doel van de provincie en het waterschap om de bodemdaling te beperken, zodat de bodemdaling in 2030 gehalveerd is. Daarmee worden ook de onderhoudskosten van de openbare ruimte op slappe bodem verlaagd. Door een betere omgang met bodemdaling wordt verzakking van de infrastructuur in het buitengebied beperkt en blijft het beheer ervan betaalbaar. Ook zet de gemeente zich in om het verdienvermogen van agrarische bedrijven in het veenweidegebied op peil te houden en wordt bodemdaling bestendig ontwikkeld en onderhouden.

Tot slot wil Woerden in 2050 klimaatbestendig zijn. Dit doel wordt uitgewerkt in het Actieplan klimaatbestendig 2050 2.0. Daarmee houden we de doelstelling aan die vanuit de rijksoverheid is gegeven in het Deltaprogramma.

Doelstellingen

In hoofdstuk 5 (visie op hoofdlijnen) hebben we gezien dat we een duurzaam, vitaal en toegankelijk landschap willen omdat het karakteristieke veenweidelandschap sinds jaar en dag onderdeel van onze identiteit uitmaakt. Daarbij willen we een bijdrage leveren aan de energietransitie en de bodemdaling. Ook willen we een veilige, gezonde, mooie en sociaal-inclusieve leefomgeving. Dat betekent

dat we in de openbare ruimte aanpassingen verrichten om hittestress en wateroverlast tegen te gaan. Dat geeft een invulling aan onze waarden uit hoofdstuk 4 (Waarden en uitgangspunten): Het cultuurlandschap van het Groene Hart behoort tot onze identiteit en we hebben duurzame agrarische bedrijven nodig om dit te onderhouden. Ook hebben we vitale en veerkrachtige wijken en kernen die bestand zijn tegen grillig weer nodig. We bieden ruimte voor Woerdenaren om sociaal en ondernemend te zijn.

De doelen uit het huidige beleid op energie, bodemdaling en klimaatadaptatie geven hier invulling aan. We houden deze doelen dan ook aan in de Omgevingsvisie. Dat betekent dat 2050 een belangrijke einddatum is, met 2030 als mijlpaal:

2030:

- CO₂ gehalveerd
- Bodemdaling gehalveerd
- Duurzame energieopwek: 118-138 GWh/jaar

2050:

- klimaatneutraal
- Geen uitstoot CO₂ uit veenweidegebied
- Klimaatbestendig

Bij de beschrijving van de huidige situatie blijkt dat wij in Woerden onze doelen overnemen van Rijksoverheid en provincies: het klimaatakkoord en de klimaatwet, het

Deltaplan en het Provinciale programma aanpak veenweiden. Het is belangrijk voor ogen te houden dat wij deze doelen niet zonder anderen kunnen bereiken, maar ook afhankelijk zijn van anderen, zoals de provincie Utrecht, het waterschap HDSR en de regio van de Regionale Energie Strategie (RES). Het opstellen van het (huidig en toekomstig) beleid doen wij daarom ook niet in solitair, maar op belangrijke onderdelen in samenspraak met andere bestuurslagen. Waar wij onze invloed laten gelden, doen wij dat met de bovengenoemde waarden. Bij de toepassing van nieuwe ontwikkelingen in de energietransitie wordt de VRU vroegtijdig betrokken.

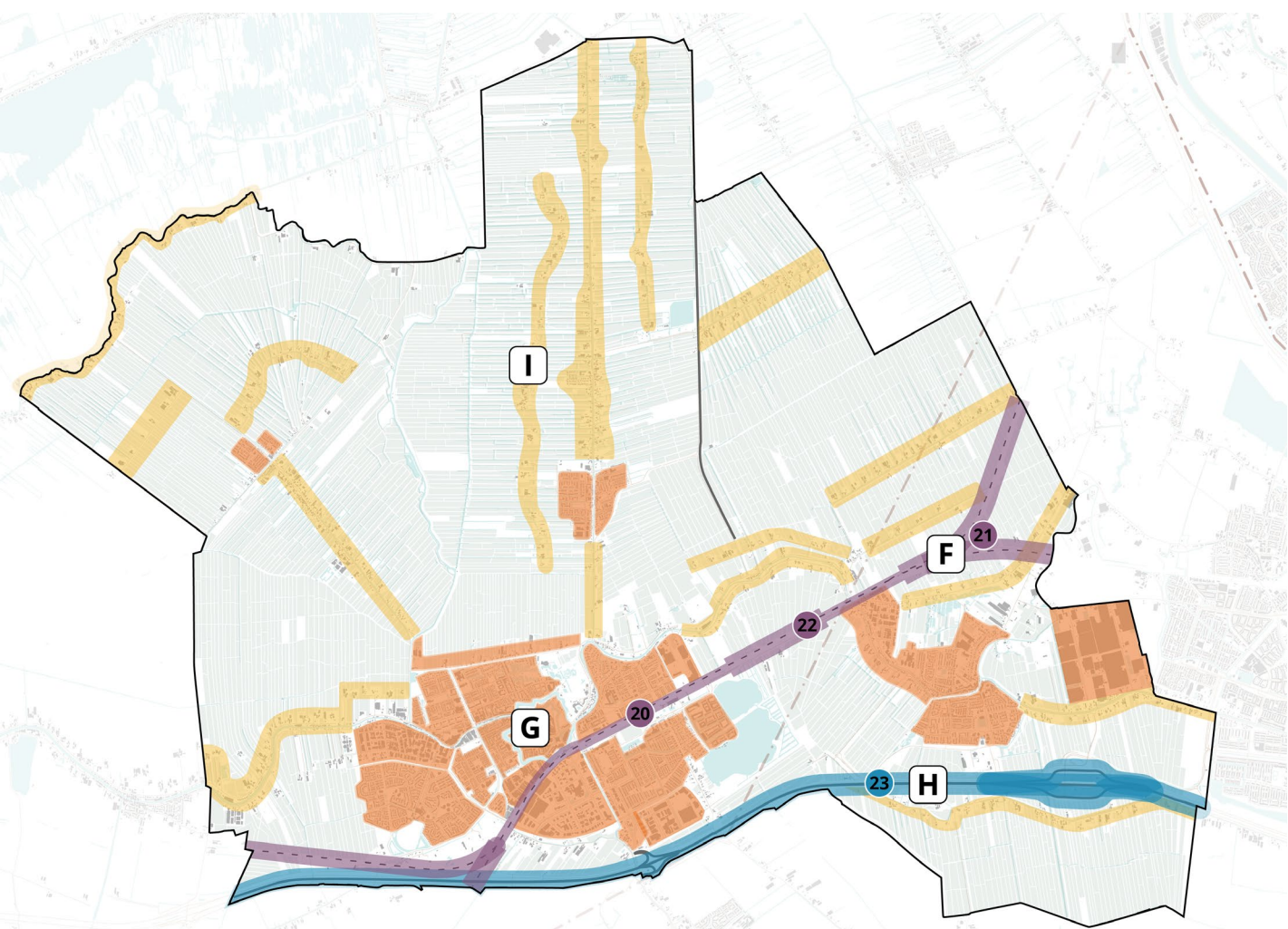
Energie

Woerden zet stappen om een bijdrage te leveren aan de doelen uit het klimaatakkoord en de klimaatwet. Het gaat erom dat een duurzaam energiesysteem voor iedereen, ongeacht inkomen, toegankelijk wordt. Daarom heeft de gemeente een Warmtevisie en het Afwegingskader Groot-schalige Duurzame Energie opgesteld.

In het afwegingskader Groot-schalige Duurzame Energie is bepaald dat we zoveel mogelijk kleinschalig duurzame energie opwekken. Dit komt neer op 76-88GWh per jaar (Gigawatt uur. Ter vergelijking: op een gemiddelde dag verbruikt heel Nederland 320 GWh). Dat betekent dat er zoveel mogelijk zonnepanelen op grote daken moeten komen. Dan hebben we het vooral over de (platte) daken van bedrijfsgebouwen en andere grote panden. Bedrijventerreinen worden duurzaam en aantrekkelijk door het toepassen van zonnepanelen op de daken, in combinatie met vergroening en betere isolatie van de daken. Op bedrijventerreinen kan het organiseren van een duurzaam energiesysteem worden uitbesteed aan een ESCo (Energy Service Company) of worden georganiseerd in een coöperatie. Uitwisselen van elektriciteit en warmte tussen bedrijven is een kans om kosten en energie te besparen. Ook agrariërs kunnen meteen beginnen met kleinschalige zonnevelden bij boerenerven en kleine windmolens.

Wat betreft de grootschalige energieopwekking kiezen we voor een verdeling van 50% zon- en 50% windenergie. Ons uitgangspunt is dat de aanleg van windmolens en zonnevelden op land de aantrekkingskracht van het Groene

Zoekgebieden opengesteld voor het realiseren van duurzame energie initiatieven tot 2030	
Zon op alle daken	G- Bebouwing
Kleinschalig wind	I - Lintbebouwing
Kleinschalig zon	I - Lintbebouwing
Zon op geluidsschermen/bermen	H-23 snelweg zone
Zon op geluidsschermen/bermen	F- spoorzone

Hart niet in de weg mag staan. Wat betreft zonne-energie kunnen we in samenwerking met Rijkswaterstaat en Prorail direct starten met grootschalige projecten voor zonne-energie langs de bestaande grote infrastructuur: de A12 en het spoor. Langs deze bestaande infrastructuur wordt het landschap niet aangetast en halen we juist meer uit een gebied waar we verder niet veel mee kunnen doen. In de polders Reijerscop en Barwoutswaarder, langs de A12, kunnen we starten met een gebiedsproces voor grootschalige zonne-energieopwek. Deze twee polders moeten ook onderling vergeleken worden voor de mogelijke opbrengst van windenergie. De polder Reijerscop sluit aan op het 'energielandschap' dat de Gemeente Utrecht aan de Utrechtse zijde van Reijerscop gaat realiseren.

Voor 2030 en verder kan gedacht worden aan het open bidden aan de noordzijde van Woerden voor zonne-energie. Hier is extra onderzoek voor nodig, bijvoorbeeld in de vorm van ontwerpend onderzoek. Na 2030 kunnen we denken aan het gebied langs de N212, de Ir. Enschedeweg voor de opwek van zonne- en windenergie. De gemeente gaat daarbij experimenteren met het combineren van maatregelen tegen bodemdaling (vernatten van veenweidegebied) met het aanleggen van zonnepanelen. Bij elke locatiekeuze wordt er rekening gehouden met de WHO richtlijnen voor geluidshinder, zoals opgenomen in het Afwegingskader. Daarnaast wordt bij vergunningverlening voor windturbines advies van de GGDrU gevraagd.

Hoe het ook zij: wij vinden het belangrijk dat iedereen de kans krijgt te profiteren van de energietransitie. Hiermee zijn we immers sociaal en ondernemend en stimuleren we vitale wijken en kernen. Daarom kunnen agrariërs nu al kleinschalig duurzaam energie opwekken, en schrijven we

voor de grootschalige energieopwek zogenaamde 'maatschappelijke tenders' uit, waarin inwoners voor minimaal de helft mede-eigenaar kunnen worden van het project.

De energie-infrastructuur is daarbij een belangrijk aandachtspunt, zowel bovengronds als ondergronds. Bij energie-infrastructuur hebben we het over het elektriciteitsnetwerk maar ook over het warmtenetwerk en warmtewinning en warmteopslag in de bodem. De capaciteit van het elektriciteitsnetwerk is in veel gevallen nog een beperkende factor voor het plaatsen van zonnepanelen. Nieuwe energie-infrastructuur vraagt om extra ruimte. Bovengronds zijn transformatorhuisjes en middenspanningsstations nodig. Ook is er ruimte nodig voor laadpalen en laadstations voor het toenemend aandeel elektrisch vervoer. Ondergronds is er ruimte nodig voor zwaardere elektriciteitskabels en infrastructuur voor de warmtevoorziening.

Met betrekking tot de ondergrond gaat de gemeente Woerden tevens onderzoeken welke mogelijkheden de Omgevingswet biedt om winning van olie en gas/boringen naar olie en/of gas onder Woerdens grondgebied via het Omgevingsplan en mogelijk ook via andere instrumenten onder de Omgevingswet te voorkomen. Daarbij moet onder meer gedacht worden aan het opnemen van regels over de besluiten in de fysieke leefomgeving die niet onder de Mijnbouwwet vallen, zoals de Omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten, de milieubelastende activiteit, afwijken van het Omgevingsplan en eventuele andere toestemmingen.

Warmte

Warmte is onlosmakelijk verbonden met energie. In de warmtevisie, die eind 2021 is vastgesteld, wordt beschreven hoe Woerden, stap voor stap, overschakelt op aardgasvrij verwarmen. Nieuwbouw is vanwege wettelijke regels bijna energieneutraal. Bestaande woningen moeten worden geïsoleerd en worden voorzien van duurzame verwarming en, waar mogelijk, zonnepanelen. Daarvoor is nieuwe energie-infrastructuur nodig, zoals extra transformatorhuisjes, buurtbatterijen en in sommige buurten mogelijk een warmtenet. Daardoor zal het straatbeeld veranderen.

In de periode na 2030 zal de vraag naar duurzame elektriciteit in Nederland verder toenemen. Door ons energiegebruik te beperken, te kiezen voor efficiënte verwarming en op onze daken energie op te wekken, beperken we het aantal extra zonnepanelen en windturbines waarvoor in de toekomst ruimte moet worden gevonden in het buitengebied.

Er zijn verschillende duurzame warmtebronnen bruikbaar in Woerden. Warmte winnen uit oppervlaktewater kan in de recreatieplas Cattenbroek, de Singel en andere wateren. In de zomer wordt warmte uit het oppervlaktewater gehaald en in de ondergrond opgeslagen, om te gebruiken in de winterperiode. De watertemperatuur daalt, waardoor de algen groei wordt geremd. Hierdoor verbetert tegelijkertijd de waterkwaliteit. De warmte die we winnen uit het water zorgt ervoor dat we minder elektriciteit nodig hebben voor verwarming. Ook uit het afvalwater in de rioolwaterzuivering kan warmte worden gewonnen.

Warmte uit de diepe ondergrond (geothermie) wordt mogelijk een warmtebron voor een deel van Woerden en Harmelen. In de ondiepe ondergrond kan warmte worden gewonnen met warmte- en koude opslag (WKO) en bodemwarmtepompen.

Ook in de ondergrond neemt het ruimtegebruik toe door nieuwe leidingen voor bijvoorbeeld een warmtenet, bodemwarmtepompen en WKO-installaties. Dat vraagt om een goed bodembeheer, om het ruimtegebruik in de ondergrond in goede banen te leiden en het grondwater te beschermen. We nemen meer regie om de ondergrond optimaal te benutten. We zoeken een goede afstemming tussen alle maatschappelijke stedelijke functies en grondwaterkwaliteit. Grondwaterkwaliteit wordt in de kern van Woerden beheerd via gebiedsgericht grondwaterbeheer waarbij risico's voor drinkwaterwinning worden beperkt maar ook benutting van de ondergrond mogelijk wordt gemaakt.

Tegelijkertijd is het aanleggen van nieuwe infrastructuur in de bodem een kans om 'werk met werk te maken'. Zo kunnen we bij voorbeeld gelijktijdig de straten herinrichten en

klimaatadaptief te maken door deze te vergroenen, de afwatering te verbeteren en bij te dragen aan andere aspecten van een duurzame, gezonde leefomgeving. Anderzijds hebben ook bomen ruimte nodig in de ondergrond.

Bodemdaling

Met het programma Bodemdaling (Actieplan Bodemdaling 2050) neemt de gemeente Woerden actie om de problematiek van bodemdaling het hoofd te bieden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen het landelijke en het stedelijke gebied. Met een mix aan maatregelen gericht op het omhoog brengen van het grondwaterpeil wordt de bodemdaling geremd in een substantieel deel van het veenweidegebied. Uitgangspunt hierbij is een gezond toekomstperspectief voor een zo groot mogelijk deel van de huidige gebruikers, voornamelijk boerenbedrijven. Op de langere termijn, tot 2050, is ander land(bouw)gebruik in sommige gebieden noodzakelijk. We onderzoeken daarom nu al mogelijkheden en kansen zodat agrariërs ook succesvol kunnen omschakelen naar een ander land(bouw)gebruik. Dat zorgt voor een vitale agrarische sector.

De gemeente werkt daarbij nauw samen met de Provincie Utrecht en het waterschap HDSR. Vanuit haar verantwoordelijkheden pakt de provincie een trekkende rol. Het programma maakt onderscheid in drie typen gebieden:

- Gebieden zonder extra maatregelen, omdat de aanpak van bodemdaling ondergeschikt is aan andere opgaven of het huidig gebruik;
- Gebieden waar bodemdaling beperkt geremd wordt door agrarisch gebruik waarbij natuurbeheer en technische maatregelen worden genomen;
- Gebieden waar de bodemdaling sterk geremd wordt, door het stimuleren van andere verdienmodellen voor agrariërs en/of het transformeren van boerenland naar andere bestemming, zoals natuur.

De aanpak van bodemdaling biedt ook kansen voor combinaties met oplossingen voor andere maatschappelijke opgaven, zoals de energietransitie, het bereiken van een

circulaire en natuurinclusieve landbouw en vermindering van de stikstofuitstoot. De gemeente kijkt niet alleen naar technische oplossingen, maar ook naar functiewijzigingen of een andere invulling van bestaande functies. De juiste mix van maatregelen moet zich nog ontwikkelen en kan per gebied verschillen. Het cultuurhistorische landschap vormt hierin de basis, waarbij ingrepen voortborduren op de waarden van Woerden. Behoud en ontwikkeling van kwaliteiten van het Groene Hart zijn hierbij belangrijk. Woerden vraagt daarbij om een gemeentegrens overstijgende blik en samenwerking.

Bodemdaling in het stedelijk gebied zorgt voor hoge kosten voor het onderhoud van de openbare ruimte (straten, wegen, bruggen, riool). Ook particulieren ervaren overlast en hogere beheerkosten door bodemdaling als gevolg van zakkende tuinen, opritten en erven en brekende huisaansluitingen. De gemeente zet daarom actief in op de ontwikkeling van kennis, het ontwikkelen van beleid en de borging van bodemdalingsbestendig handelen in nieuwbouwwontwikkelingen en onderhoudsprojecten in de openbare ruimte. Bij nieuwe ontwikkelingen mogen er geen kosten van de bouwfase worden afgewenteld naar de beheerfase. Gedacht kan worden aan drijvend bouwen, bouwen op palen of op terpen bouwen, of aan bodemvervanging. In de bestaande openbare ruimte kan lichtgewicht ophoogmateriaal een oplossing zijn.

Omdat er nog veel kennis ontbreekt om bodemdaling in stedelijk gebied aan te pakken neemt gemeente Woerden actief deel aan regionale samenwerkingen (Regio Deal Bodemdaling Groene Hart en Platform Slappe Bodem). Ook neemt de gemeente deel aan het kennisplatform van het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling, om nieuwe handelingsperspectieven te ontwikkelen en de stap van kennis tot praktische uitvoering zo kort mogelijk te houden.

Klimaatadaptatie

Sinds 2014 is ons land zich aan het voorbereiden op klimaatverandering. Volgens het Rijk moeten we in 2050

klimaatadaptief zijn. Daarbij richten we ons op 4 thema's: wateroverlast, droogte, hitte(stress) en overstroming.

Door klimaatverandering nemen het aantal piekbuien en periodes van droogte en hitte toe. Het riool is daar niet op berekend, waardoor water voor hinder of zelfs overlast kan zorgen op plekken waar die piekbui valt. Bij periodes van droogte zakt de veenbodem in de gemeente sneller, en dus ook de openbare ruimte, met alle kosten van dien. Daarnaast zorgt te weinig regen voor problemen voor planten en dieren in de stad en ons buitengebied. De negatieve effecten van een hete periode is vooral merkbaar in gebieden waar veel gebouwd is. Deze gebieden houden de hitte vast, wat leidt tot 'hittestress' en daarmee gezondheidsrisico's met zich meebrengt. Er zijn ook gevolgen die niet direct zichtbaar of voelbaar zijn. Bijvoorbeeld dat de kans op een dijkdoorbraak groter wordt of de afname van planten- en diersoorten. Vooral de afname van insectensoorten in de regio is alarmerend.

Daarom heeft de gemeente Woerden het Actieplan klimaatbestendig 2050 2.0 opgesteld. Dit geeft niet alleen inzicht in de knelpunten die Woerden ervaart, maar ook handvatten en concrete inrichtingseisen en -principes voor herinrichting in bestaande wijken en bij nieuwe ontwikkelingen. In dit beleidsplan worden ambities en doelen uitgesproken (over hittestress, droogte en wateroverlast, en kans op overstroming) aan de hand van 'klimaatlabels'. Het loopt (net zoals een energielabel) van A t/m E. Deze labels laten zien hoe goed een bepaalde straat/wijk is ingericht met het oog op het toekomstige weer. Om ons gestelde doel te halen (klimaatbestendig 2050), geven we projectontwikkelaars en projectleiders inrichtingseisen en inrichtingsprincipes mee. Zo weten zij precies aan welke voorwaarden ze moeten voldoen bij nieuwbouw en bij reconstructieprojecten van bestaande straten en wijken om voorbereid te zijn op de toekomst. Het gaat iets te diep om hier per wijk op in te gaan, maar deze informatie is gemakkelijk in het plan te vinden. Over het algemeen kan worden gesteld dat we mikken op wijken met het label B

en C ('bijna klimaatbestendig' en 'een beetje kwetsbaar'). Via het Meerjarig OnderhoudsPlan (MOP) van de gemeente, zorgen we ervoor dat de ruimte waar de gemeente voor verantwoordelijk is, tot 2050 elke tien jaar een stap vooruit zet. Daarnaast trekken de gemeente en het waterschap gezamenlijk op om te kijken naar extra berging in het boezemsysteem. Met als doel het voorkomen van wateroverlast.

Maar met inzet van de gemeente alleen komen we er niet. De openbare ruimte beslaat ongeveer 40% van het gemeenteoppervlak, de rest is in particulier eigendom. Daarom zijn bedrijven en bewoners ook hard nodig bij het klimaatadaptief maken van de gemeente Woerden. We stimuleren, activeren en inspireren bewoners en bedrijven door onze communicatie en acties. Denk bijvoorbeeld aan acties zoals 'Plant eruit, tegel erin', 'krachtportretten' met goede voorbeelden van bewoners in de Kontakt Woerdense courant of het 'NK tegelwippen'. De gemeente laat ook steeds meer zien dat zij het goede voorbeeld geeft, bijvoorbeeld met groene daken op gemeentelijk vastgoed en bushokjes, door de inrichtingseisen en -principes toe te passen en door een uitvoeringsplan.

VERVOLGPROCES OMGEVINGSVISIE

In het vorige hoofdstuk (7) zijn we dieper ingegaan op de koers en plannen voor een aantal grote ruimtelijke thema's: wonen, werken, mobiliteit, landschap, en energieopwek en bodemdaling in het landelijk gebied. De focus van deze Omgevingsvisie ligt op deze onderwerpen. Het gaat om grote opgaven die naast een inhoudelijke visie van de gemeente, ook vragen om agendering, gebiedsgerichte processen en co-creatie met de lokale belanghebbenden, de regio, provincie, de Rijksoverheid en marktpartijen om tot passende, haalbare en betaalbare oplossingen te komen. In het vorige hoofdstuk is naast de inhoudelijke koers

ook aangegeven als er nadere uitwerking of agendering nodig is. Dit hoofdstuk gaat nader in op deze procesafspraken.

Deze Omgevingsvisie is een globaal ruimtelijk kader voor de ontwikkeling van Woerden op de lange termijn (voor 10 tot 20 jaar). Om concrete plannen te maken en tot uitvoering te komen is voor veel onderwerpen een nadere uitwerking en samenwerking nodig.

Het kan gaan om uitwerking van nieuwbeleid die na vast-

stelling een aanvulling zijn op deze Omgevingsvisie. We spreken dan van agendering van nieuwe beleidsopgaven. In hoofdstuk 7 is per thema aangegeven wanneer hiervan sprake is. Omdat deze al in hoofdstuk 7 zijn benoemd, gaan we in hoofdstuk 8 hier niet nader op in.

Het kan ook gaan om de uitwerking van concrete integrale gebiedsprogramma's voor deelgebieden. In gebiedsprogramma's wordt de visie op het gebied en de toekomstige activiteiten daarin, nader uitgewerkt. De totstandkoming van deze plannen en programma's vindt plaats in samen-

werking met de betrokken overheden en belanghebbenden. Voor alle gebiedsontwikkelingsprocessen en projecten (bijvoorbeeld woningbouwontwikkeling) geldt dat hierover in overleg wordt getreden met de omgeving. Dit doen we via de reguliere participatieprocessen die we hiervoor organiseren. Op de volgende pagina wordt ingegaan op een aantal specifieke processen die als uitwerking gaan volgen op deze Omgevingsvisie, in de vorm van gebiedsprogramma.

Gebiedsprogramma en gebiedsproces

Voor de lokale uitwerking van opgaven in deze Omgevingsvisie zullen we gebruik gaan maken van 'programma's'. Het programma is een instrument in de Omgevingswet. Met een programma bestaat de mogelijkheid om voor een gebied of voor een specifiek thema een nadere afweging te maken, in samenwerking met betrokken partijen en overheden. Om een programma te maken kan er ter voorbereiding hierop gekozen worden voor het opstarten van een gebiedsproces, waarin de diverse belanghebbenden participeren bij het bedenken van concrete voorstellen.

De rol van de gemeente in een gebiedsproces is faciliterend. De gemeente ziet hierbij toe op samenhangende keuzes en behartigt de gemeentelijke belangen in regionale overlegstructuren. Daaruit voortvloeiende concrete plannen waarin de gemeente een rol heeft worden vastgelegd in het gemeentelijke gebiedsprogramma of een thematisch programma. Het is ook mogelijk dat een gemeente alleen participeert in een programma van de regio of de provincie. Aanvullend op een programma kan de gemeente besluiten om stimuleringsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld een subsidieregeling, te koppelen aan de uitvoering van het desbetreffende programma.

De tijdshorizon van de plannen in een programma is 2 tot 4 jaar. Daarmee is de inhoud van een programma concreter dan de inhoud van deze Omgevingsvisie. Gezien de complexiteit van sommige onderwerpen kan er na afloop van het programma een nieuw programma worden opgesteld. Het college van B&W neemt het initiatief om een gemeentelijk programma op te stellen. Indien nadere kaderstelling daarbij wenselijk is vindt deze plaats in afstemming met de raad.

Voor een aantal onderwerpen en gebieden voorzien we op dit moment dat nadere uitwerking in een programma nodig is om keuzes af te wegen. Het gaat om de volgende opgaven en gebieden die zijn beschreven in hoofdstuk 6: Achtertuin van Harmelen, Het Venster en het Goud van

Woerden. Binnen deze gebieden zijn deelopgaven opgevoerd aanwezig zoals de uitwerking van de kernrandzones en de nieuwe woningbouwlocaties rond de dorpen.

Als vertrekpunt voor alle gebiedsprocessen en gebiedsprogramma's geldt deze Omgevingsvisie. De opmerkingen en suggesties die participanten hebben gemaakt in het participatieproces voor deze Omgevingsvisie zullen ook opnieuw worden betrokken. Deze opbrengst is vastgelegd in het participatieverslag dat als bijlage bij deze visie is opgenomen.

Achtertuintuin van Harmelen

In dit gebiedsgerichte programma dat zich richt op inrichting en kwaliteitsimpuls van de overgangsgebieden tussen stedelijk gebied en het buitengebied, worden ruimtelijke keuzes nader uitgewerkt door de gemeente. Lokale betrokkenen zullen hierin worden meegenomen. In het bijzonder gaat het hier om het kassengebied de Harmelerwaard, maar ook de woningbouwontwikkeling, kernrandzoneontwikkeling bij Harmelen en recreatie, cultuurhistorie en landschap zijn opgaven die worden meegenomen in dit gebiedsprogramma. De toekomstige mogelijkheden van het kassengebied staan onder druk. In

samenwerking met de provincie Utrecht en de lokale betrokkenen wordt voor dit gebied een gebiedsprogramma uitgewerkt. De Provincie Utrecht en de gemeente zullen samen optrekken bij het onderzoek en de uitwerking van haalbaarheid en keuzes in dit gebied. De gemeente Woerden zal de uitkomsten van het proces in een eigen gebiedsprogramma vaststellen.

Het Venster op het Groene Hart

In het Venster worden opgaven uitgewerkt voor de kernrandzone. Het gaat om het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van de overgangsgebieden tussen stedelijk gebied en het buitengebied. Toegankelijkheid en bereikbaarheid van het landschap, verrommeling als gevolg van grote bedrijven en ontsluiting van het gebied zijn opgaven die hier nader worden onderzocht en uitgewerkt. Beoogd wordt om de ontwikkelingen te kunnen realiseren in de periode tot 2030. De reservering voor de westelijke randweg die ook in dit gebied ligt wordt na 2030 verder in overweging genomen en zo nodig nader onderzocht.

Het Goud van Woerden

De leefbaarheid en vitaliteit van het landelijk gebied staat onder druk. Dit programma heeft betrekking op het opnieuw nadenken over de (onder andere economische) waarde van het buitengebied. Er zal in overleg met betrokken overheden, belangenpartijen en gebruikers een concretere uitwerking worden gemaakt van de benodigde keuzes en koers. Ontwikkelingen in het buitengebied en keuzes voor de landbouw hangen nauw samen. Dit zijn economische ontwikkelingen voor de sector, het landelijk beleid en regels op het gebied van stikstof en agrarisch gebruik. Aan de andere kant spelen ook bodemdaling, droogte én wateroverlast, landschap, natuur, energieopwekking en recreatie een cruciale rol bij het maken van keuzes voor de toekomstige landbouw.

Voor het onderzoeken en starten van benodigde gebiedsprocessen wordt aangesloten op regionale en lokale processen die al gaande zijn (bijvoorbeeld de samenwerking Alphen Gouda Woerden en de Novistatus van het gebied en ook de keukentafelgesprekken die worden gevoerd door de gebiedscommissie Utrecht West met geïnteresseerde agrariërs). Beoogd wordt om te werken aan gezamenlijke ontwikkelingen voor klimaat, bodemdaling, landschap en landbouwtransitie in de periode tot 2030-2040 met een doorloop naar 2050.

Gebiedsprocessen en onderzoek

Voor drie grote ontwikkelingen worden onderzoeken en uitwerking niet in een gebiedsprogramma opgenomen. Reden is dat er diverse onderzoeken nodig zijn, bijvoorbeeld op gebied van verkeer en milieu. Daarnaast lopen er ook al bestaande projecten of is er sprake van een thematische opgave. Het gaat om het onderzoek en gebiedsprocessen voor nieuwe woningbouwlocaties bij Zegveld, Kamerik en Harmelen, de Poort van Woerden en het gebied de Groene Brug, tussen Harmelen en Woerden.

In een later stadium kan voor een geheel of gedeelte van deze opgaven of gebieden alsnog worden gekozen voor het samenstellen van een gebiedsprogramma om uitkomsten en keuzes daarin te consolideren.

Gebiedsprocessen voor nieuwe woningbouwlocaties bij Zegveld, Kamerik en Harmelen

Voor de definitieve keuze voor de woningbouwlocaties wordt eerst een nadere afweging gemaakt. Omwonenden en andere belanghebbenden zullen hierbij worden betrokken. Deze afweging wordt vastgelegd in een programma woningbouwkernel voor Woerden. In de afweging zullen aspecten als bodem- en watergesteldheid, landschap, woningbehoefte, voorzieningen en kwaliteit van de leefomgeving worden meegenomen. Het vertrekpunt voor deze uitwerking zijn de indicatieve locaties in deze Omgevingsvisie en de Woonvisie. De opmerkingen en suggesties die participanten hebben gemaakt in het participatieproces voor deze Omgevingsvisie zullen hier ook bij worden betrokken. De opbrengst is vastgelegd in het participatieverslag dat als bijlage bij deze visie is opgenomen. De verschillende gebiedsprocessen die nodig zijn in de kernen worden opgestart en uitgevoerd in de periode 2021-2023.

Poort van Woerden

De Poort van Woerden wordt nader uitgewerkt in de projecten Stationsgebied, Snellerpoort en Nieuw-Middelland. Dit gebied kent een samenhang met het gebied de Groene Brug (zie hieronder). Opgaven en oplossingsrichtingen op het gebied van verkeer (openbaar vervoer, auto, fiets, voetgangers), wonen, bereikbaarheid (ook van de binnenstad) worden in onderlinge samenhang nader uitgewerkt.

De groene Brug

In de Groene Brug, gelegen tussen Woerden en Harmelen, liggen diverse mogelijkheden voor opgaven rond bereikbaarheid. In het bijzonder wordt de oostelijke randweg genoemd. Hiervoor wordt een tracé-onderzoek opgestart. In samenhang met de oostelijke randweg kent dit gebied ook opgaven op het gebied van de kernrandzones van Woerden en van Harmelen. Ook de woningbouwontwikkeling in Harmelen is deels in dit gebied een kansrijke ontwikkeling (zie hierboven en in hoofdstuk 7).

In het gebied de Groene Brug zijn dan ook diverse onderzoeken, participatie en uitwerking nodig om tot een goede locatiekeuze te komen voor het tracé van de oostelijke

randweg, de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocatie(s) ten zuiden van Harmelen en de inrichting van de kernrandzone bij Harmelen. De bodemgesteldheid, landschap en cultuurhistorie spelen een rol bij de afweging, maar ook nader onderzoek naar milieuaspecten. De onderzoeken en de benodigde gebiedsprocessen zullen vanaf 2022 worden opgestart. Beoogd wordt om de ontwikkelingen te kunnen realiseren in de periode tot 2030.

Nieuwe programma's en gebiedsprocessen

Ook voor gebieden of onderwerpen die hier niet zijn benoemd kan het college initiatief nemen om een gebiedsproces op te starten en een programma op te stellen. Te denken valt bijvoorbeeld aan een programma voor duurzame energieopwek, landschap, bodemdaling, de binnenstad of nieuwe werklocaties. Nadere kaderstelling wordt voorgelegd aan de raad.

Herziening van de Omgevingsvisie

Deze Omgevingsvisie is onze eerste Omgevingsvisie, ter voorbereiding op de komst van de Omgevingswet. In de inleiding van deze visie hebben we reeds aangegeven dat deze visie in wil spelen op snel veranderende omstandigheden in allerlei opgaven in de samenleving. De gemeente kan daarom besluiten tot gedeeltelijke of gehele herziening van de Omgevingsvisie. Een keer per coalitieperiode wordt deze afweging tot al dan niet herzien, expliciet gemaakt.

Bij de ontwikkeling van een nieuw beleidsplan (bijvoorbeeld de Woonvisie) kan het wenselijk zijn om deze Omgevingsvisie ten aanzien van dat onderdeel te actualiseren. Bij de besluitvorming van dat betreffende beleidsplan wordt dit dan expliciet aangegeven. Daarmee zorgen we voor een actuele en toekomstbestendige visie.

MER

Voor deze eerste Omgevingsvisie is geen MER (milieu-effectrapportage) opgesteld. Dit is om twee redenen. Ten eerste vanwege het nog abstracte karakter van de voorliggende visie. Ten tweede, omdat de visie een integratieslag is van veelal bestaand beleid. Deze Omgevingsvisie is

een zelfbindende visie die opgaven en uitwerking ervan agendeert, globaal richting geeft. Dit leidt tot het opstarten van gebiedsprocessen, gebieds- en tracé-studies en het afwegen daarbij van verschillende alternatieven. De beleids- en locatiekeuzes die hieruit volgen zijn concreet en worden vastgelegd in een onderzoeksrapport, een omgevingsprogramma, het Omgevingsplan of in een Omgevingsvergunning. In de ontwerpfase van het Omgevingsplan of een Omgevingsvergunning is de MER een waardevol (en vaak verplicht) afwegingsinstrument om tot een goede keuze te komen.

PARTICIPATIE

De Omgevingswet gaat in de kern over samenwerking en een evenwichtiger verdeling van verantwoordelijkheden tussen overheid en samenleving. Participatie is een manier om hiermee concreet aan de slag te gaan. Daarom is er voor het maken van de Omgevingsvisie twee keer een breed participatieproces georganiseerd, gericht op het meedenken over de opgave en de oplossingsrichtingen. Het eerste participatieproces heeft plaatsgevonden in 2020 over de waarden en uitgangspunten (Waardenkader), zoals ook beschreven in hoofdstuk 4. Het tweede participatieproces heeft plaatsgevonden in 2021 over de

opgaven wonen, werken, mobiliteit, recreatie en landschap, doorweven met de integrale opgaven gezondheid, duurzaamheid en vitaliteit.

Dit hoofdstuk geeft weer hoe de gemeente Woerden de participatie over deze Omgevingsvisie heeft vormgegeven en hoe dit heeft bijgedragen aan de keuzes in de Omgevingsvisie. Van beide participatieprocessen is een rapportage opgesteld, die separaat beschikbaar zijn.

Participatietraject Waardenkader

De doelstellingen voor het participatietraject voor het Waardenkader waren:

- Toetsen en aanvullen van de waarden in het Waardenkader.
- Onderzoeken welke waarden de samenleving in Woerden belangrijk vindt in haar leefomgeving.
- Inwoners, ondernemers en belangengerechtigden actief betrekken bij de ontwikkeling van de Omgevingsvisie.

Aan de participanten is gevraagd wat zij van de waarden in het Waardenkader vinden:

- Hoe worden de genoemde waarden geïnterpreteerd?
- Worden de waarden door hen herkend in de leefomgeving van Woerden?
- Welke waarden missen zij mogelijk nog in het Waardenkader?

Procesbeschrijving

Het participatietraject voor het Waardenkader bestond uit vier onderdelen:

1. Online enquête;
2. Straatgesprekken aan de hand van een spelvorm (gewichten verdelen over de verschillende waarden);
3. Publiek debat;
4. Enquête voor uitgenodigde ondernemers en belangengroepen voor een discussiebijeenkomst. (De oorspronkelijk geplande bijeenkomst kon door Covid-19 niet fysiek doorgaan).

Deze mix van participatievormen had tot doel om een toegankelijk aanbod te creëren en een zo breed mogelijk publiek aan te spreken om mee te doen. De werkwijze was erop gericht om de participanten te laten meedenken over de voorgestelde waarden en hen ook te laten doorleven wat zij belangrijk vinden in de leefomgeving. In dit doorleven kwamen ook ruimtelijke dilemma's en het zorgvuldig maken van belangenafwegingen naar voren.

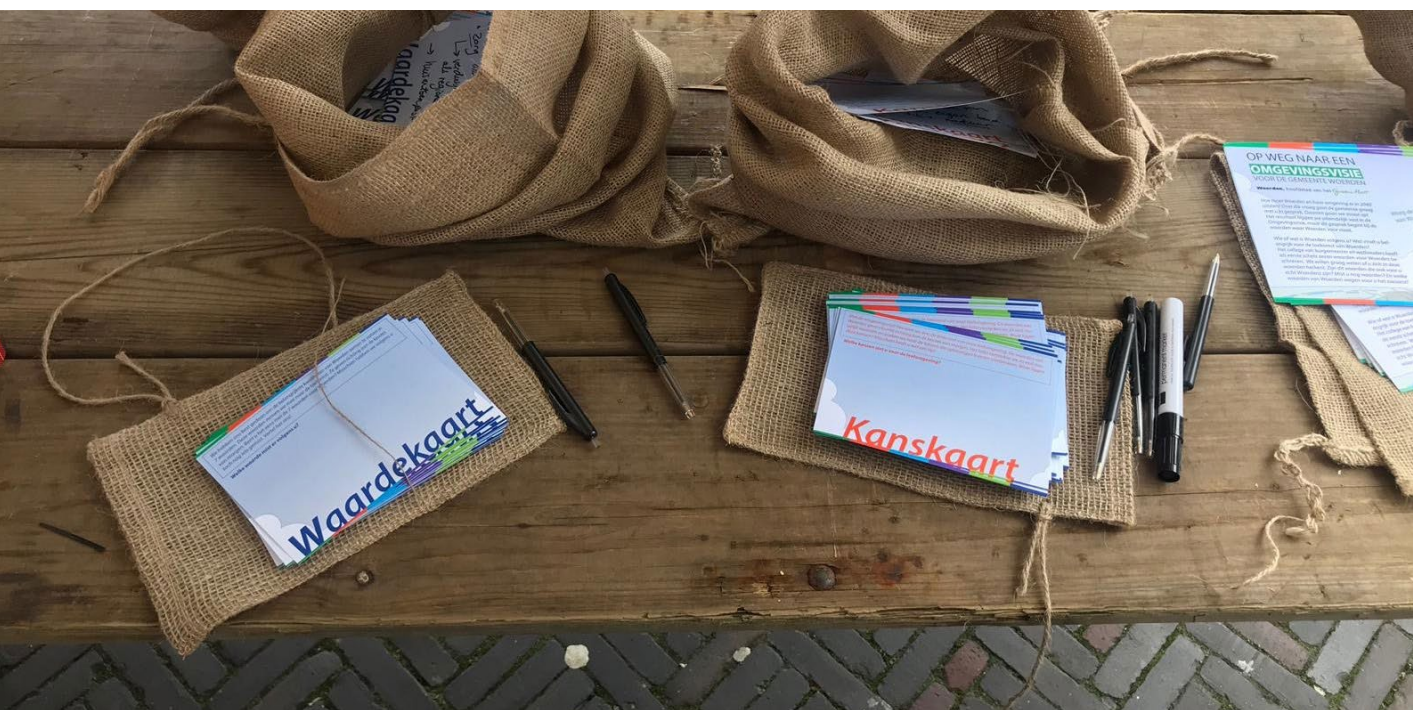
Uitkomsten

De uitkomst van het participatieproces kan worden samengevat op de volgende wijze:

- De respons is hoog te noemen: meer dan 500 deelnemers hebben meegedaan.
- De participanten herkenden grotendeels de voorgestelde waarden in het Waardenkader
- Er zijn diverse aanscherpingen toegevoegd in iedere waarde, zodat de uitleg ervan beter aansluit bij de manier waarop deelnemers de waarden interpretererden, cq waardeerden.
- Met name de onderwerpen veiligheid en sociale cohesie werden gemist in de verschillende waarden in het Waardenkader. Ook is er meer nadruk gevraagd op inclusie en op toekomstbestendigheid.

Participatietraject thema's Omgevingsvisie

Inwoners, ondernemers en belangenbehartigers is gevraagd naar hun behoeftes en ideeën voor de ruimtelijke ontwikkelingen in Woerden. Deze uitvraag is gedaan per thema, maar ook voor gebieden zoals Harmelerwaard, woningbouw in de kleine kernen en het buitengebied. De participatieproces heeft de volgende doelstelling: Input ophalen over thema's waarop in de Omgevingsvisie nog specifieke keuzes gemaakt kunnen worden. Met behulp van deze input kan de Omgevingsvisie worden samengesteld.

Het participatieproces heeft de volgende doelstelling: Input ophalen over thema's waarop in de Omgevingsvisie nog specifieke keuzes gemaakt kunnen worden. Met behulp van deze input kan de Omgevingsvisie worden samengesteld.

Covid-19

Alle inwoners en ondernemers zijn in de gelegenheid geweest om input te geven. We hebben hiervoor een mix van verschillende vormen gebruikt en ook verschillende doelgroepen benadert. In verband met de coronamaatregelen zijn alle vormen digitaal georganiseerd. Voor de enquête is er de mogelijkheid geweest om telefonisch contact op te nemen om de enquête door te spreken. Hier is geen gebruik van gemaakt.

Procesbeschrijving

Het participatieproces bestaat uit 3 stappen:

1. **Begrijpen:** informeren en verkennen van de opgaven en oplossingsrichtingen in de Contour Omgevingsvisie;
2. **Creëren:** verdiepen van inzichten op specifieke thema's en gebieden;
3. **Concluderen:** totaalbeeld presenteren en reacties ophalen.

De eerste stap was gericht op het toelichten van de voorgenomen ontwikkelingen en op het peilen van de reacties hierop. Ook werden er behoeftes op het gebied van wonen, mobiliteit, recreëren en ontmoeting opgehaald. Specifiek werd er ook gekeken naar het gebied tussen Harmelen en Utrecht. Ook hiervoor werden eerste ideeën opgehaald. In de tweede stap verdiepten we ons nader in deze thema's en haalden hier ideeën over op. Ook werd deelnemers gevraagd naar hun ideeën voor de ruimtelijke ontwikkelingen in de kernrandzones en voor het gebied tussen Harmelen en Utrecht. Hiervoor gebruikte we ook inspiratie en voorbeelden uit andere gemeenten. En in de laatste stap hebben we een integrale terugblik gepresenteerd op alles wat is opgehaald. Hiermee hebben we de uitkomsten nog een keer kunnen bestendigen.

Voor de participatie hebben we de gemeente opgedeeld in drie clusters:

- **Woerden:** de kern Woerden en de kernrandzone daaromheen. In dit cluster is ook gesproken over een mogelijke oostelijke randweg.
- **Harmelen:** de Kern Harmelen en de kernrandzone daaromheen. In dit cluster is ook gesproken over het gebied tussen Utrecht en Harmelen.
- **Zegveld, Kamerik, Kanis en het buitengebied:** de kleine kernen en hun kernrandzones en het buitengebied daaromheen. In dit cluster is ook gesproken over ontwikkelingen in het buitengebied.

Uitkomsten

De uitkomsten van de participatie kunnen als volgt worden samengevat:

- Op de enquête was er een respons van ongeveer 375 deelnemers. Op de bijeenkomsten zijn in totaal ongeveer 160 mensen aanwezig geweest.
- Op alle onderwerpen was de betrokkenheid hoog. Het onderwerp wonen is veruit het meest uitgebreid besproken tijdens de bijeenkomsten.

Rapportages participatie

Verdere toelichting op het proces en de belangrijkste conclusies uit beide participatietrajecten zijn beschreven in twee rapportages. Deze zijn toegevoegd als bijlage.

BIJLAGEN

1. Maatregelen ten aanzien van duurzaamheid en gezondheid
2. Kaartmateriaal

> Participatie verslag (seperaat)

Bijlage 1: Maatregelen ten aanzien van duurzaamheid en gezondheid

Maatregelen ten aanzien van duurzaamheid en gezondheid

Onderstaande opgaven richten zich op een gezonde inrichting van de leefomgeving die beschermt tegen omgevingsinvloeden.

1. *De leefomgeving biedt bescherming tegen blootstelling aan schadelijke stoffen/effecten. We behouden of verbeteren de kwaliteit van de leefomgeving.*

- De nadelige gezondheidseffecten van de milieuaspecten worden zoveel mogelijk voorkomen door het nemen van lokale maatregelen. Bij het nemen van maatregelen geldt de voorkeursvolgorde:
  1. maatregelen bij de bron;
  2. maatregelen gericht op de overdracht;
  3. maatregelen bij de ontvanger.
- We nemen maatregelen om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren. Hierbij hebben de meest effectieve maatregelen in de zin van kosten-batenverhouding de voorkeur;
- We stellen eisen aan geluidniveaus, aan trillingen, geur, licht. Bij de keuze voor maatregelen nemen we ook het aantal gehinderden mee.
- Het aantal woningen met hoge geluidbelasting willen we zo laag mogelijk houden. Bij woningen met hoge geluidbelasting worden aanvullende eisen gesteld;
- De gemeente faciliteert horeca, evenementen en (bouw)activiteiten op bepaalde locaties, waarbij de hinder van geluid en trillingen beheersbaar wordt gehouden voor de omgeving;
- We voorkomen en verminderen zo mogelijk de milieuhinder in woon- en leefgebieden veroorzaakt door bedrijven.

2. *De bodemkwaliteit gaat niet achteruit en wordt waar mogelijk en/of nodig verbeterd.*

- Nieuwe bodemverontreiniging wordt voorkomen of –indien toch ontstaan- zo spoedig mogelijk ongedaan gemaakt;
- We anticiperen op nieuwe verontreinigende stoffen

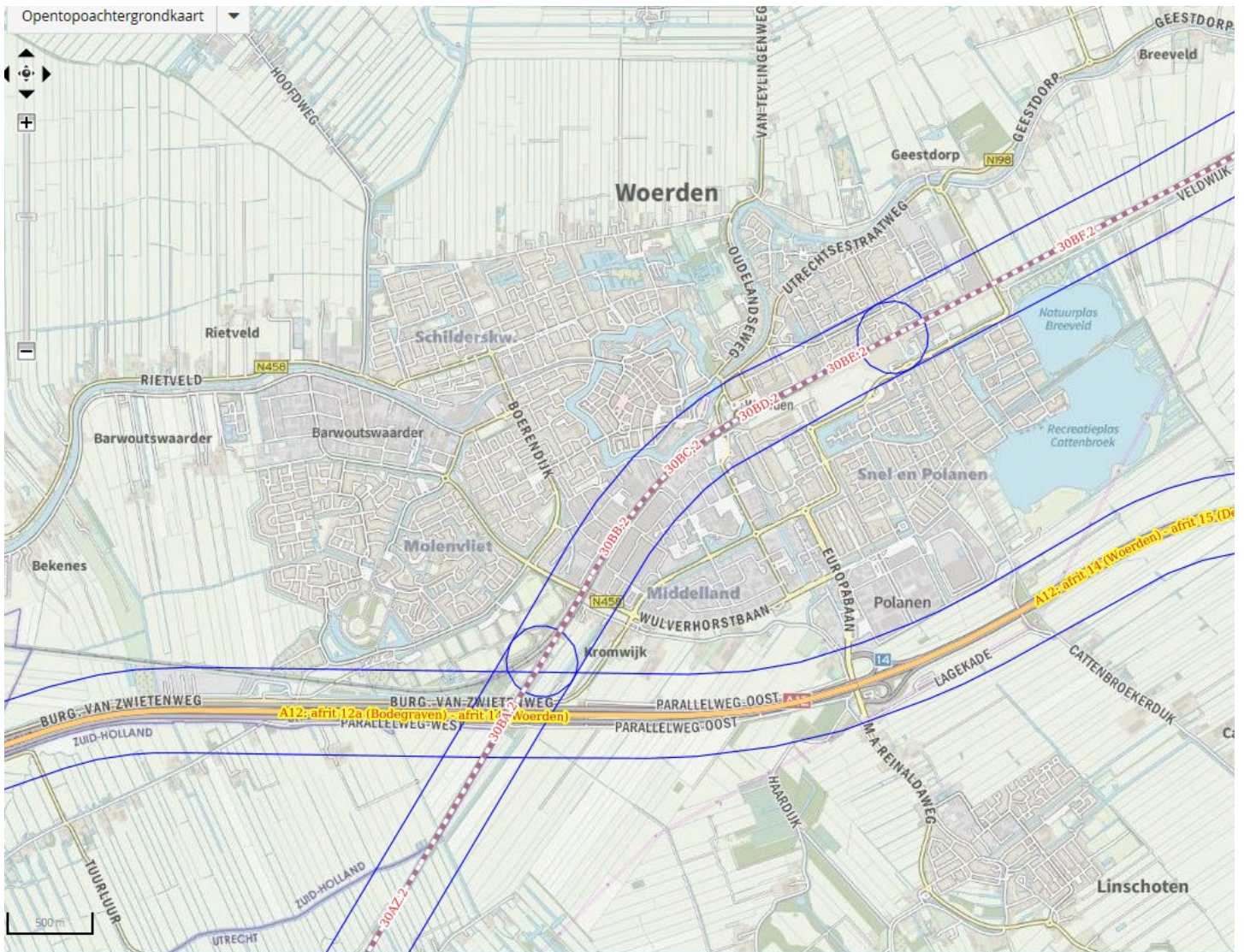
in de bodem;

- De bodem wordt bij aanwezigheid van historische verontreiniging functiegericht geschikt gemaakt voor de nieuwe functie;
- De bodem en ondergrond worden zo mogelijk benut om bij te dragen aan een gezonde, duurzame en veilige leefomgeving, zoals warmtewinning. Hierbij vindt een afweging plaats tussen bijdrage aan maatschappelijk nut en mogelijke risico's:
- Er is zo min mogelijk risico voor gebruikers van de bodem bij aanwezigheid van verontreiniging.

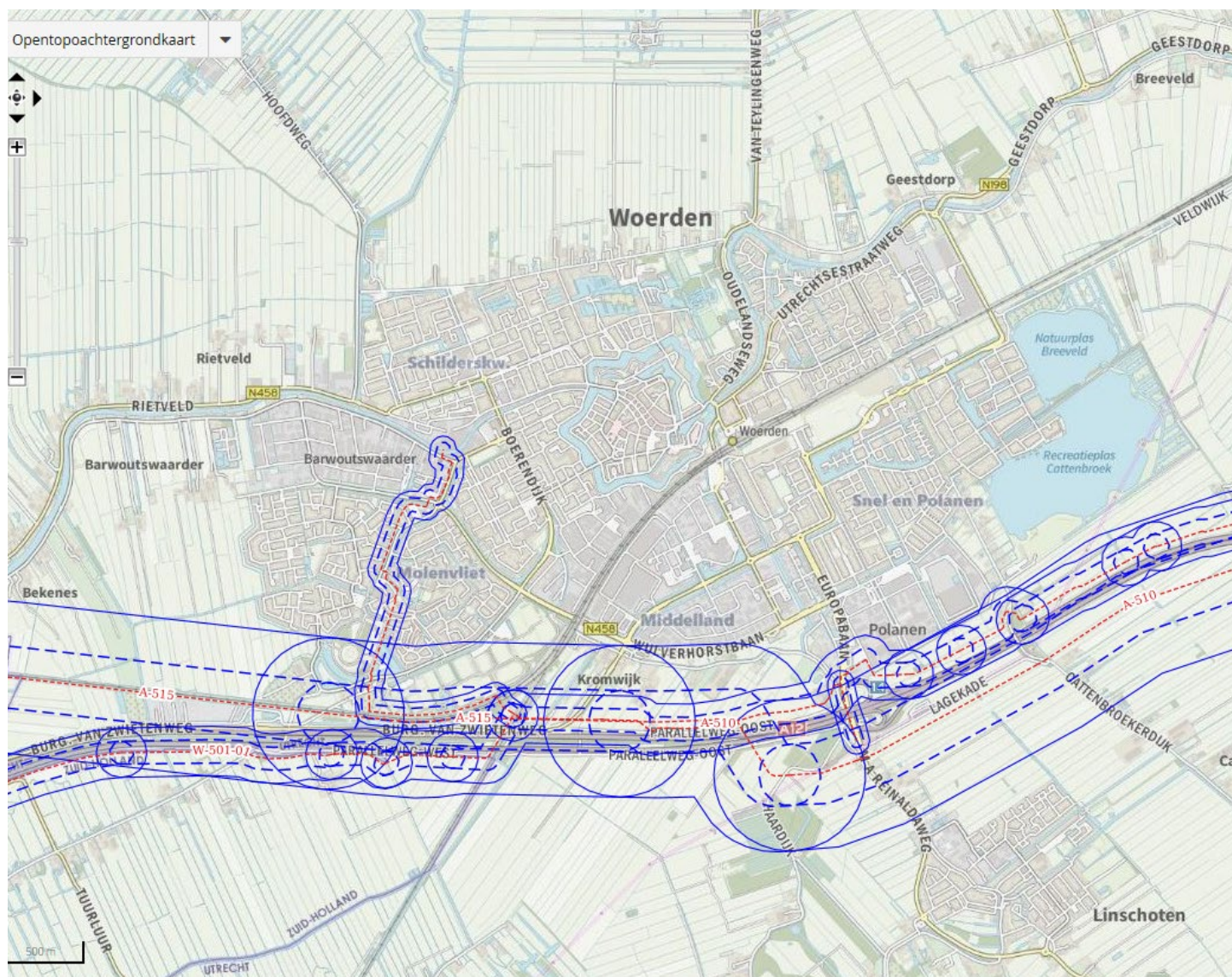
3. *De risico's door activiteiten zijn beheersbaar en worden zo mogelijk voorkomen.*

- De risico's voor de omgeving door het gebruik en vervoer van risicovolle stoffen en materialen bij activiteiten en nieuwe ontwikkelingen, zoals duurzame energie, zijn beheersbaar;
- We houden rekening met het aantal personen dat wordt blootgesteld aan deze risico's;
- Een risico is onaanvaardbaar als de mogelijkheden van zelfredzaamheid en beheersbaarheid van een ramp ontoereikend worden geacht;
- Nieuwe risicobedrijven staan we niet toe;
- We stellen aandachtsgebieden vast waar extra risico is op explosie, brand en/of gifwolk en stellen hiervoor regels op;
- We vinden het niet wenselijk dat objecten ten behoeve van personen met een verminderde zelfredzaamheid/zeer kwetsbare objecten bevinden in het aandachtsgebied van risicobronnen.
- Voor bestaande situaties streven we naar het verbeteren of opheffen van de risico's;
- We vinden het belangrijk dat de rampenbestrijding en de beheersbaarheid van een ramp op orde zijn.

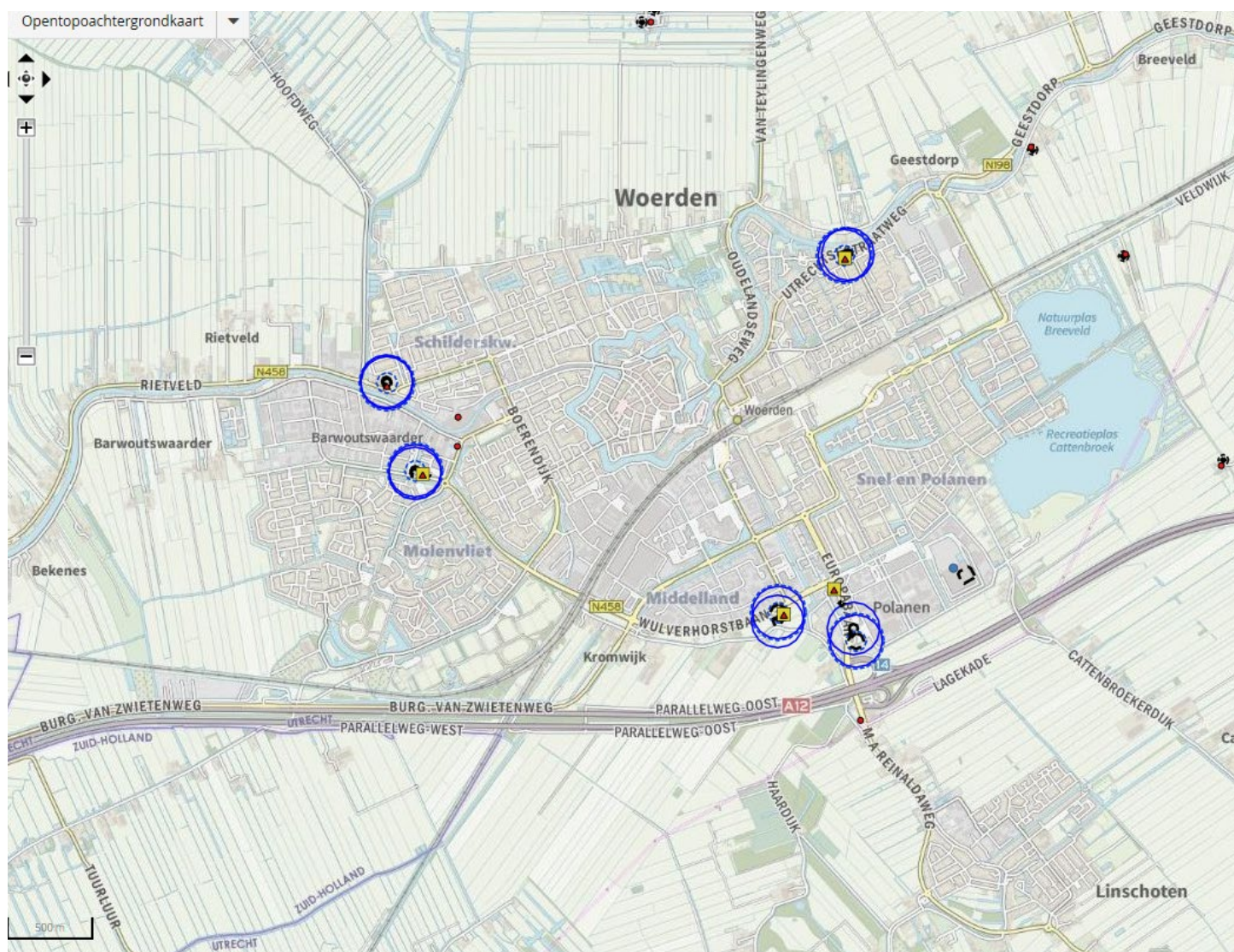
Externe veiligheid Basisnetroutes Woerden

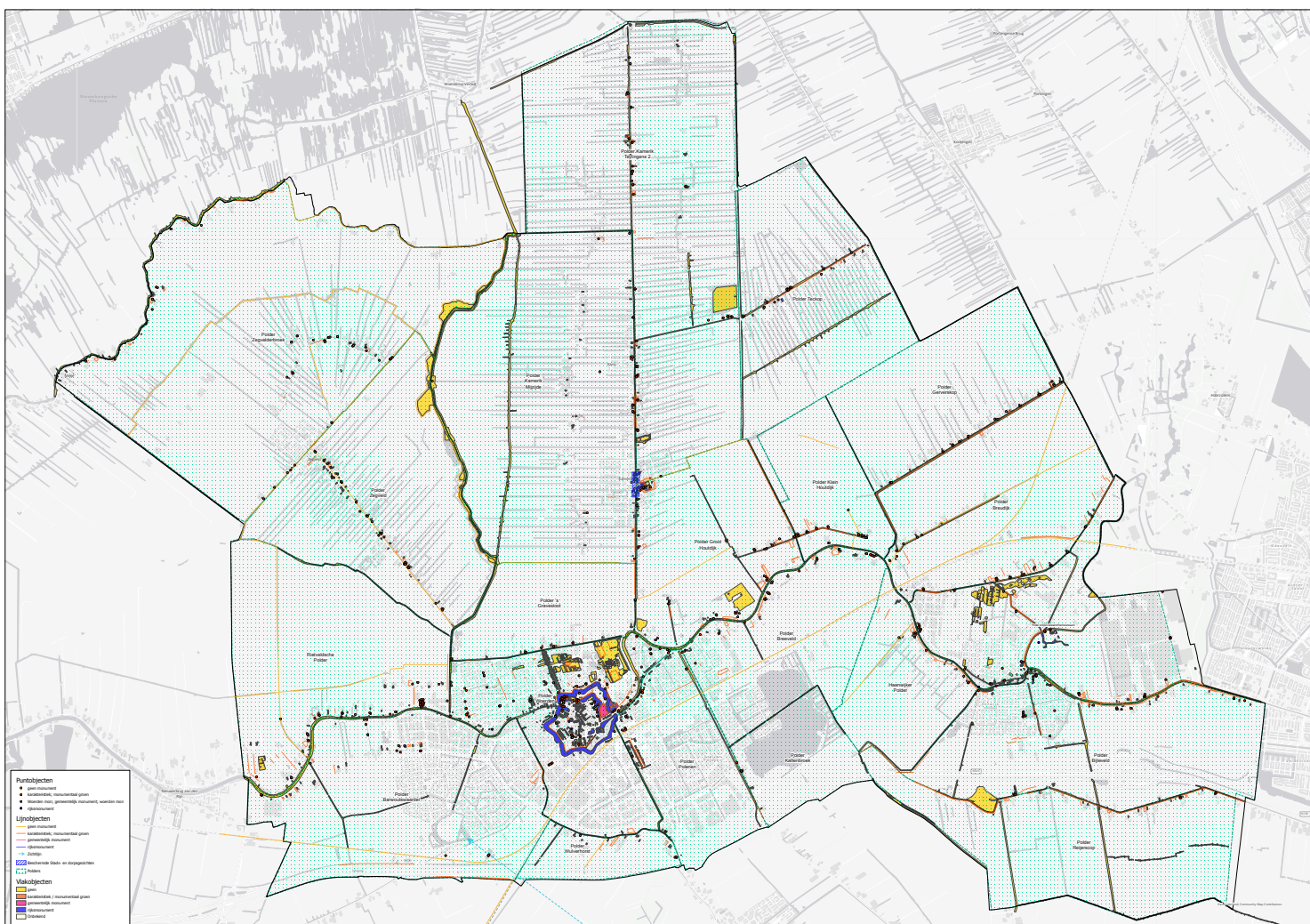
Externe veiligheid Buisleidingen Woerden

Externe veiligheid Inrichtingen Woerden

Cultuurhistorische Waardenkaart Woerden (concept)

Puntobjecten

- geen monument
- karakteristiek; monumentaal groen
- Woerden mon; gemeentelijk monument; woerd
- rijksmonument

Lijnobjecten

- geen monument
- karakteristiek; monumentaal groen
- gemeentelijk monument
- rijksmonument

→ Zichtlijn

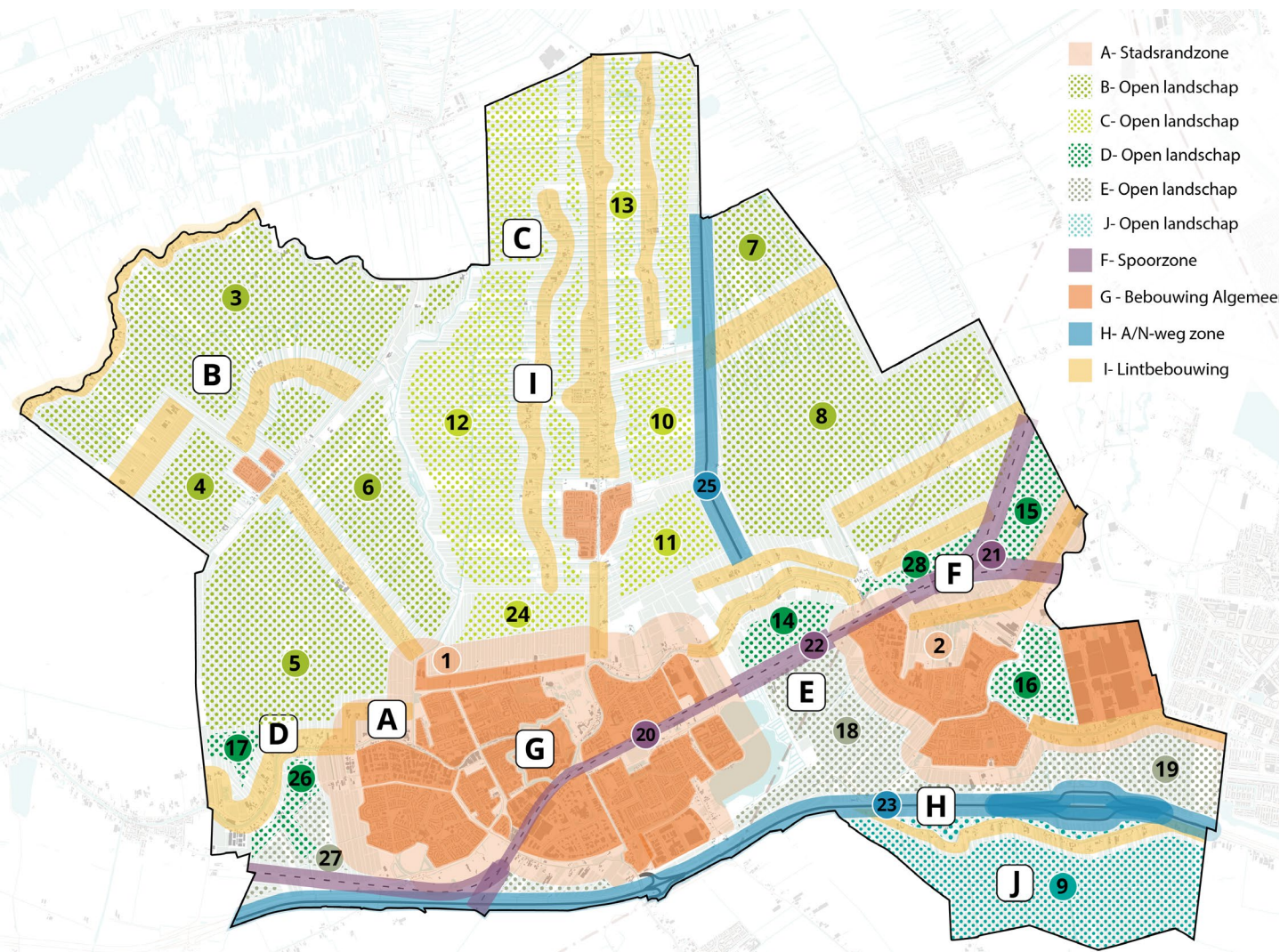
▨ Beschermde Stads- en dorpsgezichten

▤ Polders

Vlakobjecten

- geen
- karakteristiek / monumentaal groen
- gemeentelijk monument
- rijksmonument
- Onbekend

Zoekgebieden opengesteld voor het realiseren van duurzame energie initiatieven tot 2030

Zon op alle daken	G- Bebouwing
Kleinschalig wind	I- Lintbebouwing
Kleinschalig zon	I- Lintbebouwing
Zon op geluidsschermen/bermen	H-23 snelweg zone
Zon op geluidsschermen/bermen	F- spoorzone

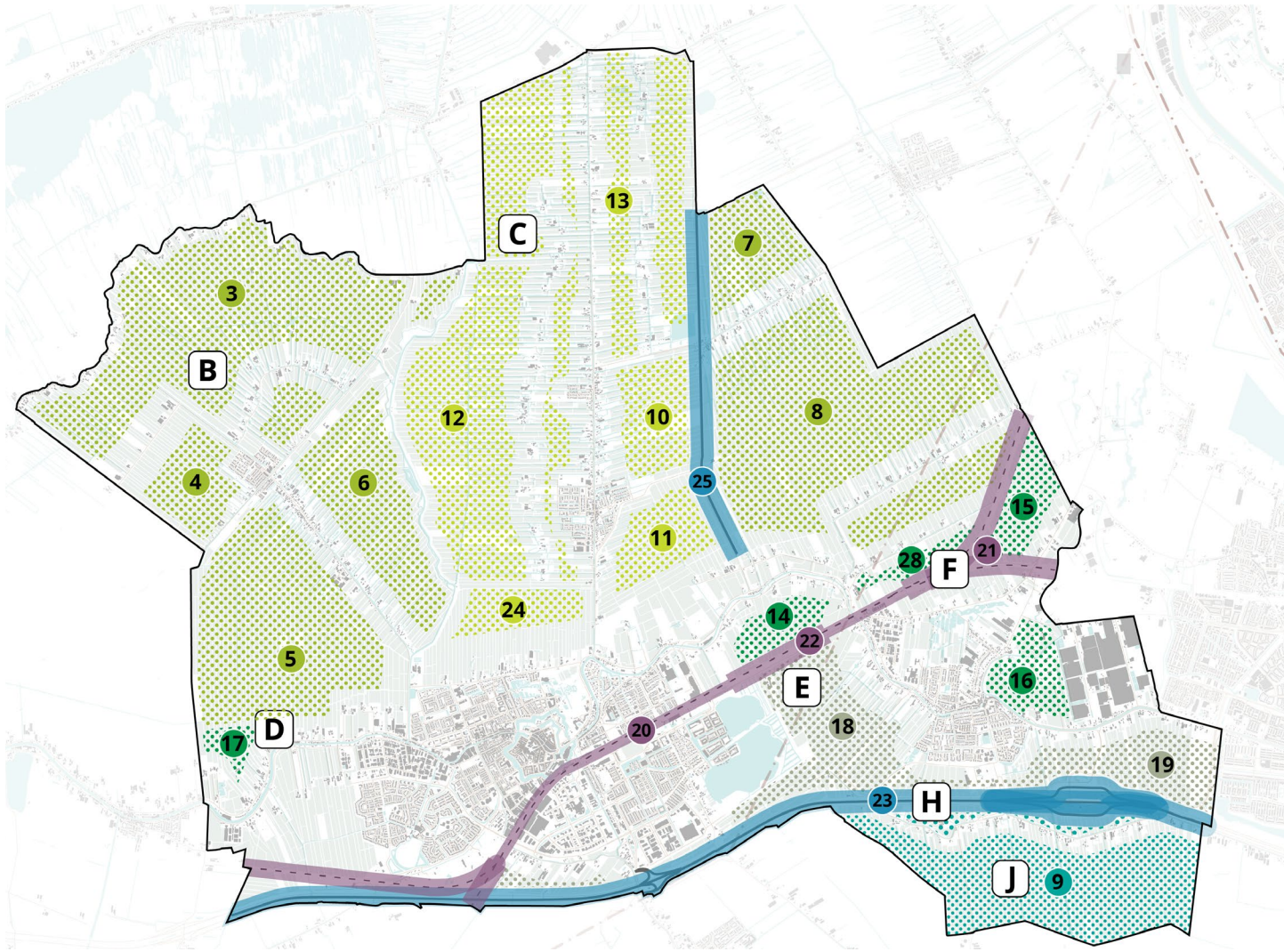
Zoekgebieden die meer onderzoek vergen t.b.v. de opgave tot 2030

Grootschalig wind	J- Open landschap
	E-27- Open Landschap
	D-26- Open Landschap
Grootschalig zon	J- Open landschap
	E-27- Open Landschap
	D-26- Open Landschap

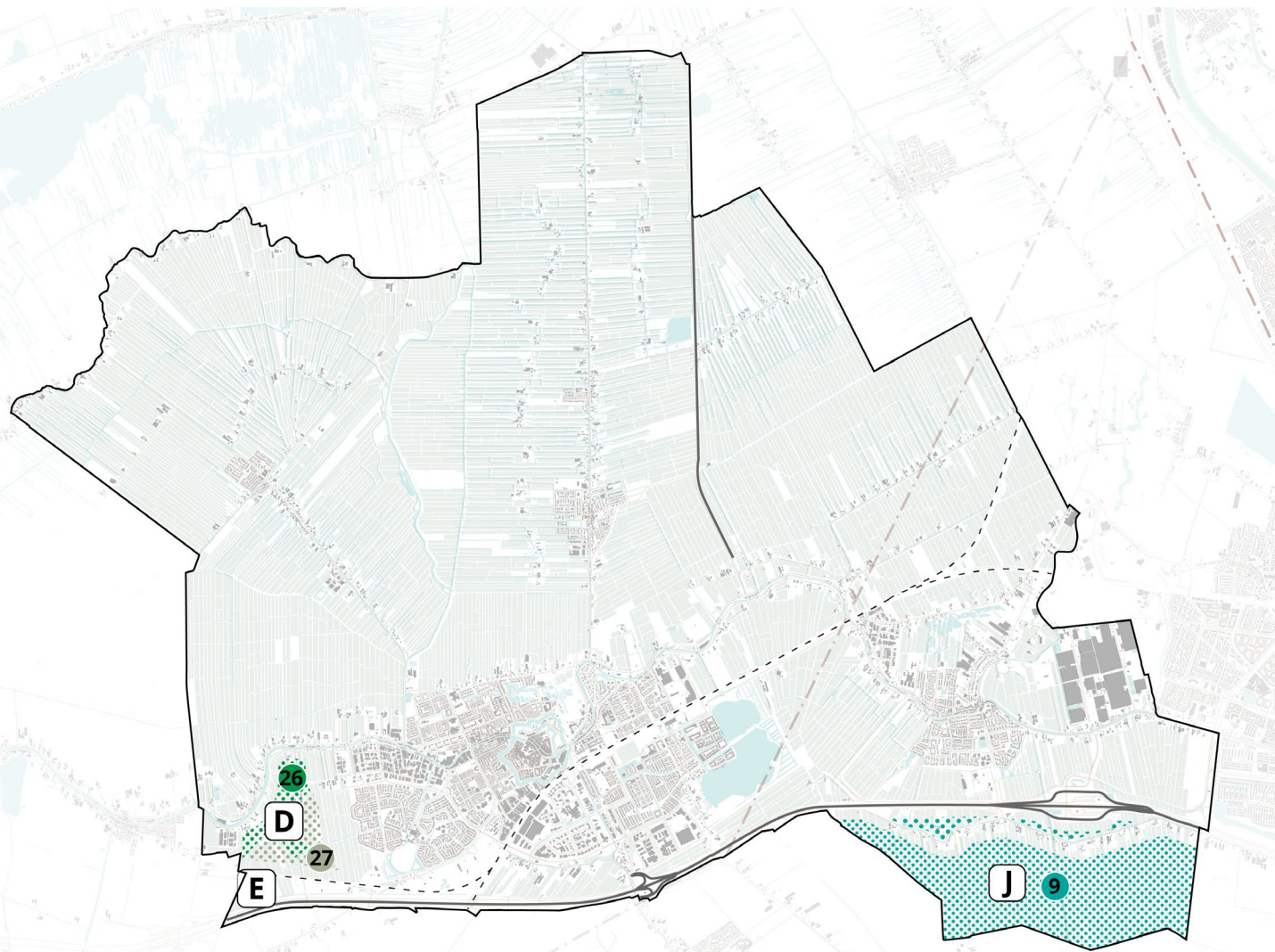
Zoekgebieden die meer onderzoek vergen t.b.v. de opgave na 2030, onderzoek wel uitvoeren voor 2030

Onderzoek Grootschalig zon	D- Open landschap
	E- open landschap
	C- Open landschap
	B- Open landschap
Onderzoek Grootschalig wind	H- Snelweg/N-weg
	F- spoorzone

Uitgesloten als zoekgebied	
Grootschalig zon en wind	A- Stadsrandzone
Grootschalig wind	D- Open landschap
	E- open landschap
	C- Open landschap
	B- Open landschap
	I- Lintbebouwing
	G- Bebouwing

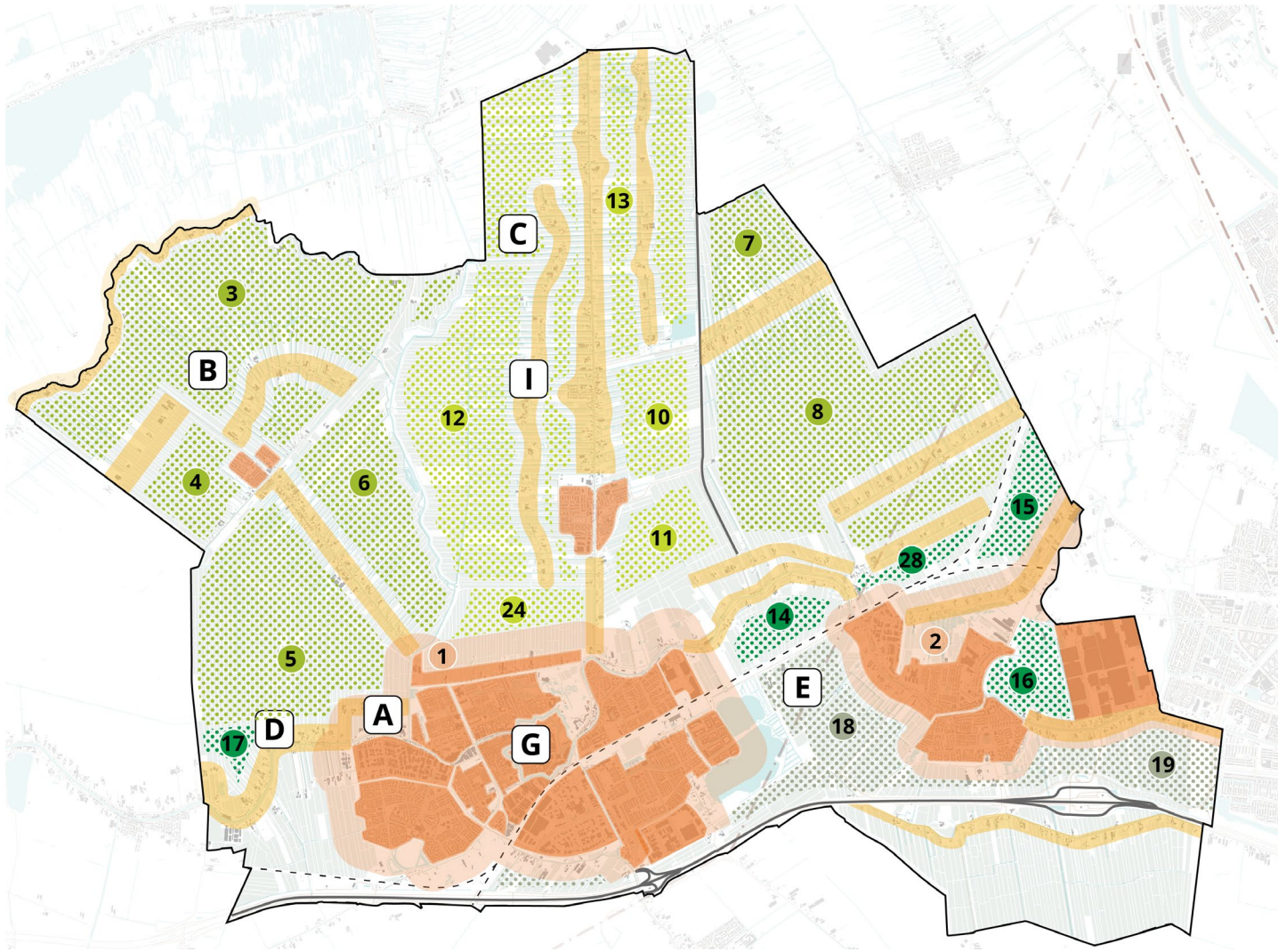

Zoekgebieden die meer onderzoek vergen t.b.v. de opgave na 2030, onderzoek wel uitvoeren voor 2030	
Onderzoek Grootchalig zon	■ D- Open landschap
	■ E- open landschap
	■ C- Open landschap
	■ B- Open landschap
Onderzoek Grootchalig wind	■ H- Snelweg/N-weg
	■ F- spoorzone

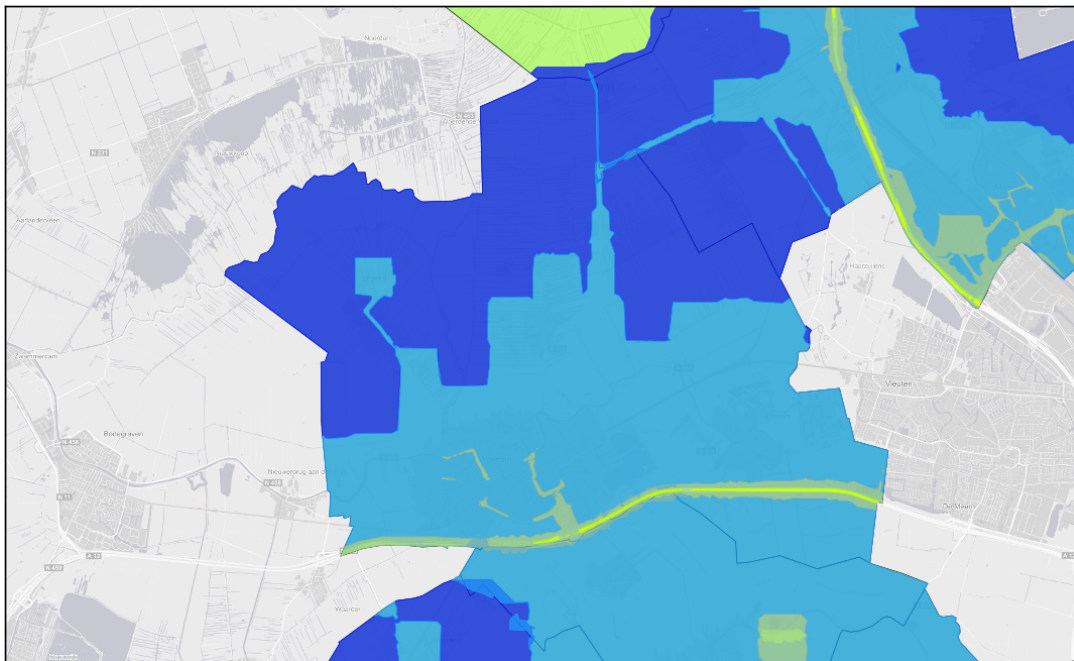
Zoekgebieden die meer onderzoek vergen t.b.v. de opgave tot 2030

Grootschalig wind	 J- Open landschap
	 E-27- Open Landschap
	 D-26- Open Landschap
Grootschalig zon	 J- Open landschap
	 E-27- Open Landschap
	 D-26- Open Landschap

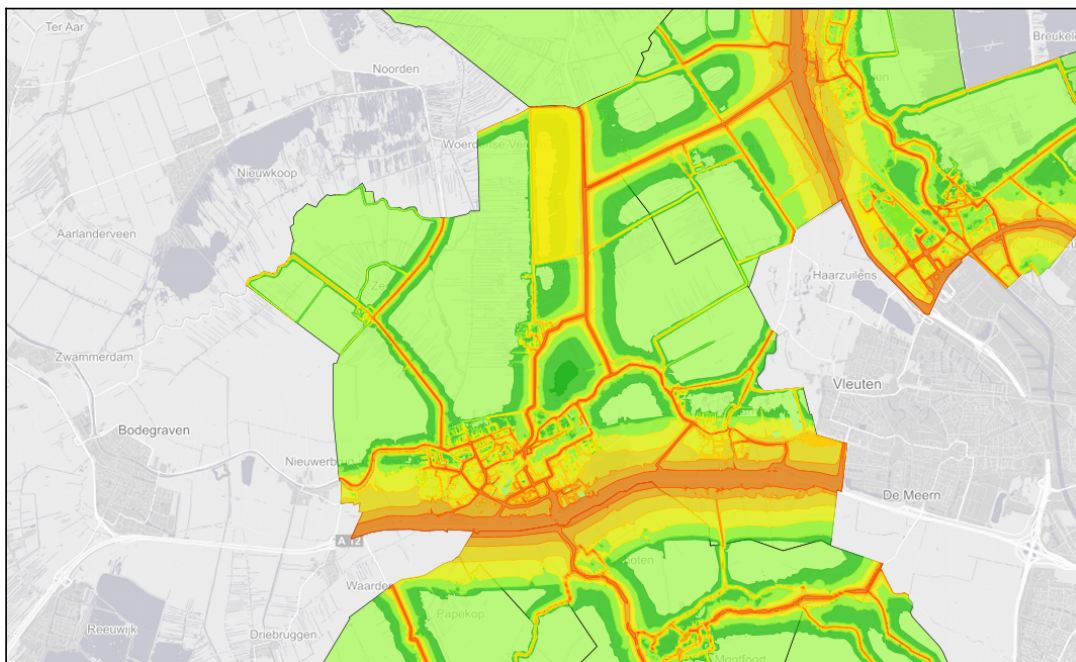
Uitgesloten als zoekgebied	
Grootschalig zon en wind	A- Stadsrandzone
Grootschalig wind	D- Open landschap
	E- open landschap
	C- Open landschap
	B- Open landschap
	I - Lintbebouwing
	G- Bebouwing

Fijn Stof Woerden 2030

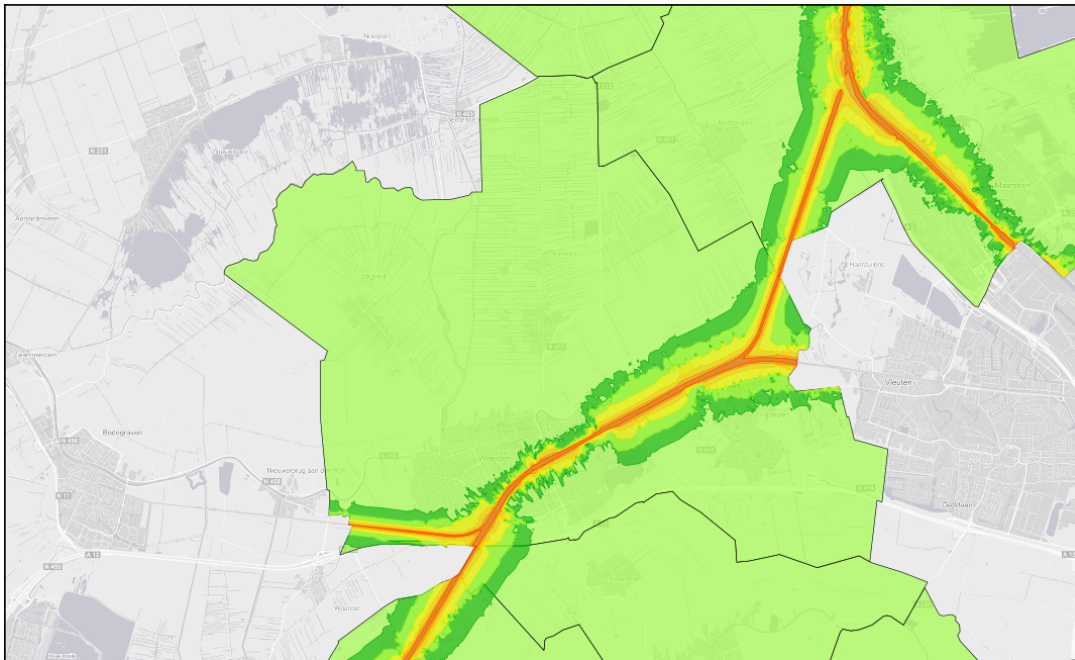
- Werkgebied ODRU
- 0 - 16 µg/m³
  - 16 - 17 µg/m³
  - 17 - 18 µg/m³
  - 18 - 19 µg/m³
  - 19 - 20 µg/m³
  - 20 - 21 µg/m³
  - 21 - 22 µg/m³
  - 22 - 23 µg/m³
  - 23 - 24 µg/m³
  - 24 - 25 µg/m³
  - 25 - 30 µg/m³
  - > 30 µg/m³
- Fijn stof 2030 (PM10) (Bron: Omgevingsdienst regio Utrecht, maart 2019)

Geluidbelasting Woerden 2030

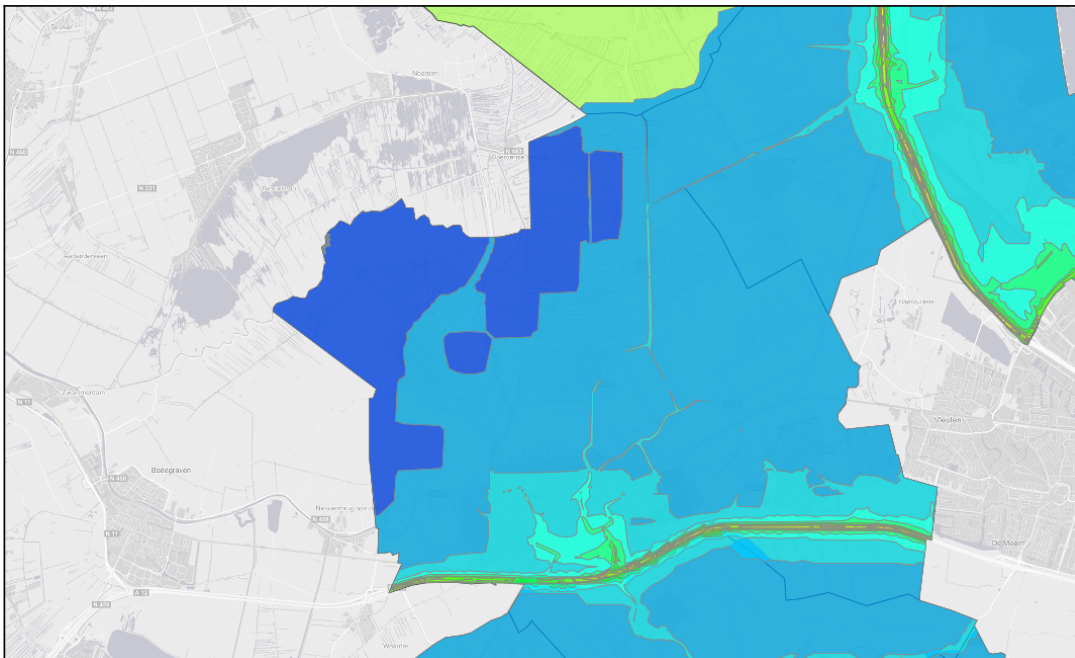
- Werkgebied ODRU
- Niet berekend
  - 0 - 38 dB
  - 38 - 43 dB
  - 43 - 48 dB
  - 48 - 53 dB
  - 53 - 58 dB
  - 58 - 63 dB
  - 63 - 100 dB
- Geluidscontouren 2030 wegverkeer incl. aftrek (Bron: ODRU, dec. 2016)

Geluidbelasting spoor

- Werkgebied ODRU
- Niet berekend
  - 0 - 45 dB
  - 45 - 50 dB
  - 50 - 55 dB
  - 55 - 60 dB
  - 60 - 65 dB
  - 65 - 70 dB
  - 70 - 100 dB
- Geluidscontouren 2030 railverkeer (Bron: ODRU, dec. 2018)

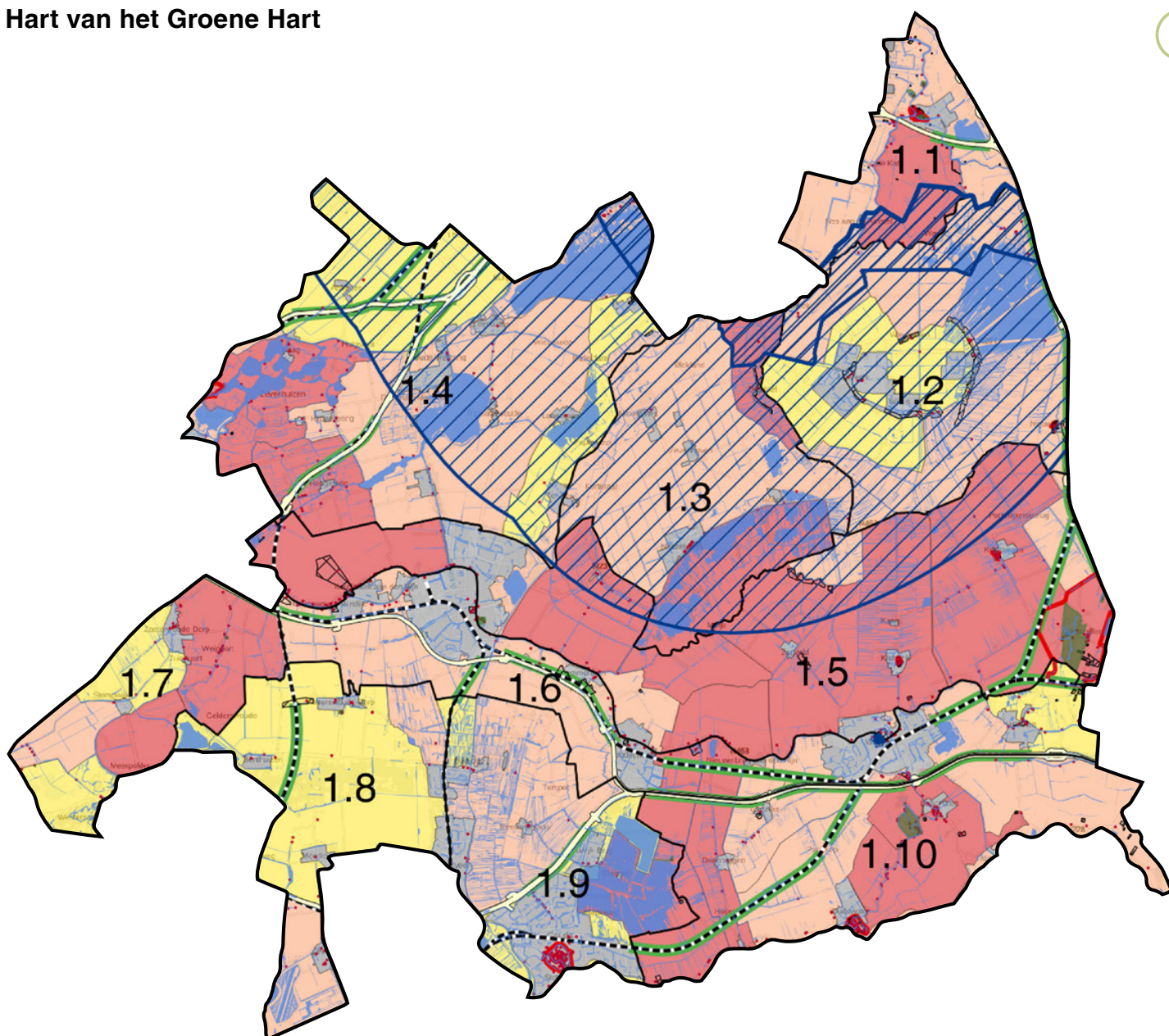
Stikstof Woerden 2030

- Werkgebied ODRU
- 0 - 8 µg/m³
  - 8 - 10 µg/m³
  - 10 - 12 µg/m³
  - 12 - 14 µg/m³
  - 14 - 16 µg/m³
  - 16 - 18 µg/m³
  - 18 - 20 µg/m³
  - 20 - 22 µg/m³
  - 22 - 24 µg/m³
  - 24 - 26 µg/m³
  - 26 - 28 µg/m³
  - 28 - 30 µg/m³
  - 30 - 32 µg/m³
  - 32 - 34 µg/m³
  - 34 - 36 µg/m³
  - 36 - 38 µg/m³
  - 38 - 40 µg/m³
  - > 40 µg/m³
- Stikstofdioxide 2030 (NO₂) (Bron: Omgevingsdienst regio Utrecht, maart 2019)

Cultuurhistorische Waardenkaart

1. Hart van het Groene Hart

Legenda waardering

- hoge waarde
- middenwaarde
- basiswaarde
- bevolkingskern
- oppervlaktewater

- UNESCO Werelderfgoed
- beschermd dorpsgezicht

- waardevol panorama

- snelwegen
- spoorwegen

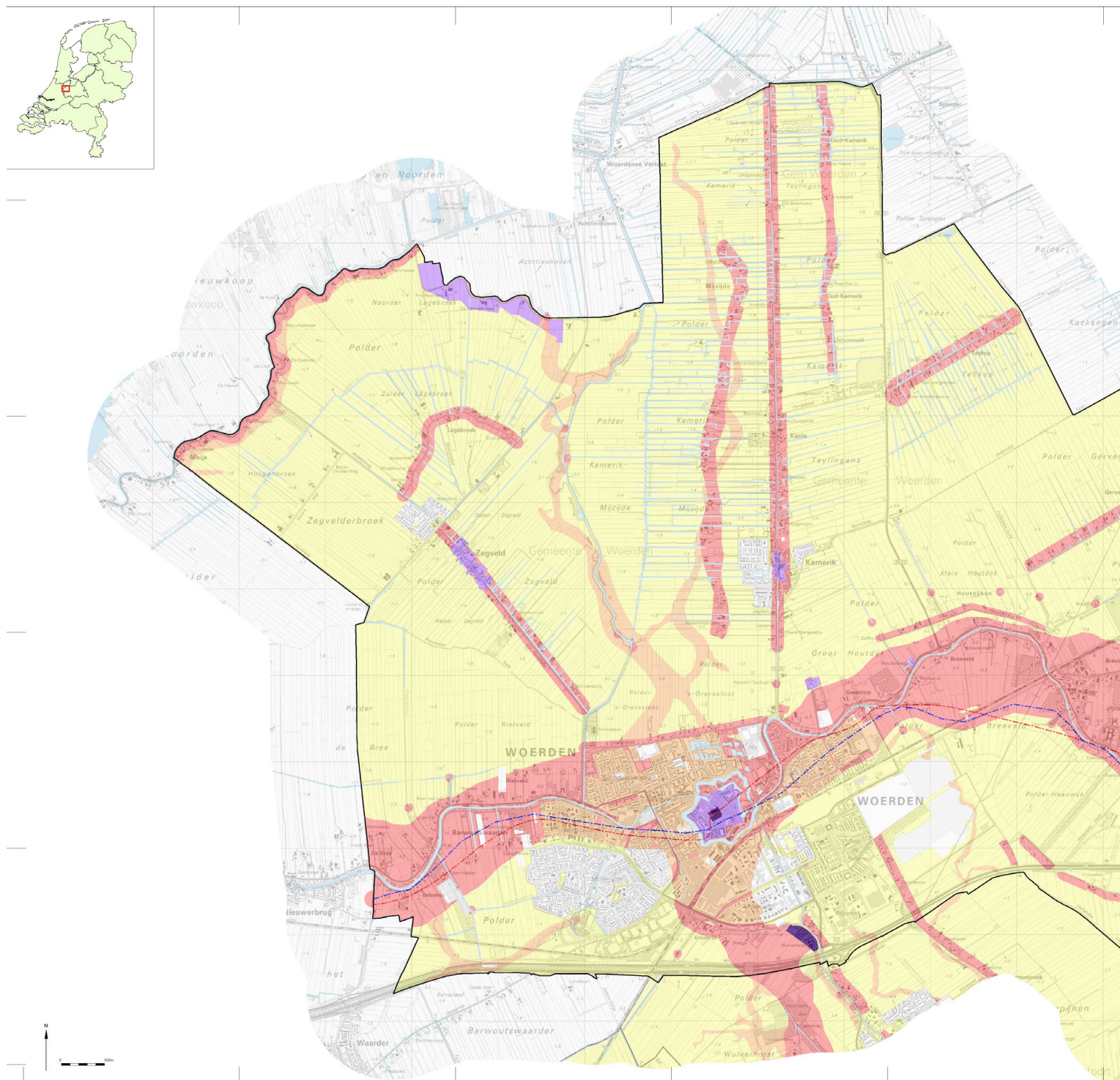
1. Hart van het Groene Hart

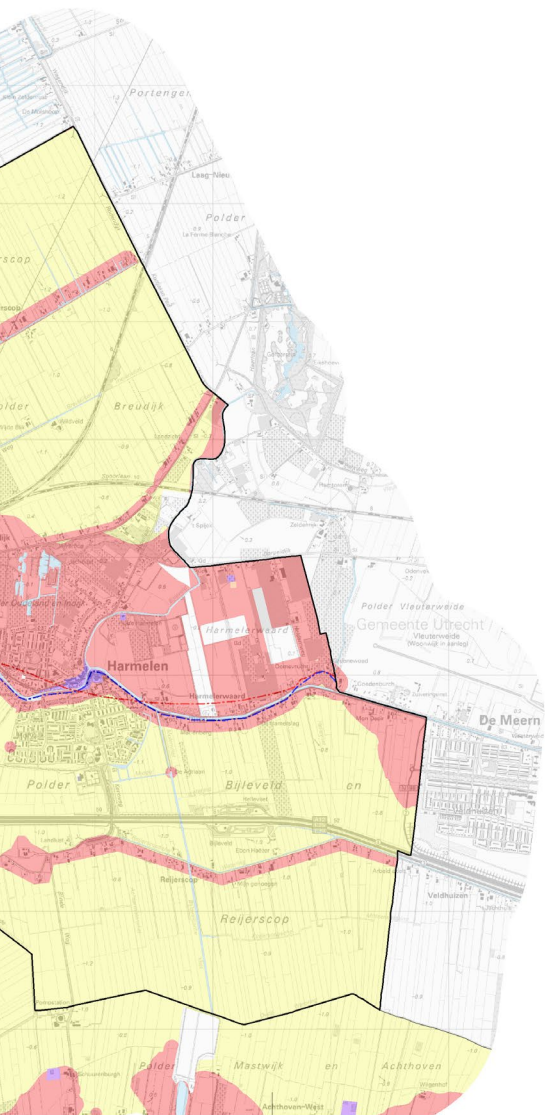
- 1.1 Amstelscheg
- 1.2 Ronde Venen
- 1.3 Nieuwkoop
- 1.4 Hollands plassenengebied
- 1.5 Oude Rijn, noordzijde
- 1.6 Oude Rijn, zuidzijde
- 1.7 Zoetermeer en Zoeterwoude
- 1.8 Moerkapelle en Zevenhuizen
- 1.9 Boskoop en Reeuwijk
- 1.10 Linschoten en Oudewater

Archeologische beleidskaart Woerden (2010)

KAART 12. MAATREGELENKAART

LEGENDA

Beleidscategorieën:

- categorie 1
- categorie 2
- categorie 3
- categorie 4
- categorie 5
- geen

Overig

- limesweg cf. gemeente Woerden
- limesweg cf. Berkers & Van Stiphout (2009)
- water
- gemeentegrens

Gemeente Woerden

2021

RAPPORTAGE PARTICIPATIETRAJECT

over het waardenkader voor de omgevingsvisie Woerden

Dit verslag geeft een toelichting in woord en beeld over hoe we het participatieproces hebben ingericht en waarom op deze manier. Het waardenkader geeft de uitgangspunten, waarden en inrichtingsprincipes voor de ontwikkeling van de omgevingsvisie van de gemeente Woerden.

Aanpak

Gedurende zes weken is er op verschillende manieren de mogelijkheid geboden om mee te denken en te praten over het waardenkader. Omdat het waardenkader een abstract verhaal is, wat van toepassing is voor de hele gemeente Woerden, is er voor gekozen om met een ontwerp Waardenkader het participatieproces op te starten. Op basis van het concept zijn verschillende werkvormen aangeboden die concreet ingaan op de 7 waarden in het waardenkader. Met de werkvormen en de bijbehorende vragen aan participanten werd het mogelijk om enerzijds een reactie te ontvangen op de waarden in het ontwerp waardenkader. Anderzijds werd het ook mogelijk om mensen mee te laten denken over waarden die zij belangrijk vinden, en die nog niet in het ontwerp waren benoemd.

DOELSTELLINGEN VOOR HET PARTICIPATIETRAJECT WAREN:

- Toetsen en aanvullen van het ontwerp-waardenkader in de samenleving
- Onderzoeken wat de samenleving in Woerden belangrijk vindt voor de toekomst van haar leefomgeving.
- Inwoners, ondernemers en belangenvertegenwoordigers actief betrekken bij de ontwikkeling van de Omgevingsvisie
- Dialoog met inwoners, ondernemers en belangenvertegenwoordigers over de ruimtelijke dilemma's en belangen.

• De volgende vier werkwormen zijn gehanteerd:

- 💡 een digitale enquête
- 💡 straatgesprekken en een weeg-spel, in iedere kern
- 💡 een publiek debat, voor iedereen toegankelijk
- 💡 een consultatie van de diverse belangen-vertegenwoordigers in de gemeente

Opkomst

In totaal hebben er meer dan 500 unieke personen deelgenomen aan alle onderdelen van het participatieproces.

Wat gaan we met de resultaten doen?

We gebruiken de input van onze inwoners om het bestaande waardenkader aan te vullen en aan te scherpen. Dit leidt concreet tot de volgende wijzigingen:

- Een verandering in de titel van de waarde
- Het verduidelijken of aanvullen van de tekst onder de waarde
- Het aanpassen van de tekeningen bij de waarde
- Er zijn geen nieuwe waarden naar voren gekomen
- Onderbelichte /nieuwe thema's sociaal en veiligheid worden opgenomen onder bestaande waarden

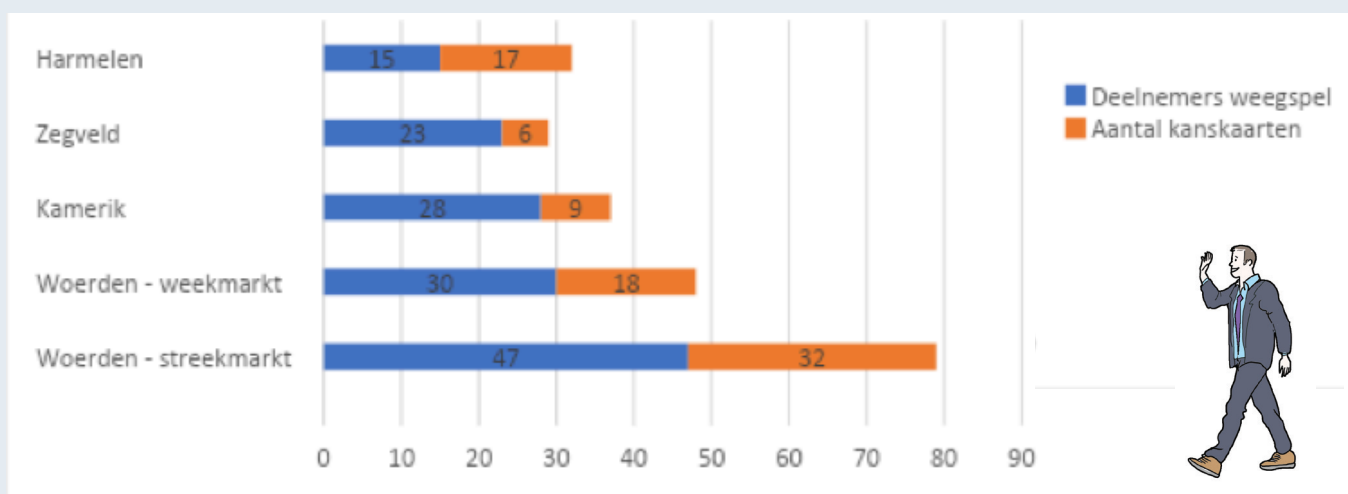
Vervolg

Resultaten van het participatieproces worden verwerkt in het definitieve waarde-kader. Het waarde-kader wordt uiteindelijk opgenomen in de omgevingsvisie.

VERSLAG VAN DE WERKVORMEN

Straatgesprekken en weegspel

Tijdens het weegspel 'Weeg de Waarden van Woerden' konden inwoners het gewicht van 10 stenen verdelen over de verschillende waarden. Daarbij werden verdiepende vragen gesteld. Daarnaast konden deelnemers ook een kans- of waardekaart invullen met ontbrekende waarden, tips en/of aandachtspunten. Aan het eind van de dag werden alle stenen geteld en gewogen. Met het weegspel gingen we de straat op in alle kernen. Zo spraken we een breed publiek.

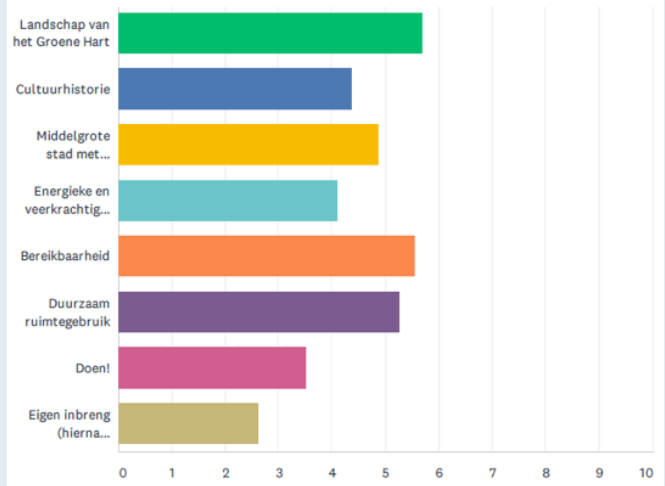

Online enquête

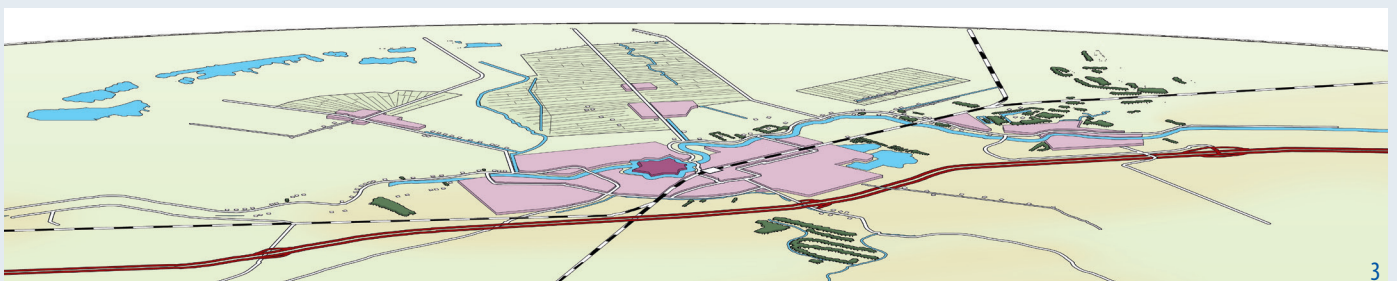
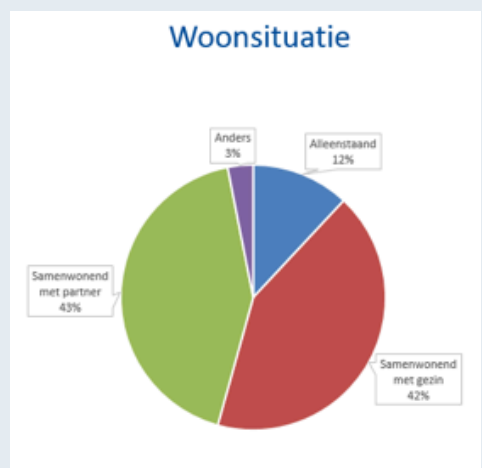
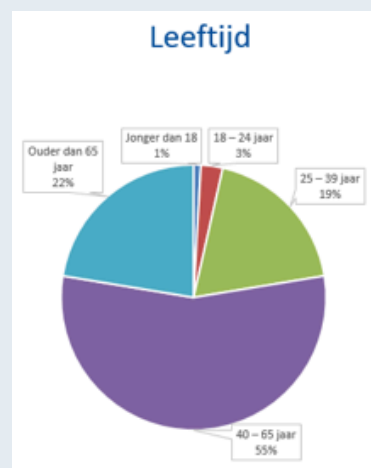
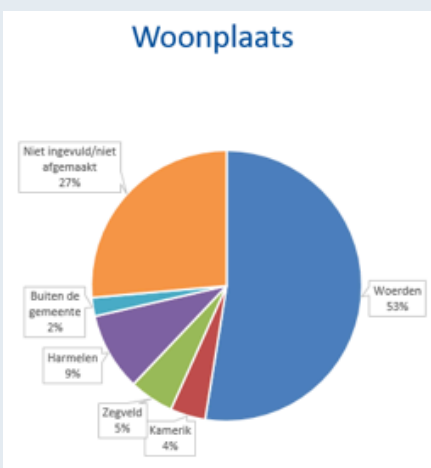
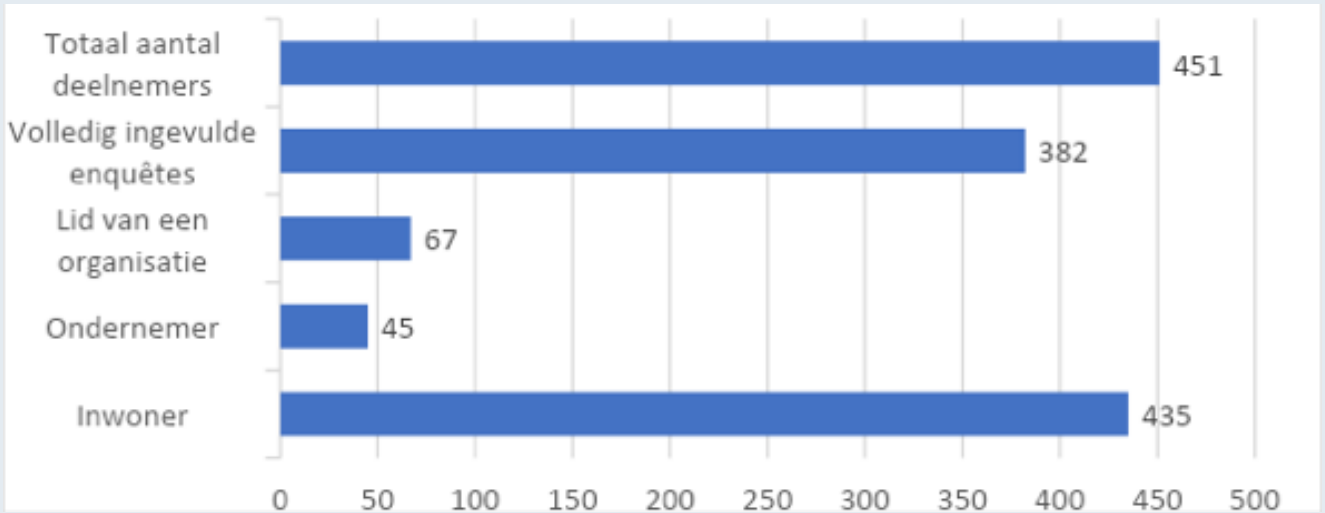
De enquête kan een grote en brede doelgroep bereiken. Door een mix van stellingen en open vragen gaven inwoners en ondernemers hun mening over de verschillende waarden en de afwegingen daartussen.

Q38 Welke waarde vindt u het belangrijkste voor Woerden in de toekomst? Zet deze waarde bovenaan. Ga zo door totdat van boven naar beneden staat welke waarde u het meest, tot onderaan minder belangrijk vindt. U kunt ook een eigen waarde inbrengen en deze in de volgende vraag invoeren.

Deelnemers werd bijvoorbeeld gevraagd om de waarden ten opzichte van elkaar in volgorde van belangrijkheid te plaatsen

Publiek debat

Met het publiek debat organiseerden we een verdiepend gesprek tussen inwoners, belanghebbenden, de wethouder en betrokken ambtenaren over hoe de waarden ingekleurd en gewaardeerd worden. Hiervoor maken we gebruik van de Mentimeter. Er waren 17 deelnemers aanwezig tijdens deze avond, allen inwoners of betrokken bij Woerden.

Hieronder enkele voorbeelden van reacties tijdens het debat, zoals weergegeven in de mentimeter:

Wat is het eerste woord dat bij u opkomt bij de waarde DUURZAAM RUIMTEGEBRUIK

Hoe belangrijk vindt u de waarde REGIONALE CENTRUMFUNCTIE

Zet de waarden op volgorde van belangrijkheid (de belangrijkste als eerste)

Welk woord komt als eerste in u op als u aan gemeente Woerden denkt?

Enquête voor stakeholders

Door de corona maatregelen kon de bijeenkomst voor stakeholders helaas niet door gaan. Als alternatief hebben we een nieuwe enquête georganiseerd voor de stakeholders. Deze enquête is anders dan de eerdere enquête.

13 personen namen deel aan de enquête. Hiervan vulden 12 deelnemers alle vragen volledig in.

De volgende organisaties waren onder de deelnemers vertegenwoordigd:

- Wijkplatform Schilderskwartier (2x)
- Afdeling Woerden LTO-Noord
- IVN Woerden (2x)
- Dorpsplatform Kamerik (2x)
- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
- VVN-afdeling Harmelen
- POVW
- Energiecoöperatie Woerden Energie
- Woerden Marketing
- VVN-afdeling Woerden/Kamerik

INHOUDELIJKE RESULTATEN VAN HET PARTICIPATIEPROCES

Met de resultaten uit alle werkvormen samen genomen komen enkele aandachtspunten en aanvullingen naar voren. Op basis hiervan trekken we de volgende conclusies over de waarden. Met deze inzichten worden onder andere omschrijvingen en titels van de waarden aangescherpt en uitgebreid.

Algemeen

Onder de inwoners worden de volgende waarden het meest belangrijk gevonden (willekeurige volgorde):

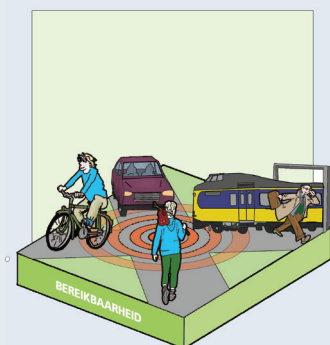
- Bereikbaarheid
- Landschap van het groene hart
- Duurzaam ruimtegebruik

De stakeholders geven aan de volgende waarden juist belangrijk te vinden:

- Regionale centrumfunctie
- Cultuurhistorie
- Bereikbaarheid

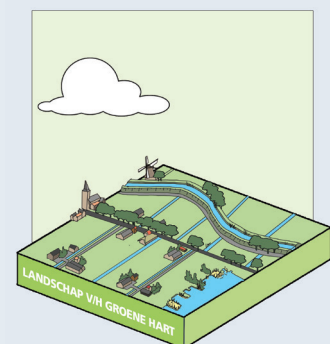
Andere aangedragen waarden waren:

- 💡 Inwoners vinden ook sociale thema's erg belangrijk om mee te nemen. Dit richt zich voornamelijk op inclusiviteit en sociale netwerken in de samenleving.
- 💡 Inwoners vinden veiligheid erg belangrijk. Inwoners benoemen hierin verschillende lagen: verkeersveiligheid, sociale veiligheid en weinig criminaliteit.

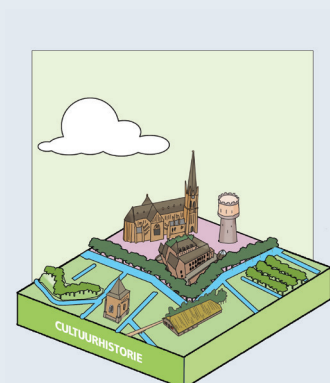
Waarde Bereikbaarheid

- Door haar ligging is Woerden een bereikbare plek, dit is belangrijk voor de inwoners en de bedrijvigheid in de gemeente.
- Inwoners denken bij bereikbaarheid aan de fietsinfrastructuur, aan het gebruik van OV en het hebben van een station en aan het gebruik van auto's en de bijbehorende ontsluitingsproblematiek, randwegvraagstukken en autoluwe zones
- In de kernen vinden inwoners het openbaar vervoer soms ondermaats

Waarde Landschap van het Groene Hart

- Het landschap van het Groene Hart hoort bij de identiteit van Woerden
- Inwoners genieten van de rust, ruimte, gezondheidsvoordelen en natuur die het Groene Hart biedt.
- Inwoners maken zich zorgen over de kwaliteit van de natuur en de manier van landgebruik van het Groene hart. De meningen over duurzaam gebruik van dit landschap zijn verdeeld, maar er is overeenstemming over het onderscheidende karakter dat het Groene Hart aan Woerden biedt.
- Inwoners en ondernemers zien kansen voor toerisme en recreatie in het Groene Hart.

Waarde Cultuurhistorie

- Inwoners waarderen zowel de stedelijke cultuurhistorie als de landschappelijke cultuurhistorie.
- Inwoners willen de cultuurhistorie van de gemeente Woerden behouden en waarderen, maar vinden dat dit niet nieuwe ontwikkelingen in de weg mag staan.
- Sommige inwoners zien kansen voor toerisme en recreatie en zouden graag zien dat sommige locaties beter toegankelijk zijn (bijvoorbeeld het kasteel).

Waarde Vitale en veerkrachtige kernen en wijken

- De kernen in de gemeente hechten meer aan identiteit van hun kern dan inwoners van Woerden over hun wijken.
- Woerdenaren wijzen voornamelijk op socio-economische verschillen tussen de wijken.
- Inwoners waarderen de sociale structuren, gemeenschap (ook wijk platforms, wijkcentra en vrijwilligersactiviteiten) en initiatieven die er genomen worden. Een wijk of buurt wordt gedragen door mensen die daarin willen investeren.

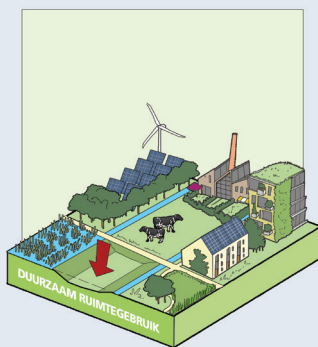
Waarde Regionale Centrumfunctie

- De gemeente Woerden heeft een kleinschalig, dorps, groen en gezellig, sprankelend karakter. Dit wordt door zowel inwoners, als mensen uit de regio gewaardeerd. Inwoners willen dit behouden.
- De centrumfunctie wordt ook gedefinieerd door het hebben van voorzieningen. Het wegtrekken van met name zorgvoorzieningen wordt als problematisch ervaren. Vooral wanneer er geen toereikende alternatieven worden aangeboden.
- Binnen de gemeente Woerden wordt woningnood gevoeld, voor namelijk voor jongeren/starters en ouderen. Men voelt de spanning over de woningvraag van bijvoorbeeld Utrecht en maakt zich zorgen over grote groei.
- Het bedrijfsleven in Woerden levert werkplekken, dat versterkt de regionale positie van Woerden.

Waarde Doen!

- Inwoners geven regelmatig aan dat zij participatie (meedenken/mee doen met de overheid), gemeenschap en initiatief en sociale structuren en inclusiviteit belangrijk vinden.
- Ondernemers benoemen ook vaak deze waarde belangrijk en representatief te vinden. Zij willen graag bijdragen aan en meedenken in de ontwikkeling van Woerden.
- Ondanks dat veel mensen het belang hiervan aangeven, scoort de waarde vaak laag in de ranking van alle waarden. De titel lijkt de waarde niet goed te dekken.

Waarde Duurzaam ruimtegebruik

- Alle inwoners vinden deze waarde erg belangrijk. Over de manier waarop het landschap dan gebruikt of ingericht moet worden lopen de meningen sterk uit een.
- Een aantal inwoners benadrukt het belang van verduurzaming van onze energie, onze leefomgeving en onze manier van leven. Er bestaat echter spanning over welke methodes goed zijn, ook voor de lange termijn.
- Inwoners denken na over welke vorm van landgebruik zij wenselijk vinden. Er bestaat spanning over waar woningen gebouwd kunnen worden en over hoe landbouw en natuur ingericht kunnen worden. Het gebruik van de ruimte is een moeilijk vraagstuk.

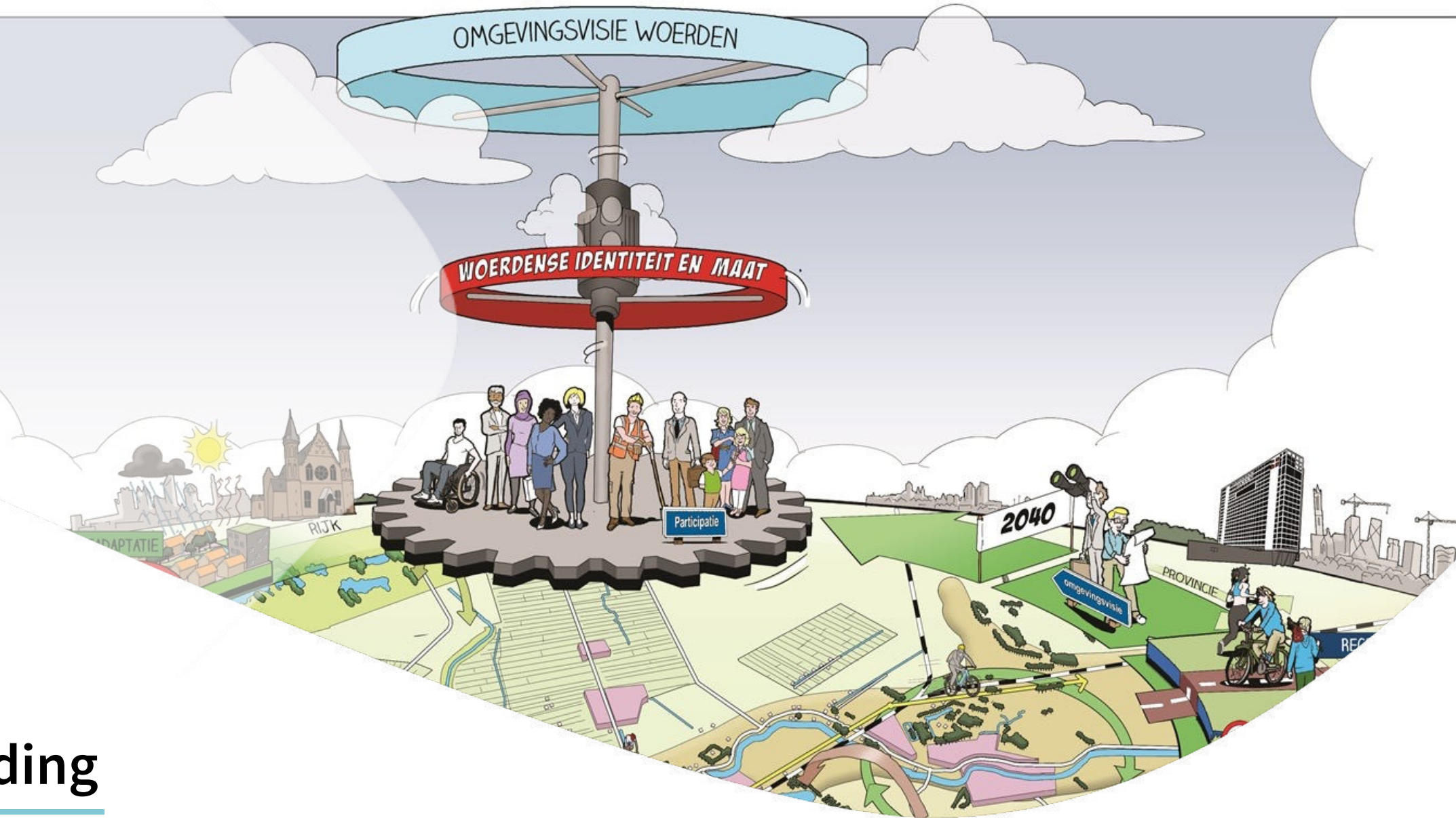

Gemeente Woerden
Participatie Omgevingsvisie
Verslag

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Wonen & voorzieningen	6
3.	Recreatie & Landschap	21
4.	Mobiliteit	31

1. Inleiding

Participatie Omgevingsvisie

Inleiding

Participatie Omgevingsvisie

Achtergrond

De gemeente Woerden werkt aan de Omgevingsvisie. Hiermee streven zij naar een vitale, gezonde en sociale woon-, werk- en leefomgeving met als ankerpunt haar eigen identiteit binnen de regio. Als onderdeel van traject heeft de gemeente een participatieproces uitgevoerd. Doelstelling van dit participatieproces is om bij inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden op te halen wat er speelt rondom de thema's wonen, recreatie & landschap en mobiliteit. Dit verslag geeft de uitkomsten van het participatieproces weer.

Aanpak

Voor het participatieproces hebben we Woerden onderverdeeld in 3 clusters: Woerden, Harmelen en het Buitengebied met de kleine kernen. Met deze clusters hebben we 3 stappen doorlopen: (1) begrijpen, (2) creëren, en (3) concluderen. Als onderdeel van deze stappen hebben we voor deze clusters 2 stakeholderbijeenkomsten en een open bijeenkomst georganiseerd. Daarnaast hebben we voor de gemeente als geheel een digitale enquête uitgezet en een centrale slotpresentatie georganiseerd (in totaal zijn er dus 10 bijeenkomsten georganiseerd). Deze aanpak is schematisch weergegeven in de figuur hiernaast. Daarnaast is er ook weergegeven wie hebben deelgenomen aan de bijeenkomsten. Voor de volledigheid: het wil niet zeggen dat alle deelnemers op alle besproken punten haar instemming geven: dit verslag moet gezien worden als de algemene lijn die uit de bijeenkomsten viel te halen.

Leeswijzer

- In hoofdstuk 1 (Inleiding) geven we de achtergrond en de aanpak weer.
- In hoofdstuk 2 tot en met 4 werken we de verschillende thema's uit waarop de participatie is gericht: (1) wonen, (2) recreatie & landschap, en (3) mobiliteit.

Aanpak

Stakeholderbijeenkomsten (niet limitatief)

- De Groene Buffer
- Dorpshuis Harmelen
- Dorpsplatform Harmelen
- Dorpsplatform Kamerik
- Dorpsplatform Rijnrovers
- Dorpsplatform Zegveld
- Fietsersbond
- Hugo Kotestein
- LTO
- OKW
- Ondernemend Harmelen
- Ondernemersvereniging OVZM
- Participatieraad
- Veiligheidsregio Utrecht
- Vereniging Harmelerwaard 3.0
- Vertegenwoordiger bewoners Harmelerwaard
- Vertegenwoordiging bewoners Vleuten
- Vertegenwoordiging Vleuten - Het Hoog
- VN
- Wijkplatform Molenvliet
- Wijkplatform Schilderskwartier
- Woningcorporatie GroenWest

Inwonersbijeenkomsten

- Open bijeenkomst Woerden
±30 deelnemers
  - Open bijeenkomst Harmelen
±35 deelnemers
  - Open bijeenkomst Buitengebied & kleine kernen
± 15 deelnemers
  - Eindpresentatie
± 60 deelnemers
- Online enquête**
- ± 375 reacties

Inleiding

Participatie Omgevingsvisie

Focus participatie

Het gegeven dat de omgevingsvisie nieuw is, betekent niet dat we vanaf '0' beginnen.

Omgevingsagenda & Contour Omgevingsvisie

In 2019 is de omgevingsagenda vastgesteld door de gemeenteraad. In deze omgevingsagenda staan de belangrijkste thema's en opgaven. Daarnaast is het waardenkader in 2020 vastgesteld in de gemeenteraad. Deze documenten zijn belangrijke uitgangspunten voor het participatieproces.

Recent vastgestelde visies

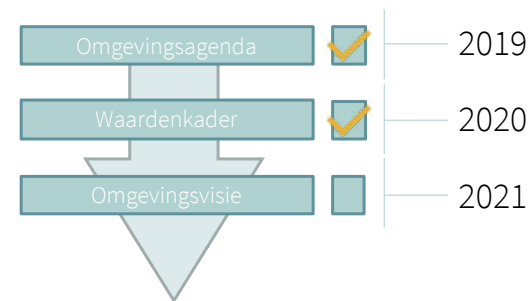
De afgelopen jaren zijn verschillende visies opgesteld die nog steeds actueel zijn (zoals bijvoorbeeld de woonvisie, de visie op schuifruime, de visie op Middelland Noord). Daarnaast zijn er visies die momenteel nog worden uitgewerkt (zoals bijvoorbeeld de energietransitie, de warmtevisie, de visie Vitale Binnenstad). Deze visies hebben een eigen proces gekend, vaak ook met een eigen participatieproces. Deze trajecten doen we niet opnieuw. Het participatieproces richt zich op de thema's en opgaven die nog niet zijn uitgewerkt. Voor deze thema's en opgaven halen we op wat er leeft bij de inwoners en ondernemers.

Thema's participatieproces

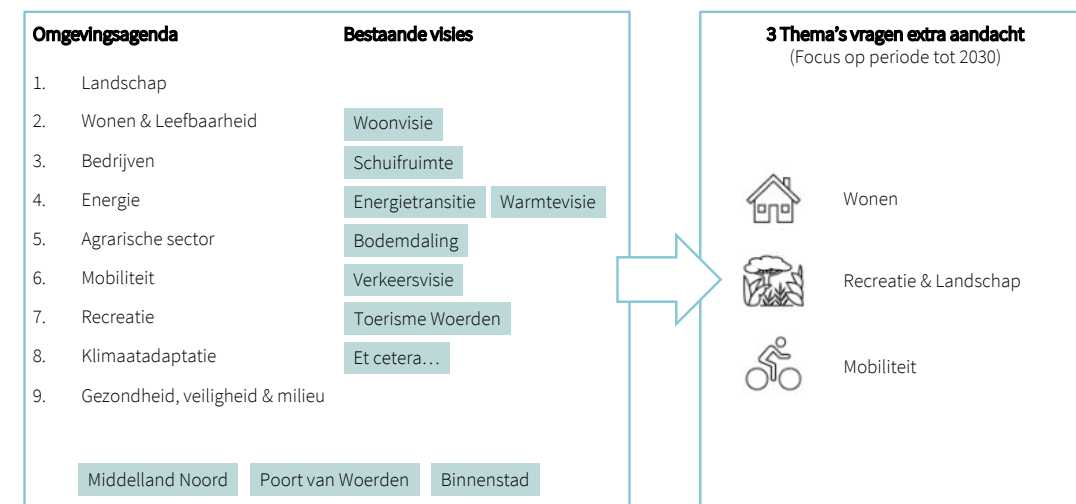
Het participatieproces heeft zich specifiek gefocust op de thema's:

- Wonen
- Recreatie & Landschap
- Mobiliteit

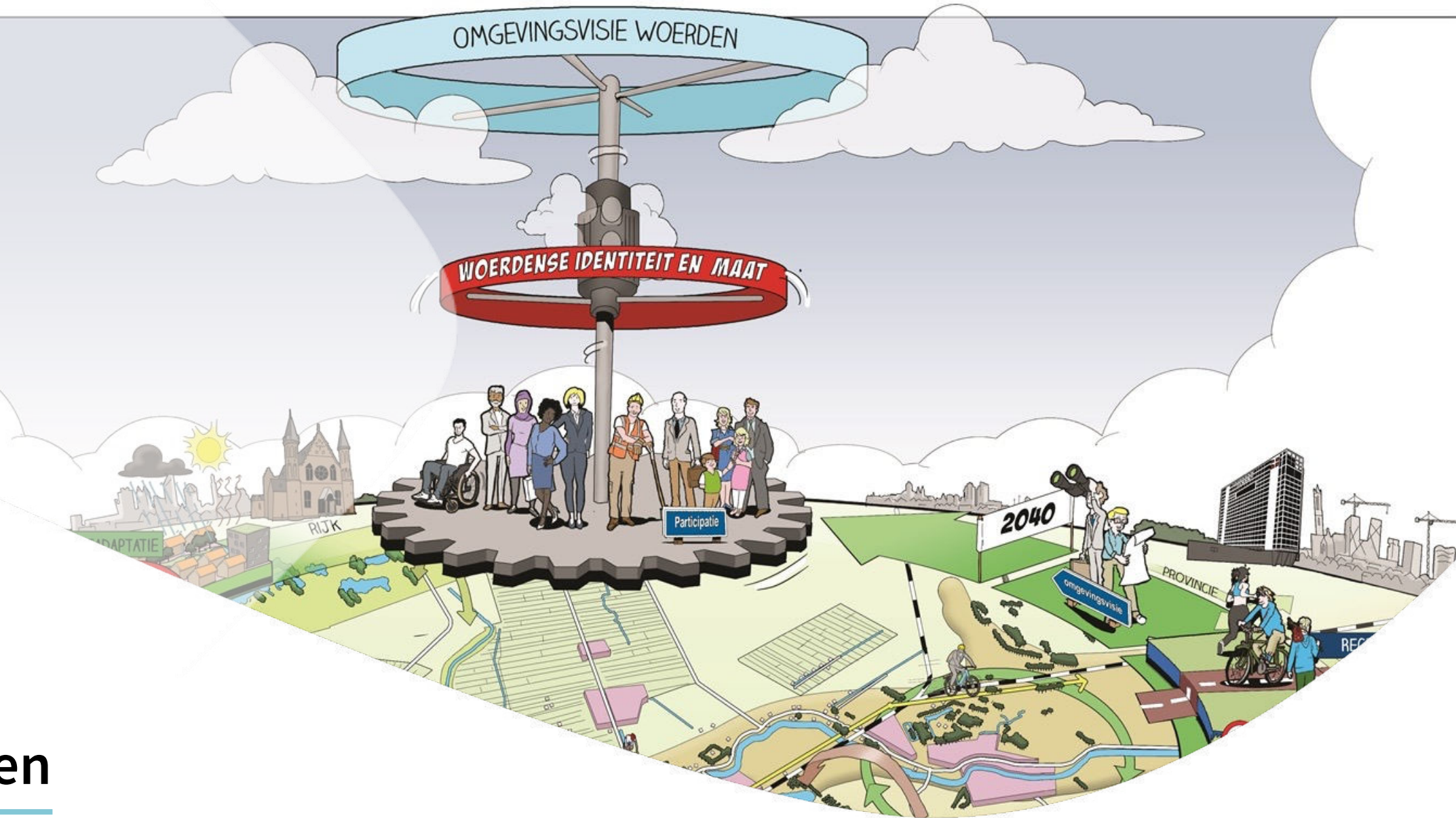
Rondom deze thema's voerden we een brede verkenning uit: wat leeft er bij de stakeholders en de inwoners rondom deze thema's. De output moet nadrukkelijk gezien worden als een eerste verkenning. De verdere uitwerking is onderdeel van de omgevingsvisie én van andere trajecten, zoals bijvoorbeeld een gebiedsvisie.

Omgevingsagenda, waardenkader, omgevingsvisie

Omgevingsagenda, bestaande visies en thema's die extra aandacht vragen in participatieproces

2. Wonen

Participatie Omgevingsvisie

Introductie

Wonen

Inleiding

Eén van de thema's die centraal stond tijdens het participatieproces was het thema 'Wonen'. Het vertrekpunt waren de situatie en de opgave zoals die zijn omschreven in de omgevingsagenda (zie kader hiernaast).

Tijdens de participatie stonden de volgende vragen centraal:

- Wat vindt u geschikte locaties voor woningbouw?
- Hoe ervaart u de leefomgeving? Wat ziet u als belangrijke opgaven voor de toekomst?

Dit hoofdstuk geeft de uitkomsten weer. Achtereenvolgens komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Locaties voor woningbouw
- Leefomgeving

Situatie

Het aantal huishoudens in Woerden zal blijven toenemen door de demografische groei en een verdere afname van het aantal personen per huishouden. Dit betekent een woningbouwopgave van 200-300 woningen per jaar tot 2040. Deze opgave kan slechts gedeeltelijk worden voorzien binnen de huidige capaciteit. Na 2030 is er aanvullende plancapaciteit nodig als we aan de woningbouwbehoefte willen voldoen. Naast de lokale behoefte, kan Woerden mogelijk worden voorzien in de regionale woningbehoefte rondom Utrecht en de Randstad. Om aan de vraag te voldoen zijn locaties nodig buiten de bestaande rode contour. De vitaliteit van de kernen Kamerik, Kanis en Zegveld staat onder druk als gevolg van de beperkte bouwmogelijkheden vanuit provinciaal beleid en de slappe veenbodem.

Opgave

Bepaal in welke mate Woerden wil en kan voldoen aan de lokale en regionale woningbouwbehoefte, waarbij het behouden van de Woerdense maat van groot belang is. Houd daarbij de kaders tegen het licht over bebouwendichtheden en mogelijk de rode contour. Hoe hoger de gekozen dichtheid, des te minder gebouwd hoeft te worden buiten het bestaande stedelijke gebied. Hier staat tegenover dat een hogere bebouwendichtheid zal zorgen voor een meer stedelijk karakter van Woerden. Voor het landelijke gebied zal woningbouw nodig zijn voor het op peil houden van de vitaliteit.

Omschrijving omgevingsagenda – Wonen & Leefbaarheid

Woningbouwopgave

Wat vinden betrokkenen geschikte locaties voor woningbouw?

Woningbouw

Locaties

Inleiding

In het participatieproces hebben we gekeken naar het aantal woningen dat in de periode tot 2040 gebouwd zou moeten worden om aan de woningbouwopgave te voldoen, maar waarvoor nog geen locaties zijn aangewezen. Het aantal woningen waarvoor nog een locatie moet worden gevonden, verschilt per kern. In totaal wordt er nog gezocht naar locaties voor 835 woningen, die als volgt zijn verspreid over de verschillende kernen:

- Woerden: Er zijn voldoende locaties aangewezen
- Harmelen: Er wordt nog gezocht naar locaties voor 510 woningen
- Kamerik & Kanis: Er wordt nog gezocht naar locaties voor 210 woningen
- Zegveld: Er wordt nog gezocht naar locaties voor 115 woningen

Aantal benodigde woningen

In het participatieproces hebben we niet expliciet de vraag gesteld of het aantal woningen aansluit bij de ideeën die deelnemers hierbij hebben. Toch zijn hier verschillende opmerkingen over gemaakt. Enkele kenmerkende opmerkingen zijn:

- **De woningnood is erg hoog** - Het is erg moeilijk om door te stromen binnen de eigen kern. De wachttijden bij woningcorporaties zijn erg lang. Niets doen of vertragen zorgt voor vergrijzing.
- **Bescherm de natuur** - Het aantal benodigde woningen is erg groot en lijkt echt wel 'de max' te zijn. Dit kan een bedreiging zijn voor de identiteit van de verschillende dorpen en voor de groene omgeving. In verschillende bijeenkomsten werd de oproep gedaan om de natuur zoveel mogelijk te beschermen en het groen zoveel mogelijk te behouden – een keuze voor een locatie betekent dat de natuur definitief 'weggegeven' wordt.
- **Termijn tot 2040** - Tegelijkertijd hebben we het over de termijn tot aan 2040. Delen we het aantal benodigde woningen door het aantal jaren, dan lijkt de woningbouw per jaar weer enigszins mee te vallen. Er is daarbij ook voldoende tijd om bij te sturen: als gedurende de jaren blijkt dat er voldoende woningen zijn, dan hoeven bepaalde locaties ook niet daadwerkelijk gebruikt te worden voor woningbouw. De vraag is dan ook of dit inzichtelijk gemaakt kan worden: welke locaties worden sowieso gerealiseerd? En welke locaties worden rond 2030 opnieuw overwogen?
- Specifiek voor Harmelen geldt, dat een partij twijfels heeft geuit bij de aantallen en juistheid van de berekening (op basis van een eigen berekening werd geconstateerd dat er beduidend minder woningen nodig zouden zijn). De berekening is vervolgens gedeeld met de deelnemers.

Woningbouw

Locaties

Geschikte locaties

Tijdens de bijeenkomst stelden we deelnemers de vraag wat geschikte locaties zouden zijn voor woningbouw. Daarnaast vroegen we naar motieven om voor een specifieke locatie te kiezen. In de enquête hebben we deelnemers vervolgens gevraagd welke locaties zij het meest geschikt vinden.

De redenen om een gebied wel/niet geschikt te vinden zijn hieronder weergegeven. De beoordeling van de locaties zijn weergegeven op de volgende pagina's. Daarbij is het belangrijk om te benoemen dat dit een eerste denkrichting kan zijn. Er zijn vervolggesprekken met de dorpen nodig om tot een uiteindelijk tot een keuze te komen.

Wat maakt een locatie geschikt of ongeschikt?

Deelnemers geven zelf aan dat over elke locatie “veel te doen” is. Enkele punten die worden genoemd om tot een afweging te komen zijn:

- Is de locatie goed te ontsluiten qua infrastructuur?
- Hoe waardevol is het huidige landschap? Is er bijvoorbeeld sprake van een natuurgebied of een bijzonder dorpsaanzicht?
- Ligt de locatie dicht bij bestaande voorzieningen, zodat bijvoorbeeld winkels en horeca nabij zijn (zeker voor de doelgroep ouderen?)
- Leidt de woningbouw tot veel overlast voor bewoners (zeker op plekken waar al jarenlang gebouwd wordt, kan gekozen worden voor een ‘periode van rust’)

Daarbij wordt ook de opmerking gemaakt dat de komst van meer inwoners sowieso vaak tot gevolg heeft, dat de infrastructuur van de kern aangepast moet worden. Ook is er meer ruimte nodig voor ontspanning (zowel binnen de kern als in de directe omgeving van de kern).

Wonen

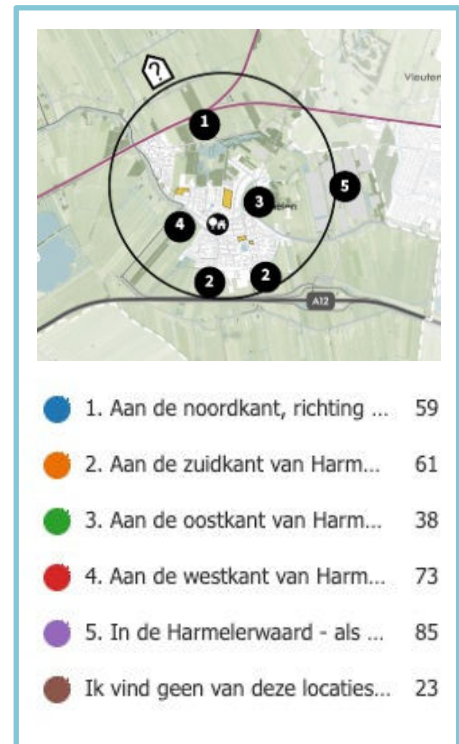
Locaties Harmelen

Geschiktheid locaties

In de stakeholderbijeenkomsten zijn uiteindelijk 5 verschillende locaties benoemd. Deze locaties hebben we via de enquête voorgelegd aan een bredere groep. Tijdens de open bijeenkomst hebben we de uitkomsten van de enquête besproken en een eerste denkrichting. De belangrijkste uitkomsten zijn hieronder weergegeven, op volgorde van het aantal stemmen dat de betreffende locatie in de enquête heeft gekregen:

- **De Harmelerwaard (locatie 5) wordt (als vervanging van het huidige kassengebied) in de enquête het vaakste gekozen.** Tijdens de bijeenkomsten is over deze locatie gezegd dat er kansen liggen om deze plek opnieuw te ontwikkelen. Daarbij is het vooral een buffer tussen Harmelen en Utrecht. Het is niet gewenst om Harmelen 'tegen Utrecht aan te bouwen'. Daarmee gaat het karakter van het dorp verloren. Er is hier wel ruimte om te kijken of er nieuwe woonconcepten toegepast kunnen worden, waarbij het groene karakter juist versterkt wordt. Opgemerkt wordt verder dat woningen verder van de kern af komen te liggen, zeker omdat het de wens is om aan de oostkant geen woningen toe te voegen (zie locatie 3). We hebben deelnemers aan de enquête en aan de bijeenkomsten ook specifiek gevraagd hoe zij naar het gebied tussen Harmelen en Utrecht kijken. Meer hierover verderop in dit document.
- **De locatie aan de westkant van Harmelen (locatie 4) komt op de tweede plaats.** Tijdens de bijeenkomsten is hierover gezegd dat deze locatie relatief dichtbij bestaande voorzieningen ligt en dat er eenvoudig aangesloten kan worden op de randweg. Deze locatie ('Haanwijk') wordt al langer genoemd als potentiële locatie en valt ook binnen de provinciale contour, waardoor de woningbouw hier ook op relatief korte termijn gestart zou kunnen worden.
- **De locatie aan de zuidkant van Harmelen (locatie 2) komt op de derde plaats.** Tijdens de bijeenkomsten is hierover gezegd dat deze locatie vooral geschikt is, omdat daar aangesloten kan worden op de bestaande infrastructuur, zoals de A12. Tegelijkertijd liggen hier ook kansen voor een groter natuur- en recreatiegebied, dat helemaal doorgetrokken kan worden naar Woerden.
- **De locatie aan de noordkant (locatie 1) komt op de vierde plaats.** In de bijeenkomsten is hierover gezegd dat deze locatie in principe kansrijk is, zeker als er ooit een combinatie met een treinstation gemaakt zou kunnen worden. Tegelijkertijd is aangegeven dat het lastiger is om deze locatie aan te sluiten op de auto-infrastructuur. Vanuit dat perspectief verdiende deze locatie juist niet de voorkeur.
- **De locatie aan de oostkant (locatie 3) komt op de vijfde plaats.** Ook tijdens de bijeenkomsten werd deze locatie als weinig geschikt bevonden. Het dorpsaanzicht én de waarde van het groene gebied verdienen meer bescherming.
- **Daarnaast geven een aantal deelnemers aan dat zij geen enkele van deze locaties geschikt vinden.** Tijdens de bijeenkomsten is hier vooral de opmerking over gemaakt dat natuurbescherming belangrijker is dan het toevoegen van woningen op deze locaties.

Tijdens de bijeenkomsten is ook kort stilgestaan bij locatie Bijleveld. Deze locatie ligt tegen Utrecht aan, op afstand van Harmelen. Deze locatie is daarom meer gericht op Utrecht en speelt minder op de behoefte in om woningen voor de inwoners van Harmelen te bouwen.

Uitkomst enquête – aantal stemmen per locatie

Wonen

Locaties Kamerik & Kanis

Geschiktheid locaties

In de stakeholderbijeenkomsten zijn uiteindelijk 8 verschillende locaties benoemd: 4 voor Kanis en 4 voor Kamerik. Deze locaties hebben we via de enquête voorgelegd aan een bredere groep. Tijdens de open bijeenkomst hebben we de uitkomsten van de enquête besproken en een eerste denkrichting. De belangrijkste uitkomsten zijn hieronder weergegeven:

• Kanis

Tijdens de bijeenkomsten is besproken dat kleinschaligheid van de kern Kanis zich minder goed leent voor de wat grotere woningbouwlocaties – die zullen eerder in Kamerik gevonden moeten worden. Maar ook in Kanis kunnen woningen een bijdrage leveren aan het tegengaan van de vergrijzing, bijvoorbeeld door jonge mensen uit Kanis te kunnen behouden. Mogelijk zouden een aantal woningen in het noorden gebouwd kunnen worden. Deze locatie (locatie 1) wordt in de enquête ook het vaakste gekozen. In de enquête worden verder nog een paar stemmen uitgebracht op de oostkant, maar deze zijn in de bijeenkomsten niet aan bod gekomen. In de bijeenkomst is nog wel de optie genoemd om een aantal woningen in het zuidwesten te bouwen, maar deze locatie heeft in de enquête slechts één stem gekregen. Hieruit zou de conclusie kunnen worden getrokken dat vooral de noordkant van Kanis geschikt zou kunnen zijn voor beperkte woningbouw.

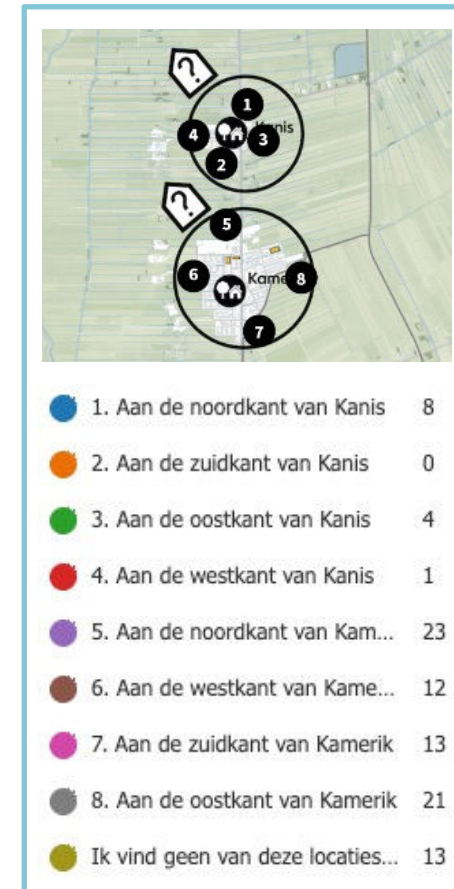
• Kamerik

In de enquête zijn de meeste stemmen uitgebracht voor de noordkant (locatie 5) en oostkant (locatie 8), al krijgen ook de andere locaties een aantal stemmen. Mogelijk is het interessant om de benodigde woningen over meerdere locaties te verspreiden. Dat wordt ook bevestigd in de gesprekken: een grotere wijk past niet bij de uitstraling van een kleine kern als Kamerik.

In de bijeenkomsten is verder benoemd dat in het noorden op termijn de sportvelden mogelijk verplaatst kunnen worden (uiteraard moet ook daar dan weer een nieuwe locatie voor gevonden worden) of om achter de voetbalvelden te bouwen. In het oosten zijn al woningbouwplannen, wellicht is het slim om die iets uit te breiden. En in het zuiden zou gedacht kunnen worden om het noordelijke deel van het bedrijventerrein te verplaatsen, zodat daar plek vrij komt voor woningbouw (direct aan bestaande bebouwing).

Bij de keuze voor woningbouwlocaties zou rekening gehouden moeten worden met de kwaliteiten van het omliggende landschap. De Polder Mijzijde (ten westen van Kamerik) heeft bijvoorbeeld verschillende historische elementen die bescherming verdienen, zoals de Greft, de Kamerikse Nessen en de Achterwetering. Deze elementen vragen een polder om in ingebed te zijn.

Ook voor Kamerik en Kanis geldt dat er sterk de behoefte is om bovenstaande mogelijkheden verder te bespreken in een breder dorpsgesprek.

Uitkomst enquête – aantal stemmen per locatie

Wonen

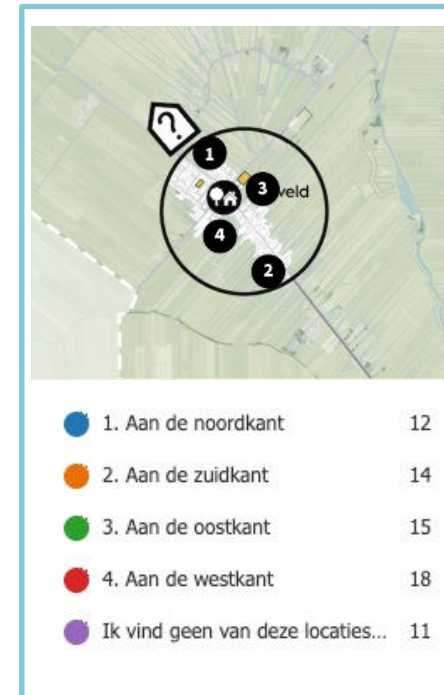
Locaties Zegveld

Geschiktheid locaties

In de stakeholderbijeenkomsten zijn uiteindelijk 4 verschillende locaties benoemd. Deze locaties hebben we via de enquête voorgelegd aan een bredere groep. Tijdens de open bijeenkomst bespraken we de uitkomsten van de enquête en een eerste denkrichting. De belangrijkste uitkomsten staan hieronder weergegeven, op volgorde van het aantal stemmen dat de betreffende locatie in de enquête heeft gekregen:

- Het aantal stemmen is behoorlijk verspreid (de locaties krijgen allemaal tussen de 12 en 18 stemmen). Dit kan er op duiden dat het wellicht een **denkrichting is om de woningen te verspreiden over meerdere locaties**. Dat wordt ook bevestigd in de gesprekken: een grotere wijk past niet bij de uitstraling van een kleine kern als Zegveld.
- **De locatie aan de westkant krijgt de meeste stemmen (locatie 4)**. Ook in de bijeenkomst werd deze locatie als meest kansrijk gezien. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de plek waar nu de speeltuin en de volkstuin ligt (daar moet dan een andere bestemming voor gevonden worden). Ook kan eraan worden gedacht om de school te verplaatsen naar een plek dichterbij de voorzieningen (en ook op die nieuwe locatie van de school de combinatie te maken met woningbouw). Er komt daarmee plek vrij om uit te breiden 'in de oksel' van Zegveld.
- **Daarnaast is de locatie in het noorden besproken (locatie 1)**. De wegen Korensloot en Broeksloot zijn in het verleden al zo aangelegd, dat de aansluiting naar buiten toe makkelijk is te maken (er waren destijds al ideeën om op die locatie woningen toe te voegen).
- **Op locatie 3 wordt momenteel de wijk Weidz gebouwd.**

Ook voor Zegveld geldt dat er sterk de behoefte is om bovenstaande mogelijkheden verder te bespreken in een breder dorpsgesprek.

Uitkomst enquête – aantal stemmen per locatie

Wonen

Locaties

Tijdens de bijeenkomsten is nog een aantal aanvullende opmerkingen gemaakt. Deze opmerkingen zijn hieronder en op de volgende pagina weergegeven.

- **Bouwen voor lokale of regionale behoefte** - De vraag wordt vaak gesteld of de woningen vooral bestemd zijn voor de lokale of de regionale behoefte. Daarop wordt geantwoord dat de verschillende gemeentes zelf voldoende locaties aanwijzen om aan de eigen behoefte te kunnen voldoen (zo heeft Utrecht voldoende locaties aangewezen om aan de Utrechtse woonbehoefte te voldoen). Natuurlijk neemt dit niet weg dat in een vrije woningmarkt het nog steeds zo kan zijn dat ook mensen uit andere gemeenten een woning in de gemeente Woerden kopen.
- **Radicaal anders denken** - Bij nieuwe woningbouwplannen zou ook radicaal anders geacht kunnen worden. Zo zou niet het aantal benodigde woningen centraal gesteld kunnen worden, maar eerder de vraag hoeveel woningen het landschap aan kan. Daarnaast moet naar meer creatieve oplossingen gezocht worden. Een parkeergarage kan gecombineerd worden met groenvoorzieningen en een verblijfsfunctie. Grachten kunnen doorgetrokken worden in nieuw te bouwen wijken. Dit zorgt ervoor dat de leefbaarheid een impuls krijgt.
- **Combinaties binnen de kernen** - Binnen de kleine kernen (Kamerik, Kanis en Zegveld) zijn weinig mogelijkheden voor nieuwbouw. Hier zou het wel kansrijk kunnen zijn om combinaties tussen functies te maken, zoals bijvoorbeeld de combinatie wonen en dorps huis. Hiermee komt de haalbaarheid van de aanvullende functies ook dichterbij. Als voorbeeld wordt het woonzorgcentrum in Kamerik genoemd.
- **De locaties in het buitengebied betreft vaak slappe (veen)bodem** – hoewel daar steeds meer ervaring mee wordt opgedaan, is de vraag wel of het verstandig is om daar te bouwen. Het is in ieder geval duidelijk dat het onbetaalbaar is om dat op kleine schaal te doen.

Woonzorgcentrum Kamerik
Voorbeeld van combi wonen en zorg

Veghels Buiten
Voorbeeld voor kleinschalig toevoegen van woningen in het buitengebied, bijvoorbeeld als transformatie van boerenerven.
Tekening: LOS stadomland

Wonen

Locaties

- **Doelgroepen** - De insteek van de gesprekken lag niet op de doelgroepen waarvoor gebouwd moet worden. Die zijn immers al in de woonvisie benoemd. Uiteraard is het wel zo dat de behoeften per doelgroep verschillen. Bij de keuze van locaties zou hiermee rekening moeten worden gehouden (woningen voor ouderen zouden bijvoorbeeld dicht bij voorzieningen gebouwd moeten worden). Daarnaast wordt er veel gesproken over koopwoningen, maar is er ook sterk behoefte aan meer sociale huurwoningen.
- **Transformatie van boerenerven** – vooral bij de kernen Harmelen, Kamerik, Kanis en Zegveld kan een strategie ontwikkeld worden om vrijkomende boerenerven te transformeren. Het splitsen van woningen kan kansrijk zijn op verschillende plekken een klein aantal woningen te realiseren.
- **Compact bouwen in de kern of bouwen aan de rand van het dorp** – in de bijeenkomsten geven deelnemers regelmatig aan dat de natuur zoveel mogelijk behouden moet worden en dat er ook gekeken moet worden naar locaties binnen de contour. Daarbij zijn de meeste deelnemers het er over eens dat de mogelijkheden onvoldoende zijn om echt aan de behoefte te voldoen, maar dat die locaties wel prioriteit hebben zodat het groen behouden kan blijven. Daarom hebben we in de enquête de vraag gesteld of de gemeente moet inzetten op compact bouwen in de binnenstad of nieuwe woningen moet toevoegen aan de rand van het dorp. Een kleine meerderheid kiest daarbij voor nieuwe woningen aan de rand van het dorp (55%).
- **Prijzen woningen** – Deelnemers geven aan dat er vooral behoefte is aan kleine betaalbare woningen. Daarop zou de komende jaren de focus moeten liggen. Ook in het buitengebied worden nog vaak erven getransformeerd tot woningen, maar dat betreft vaak een bijzonder hoge prijsklasse. Ook hier kan gekeken worden of er meerdere goedkopere woningen gerealiseerd kunnen worden.
- **Locaties Woerden** – Omdat er voor Woerden voldoende locaties beschikbaar zijn om aan de woningbouwopgave te voldoen, is het onderwerp binnen de kern Woerden niet besproken. De vraag is gesteld of het mogelijk is om het buiten dit participatieproces alsnog over specifieke punten te hebben, waaronder bijvoorbeeld de woningdichtheid.

Compact bouwen binnen de kern of nieuwe woningen aan de rand van het dorp?

Waardering woonomgeving

Hoe waarderen inwoners de huidige woonomgeving?

Waardering woonomgeving

Enquête

Algemeen tevredenheid – positief over woonomgeving

In de bijeenkomsten komt vaak naar voren dat inwoners tevreden zijn over hun woonomgeving. Dat is ook terug te zien in de antwoorden op de vragen uit de enquête. Zo hebben we de inwoners gevraagd hoe tevreden zij zijn over hun woonomgeving. De gemiddelde beoordeling is een 4.0 (op een schaal van 5). De verschillen tussen de kernen zijn niet groot, maar de inwoners van Kamerik en Kanis lijken het meest tevreden te zijn, de inwoners uit Zegveld het minst tevreden (Woerden: 3,9 – Harmelen: 4,1 – Kamerik & Kanis: 4,3 – Zegveld: 3,7)

Tevredenheid over groen

We hebben inwoners gevraagd hoe belangrijk zij de hoeveelheid groen in de woonomgeving vinden én hoe tevreden zij hierover zijn. Inwoners geven over het algemeen aan dat zij dit heel belangrijk vinden (4,5/5). De verschillen zijn hierbij minimaal. *Woerden (4,5), Harmelen (4,3), Kamerik & Kanis (4,6), Zegveld (4,5).*

De gemiddelde tevredenheid over het groen is een 3,6 op een schaal van 5. Harmelen lijkt daarbij iets beter te scoren dan de andere kernen, maar ook hierbij zijn de verschillen minimaal. *Woerden (3,5), Harmelen (4,0), Kamerik & Kanis (3,7), Zegveld (3,4)*

Tevredenheid over voorzieningen om anderen te ontmoeten

We hebben inwoners gevraagd hoe belangrijk zij voorzieningen vinden om andere te ontmoeten én hoe tevreden zij hierover zijn. Inwoners geven aan dit minder belangrijk te vinden dan groen (3,6/5). Deze conclusie geldt voor alle kernen. *Scores per kern: Woerden (3,6), Harmelen (3,5), Kamerik & Kanis (3,7), Zegveld (3,4)*

De gemiddelde tevredenheid over voorzieningen om anderen te ontmoeten is een 3,4 op een schaal van 5. De tevredenheid over voorzieningen om anderen te ontmoeten is ook lager dan de tevredenheid over groen. De inwoners van Kamerik scoren het hoogste op dit onderwerp, Zegveld het laagste.

Scores per kern: Woerden (3,3), Harmelen (3,4), Kamerik & kanis (3,7), Zegveld (3,0)

Algemene beoordeling

Beoordeling voorzieningen ontmoeten

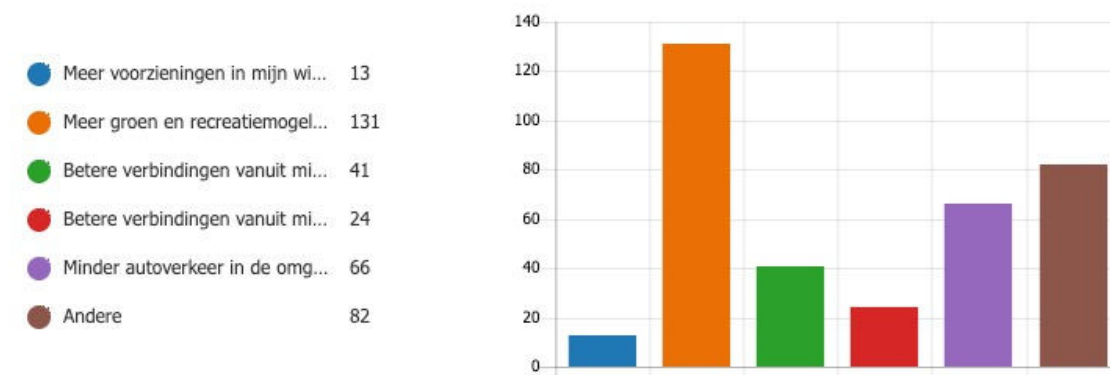
Waardering woonomgeving

Enquête

Waar moet de gemeente op inzetten om de woonomgeving te verbeteren?

We stelden in de enquête ook de vraag waarop de gemeente moet inzetten om de woonomgeving te verbeteren. Respondenten konden één keuze maken uit de volgende antwoorden:

- Meer voorzieningen in mijn wijk, zoals winkels, sportvelden en scholen
- Meer groen en recreatiemogelijkheden in mijn wijk, zoals parkjes en wandelpaden
- Betere verbindingen vanuit mijn wijk naar het buitengebied
- Betere verbindingen vanuit mijn wijk naar voorzieningen in het centrum zoals horeca en cultuur
- Minder autoverkeer in de omgeving
- Andere

Opvallend is dat 1 categorie bijzonder hoog scoort: meer groen en recreatiemogelijkheden in mijn wijk, zoals parkjes en wandelpaden (37% van de stemmen). Deze wordt opgevolgd door 'minder autoverkeer in de omgeving (18%) en betere verbindingen vanuit mijn wijk naar het buitengebied (11%). Daarnaast is het opvallend dat 2 categorieën nauwelijks gekozen worden: meer voorzieningen in mijn wijk (4%) en betere verbindingen vanuit mijn wijk naar het centrum (7%).

De categorie 'andere' is in het bijzonder interessant omdat inwoners deze antwoorden spontaan geven. Dit is echter echt een 'verzamelbak van allerlei verschillende aandachtspunten. Enkele opvallende punten die vaker genoemd worden, zijn:

- Bestaande omgeving is goed / ik ben tevreden
- Verkeersveiligheid
- Minder geluidsoverlast A12
- Meer parkeerplaatsen
- Meer huizen bouwen en nieuwe woonvormen
- Minder nieuwbouw
- Onderhoud van stoepen en groen
- Wegen en voetpaden verbeteren
- Biodiversiteit
- Gezamenlijke energieopwekking
- Stimuleren dat inwoners elkaar ontmoeten
- Voorzieningen voor jongeren en speeltuinen

Waardering woonomgeving

Bijeenkomsten

Verschillen tussen kernen

In de enquête komen de verschillen tussen de kernen nauwelijks naar voren. Uit de bijeenkomsten zijn echter wél enkele belangrijke nuances aan te brengen.

Voor alle kernen geldt dat het buitengebied beter toegankelijk kan worden gemaakt, zodat het makkelijker is om het buitengebied in te wandelen. De wandel- en fietspaden kunnen verbeterd worden. Zeker in het broedseizoen zijn veel paden afgesloten. Daarnaast geldt voor alle kernen dat er specifiek gekeken kan worden naar voorzieningen voor jongeren. Met deze doelgroep zou het gesprek gevoerd moeten worden wat hen precies aanspreekt.

Woerden

Deelnemers aan de bijeenkomsten van Woerden noemen de kern met recht de hoofdstad van het Groene Hart. Het leefklimaat is prettig en Woerden beschikt over een mooi centrum met veel winkels. Deelnemers beseffen zich dat ze de ‘luxepositie’ hebben dat er voldoende plancapaciteit is voor woningbouw. Belangrijkste aandachtspunten zijn:

- Wonen: de betaalbaarheid van woningen staat onder druk. Er is vooral behoefte aan goedkopere woningen en het blijven mixen van verschillende doelgroepen.
- Verkeer: er zijn verkeersinfarcten op verschillende plekken. Er is veel verkeer in Woerden dat Woerden niet als bestemming heeft. Dit verkeer zou rondom de stad geleid kunnen worden (zie ook de paragraaf over de randweg). Daarnaast is er ook parkeerdruk op plekken die eigenlijk juist een unieke plek voor de stad zijn, zoals bijvoorbeeld de haven. Als het parkeren daar beperkt wordt, dan kan het gebied een enorme upgrade krijgen.
- Groen & Ontmoeten: zoals ook uit de enquête blijkt, is er behoefte aan meer ruimte voor groen en recreatiemogelijkheden. De deelnemers wijzen er in het bijzonder op dat de samenleving steeds ouder en individualistischer wordt en dat het stimuleren van ontmoeting daardoor ook steeds belangrijker wordt. De functie van de bibliotheek wordt daarbij genoemd. De ambitie om hiervoor een prijsvraag op te stellen en de inwoners te betrekken om de opties op tafel te krijgen wordt positief ontvangen: “heel Woerden moet er van kunnen genieten”.

Aan de hand van enkele voorbeelden hebben we besproken wat kansrijk voor Woerden kan zijn. Deze voorbeelden zijn weergegeven op de volgende pagina. Opgemerkt wordt dat alles om ruimte vraagt: groen, wonen, werken, mobiliteit. Dat vraagt nadrukkelijk om meervoudig ruimtegebruik. De piektijden op werklocaties zijn anders dan de piektijden voor woonlocaties. Het is daarom aantrekkelijk om wonen en werken steeds meer te mengen, zodat de ruimtes op alle tijdstippen optimaal gebruikt worden.

Kleinere kernen

Specifiek voor de kleinere kernen geldt dat het behoud van bestaande voorzieningen vaak wordt genoemd, zoals de winkels en het dorps huis. De afgelopen jaren zijn er voorzieningen verdwenen. De focus zou nu moeten liggen op het behouden van datgene wat er nog is. In Zegveld wordt nadrukkelijk benoemd dat dit een zelfstandige kern moet blijven, die niet afhankelijk wordt van Kamerik. In Kamerik wordt benoemd dat niet alleen het dorps huis het moeilijk heeft, maar dat ook andere voorzieningen een zorg zijn. In Kanis zijn geen voorzieningen meer aanwezig. De vraag is of daar bijvoorbeeld een beperkte levensmiddelenwinkel haalbaar zou zijn.

Kwaliteit woonomgeving

Mogelijkheden

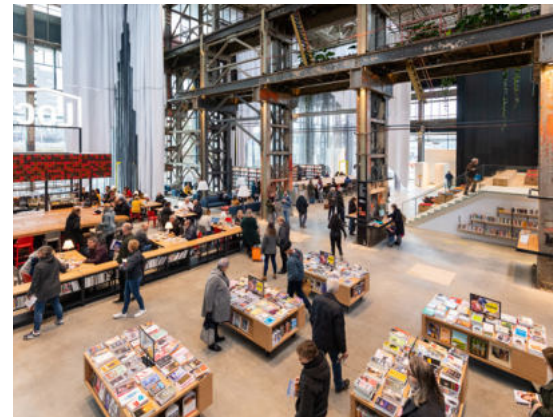
Afbeelding: Antwerpen

Groen netwerk – Er is veel enthousiasme om een groen netwerk binnen Woerden te creëren. Dit kan door bestaande routes te verbinden en een combinatie van natuur & recreatie toe te passen. Een oost-west verbinding is bijvoorbeeld via de Oude Rijn en de Singel te realiseren. Een noord-zuid verbinding van Landgoed Bredius naar Landgoed Linschoten. Deze locatie kan ook

Afbeelding: KidsProof

Speelveldjes – Er zijn al veel speeltuintjes aanwezig, maar deze kunnen nog functioneler ingericht worden om ook andere doelgroepen dan alleen kinderen te bedienen of om bijvoorbeeld hittestress tegen te gaan en water op te vangen.

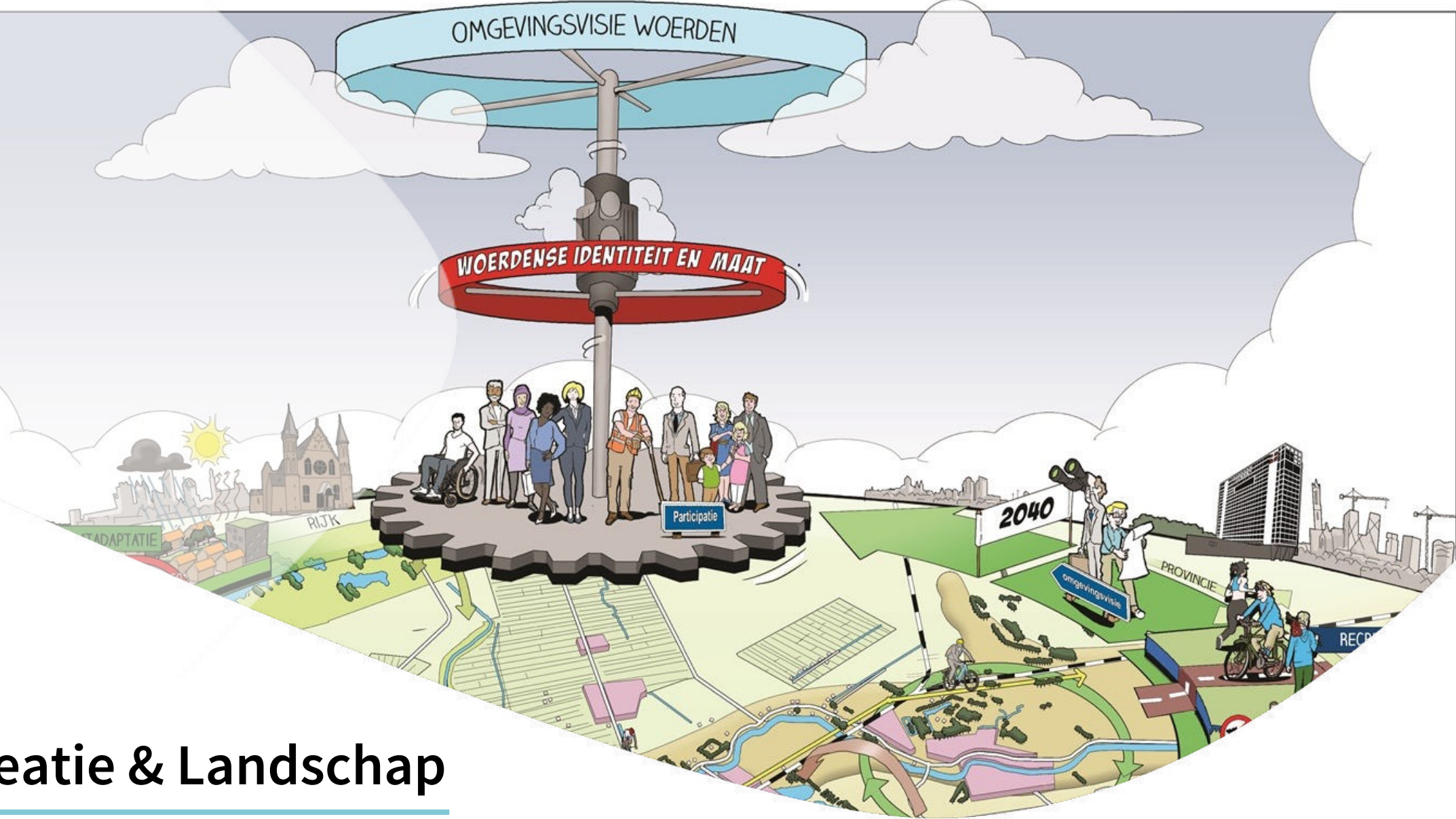
Afbeelding: Tilburg.com (Lochal)

Combineren van functies – in de binnenstad zijn verschillende functies aanwezig, maar hierbij kunnen nog meer vernieuwende combinaties gemaakt worden, zoals bijvoorbeeld een combinatie van bibliotheek, horeca, flexibele werkplekken, etc.

Afbeelding: Poezieverrijkt.nl

Kunst in de openbare ruimte – Er zou meer aandacht voor kunst in de openbare ruimte mogen zijn. Als voorbeeld worden prikkelende teksten genoemd die aanzetten tot denken.

3. Recreatie & Landschap

Participatie Omgevingsvisie

Introductie

Recreatie & Landschap

Inleiding

Een ander thema dat centraal stond tijdens het participatieproces was het thema 'Recreatie & Landschap'. Het vertrekpunt waren de situatie en de opgave zoals die omschreven zijn in de omgevingsagenda (zie kader hiernaast).

Tijdens de participatie stonden de volgende vragen centraal:

- Wat zijn volgens u belangrijke kwaliteiten van het buitengebied?
- Hoe ervaart u de verbindingen met het buitengebied? Welke zijn goed en welke kunnen verbeterd worden?
- Hoe ervaart u de randen van het dorp? Welke zijn goed en welke kunnen verbeterd worden?
- Welke mogelijke functies zie u in de toekomst voor het gebied tussen Harmelen en Utrecht?

Dit hoofdstuk geeft de uitkomsten weer. Achtereenvolgens geven we de uitkomsten van de enquête en de stakeholderbijeenkomsten weer.

Situatie

Als gevolg van de toename van het aantal inwoners en de toenemende vrije tijd groeit de behoefte aan kwalitatief goede recreatievoorzieningen. Het gaat daarbij om groene uitloopgebieden en parken met wandel- en fietspaden binnen een straal van circa 5 kilometer om en in de verschillende woongebieden. Daarnaast is sprake van toename van de vraag naar unieke en bijzondere overnachtingslocaties in het Groene Hart en naar georganiseerde sport- en spelvoorzieningen. Met name rondom Woerden-West en Harmelen is sprake een hoge (verstedelijkings-) druk op de groene uitloopgebieden. Naast de lokale vraag naar recreatievoorzieningen speelt ook de vraag vanuit de groeiende Utrechtse stedelijke regio. Huidige recreatiemogelijkheden zijn kwalitatief niet toereikend en onvoldoende met elkaar verbonden. Het landelijk gebied (Zegveld en Kamerik) biedt meer mogelijkheden voor recreatief medegebruik van het agrarisch gebied.

Opgave

De opgave betreft het verbeteren van de recreatieve uitloopmogelijkheden door een verbetering van bestaande recreatiegebieden, parken en recreatieve infrastructuur. Ontwikkel daarom een visie waarbij kwaliteiten van bestaande recreatiemogelijkheden worden gewaardeerd en welke recreatieve aanvullingen nodig zijn. Onderzoek en benut combinatiekansen van recreatievoorzieningen met andere opgaven in het landelijke gebied.

Landschap & Recreatie

Uitkomsten enquête

Waar recreëren inwoners?

In de enquête hebben we de vraag gesteld *waar* mensen recreëren. Daarbij konden inwoners kiezen uit de antwoorden:

- In en rond mijn eigen woonwijk
- In het centrum van mijn stad
- Rondom mijn stad of dorp

De meeste respondenten geven aan in het buitengebied rondom de stad of het dorp te recreëren (36%), opgevolgd door in en rond de eigen woonwijk (30%), het centrum (16%) en bij recreatieplas Cattenbroek (11%) scoren lager. In de categorie 'overig' worden bijvoorbeeld 'thuis' en 'in een andere gemeente' en 'in een andere provincie' genoemd.

 In en rond mijn eigen woonwijk	175
 In het centrum van mijn stad ...	96
 Rondom mijn stad of dorp (bu...	211
 Bij recreatieplas Cattenbroek	64
 Andere	38

Landschap & Recreatie

Uitkomsten enquête

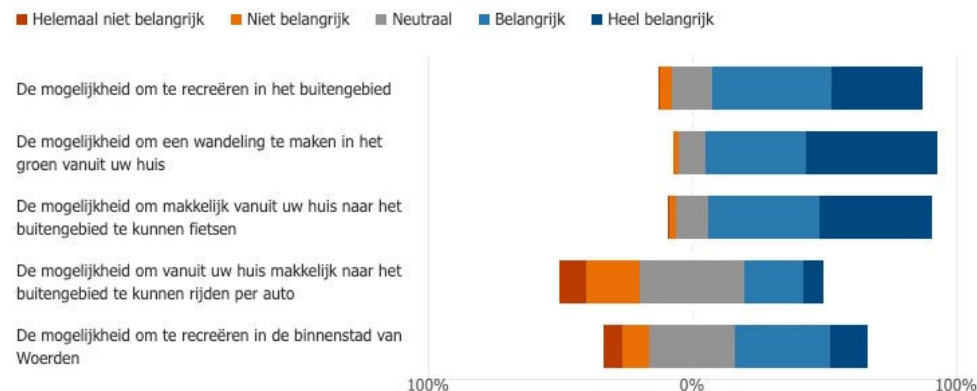
Hoe belangrijk zijn bepaalde recreatiemogelijkheden en hoe worden die gewaardeerd?

Daarnaast hebben we de vraag gesteld hoe belangrijk zij specifieke recreatiemogelijkheden vinden. De tevredenheid over deze mogelijkheden lijkt over het algemeen ook op orde te zijn. Zelfs het minst positief beoordeelde onderdeel (de mogelijkheid om te recreëren in de binnenstad van Woerden)) scoort nog steeds in 94% van de gevallen een neutrale tot een heel positieve beoordeling.

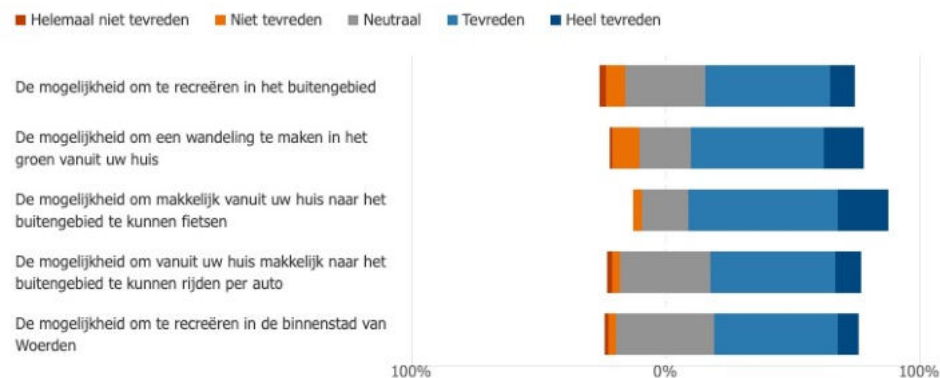
Desondanks kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Het meest belangrijk vinden inwoners de mogelijk om een wandeling te maken in het groen vanuit huis (voorkeur 1 van 5). De tevredenheid hierover is over het algemeen positief, al staat deze op nummer 3 van de tevredenheidsscore.
- Het tweede belangrijkste vinden inwoners de mogelijkheid om makkelijk vanuit huis naar het buitengebied te kunnen fietsen (voorkeur 2 van 5). De beoordeling hierover is ook erg positief (nummer 1 van de tevredenheidsscore).
- Het derde belangrijkste punt vinden inwoners de mogelijkheid om in het buitengebied te kunnen recreëren (voorkeur 3 van 5). De beoordeling staat ook op nummer 3.
- Het vierde belangrijkste punt vinden inwoners de mogelijkheid om in de binnenstad te recreëren (voorkeur 4 van 5).
- Het minst belangrijk vinden inwoners de mogelijkheid om vanuit huis het buitengebied per auto te kunnen bereiken (voorkeur 5 van 5).

Hoe belangrijk is voor u...

Hoe tevreden bent u over...

Landschap & Recreatie

Woerden

De uitkomsten van de enquête worden bevestigd door de deelnemers aan de verschillende bijeenkomsten. Daarbij wordt er ook op een aantal specifieke punten gewezen:

- **Mogelijkheden voor Landgoed Bredius en Cattenbroekerplas** - Het wordt steeds drukker in het buitengebied. Een voorbeeld daarvan is de drukte op Landgoed Bredius. Er is behoefte aan om deze bezoekers beter te spreiden. Een groen netwerk in de stad (zie ook kwaliteit van de leefomgeving) kan daarbij helpen. De gedachte wordt ook geopperd om het Brediuspark meer te zoneren, zodat er een gedeelte komt dat intensief gebruikt wordt en een gedeelte dat meer beschermd wordt. Een andere plek die meer aandacht verdient is de Cattenbroekerplas. Daar is nog een enorme impuls te geven. Dit wordt zowel herkend vanuit Woerden als Harmelen. De Cattenbroekerplas kan een veel duidelijkere natuur- en recreatiefunctie krijgen tussen deze kernen in.
- **Drukke op wegen buitengebied** - Het wordt steeds drukker op de wegen in het buitengebied. Veel wegen zijn smal en moeten verschillende verkeersstromen afwikkelen, zoals wandelaars, fietsers, agrarisch verkeer, auto's en bussen. Het verdient aandacht om te kijken of het snelle (auto, bus, agrarisch) van het langzame verkeer (fiets, voetgangers) gescheiden kan worden. Deze infrastructuur verdient ook mee aandacht op het gebied van onderhoud, zeker als het gebruik steeds verder toeneemt. Er zijn veel mooie plekken – het gaat er vooral om om die goed met elkaar te verbinden én om die bekend te maken.
- **Stadsranden** - De stadsranden van Woerden hebben een wisselende kwaliteit. Zo zijn er aan de ene kant fraaie dijkjes te vinden, maar vindt er aan de andere kant verrommeling plaats (zoals bij enkele bedrijventerreinen en Molenvliet). De échte verbinding met het buitengebied ontbreekt. De gebieden tot 3 kilometer rondom de kern verdienen meer aandacht.
- **Aandacht voor verbindingen bij nieuwe wijken** – Tijdens de bijeenkomsten is benoemd dat bij de aanleg van nieuwe wijken goed gekeken wordt naar de infrastructuur. Daarbij moet niet alleen gedacht worden aan de infrastructuur voor de fiets, auto, bus en openbaar vervoer, maar bijvoorbeeld ook aan de recreatieve infrastructuur over water. Het nieuw te ontwikkelen gebied rondom het station kan via een vaarverbinding bijvoorbeeld verbonden worden met de nieuwe wijk. Daarmee wordt de Singel verbonden met 'de andere kant van het spoor' en daarmee ook ontsloten naar grotere vaargebieden.

Landschap & Recreatie

Harmelen

Kwaliteit

Harmeling ligt ingesloten in de geweldige gebieden van het Groene Hart. Het is een mooi gebied om in te fietsen en te wandelen. In de omgeving zijn ook verschillende activiteiten te ondernemen of bijzondere plekken te bezoeken, zoals de kinderboerderij, de Geertjeshoeve, Kasteel de Haar en het Vijverbos. Tegelijkertijd wordt er aangegeven dat er nog ruimte is om échte kwaliteiten toe te voegen. Veel voorzieningen liggen op afstand, zodat de auto vaak benodigd is.

Mogelijkheden

De volgende mogelijkheden zijn benoemd om het gebied verder te ontwikkelen:

- **Versterk de waterverbindingen.** Deze bieden een unieke kans, zeker als 'lint' tussen Harmelen en Utrecht.
- **De recreatiemogelijkheden liggen nu vooral ten noorden van Harmelen.** Ten zuiden van de kern ligt echter een unieke kans om daar een groot park aan te leggen. Dit park kan de verbinding met Cattenbroek, zodat ook de aansluiting met Woerden gemaakt kan worden.
- **Denk ook aan extra kleinschalige voorzieningen,** waarbij de natuurbeleving voorop staat.
- **Verbeter de (te smalle) infrastructuur** en zorg voor meer aangename wandel- en fietspaden.

Landschap & Recreatie

Kamerik, Kanis & Zegveld

Prachtig groene hart

Het groene hart is prachtig. Tegelijkertijd wordt er ook steeds meer drukte ervaren (“het lijkt soms wel een festivalterrein”).

Nog te vaak moet de voetganger of fietser gebruik maken van een drukke weg waarop ook het auto-, bus- en agrarisch verkeer zit. Er wordt bovendien vaak (veel) te hard gereden, wat niet alleen hinderlijk is voor de beleving, maar wat ook meteen een risico is voor de verkeersveiligheid. Het scheiden van loop- en fietspaden kan hier een oplossing voor zijn. Daarbij wordt ook opgemerkt dat het onderhoud aan de paden en wegen verbeterd zou moeten worden.

Daarnaast is het niet eenvoudig om vanuit het dorp direct het buitengebied in te lopen. Er kan gekeken worden om meer doorsteekjes te maken vanuit de dorpen naar het buitengebied. In het broedseizoen zijn ook veel gebieden gesloten, waardoor het aantal mogelijkheden nog verder ingeperkt wordt. Vooral in Kamerik lijken er voldoende mogelijkheden te zijn om een aantal wandelroutes toe te voegen, wat ook leidt tot een betere spreiding van de recreanten. Ook hier moet een balans gevonden worden: meer wandelpaden kunnen ook weer meer bezoekers aantrekken, waardoor de druk feitelijk zelfs nog verder toeneemt.

Kamerik heeft een beschermd dorpsaanzicht. Het is belangrijk om dit te behouden (de afgelopen jaren lijkt dit minder aandacht te krijgen).

Landbouwtransitie & Natuurbehoud

Het buitengebied kent enkele unieke natuurgebieden (Natura 2000). Tegelijkertijd gaat er de komende jaren veel veranderen in het buitengebied. De verwachting is dat de landbouwtransitie veel impact gaat hebben. De vraag is hoe het buitengebied er over een aantal jaren uitziet. Hiervoor wordt een aparte visie op de landbouwtransitie opgesteld.

Landschap & Recreatie

Natuurbehoud

Meer aandacht voor natuurbehoud

In alle kernen wordt er op gewezen dat het behoud van de natuur van groot belang is (zeker wanneer het over woningbouw gaat). Zoals een deelnemer het verwoordt: “Bodem, groen en water, de rest komt later”. Er wordt daarbij opgemerkt dat er nauwelijks tot geen onderzoek beschikbaar is over de stand van de biodiversiteit en de belangen van de verschillende gebieden. Het lijkt ook niet haalbaar om deze onderzoeken af te ronden, voordat de eerste versie van de omgevingsvisie op wordt geleverd. Het verzoek wordt daarom gedaan om de komende periode verschillende onderzoeken uit te voeren, zodat deze meegenomen kunnen worden bij een update van de omgevingsvisie én al als input kunnen dienen voor andere visie-trajecten (bijvoorbeeld wanneer definitieve keuzes gemaakt worden ten aanzien van woningbouwlocaties).

Om de betaalbaarheid van natuurbehoud te stimuleren, zou bijvoorbeeld een groenfonds opgericht kunnen worden. Daarbij kunnen bijvoorbeeld partijen die een locatie ontwikkelen tot woningbouwlocatie verplicht worden gesteld om een bijdrage te leveren, zodat dit geld geïnvesteerd kan worden in groen en recreatie.

Daarnaast kan een expliciete groennorm opgesteld worden, zodat bij alle ontwikkelingen ook een verplicht percentage van de openbare ruimte daadwerkelijk aan groen wordt besteed. Dit stimuleert met name de vergroening binnen de verschillende kernen.

Gebied tussen Harmelen en Utrecht

Gebied tussen Harmelen en Utrecht

Toekomstige functies

Zowel in de enquête als bij de bijeenkomsten voor Harmelen hebben we deelnemers gevraagd hoe zij naar het gebied tussen Harmelen en Utrecht kijken. In de huidige situatie vinden zij een mooi gebied met een eigen identiteit met veel groen en water. Het gebied is echter ook weinig toegankelijk.

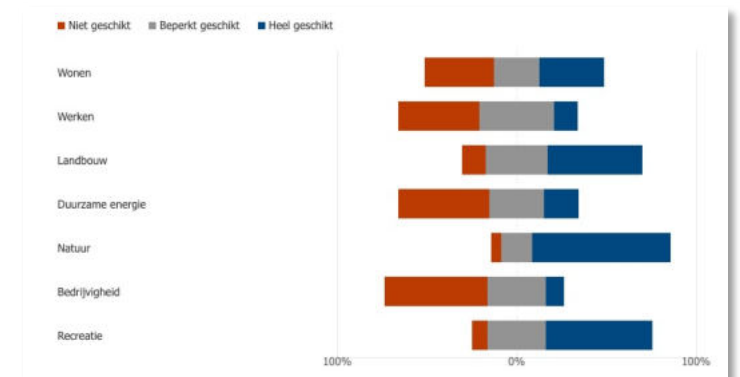
In de toekomst krijgt de Harmelerwaard mogelijk een andere functie: de tuinders hebben aangegeven dat hun bedrijven op termijn niet levensvatbaar lijken te zijn op deze locatie. Daarom kan er nagedacht worden over nieuwe functies voor dit gebied. In de enquête hebben we de vraag gesteld welke functies de deelnemers zien voor dit gebied. Daarbij scoren vooral natuur, recreatie en landbouw hoog. Bedrijvigheid, duurzame energie en werken scoren het laagst. De functie wonen scoort in de middenmoot. Dat is opvallend, omdat bij de vraag over geschikte woningbouwlocaties (zie ook paragraaf 'wonen') de Harmelerwaard als meest gekozen locaties naar voren kwam. Het lijkt erop dat inwoners het gebied bij voorkeur als een 'groene zone' zien, maar dat er 'als er echt locaties gekozen moeten worden', wel woningbouw toegevoegd kan worden.

De uitkomsten uit de enquête komen daarmee overeen met de uitkomsten uit de bijeenkomsten. Deelnemers geven aan dat de mogelijkheid wellicht ontstaat om er iets unieks van te maken. Het gebied moet vooral dienen als groene zone tussen Harmelen en Utrecht, met een focus op rust en natuur, wandelen en recreatie op het water, zoals op de Vecht.

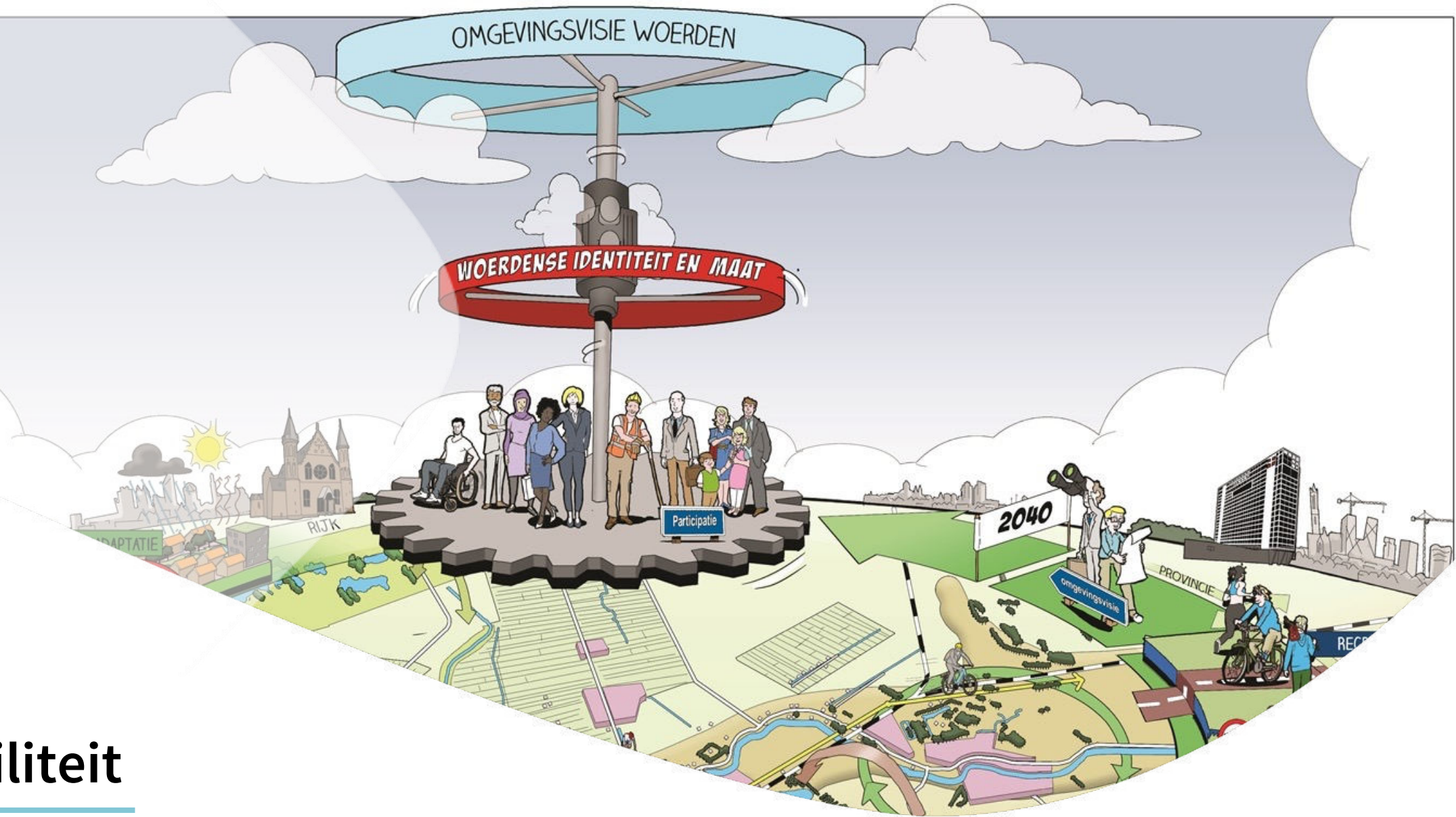
Er zou ook ruimte zijn voor woningbouw, waarbij een aantal deelnemers aangeven dat dit heel beperkt zou moeten zijn. Een aantal andere deelnemers is echter van mening dat wat grootschaliger bouwen ook mogelijk is, als de verhouding groen maar groter is.

Tenslotte liggen er kansen om de infrastructuur te verbeteren. Zo ontstaat er ruimte voor een brede snelfietsroute naar Utrecht. Het gebied zou autoluw ingericht kunnen worden ("auto te gast"). De ontsluiting kan geregeld worden via de geplande brug. Het idee is dat deze brug er komt, maar het project is even 'on hold' gezet omdat eerst de exacte functie helder moet zijn (een brug voor inwoners kent andere eisen dan een brug voor agrarisch verkeer). De brug moet niet alleen een oplossing bieden voor Harmelen, maar ook voor de inwoners van de Vleuterweide.

Bovenstaande punten moeten gezien worden als een allereerste verkenning – er kunnen nog geen conclusies aan verbonden worden. De ondernemers van de Harmelerwaard geven aan de komende periode graag met de verschillende partijen het gesprek aan te gaan om de wensen en mogelijkheden verder te verkennen. De verwachting is dan ook dat er voor dit gebied een gebiedsprogramma opgestart wordt.

Welke functie ziet u voor het gebied tussen Harmelen en Utrecht?

4. Mobiliteit

Participatie Omgevingsvisie

Introductie

Mobiliteit

Inleiding

Het laatste thema dat centraal stond tijdens het participatieproces was het thema 'Mobiliteit'. Het vertrekpunt waren de situatie en de opgave zoals die omschreven zijn in de omgevingsagenda (zie kader hiernaast).

Tijdens de participatie stonden de volgende vragen centraal:

- Hoe kijkt u naar de bereikbaarheid per auto? Hoe kijkt u naar de eventuele aanleg van een oostelijke randweg?
- Hoe kijkt u naar de bereikbaarheid per fiets, OV en te voet?

Dit hoofdstuk geeft de uitkomsten weer. Achtereenvolgens geven we de uitkomsten van de enquête en de stakeholderbijeenkomsten weer.

Situatie

Treinverbindingen naar de grote steden in de Randstad en een ligging aan de A12 maakt dat de gemeente goed verbonden is met de regio en de rest van Nederland. De doorstroming op de A12 zal zonder maatregelen in de toekomst niet meer vanzelfsprekend zijn. Landelijk is dit als knelpunt vastgesteld waardoor of een uitbreiding of het realiseren van een parallelwegenstructuur aan de orde zal zijn. Woningbouwontwikkelingen zoals Middelland-Noord en Snellerpoort en het ontwikkelen van bedrijventerreinen leiden tot een toename van het aantal verkeersbewegingen. Het spoor zal een grotere rol gaan spelen gezien de locatie vlakbij de stad Utrecht en de verwachte toename van het aantal treinen op het tracé. Met het project Poort van Woerden wordt ingezet voor de hoogwaardige aansluiting tussen fietsverkeer en OV. Woerden leent zich als compacte stad bij uitstek voor extra inzet op de fiets.

Opgave

Bereikbaarheid is een onderscheidende kwaliteit van de gemeente en maakt dat Woerden voor veel inwoners en ondernemers een aantrekkelijke locatie is. Zorg daarom dat Woerden goed bereikbaar blijft. Ontwikkel een verkeersvisie waarin ingegaan wordt op de toekomstbestendige mobiliteit van de gemeente en houdt rekening met technologische ontwikkelingen en nieuwe mobiliteitsconcepten.

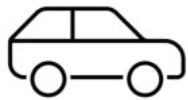
Mobiliteit

Belangrijkste conclusies

Bereikbaarheid - in de basis op orde

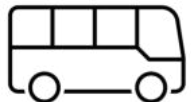
Over het algemeen wordt geconstateerd dat de bereikbaarheid op orde is. Tegelijkertijd wordt geconstateerd dat er voor de langere termijn nagedacht kan worden over een ander model en een andere infrastructuur. Dit model zou meer gericht moeten zijn op een bijzonder efficiënt (en gratis?) OV, meer focus op lopen en fietsen, een autovrije binnenstad waarbij geparkeerd worden langs de randen. Een dergelijk model is verder niet besproken, maar zou verder uitgediept kunnen worden in een apart traject.

Auto

Voor alle kernen geldt dat de bereikbaarheid per auto goed is. De ligging aan de A12 zorgt voor een goede ontsluiting. Per kern zijn er aparte aandachtspunten te benoemen. Zo geldt voor Woerden dat de autobereikbaarheid goed is, maar dat deze wel tegen grenzen aanloopt. Zeker wanneer er veel woningen toegevoegd worden, verdient ook de infrastructuur extra aandacht. Parkeren is vooral een aandachtspunt in het centrum. In het bijzonder is de bereikbaarheid van parkeerplaatsen vanaf de snelweg niet ideaal. In Harmelen is de ontsluiting recentelijk verbeterd door de aanleg van een randweg. Daarnaast staan op Putkop een gedeelte vol, maar tegelijkertijd ook een gedeelte leeg. Ook hier geldt dat er bij nieuwe woningbouwlocaties nadrukkelijk gekeken moet worden naar de aansluiting op de infrastructuur. Bij de kernen Kamerik, Kanis en Zegveld liggen de aandachtspunten vooral bij de drukte op de wegen in het buitengebied, waar de verschillende verkeersstromen op dezelfde weg afgehandeld worden (auto, fiets, voetgangers, bus, agrarisch verkeer). En specifiek voor Zegveld wordt aangegeven dat er te veel doorgaand verkeer door het centrum gaat, mede omdat het traject Hoofdweg-Milandweg hier door de bebouwde kom loopt en de woningen dicht op de weg staan. Dit komt de aantrekkelijkheid van het centrum en de kwaliteit van de leefomgeving niet ten goede.

Openbaar Vervoer

De bereikbaarheid per openbaar vervoer verschilt per kern. Voor Woerden wordt aangegeven dat het openbaar vervoer uitstekend is geregeld. Vooral de vele treinverbindingen maken de omliggende steden uitstekend bereikbaar. In Harmelen wordt de reguliere busverbinding benoemd, waardoor elk kwartier een bus vertrekt naar Woerden en naar Utrecht. Daar wordt wel de kanttekening bij geplaatst dat de reisduur naar Utrecht erg lang is. Voor de kernen Kamerik, Kanis en Zegveld zijn de mogelijkheden beperkt. Het huidige busvervoer wordt als het minimum gezien. De focus zou moeten liggen op het in stand houden van dit niveau. Daarnaast lijkt het kansrijk om de fietsroutes vanuit Kamerik, Kanis en Zegveld naar het station van Woerden te verbeteren, zodat deze inwoners beter gebruik kunnen maken van deze faciliteiten.

Mobiliteit

Belangrijkste conclusies

Fiets

Tijdens de bijeenkomsten met alle kernen wordt het belang van de fiets onderschreven. In een compacte stad als Woerden zou de fiets het belangrijkste vervoersmiddel moeten zijn. Er mag meer aandacht komen voor het stimuleren van het gebruik van de fiets. Er liggen bijvoorbeeld ook kansen voor meer snelfietsroutes, o.a. door de opkomst van de elektrische fiets. Ook in het buitengebied wordt deze ontwikkeling onderschreven.

Vanuit Woerden wordt aangegeven dat het spoor een belemmering is om goed van noord naar zuid te bewegen, vooral per fiets en te voet. Hiervoor zouden meer goede wandel- en fiets tunnels aangelegd kunnen worden, zodat het ook echt aantrekkelijker wordt om te fietsen.

Vanuit Harmelen wordt aangegeven dat de verbindingen naar Utrecht en Woerden goed zijn ("liever met de fiets dan met de bus"). De wegen in het buitengebied zijn echter smal en gevaarlijk (zoals bijvoorbeeld de Dorpeldijk), vooral omdat hier de verschillende verkeersstromen op dezelfde weg afgehandeld worden (auto, bus, fiets, voetganger, agrarisch).

Vanuit de kernen Kamerik, Kanis en Zegveld wordt aangegeven dat de verbindingen verbeterd moeten worden. Dit geldt vooral voor de verbindingen: (1) Kanis – Kamerik – Station Woerden (gescheiden fietspad, mogelijk aan de andere kant van het water dan het autoverkeer), (2) Kamerik – Harmelen (opwaarderende route), (3) Zegveld – Station Woerden (verbeteren van specifieke punten), en (4) een nieuw aan te leggen fietspad Zegveld – Kamerik/Kanis (en dan door naar Utrecht).

Voetgangers

Vanuit alle kernen wordt aangegeven dat alles beloopbaar is. De voorzieningen zijn goed te voet te bereiken. In Woerden zouden de looproutes naar het centrum aantrekkelijker kunnen worden gemaakt. Daarnaast is er de mogelijkheid om een betere loopverbinding van noord naar zuid te maken. Vooral door het spoor worden de mogelijkheden beperkt. In Kamerik wordt aangegeven dat de routes voor wandelaars verbeterd kunnen worden. De wandelroutes zouden los moeten komen te liggen van het snelle verkeer – zeker wanneer het aantal wandelaars blijft toenemen.

In Harmelen wordt vooral benoemd dat ten zuiden van Harmelen minder wandelmogelijkheden zijn door de ligging van de A12. Daarnaast zou de veiligheid verbeterd kunnen worden van de oversteekplaatsen in het centrum. Voor het buitengebied geldt dat het aantal wandelmogelijkheden beperkt is (zie ook recreatie) en daar de verkeersveiligheid verbeterd kan worden door het snelle verkeer en het langzame verkeer te splitsen.

Tenslotte geldt voor alle kernen dat de toegankelijkheid voor minder-validen verbeterd zou moeten worden. Dit geldt niet alleen voor het centrum, maar ook voor het buitengebied.

Mobiliteit

Extra aandacht voor fietsen, ov en voetpaden

Waarin investeren?

Deelnemers aan de enquête is gevraagd of de gemeente vooral moet investeren (a) (auto)wegen en goede parkeervoorzieningen, of (b) comfortabele fietsroutes, veilige voetpaden en toegankelijk openbaar vervoer. Bijna 75% kiest daarbij voor antwoord b – comfortabele fietsroutes, veilige voetpaden en toegankelijk openbaar vervoer. Op zich lijkt dit overeen te komen met de uitkomsten uit de bijeenkomsten, waar deelnemers aangeven dat de autobereikbaarheid grotendeels op orde is. Tegelijkertijd moet benoemd worden dat in Woerden specifieke knelpunten geconstateerd worden (zie ook de paragraaf over de eventuele aanleg van een oostelijke randweg).

Beperken autoverkeer in woonwijken

In hoofdstuk 1 (wonen) is al omschreven dat inwoners aangeven dat de kwaliteit van de woonomgeving verbeterd kan worden door het autoverkeer te verminderen. Bij het onderwerp mobiliteit hebben we de vraag gesteld waar straten in wijken voor zijn: om doorheen te rijden en te parkeren of om te spelen en te verblijven. 67% koos daarbij voor het antwoord om te spelen en te verblijven. Het zou daarom interessant zijn om te verkennen hoe de impact van het autoverkeer in woonwijken beperkt kan worden.

Ook in de bijeenkomsten wordt de druk van het autoverkeer vaker genoemd. Deelnemers geven aan dat (a) de handhaving beter kan, maar (b) dat de inrichting van wegen ook uitnodigt tot harder rijden. Een inrichting die ook snelheidsbeperkend werkt lijkt op het eerste gezicht kansrijk.

Om bereikbaar te blijven, moet de gemeente vooral investeren in...

Straten in woonwijken zijn vooral om...

Randweg

Randweg

Woerden

Tijdens de bijeenkomsten hebben we deelnemers gevraagd hoe zij aankijken tegen de mogelijke komst van een oostelijke randweg. Dit onderwerp is vooral bij de kern Woerden naar voren gekomen. Daar wordt over het algemeen positief op gereageerd (“dit hadden we jaren geleden moeten doen”). Da rondweg is een kans om het autoverkeer in de kern Woerden te verminderen, een behoefte die ook duidelijk leeft bij de inwoners (zie bijvoorbeeld ook het onderwerp van de kwaliteit van de woonomgeving, waar ook het verminderen van het autoverkeer een prioriteit blijkt te zijn).

Aanvullend wordt opgemerkt dat er op termijn ook behoefte is aan andere verbindingen. Als de stad blijft groeien, dan ontstaat mogelijk behoefte aan een westelijke randweg en een betere noord-zuid en oost-west verbinding. Dit thema kan dus niet los gezien worden van alle andere ontwikkelingen. Concreet wordt ook de vraag gesteld of er niet een betere oplossing noodzakelijk is voor Snellerpoort en het Staatsliedenkwartier. En wat de relatie is met de mogelijke afsluiting van de Polanerbaantunnel. Daarnaast moet de vraag ook gesteld worden vanuit de totale gemeente (‘kijk over de kernen heen’) – wat betekent een randweg bijvoorbeeld voor het doorgaand verkeer naar het noorden – neemt het verkeer op die as toe? Daardoor wordt ook inzichtelijk dat de randweg niet als een aparte ingreep kan worden gezien, maar dat deze gezien moet worden vanuit de totale opgave.

Uit de enquête komt echter een genuanceerder beeld naar voren. Hoewel het merendeel van de deelnemers aangeeft het belangrijk te vinden dat de randweg er komt (63%), is er ook een gedeelte dat vindt dat de randweg er niet moet komen (37%). Eén van de genoemde tegenargumenten is dat de oostzijde juist de recreatiezijde van de stad is. Een randweg sluit onvoldoende aan bij dat uitgangspunt. Een ander argument is dat een randweg juist stimulerend werkt om opnieuw in de auto te stappen. De focus zou eerder moeten liggen op het aantrekkelijk maken van fiets- en wandelverbindingen.

Denkrichting randweg

Bijlagen

Enquête

Deelnemers

Respondenten

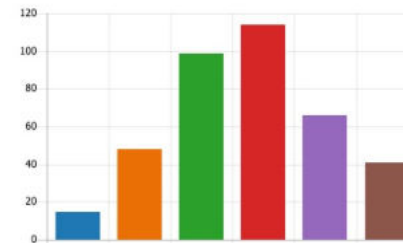
Als onderdeel van de participatie hebben we een enquête gehouden. Inwoners zijn op verschillende manieren opgeroepen om mee te doen, o.a. door een online campagne op social media, via de verschillende stakeholders en via de lokale media (bericht in de Woerdense Courant).

In totaal hebben 387 mensen gereageerd. Op deze pagina treft u enkele kenmerken van de respondenten. (NB: Omdat deze vragen niet verplicht waren, kan het zijn dat het totaal niet optelt tot 387).

24. Wat is uw leeftijd?

[Meer details](#)

● Jonger dan 25 jaar	15
● 25 - 35 jaar	48
● 36 - 45 jaar	99
● 46 - 55 jaar	114
● 56 - 65 jaar	66
● Ouder dan 65 jaar	41

25. Wat is de samenstelling van uw huishouden?

[Meer details](#)

[Insights](#)

● Eenpersoonshuishouden	28
● Samenwonend (gehuwd of on...	112
● Samenwonend (gehuwd of on...	231
● Andere	12

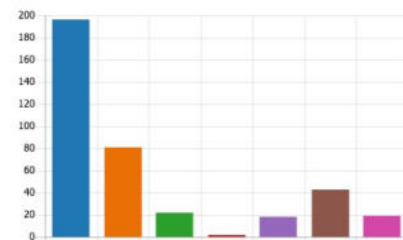

26. In welke plaats woont u?

[Meer details](#)

[Insights](#)

● Woerden	196
● Harmelen	81
● Kamerik	22
● Kanis	2
● Zegveld	18
● Ik woon buiten de gemeente ...	43
● Andere	19

Inzendingen

Overige bijlagen

- **LTO Noord – Input voor gemeentelijke omgevingsvisie**
Juni 2021 (apart document)
- **Stichting Landgoed Bredius – ‘Concept Omgevingsvisie’, ‘Buffers voor Bredius’**
24 juni 2021 (aparte documenten)

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Woerden

Opdrachtnemer

Braining the Future

Projectteam

Gemeente Woerden

Braining the Future

Foto's & Illustraties

Braining the Future

Rechtenvrije foto's, tenzij anders vermeld

Datum

Juli 2021

Status

Definitief

www.brainingthefuture.nl